

K

Tilinpäätös 2016

Hyvinkään kaupunki
Kaupunginvaltuusto 29.5.2017

Kaupunginjohtajan katsaus

Valtakunnan hallituksen yksi tärkeimmistä tavoitteista on ollut maakuntahallinnon ja siihen liittyvän sosiaali- ja terveystalouden uudistaminen. Kyseessä on merkittävin kuntakenttää koskeva muutos itsenäisyyden aikana. Tarkoitus on, että kunnat eivät enää vuoden 2019 alusta tuota sosiaali- ja terveystaloutta, vaan ne siirtyvät uusien, perustettavien maakuntien tehtäviksi. Uudistusta koskeva lainsäädäntö on tarkoitus säätää vuoden 2017 kesään mennessä. Kuuden Keski-Uudenmaan kunnan perustaman KU-sote-hankkeen valmistelu eteni tavoitteiden mukaan vuonna 2016. Hankkeen päämääränä on luoda n. 200.000 asukkaalle alueelle sote-palveluiden toimintamalli, jonka Uudenmaan maakuntahallinto voisi ottaa laajemminkin toimintaperiaatteekseen. KU-sote hankkeen hankejohtajana on Hyvinkään sosiaali- ja terveystalouden johtaja Pirjo Laitinen-Parkkonen.

Kaupungin uuden strategian laatiminen oli yksi tärkeimmistä vuoden 2016 tavoitteista. Työ perustui laajaan kuntalaisten, yritysten, henkilöstön, yhteisöjen, ja muiden sidosryhmien kuulemiseen. Valmistelu tehtiin kiinteässä yhteistyössä virkamiestyöryhmien ja poliittisten päättäjien kesken. Kaupunkistrategia sai nimekseen ”Pelikirja” ja siinä kerrotaan, mitä asioita kaupunki toiminnallaan tavoittelee, mitä asioita tulevina vuosina halutaan painottaa ja mitä kaupunki aikoo tehdä tulevaisuuden päämääriensä saavuttamiseksi. Pelikirjassa kuvataan myös kaupungin yhteinen pelitapa, yhteinen tapamme toimia. Pelikirjan tehtävänä on ohjata hyvinkääläisiä toimimaan tavoilla, jotka saavat hyvinkääläiset kokemaan ylpeyttä kotikaupungistaan. Tahtotilamme on Hyvinkään tunnettuuden vahvistaminen. Keskeinen viestimme on, että Hyvinkää on hyvässä vireessä ja pelaamme yhdessä Hyvinkään hyväksi.

Samanaikaisesti Pelikirjatyön kanssa valmisteltiin uudistukset kaupungin johtamisjärjestelmään ja muutettiin hallinto- ja toimintasääntö uuden kuntalain mukaiseksi. Pelikirja ja uusi johtamisjärjestelmä antavat hyvän pohjan uusille, vuonna 2017 valittaville kuntapäättäjille ja mahdollistavat hallitun sote-palveluiden irtautumisen.

Kolme vuotta kestänyt talouden tasapainotustyö ja kertavaikutteiset tulolisäykset saivat aikaan myönteisen käänteen kaupungin taloudessa. Tilikauden tulos muuttui budjettivaiheen 4,9 miljoonan alijäämäisestä arvioista 8,6 miljoonan euron ylijäämäksi. Tulos on ensimmäistä kertaa tasapainoinen vuoden 2011 jälkeen. Vaikka hyvään tulokseen vaikuttivat keskeisesti HUS:lta saadut palautukset ja kiky-sopimusten kirjaukset, on lautakuntien ja toimialojen tehostamistoimilla ollut myös tärkeä merkitys. Tästä toiminnasta on mieluista antaa kiitos sekä poliittisille päättäjille että koko henkilökunnalle. Kuluneella valtuuskaudella olemme joutuneet julkisen talouden ongelmien ja heikon yleisen talouskehityksen takia sopeutumaan mittaviin valtionapujen leikkauksiin ja verotulojen kasvun taantumiseen. Tiukasta tilanteesta huolimatta olemme vältäneet henkilöstön irtisanomiset, lomautukset ja kuntaveron korotukset. Kuntalaisten saamat palvelut ovat säilyneet kohtuullisella tasolla ja olemme menestyneet hyvin myös eri tahojen tekemissä kuntavertailuissa.

Olemme saaneet erityistä kiitosta siitä, että maahanmuuttajien kanssa tehty työ on sujunut onnistuneesti. Kaupungin oma henkilökunta, muut viranomaiset ja useat vapaaehtoiset ovat tehneet hyvää yhteistyötä. Äkillisesti vuonna 2015 tapahtunut muuttoaalto on saatu Hyvinkäällä hoidettua esimerkillisesti.

Positiivinen väestönkasvu, pieni kasvu verotuloissa ja työttömyyslukujen lievä parantuminen luovat uskoa tulevaisuuteen. Hangonsillan ja Sveitsin alueiden uudet rakentamishankkeet osoittavat myös sen, että muutkin toimijat kuin kaupunki uskovat Hyvinkäeseen.

Vuonna 2016 toteutunut myönteinen kehitys kaupungin toiminnoissa ja taloudessa antavat hyvän pohjan valmistautua sote-muutokseen ja ”Uuden kunnan” toimintojen kehittämiseen. Täytyy kuitenkin muistaa, että jatkossakin tasapainoinen talous on kaiken toiminnan lähtökohta.

Kiitän kaikkia luottamushenkilöitä ja kaupungin työntekijöitä hyvinkääläisten hyväksi tekemästänne työstä.

Jyrki Mattila
kaupunginjohtaja

HYVINKÄÄN KAUPUNKI

TILINPÄÄTÖS VUODELTA 2016

SISÄLLYSLUETTELO

Kaupunginjohtajan katsaus

1	Yleistä	1
1.1.	Kaupungin hallinto	1
1.1.1	Kaupunginvaltuusto	1
1.1.2	Kaupunginhallitus	3
1.1.3	Lautakuntien puheenjohtajat	4
1.1.4	Kaupungin organisaatio	5
1.1.5	Tilivelvolliset kaupungin organisaatiossa	5
1.1.6	Henkilöstö	7
1.2	Yleinen taloudellinen kehitys	8
1.3.	Hyvinkään toimintaympäristön kehitys	10
2	Olennaiset muutokset kunnan toiminnassa ja taloudessa	
2.1	Toiminta	16
2.2.	Tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen	17
2.3	Talous	18
2.4	Vuoden 2017 talousarvio tilinpäätöksen valossa	20
2.5	Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä	21
2.6	Ympäristötekijät	22
3	Kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuudesta suhteessa tavoitteisiin ja riskeihin (selonteko)	22
4	Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus	25
4.1	Tilikauden tuloksen muodostuminen	25
4.2	Toiminnan rahoitus	29
5	Rahoitusasema ja sen muutokset	33
6	Kokonaistulot ja -menot	36
7	Kuntakonsernin toiminta ja talous	
7.1	Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhtiöistä	37
7.2	Konsernin toiminnan ohjaus	38
7.3	Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat	38
7.4	Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä ja selonteko konserni- valvonnan järjestämisestä	39
7.5	Konsernin tilinpäätös ja sen tunnusluvut	42
8	Hallituksen esitys tilikauden tuloksen käsittelystä	57
9	Talousarvion toteutuminen	58
9.1	Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen toimitusyksiköittäin	
	20 Tarkastuslautakunta	69
	21 Keskusvaalilautakunta	70
	22 Kaupunginhallitus	70

23	Henkilöstöjaosto	73
24	Konserni- ja tukipalvelujaosto	75
30	Opetuslautakunta	85
36	Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	96
40	Tekninen lautakunta	101
46	Ympäristölautakunta	109
60	Sosiaali- ja terveyslautakunta	113
9.2	Tuloslaskelmaosan toteutuminen	132
9.3	Investointiosan toteutuminen	133
9.4	Rahoitusosan toteutuminen	136
9.5	Yhteenveto talousarvion toteutumisesta	137
9.5.1	Käyttötalouden yhteenveto toimielimittäin	137
9.5.2	Käyttötalouden yhteenveto tulosalueittain	141
9.5.3	Investointiosan yhteenveto	146
	Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot	149
	Kaupungin tuloslaskelma	150
	Rahoituslaskelma	151
	Kaupungin tase	152
	Konsernituloslaskelma	154
	Konsernin rahoituslaskelma	155
	Konsernitase	156
	Tilinpäätöksen liitetiedot	158
	Tuloslaskelman liitetiedot	160
	Taseen liitetiedot	163
	Vakuuksia ja vastuusitoumuksia koskevat liitetiedot	169
	Ympäristöasioiden harkinnanvarainen esittäminen	172
	Henkilöstöä ja tilintarkastajan palkkioita koskevat liitetiedot	174
	Eriytetyt tilinpäätökset	178
	Kunnallinen liikelaitos, Hyvinkään Vesi	179
	Hyvinkään Veden vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen	196
	Tilikauden aikana käytetyt tilikirjat ja tilikartta	200
	Tilinpäätöksen allekirjoitukset	212
	Liite, Vastuusitoumukset 2016	213

1 YLEISTÄ

1.1. Kaupungin hallinto

1.1.1. Kaupunginvaltuusto

Kaupunginvaltuusto piti vuoden 2016 aikana 10 kokousta. Pöytäkirjoihin merkittiin 97 pykälää. Valtuuston kokoonpano 31.12.2016 oli seuraava:

Kokoomus (Kok)	16
Sosiaalidemokraattinen puolue (SDP)	13
Perussuomalaiset (PS)	4
Vasemmistoliitto (Vas)	5
Vihreä Liitto (Vihr)	5
Suomen Keskusta (Kesk)	4
Suomen Kristillisdemokraatit (KD)	2
Ryhmä Heikki Jäske	1
Ryhmä Taisto Orre	1

Yhteensä **51**

Kaupunginvaltuuston jäseninä vuonna 2016 olivat seuraavat henkilöt:

Puheenjohtajat:

Pahlman, Irma	puheenjohtaja, OTT, johtaja, SDP
Rantatorikka, Miika	I varapuheenjohtaja, opettaja, KOK
Korpela, Aki	II varapuheenjohtaja, FM, kielenopettaja, Vihreät

Muut jäsenet:

KANSALLINEN KOKOOMUS Rp (Kok)

Ahola, Mervi	erikoissairaanhoitaja
Karhunen, Tuula	merkonomi
Kokko, Annika	pääsihteeri, rehtori
Komulainen, Riikka	johdon assistentti
Latostenmaa, Arto	maanviljelijä, myyjä, 14.11.16 alkaen
Martikainen Kimmo	toimitusjohtaja
Mäkelä, Ari	korjaamopäällikkö
Poikolainen, Jutta	yrittäjä
Puupponen, Riitta	perushoitaja
Rantalainen, Antti	yrittäjä
Räikkä, Sari	erikoissairaanhoitaja
Silfverberg, Krista	erityisluokanopettaja
Sten, Hiski	lääkäri
Vanhatalo, Tuula	MMK
Virmala, Timo	kunnossapitopäällikkö

SUOMEN SOSIAALIDEMOKRAATTINEN PUOLUE Rp (SDP)

Ahtikari, Markku	eläkeläinen
Järvinen, Eira	hieroja, eläkeläinen
Kalliomaa, Sirpa	lastentarhanopettaja
Karttunen, Pasi	pääluottamusmies
Kukkola Jussi	opiskelija

Laine, Pekka
Latosuo, Tuula
Mäkinen, Raimo
Porttinen, Maarit
Tani, Sari
Urtamo, Kristiina
Velin, Jari-Pekka

komisario
sairaanhoitaja
kuljetusyrittäjä
yksilövalmentaja
toiminnanjohtaja
työllisyyskoordinaattori
veturiasentaja

PERUSSUOMALAISET (PS)

Lappalainen, Veijo
Meri, Leena
Ruija, Seppo
Sarja, Vesa

kaukolämpöasentaja
henkikirjoittaja, varatuomari
eläkeläinen
DI

VASEMMISTOLIITTO Rp (Vas)

Kouhia, Juhani
Nieminen, Jukka
Savela, Olli
Turkia, Henri

metallimies
raudoittaja
yliaktuaari
konduktööri

VASEMMISTO, Naisten vasemmisto

Hämäläinen, Pirjo

toimittaja-kirjailija

VIHREÄ LIITTO Rp (Vihr)

Ala-Paavola, Sinikka
Korpela, Terhi
Lustig, Helena
Pyrhönen, Outi

FM
biologian ja maantiedon lehtori
toimittaja
lehtori

SUOMEN KESKUSTA Rp (Kesk)

Haapamäki, Jaakko
Laine, Marja-Leena
Skyttä, Juhani
Väisänen, Jyri

talouspäällikkö
varhaiskasvatuspäällikkö
opistoupseeri evp
toiminnanjohtaja

SUOMEN KRISTILLISDEMOKRAATIT Rp (KD)

Pohjanraito, Petra
Rajala, Inga-Lill
Taupila Reija

pappi, 14.11.16 saakka
toimittaja
tuotantopäällikkö

Ryhmä Heikki Jäske

Jäske, Heikki

muurari

Ryhmä Taisto Orre

Orre, Taisto

eläkeläinen

1.1.2. Kaupunginhallitus

Kaupunginhallituksen tehtävänä on johtaa kaupungin hallintoa, valmistella kaupunginvaltuustossa käsiteltävät asiat sekä huolehtia kaupunginvaltuuston päätösten toimeenpanosta. Lisäksi se valvoo kaupungin etua, edustaa kaupunkia sekä tekee sopimukset sen puolesta.

Kaupunginhallitus piti vuoden 2016 aikana 26 kokousta. Pöytäkirjoihin merkittiin 310 pykälää.

Kaupunginhallituksen kokoonpano vuonna 2016 oli seuraava:

Puheenjohtaja	Kokko, Annika (KOK)	varajäsen
I Varapuheenjohtaja	Laine, Pekka (SDP)	Komulainen, Riikka
II Varapuheenjohtaja	Meri, Leena (PS)	Ahtikari, Markku
	Ala-Paavola, Sinikka (VIHR)	Jäske, Heikki
	Kouhia, Juhani (VAS)	Laakso, Marja-Leena
	Latosuo, Tuula (SDP)	Turkia, Henri
	Mäkelä, Ari (KOK)	Linna-Pirinen, Tuija
	Rantalainen, Antti (KOK)	Östlund, Tom
	Skyttä, Juhani (KESK)	Silfverberg, Krista
		Laine, Marja-Leena

Henkilöstöjaosto

Kaupunginhallituksen henkilöstöjaosto piti vuoden aikana 11 kokousta ja pöytäkirjoihin merkittiin 64 pykälää.

Jaoston kokoonpano 2016 oli seuraava:

Puheenjohtaja	Latosuo, Tuula (SDP)	varajäsen
Varapuheenjohtaja	Mäkelä, Ari (KOK)	Pöllänen, Nina
	Komulainen, Riikka (KOK)	Vuorinen, Ari
	Koskela, Outi (SDP)	Niiranen, Lasse
	Salmi, Joonas (KESK)	Harju, Jari
		Vilja, Marja

Konserni- ja tukipalvelujaosto

Kaupunginhallituksen konserni- ja tukipalvelujaosto piti vuoden aikana 10 kokousta ja pöytäkirjoihin merkittiin 63 pykälää.

Kaupunginhallituksen konserni- ja tukipalvelujaostoon kuuluivat vuonna 2016 seuraavat henkilöt:

Puheenjohtaja	Rantalainen, Antti (KOK)	varajäsen
Varapuheenjohtaja	Ahvenainen, Aarre T. (SDP)	Tapaila, Tero
	Porttinen, Maarit (SDP)	Mönkkönen, Kaj
	Rantatorikka, Miika (KOK)	Suokas-Wahisten, Marja
	Aspholm, Suvi (KOK)	Martikainen, Kimmo
	Hämäläinen, Pirjo (VAS)	Karhunen, Tuula
	Jyrkinen, Kyösti (PS)	Lyytikäinen, Leena
		Karhunen, Timo

1.1.3 Lautakuntien puheenjohtajat

Keskusvaalilautakunta

Hintikka, Esa (KOK) puheenjohtaja
Lamminen, Markus (SDP) varapuheenjohtaja

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Jäske, Heikki (Ryhmä Heikki Jäske) puheenjohtaja
Hakala, Kalle (KOK) varapuheenjohtaja

Opetuslautakunta

Ollikainen, Ossi-Pekka (SDP) puheenjohtaja
Ahola, Mervi (KOK) varapuheenjohtaja

Sosiaali- ja terveyslautakunta

Räikkä, Sari (KOK) puheenjohtaja
Ahtikari, Markku (SDP) varapuheenjohtaja

Tarkastuslautakunta

Tani, Sari (SDP) puheenjohtaja
Ruija, Seppo (PS) varapuheenjohtaja

Tekninen lautakunta

Tuula Vanhatalo (KOK) puheenjohtaja
Karttunen, Pasi (SDP) varapuheenjohtaja

Ympäristölautakunta

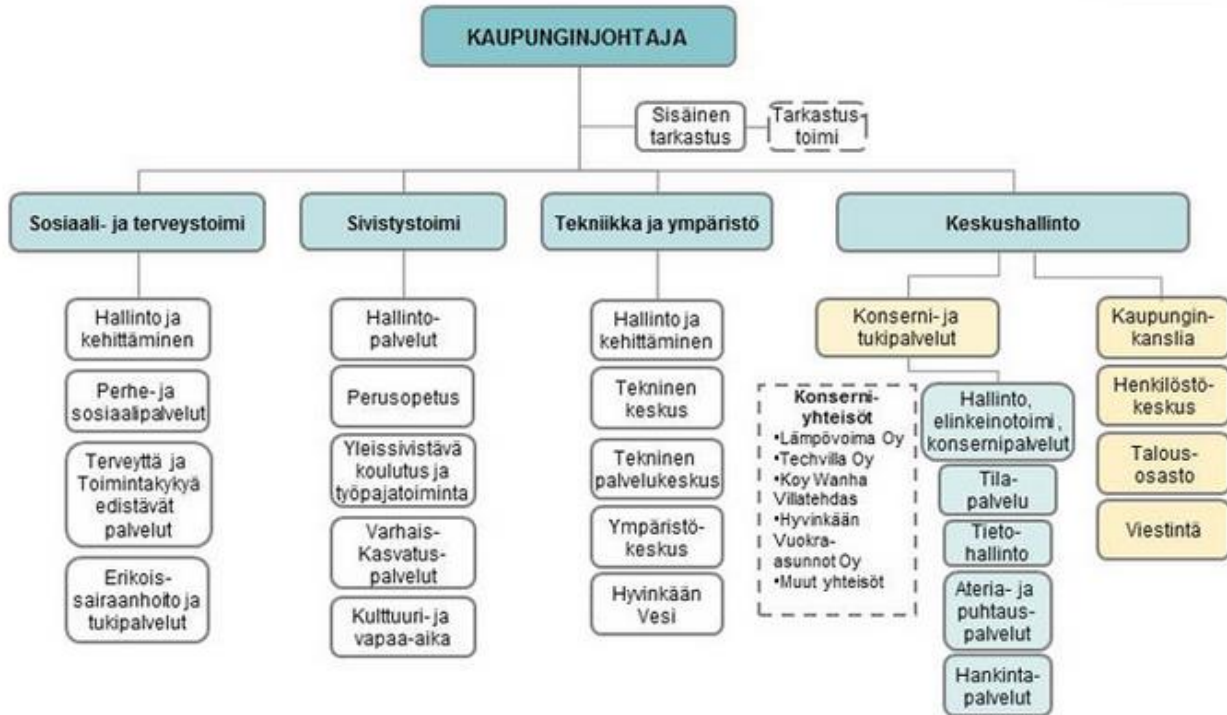
Silfverberg, Krista (KOK) puheenjohtaja
Urtamo, Kristiina (SDP) varapuheenjohtaja

Hyvinkään Veden johtokunta

Tuula Vanhatalo (KOK) puheenjohtaja
Karttunen, Pasi (SDP) varapuheenjohtaja

1.1.4 Kaupungin organisaatio

Kaupungin hallinto- ja toimintasäntö hyväksyttiin valtuustossa 15.11.2010 ja se tuli voimaan 1.1.2011. Kaupungin hallinto-organisaatio oli vuoden 2016 lopussa seuraava:

1.1.5 Tilivelvolliset kaupungin organisaatiossa

Tilivelvollisten määrittely liittyy sisäisen valvonnan ketjun varmistamiseen. Vaikka päätöksentekovaltaa delegoidaan organisaation alemmille tasoille, tilivelvolliset viranhaltijat eivät vapaudu alaistensa toimintaa koskevasta valvontavastuusta. Valvontavastuu koskee sekä toimintaa että taloutta.

Vuoden 2016 talousarviossa seuraavat johtavat viranhaltijat on määritelty tilivelvollisiksi:

Toimielin/Tulosalue	Tilivelvollinen
Tarkastuslautakunta	tarkastussihteeri
Keskusvaalilautakunta	kansliapäällikkö
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
Päätöksenteko ja hallinto	kaupunginjohtaja
Henkilöstöjaosto	henkilöstöjohtaja
Konserni- ja tukipalvelujaosto	liiketoimintajohtaja
Opetuslautakunta	sivistystoimenjohtaja
Sivistystoimen hallinto ja kehittäminen	sivistystoimenjohtaja
Perusopetus	perusopetuksen johtaja
Yleissivistävä koulutus	sivistystoimenjohtaja
Varhaiskasvatuspalvelut	varhaiskasvatuksen johtaja
Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja

Tekninen lautakunta	tekniikan ja ympäristötoimen toimialajohtaja
Toimialan hallinto ja kehittäminen	tekniikan ja ympäristötoimen toimialajohtaja
Tekninen keskus	tekniikan johtaja
Tekninen palvelukeskus	tuotantojohtaja
Ympäristölautakunta	tekniikan ja ympäristötoimen toimialajohtaja
Ympäristökeskus	ympäristötoimenjohtaja
Sosiaali- ja terveyslautakunta	sosiaali- ja terveysjohtaja
Hallinto- ja kehittäminen	sosiaali- ja terveysjohtaja
Perhe- ja sosiaalipalvelut	perhe- ja sosiaalipalveluiden johtaja
Terveyttä ja toimintakykyä ed. palvelut	sosiaali- ja terveysjohtaja
Erikoissairaanhoido ja tukipalvelut	sosiaali- ja terveysjohtaja
Hyvinkään veden johtokunta	vesihuoltojohtaja
Investointiosa	
Maa- ja vesialueet (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Rakennukset (konserni- ja tukipalveluja-osto)	tilapalvelupäällikkö
Kiinteät rakenteet ja laitteet	kaupunginjohtaja
Kunnallistekniikka	tekniikan johtaja
Maaperä- ja vesivahingot	tekniikan johtaja
Urheilu- ja ulkoilualueet	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Koneet ja kalusto	
Kaupunginhallitus	kaupunginjohtaja
Konserni- ja tukipalveluja-osto	liiketoimintajohtaja
Opetustoimi	sivistystoimenjohtaja
Kulttuuri- ja vapaa-aika	kulttuuri- ja vapaa-aikajohtaja
Sosiaali- ja terveystoimi	sosiaali- ja terveysjohtaja
Tekniikka ja ympäristö	tekniikan ja ympäristötoimen toimialajohtaja
Aineettomat hyödykkeet (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Sijoitukset (kaupunginhallitus)	kaupunginjohtaja
Vesihuolto	vesihuoltojohtaja
Rahoitusosa	talousjohtaja

1.1.6 Henkilöstö

Kaupungin henkilöstön määrä (vakinaiset, sijaiset, määräaikaiset) kääntyi vuonna 2014 laskuun ja tämä kehityssuunta on voimistunut vuonna 2015 ja 2016. Eläköitymistä ja lähtövaihtuvuutta hyödynnettiin tehokkaasti, sillä vuoden 2016 lopussa vakituisia työntekijöitä oli 33 vähemmän kuin vuoden 2015 lopussa. Kokonaisuutena henkilöstömäärä oli 31.12.2016 10 työntekijää pienempi kuin vuotta aiemmin. Kaupungin palveluksessa oli 31.12.2016 yhteensä 2 731 henkilöä. Määrään sisältyvät myös sivutoimiset työntekijät, mutta eivät työllistetyt työntekijät.

Taulukko: Henkilöstön määrä toimialoittain vuonna 2016

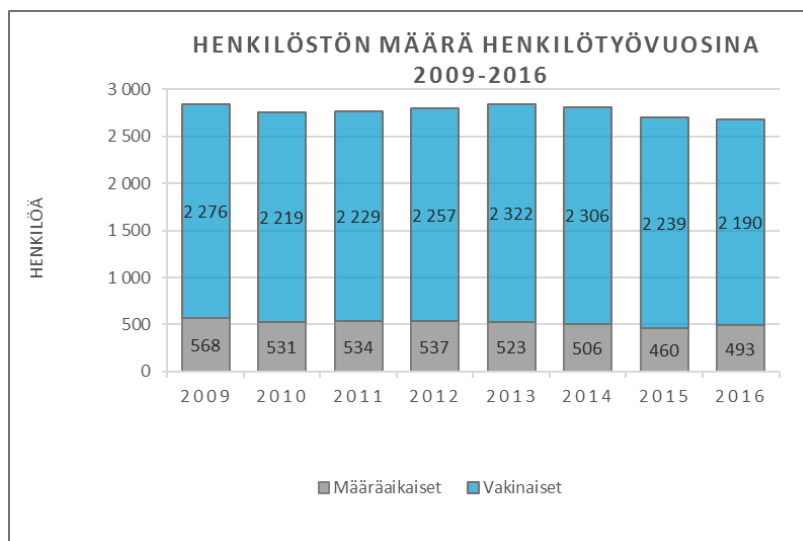
2016	Vakinaiset		Muutos ed. vuodesta			Sijaiset		Muutos ed. vuodesta			Määräaik.		Muutos ed. vuodesta			Yht.	Muutos ed. vuodesta	
Keskushallinto	258	0	0,0 %	8	-8	-50 %	6	3	100 %	272	-5	-1,8 %						
Sivistystoimi	975	-1	-0,1 %	80	7	10 %	192	23	14 %	1 247	29	2,4 %						
Tekniikka ja ympäristö	223	-6	-2,6 %	3	-3	-50 %	12	-2	-14 %	238	-11	-4,4 %						
Sosiaali- ja terveystoimi	750	-27	-3,5 %	150	-1	-1 %	39	5	15 %	939	-23	-2,4 %						
Hyvinkään Vesi	33	1	3,1 %	0	0	0 %	2	-1	-33 %	35	0	0,0 %						
Yhteensä	2 239	-33	-1,5 %	241	-5	-2 %	251	28	13 %	2 731	-10	-0,4 %						

Osa-aikatyötä teki 31.12.2016 300 henkilöä. Osa-aikatyötä tekevien määrä laski 20 henkilöllä (6,3 %). Kun vastaavasti kokoaikaisen henkilöstön määrä on kasvanut 10 henkilöllä (0,4 %), on osa-aikaisen henkilöstön osuus 11 prosenttia kaikista työntekijöistä.

Taulukko: Muutokset vakinaisissa työntekijöissä vuonna 2016.

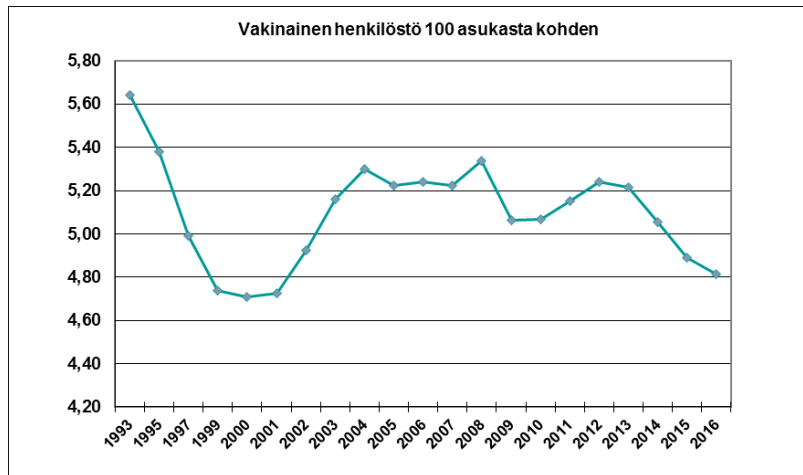
	Eläköityminen		Vaihtuvuus		Rekrytoinnit	
	Eläköityneet	Pysyvästi täyttämättä jätetyt	Lähtö- vaihtuvuus	Pysyvästi täyttämättä jätetyt	Vuonna 2016 saadut täyttöluvat	Täyttölupien mukaiset rekrytoinnit
Keskushallinto	9	0	7	0	21	5
Sivistystoimi	20	2	21	1	47	41
Tekniikka ja ympäristö	4	0	8	0	12	9
Sosiaali- ja terveystoimi	23	1,5	77	8	172	133
Hyvinkään vesi	1	0	0	0	3	2
Yhteensä	57	3,5	113	9	255	190

Kaupungin henkilöstön määrä on vähentynyt 10 työntekijällä, HTV:na mitattuna 16 vuosityöntekijän verran ja työpanos 15 verran. (Työpanos oli vuonna 2014 2217,2. Vuonna 2015 2127,5 ja vuonna 2016 2113). Määräaikaisen (sis. sijaiset) henkilöstön määrä nousi henkilötyövuosina mitaten 33 HTV:llä.

Kuva: Henkilöstön määrä henkilötyövuosina vuosina 2009-2016.

Kuntapalvelujen tuottamiseen tarvittavan henkilöstön määrän suhteuttaminen kunnan asukaslu-
kuun kertoo osaltaan palvelutuotannon henkilöstömitoituksesta. Aikasarja osoittaa viime vuosilta
palvelutuotannon tehostumista suhteessa asukaslukuun.

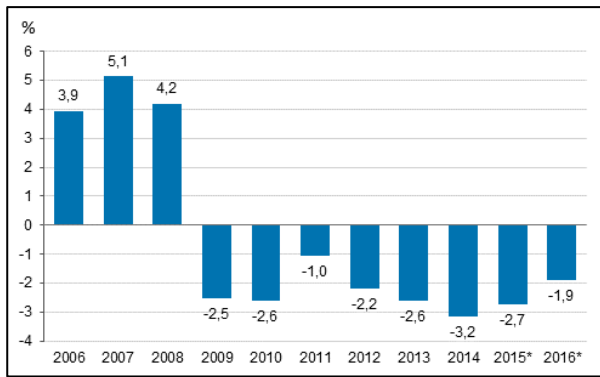
Kuva: Hyvinkään kaupungin vakinainen henkilöstö 100 asukasta kohden

1.2. Yleinen taloudellinen kehitys ja kunnallistalouden kehitys

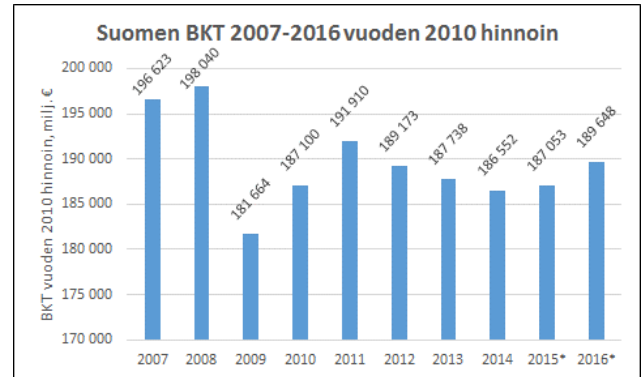
Suomen bruttokansantuotteen ennustetaan kääntyvän lievään kasvuun. Valtiovarainministeriön en-
nusteen mukaan BKT kasvaa 1,6 prosenttia vuonna 2016 ja seuraavina vuosina yhden prosentin.
Vuonna 2016 kasvu perustui kotimaiseen kysyntään, erityisesti yksityiseen kulutukseen. Raken-
nusinvestoinnit ovat kohentuneet. Työmarkkinoiden tilanne on parantunut. Vuoden päättyessä työt-
tömyysaste oli 7,9 prosenttia.

Vuonna 2017 yksityisen kulutuksen kasvu hidastuu, kun kiihtyvä inflaatio hidastaa reaalityulojen
kasvua. Kilpailukykyopimuksen vuoksi palkkasumman kasvu jää lyhyellä aikavälillä vaikeaksi.
Yksityisten investointien kasvu hidastuu tilapäisesti vuonna 2017 ja rakennusinvestointien kasvu
tahtuu. Vuonna 2017 julkisten menojen määrä laskee 0,5 prosenttia julkishallinnon lomarahojen
leikkauksen, työnantajan sosiaaliturvamaksujen alennuksen ja vuosityöajan pidentämisen vuoksi.
Viennin kasvun odotetaan kiihtyvän vuosina 2017 ja 2018.

Valtiovarainministeriö on julkaissut vuoden 2017 alussa raportin Suomen julkisen talouden tilasta
ja näkymistä. Raportin mukaan Suomen julkisen talouden tila on ollut heikko jo lähes vuosikym-
menen. Teollisuuden rakennemuutos ja väestön ikääntyminen ovat heikentäneet julkista taloutta.
Suhdanneltilanteen normalisoitumisenkaan ei riitä parantamaan julkisen talouden tilaa olennaisesti,
sillä väestön ikääntyminen jatkuu ja rakenteellinen työttömyys on korkea. Myös ensi vuosikymme-
nellä on varauduttava vaatimattomaan talouskasvuun. Keskeiset hallitusohjelmassa asetetut tavoit-
teet eivät täyty. Tavoitteesta, jonka mukaan lisävelkaa ei oteta vuoden 2021 jälkeen, ollaan vielä
kaukana. Julkinen velka suhteessa BKT:hen kääntyy kuitenkin tavoitellusti lievään laskuun vuo-
sikymmenen lopussa, mutta velkasuhde uhkaa kääntyä uudelleen kasvuun 2020-luvulla. Työllii-
syyssaste on jäämässä kaksi prosenttiyksikköä tavoiteltua 72 prosenttia alhaisemmaksi vuonna
2019.

Tilastokeskus¹. Julkisyhteisöjen ylijäämä / alijäämä suhteessa bruttokansantuotteeseen, prosenttia

Tilastokeskus². Bruttokansantuote (BKT) markkinahintaan 1975-2016*

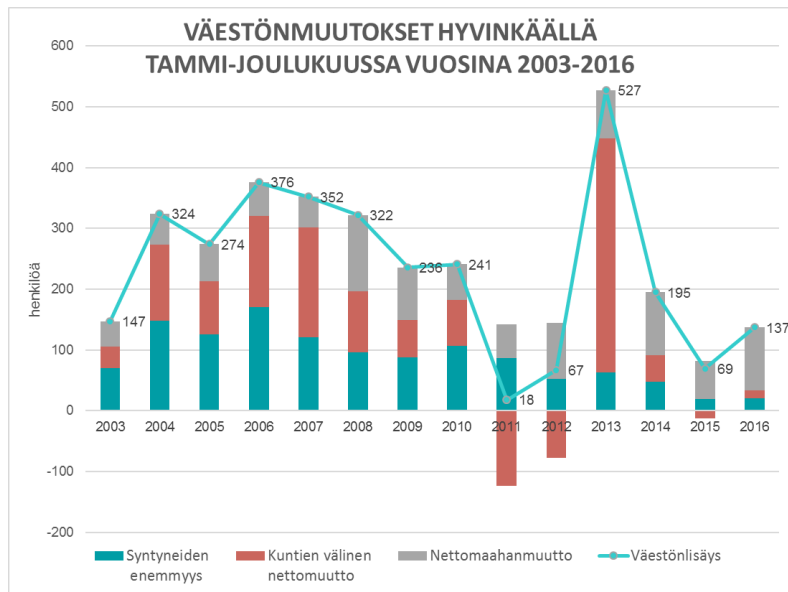
Kuntien ja kuntayhtymien vuoden 2016 tilinpäätösarviot osoittavat kuntatalouden etenevän hyvään suuntaan. Kuntasektorin menot kasvoivat maltillisesti koko maassa, keskimäärin 1,3 prosenttiyksikköä. Palkkasopimusten vaikutus toimintakulujen lisääntymiseen oli hyvin maltillinen, keskimäärin 0,6 prosenttia. Kunnat jatkoivat edelleen henkilöstökulujen sopeutusta, mikä hidasti toimintakulujen kasvua KT:n kyselyn mukaan noin 360 milj. euroa. Toimintakulujen kasvua hidasti myös kilpailukykysovimuksen (kiky) lomarahaleikkauksesta johtuva vuoden 2017 lomapalkkavelan pieneneminen, noin 150 milj. euroa. Myös matala inflaatio vaimensi ostojen kasvua. Toimintakuluja kuitenkin kasvattivat mm. ikärakenteen tuomat paineet, lisääntynyt maahanmuutto sekä korkealla tasolla pysynyt pitkäaikaistyöttömyys. Toimintakate heikkeni 1,4 prosenttia. Kuntien verotulot ja valtionosuudet kasvoivat 3 prosenttia. Kuntien vuosikate parani verorahoituksen kasvun ansiosta.

Kuntien lainakanta oli 16 miljardia euroa, jossa oli kasvua 0,5 miljardia euroa. Kuntayhtymien lainakanta oli 3,1 miljardia euroa. Asukasta kohden laskettu kuntien lainakanta oli ennakkotiedon mukaan 2 938 euroa (2 835 euroa vuonna 2015).

1.3 Hyvinkään kaupungin toimintaympäristön kehitys

Väestö

Hyvinkää on kasvukunta, sillä se on onnistunut kasvattamaan asukaslukuaan 2000-luvun jokaisena vuotena. Vuonna 2016 kasvu oli maltillista, sillä asukasmäärä lisääntyi 137 asukkaalla. Suhteellinen väestönlisäys oli 0,3 %. Tilastokeskuksen mukaan Hyvinkään ennakkoväkiluku vuoden lopussa oli 46 600. Väestönkasvu nousi hieman vuoteen 2015 nähden, jolloin kaupungin asukasmäärä kasvoi 111 asukkaalla.

Kuva: Väestömuutokset Hyvinkäällä tammi-joulukuussa vuosina 2003-2016. Lähde: Tilastokeskus.

Kuntien välinen muuttoliike on eniten vuosittaiseen väestönkasvun vaihteluun vaikuttava tekijä Hyvinkäällä. 2000-luvun aikana se on parhaimmillaan tuonut Hyvinkäälle väestönlisäystä lähes 450 asukkaan verran (vuosi 2013), ja heikoimmillaan vähentänyt asukasmäärää 133 asukkaalla (vuosi 2011). Vuonna 2016 kuntien välinen nettomuutto oli niukasti positiivinen (+12 asukasta).

Hyvinkää on saanut ulkomailta viime vuosina tasaisesti lisäväestöä. Vuonna 2016 maahanmuuton merkitys väestönkasvulle hieman nousi, sillä ulkomailta kertyi muuttovoittoa 104 asukkaan verran. Edeltävän viiden vuoden keskiarvo oli +78/vuosi. On syytä huomioida, että esimerkiksi turvapaikanhakijoita ei lasketa mukaan edellä mainittuihin lukuihin. Turvapaikanhakija lasketaan mukaan väestötilastoihin vasta, kun Maahanmuuttovirasto on myöntänyt hänelle pysyvän oleskeluluvan.

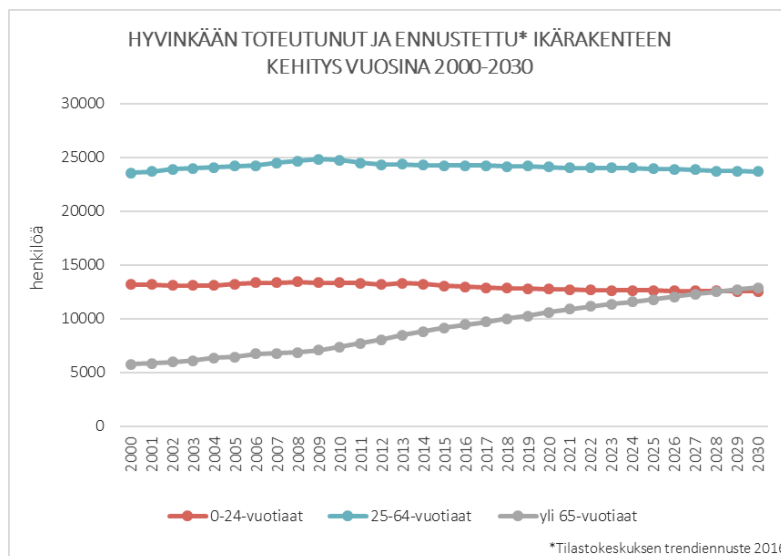
Yhteensä Hyvinkään muuttovoittokertymä kotimaasta ja ulkomailta vuonna 2016 oli +116 henkilöä. Loput Hyvinkään väestönlisäyksestä kertyi syntyneiden enemmyydestä kuolleiden määrään nähden, eli ns. luonnollisesta väestönlisäyksestä. Luonnollista väestönlisäystä rajoitti erityisesti historiallisen alhainen syntyneiden määrä. Vuonna 2016 syntyi vain 395 uutta hyvinkääläistä vauvaa; ajanjaksolla 1980–2015 ei kertaakaan syntynyt näin vähäistä määrää lapsia. Ennen vuotta 2015 Hyvinkäällä oli syntynyt 2000-luvulla keskimäärin 449 lasta, ja huippuvuonna 2008 vauvoja syntyi yli 520. Ongelma ei koske vain Hyvinkäätä, sillä vuonna 2016 syntyi koko maassa ennätysvähän lapsia. Viimeksi yhtä niukasti lapsia syntyi yhden vuoden aikana Suomessa 1860-luvun nälkävuosina.

1 Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestön ennakkotilasto [verkkojulkaisu].
ISSN=1798-8381. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 10.2.2017].
Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/vamuu/tjulk.html>

Vuoden aikana kuolleiden määrä laski hieman edeltävän vuoden tasosta. Vuonna 2016 kuoli ennakkotietojen mukaan 374 hyvinkääläistä; vuonna 2015 menehtyi 402 asukasta. Yhteensä luonnollista väestönlisäystä kertyi 21 asukkaan verran. Enimmillään luonnollinen väestönlisäys on kasvatanut Hyvinkään asukasmäärää 2000-luvulla vuonna 2002, jolloin syntyneitä oli peräti 186 enemmän kuin kuolleita. Mikäli hedelmällisyys ei kasva ja muuttovoiton tuoma synnytyksikäisten naisten määrä ei lisäännä, niin luonnollinen väestönlisäys on kaupungissa miinusmerkkinen jo alle 10 vuoden päästä².

Alhainen syntyvyys on aiheuttanut sen, että lasten määrä on viime vuosina laskenut. Vuoden 2016 lopussa Hyvinkäällä oli 0-14-vuotiaita noin 519 vähemmän kuin vuonna 2006, vaikka samalla aikavälillä kaupungin väestömäärä on kasvanut noin 2290 asukkaalla. Samaan aikaan yli 65-vuotiaiden määrä on kasvanut 3253 henkilöllä, joten varttuneempien ikäluokkien osuus Hyvinkään väestöstä on kasvanut tasaisesti, ja samalla työikäisten sekä 0-14-vuotiaiden osuus on pienentynyt. Vuoden 2016 lopussa Hyvinkään väestöstä 11,6 % oli 65-74-vuotiaita ja 8,7 % yli 75-vuotiaita. Koko Suomen väestöstä yli 75-vuotiaita oli 9,1 %.

Tilastokeskuksen trendiennuste on hyödyllinen väline myös menneen kehityksen tarkasteluun, sillä trendiennuste kuvaa, miten kaupungin väestömäärä ja ikärakenne tulee muuttumaan, jos viime vuosien kehityskulku jatkuu. Mikäli väestönkasvuun vaikuttavat tekijät pysyvät edellisvuosien tapaisena, kasvaa kaupungin väestömäärä jatkossa noin 0,4 prosentin vuosivauhtia ja kaupungin väestöstä olisi yli neljäsosa vähintään 65-vuotiaita vuonna 2030. Esimerkiksi yli 75-vuotiaiden määrän lasketaan kasvavan 15 vuodessa 80 prosenttia. Samaan aikaan työikäisten ja lasten määrä jopa hieman laskee. On syytä huomioida, että Tilastokeskuksen trendiennuste ei huomioi millään tavalla tulevia kehitystoimia, kuten esimerkiksi Metsäkaltevan ja Hangonsillan alueiden rakentamista. Tämän vuoksi kaupungin palveluiden suunnittelussa käytetään kaupungin omia, hieman suurempaan kasvuun perustuvia, väestösuunnitteita.

Kuva: Hyvinkään toteutunut ja ennustettu ikärakenteen kehitys vuosina 2000-2030. Lähde: Tilastokeskus.

Muihin lähialueen kuntiin nähden Hyvinkää väestönkasvu vuonna 2016 oli varsin keskivertoa. KUUMA-kunnista etenkin Järvenpää, Kirkkonummi ja Sipoo kasvoivat voimakkaasti. Järvenpäässä, Nurmijärvellä ja Kirkkonummella on selvästi Hyvinkäätä suurempi syntyneiden enemmisyys.

² Suomen virallinen tilasto (SVT): Väestöennuste [verkkójulkaisu]. ISSN=1798-5137. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 10.2.2017].

Esimerkiksi Järvenpään luonnollinen väestönlisäys oli lähes 200 henkilöä suurempi kuin Hyvinkään.

Kaikki KUUMA-kunnat eivät kuitenkaan kasvaneet vuonna 2016, sillä Pornaisten asukasmäärä väheni vuoden aikana. Myös Hyvinkään kantahämäläiset naapurikunnat menettivät väestöä vuonna 2016.

Taulukko: Väestömuutosten ennakkotiedot ajalta 1.1. – 31.12.2016. Lähde: Tilastokeskus.

	Syntyneiden enemmyys	Kuntien välinen nettomuutto	Nettomaahan- muutto	Väestönlisäys
Järvenpää	209	304	110	623
Sipoo	39	434	28	501
Kirkkonummi	161	47	179	387
Kerava	122	16	100	238
Mäntsälä	91	53	25	169
Hyvinkää	21	12	104	137
Tuusula	98	1	37	136
Nurmijärvi	175	-209	161	127
Vihti	42	-83	81	40
Pornaisten	8	-33	-4	-29
Loppi	-18	-66	8	-76
Riihimäki	-66	-70	49	-87
Hausjärvi	-22	-71	2	-91

Kokonaisuutena KUUMA-kuntien väestönkasvu hidastui hieman suhteessa edeltävään vuoteen. Vuonna 2016 KUUMA-kuntien väkiluku kasvoi ennakkotietojen mukaan yhteensä 2 329 asukkaalla (0,7 %). Pääkaupunkiseudun (Helsinki, Espoo, Vantaa, Kauniainen) väestö kasvoi samaan aikaan puolestaan 16 607 henkilöllä (1,5 %). Vuonna 2015 KUUMA-kuntien väestö kasvoi 0,6 % ja pääkaupunkiseudun kuntien väestö 1,4 %.

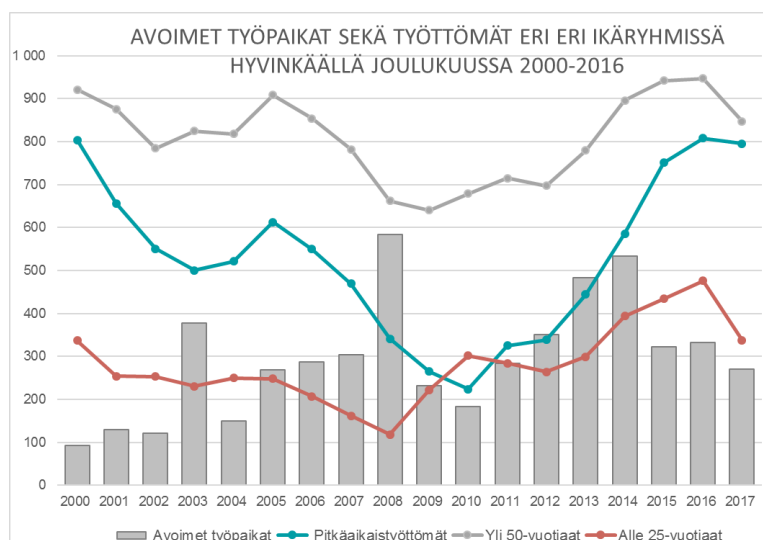
Työllisyys

Vuoden 2016 työllisyystilanne on selvästi parantunut vuodesta 2015. Vuoden 2016 viimeisenä päivänä Hyvinkäällä oli 2576 työtöntä työnhakijaa ja kaupungin työttömyysaste oli 11,2 %. Työttömyysaste oli 1,5 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuoden 2015 lopussa.

Keskimäärin työttömyysaste oli Hyvinkäällä vuoden 2016 aikana 11,2 %. Vuonna 2015 työttömyysaste oli keskimäärin 11,8 %, joten työttömyysaste oli vuoden 2016 aikana 0,6 prosenttiyksikköä matalampi kuin vuotta aiemmin. Käytännössä tämä tarkoittaa sitä, että työttömiä työnhakijoita oli keskimäärin 146 henkilöä vähemmän kuin vuotta aiemmin.

Avoimien työpaikkojen määrä laski hieman vuonna 2016. Keskimäärin työpaikkoja oli Hyvinkäällä avoinna 270 kappaletta per kuukausi, mikä on alle vuosien 2010-2015 keskiarvon (317) mukainen. Vuoden 2016 lopussa Hyvinkäällä oli tarjolla 0,8 avointa työpaikkaa per työtön työnhakija. Koko maassa vastaava suhdeluku oli 0,1.

Työttömien määrä laski vuoden 2016 aikana sekä alle 25-vuotiaiden että yli 50-vuotiaiden keskuudessa. Keskimäärin alle 25-vuotiaita työttömiä työnhakijoita oli kaupungissa 393, laskua vuoteen 2015 nähden oli 21,7 %. Nuorisotyöttömien määrä oli vuonna 2016 lähes samalla tasolla kuin vuonna 2013. Vuonna 2016 kolmannes (34 %) hyvinkääläisistä työttömistä oli yli 50-vuotiaita. Yli 50-vuotiaiden työttömien työnhakijoiden määrä Hyvinkäällä oli vuonna 2016 keskimäärin 897 henkilöä; laskua vuoteen 2015 nähden oli 5,6 %.

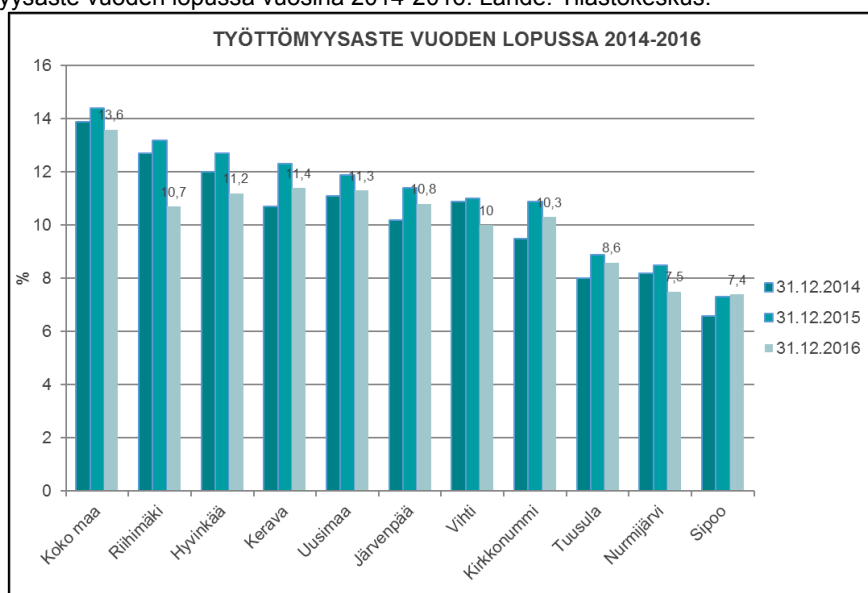

Kuva: Avoimet työpaikat sekä työttömät eri ikäryhmissä Hyvinkäällä joulukuussa vuosina 2000-2016. Lähde: Tilastokeskus.

Hyvinkään työttömistä työnhakijoista 58 % laskettiin kuuluvaksi rakennetyöttömiin vuoden 2016 lopussa. Rakennetyöttömien osuus koko Hyvinkään työvoimasta oli 6,4 %, koko maan tasolla vastaava luku oli 8,2 %. Hyvinkään rakennetyöttömyydestä 73 % koostuu pitkäaikaistyöttömistä tai ”rinnasteisista pitkäaikaistyöttömistä”. Pitkäaikaistyöttömyyden kasvu vaikuttaa kuntatalouteen mm. työmarkkinatukimaksujen kautta. Yli vuoden yhtäjaksoisesti työttömänä olleiden pitkäaikaistyöttömien määrä on ollut tasaisessa kasvussa Hyvinkäällä vuodesta 2009 lähtien. Vuoden 2016 aikana pitkäaikaistyöttömien määrä kuitenkin kääntyi laskuun. Vuoden lopussa pitkäaikaistyöttömiä oli Hyvinkäällä 787. Määrä on laskenut edellisvuoteen nähden 1,5 %-yksikköä. Vuoden 2016 viimeisenä päivänä koko Uudellamaalla oli 2,8 % enemmän pitkäaikaistyöttömiä kuin vuotta aiemmin.

Koko maan tilanteeseen nähden Hyvinkään työttömyystilanne on edelleen kohtuullinen. Koko Suomen työttömyysaste 31.12.2016 oli työ- ja elinkeinoministeriön työllisyyskatsauksen³ mukaan 13,6 %, joka 0,8 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin. Uudenmaan ELY-keskuksen alueella työttömyysaste oli vuoden lopussa 11,3 %. Tämä on 0,6 prosenttiyksikköä pienempi kuin vuotta aiemmin.

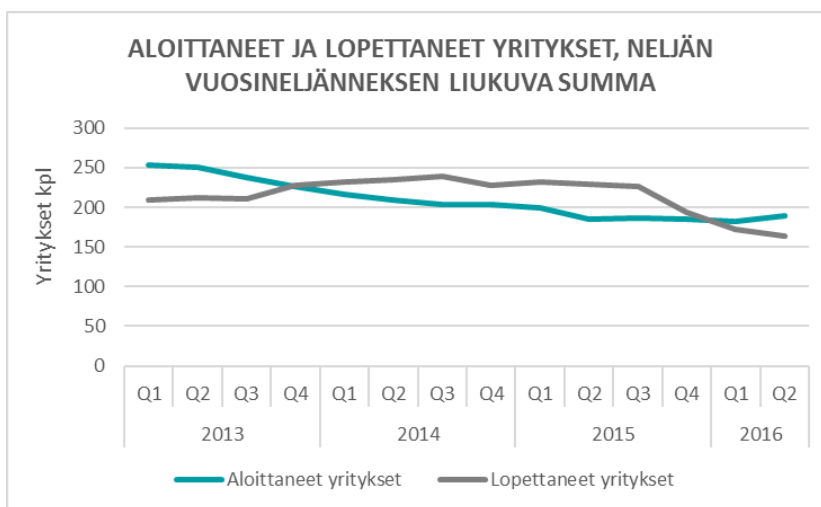
Taulukko: Työttömyysaste vuoden lopussa vuosina 2014-2016. Lähde: Tilastokeskus.

³ Työ- ja elinkeinoministeriö, Työllisyyskatsaus 12/2016

Hyvinkään työpaikkarakenteesta ei vuosien 2015–2016 tietoja ole vielä saatavilla, mutta vuoden 2014 lopussa Hyvinkäällä työskenteli Tilastokeskuksen tietojen mukaan 18 906 henkilöä ja kaupungin työpaikkaomavaraisuusaste oli 93,2 prosenttia. Laskua vuotta aiempaan oli 1,1 prosenttiyksikköä. Vuonna 2014 Hyvinkäällä kävi töissä 19 370 henkilöä, eli työpaikkojen määrä laski 464 työpaikan verran vuoteen 2013 verrattuna. Työpaikkaomavaraisuudeltaan Hyvinkää on Helsingin seudun kehyskunnista paras. Työpaikat lisääntyivät erityisesti hallinto- ja tukkupalvelutoiminnan alalla. Työpaikat puolestaan vähenivät eniten rakentamisen, sosiaali- ja terveystalouden ja teollisuuden toimialoilla. Vuoden 2013 lopussa lähes 70 % Hyvinkään työpaikoista oli yksityisellä sektorilla.

Yritystoiminnasta kertovat tilastot ovat pääosin vuodelta 2015. Uusia yrityksiä perustettiin vuoden 2015 aikana 184, mikä oli 19 yritystä vähemmän kuin vuonna 2014⁴. Toimintansa lopetti 193 yritystä, mikä on 35 yritystä vähemmän kuin edeltävänä vuonna.

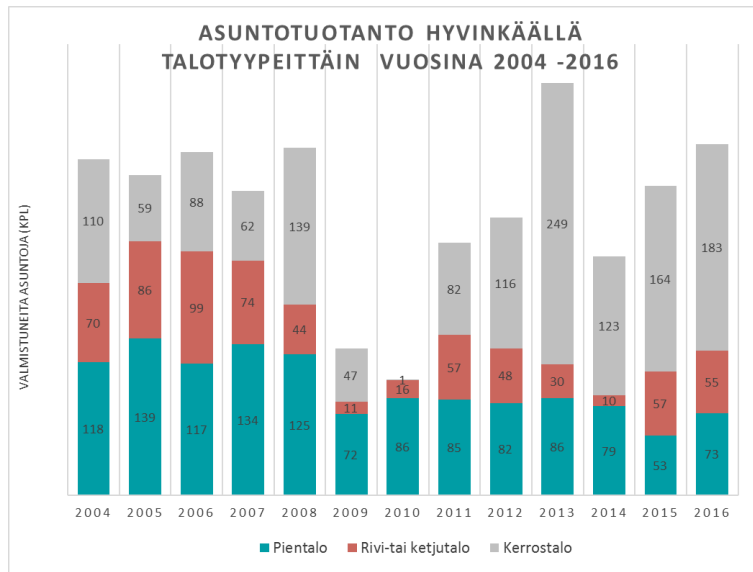
Kuva: Aloittaneet ja lopettaneet yritykset vuosina 2013-2016 (neljän vuosineljänneksen liukuva summa). Lähde: Tilastokeskus.

Vuoden 2016 kahden ensimmäisen neljänneksen tietojen perusteella yritysten määrä on hieman kasvanut. Yrityksiä perustettiin tammi-syyskuussa Hyvinkäälle hieman enemmän kuin vastaavalla aikavälillä vuonna 2015. Vuoden 2016 kolmen ensimmäisen neljänneksen aikana uusia yrityksiä syntyi Hyvinkäällä erityisesti tukku- ja vähittäiskaupan toimialalle. Vuoden 2016 puolivälissä Hyvinkään yrityslista koostui Tilastokeskuksen Aloittaneet ja lopettaneet yritykset –tilaston mukaan noin 2600 yrityksestä.

Rakentaminen

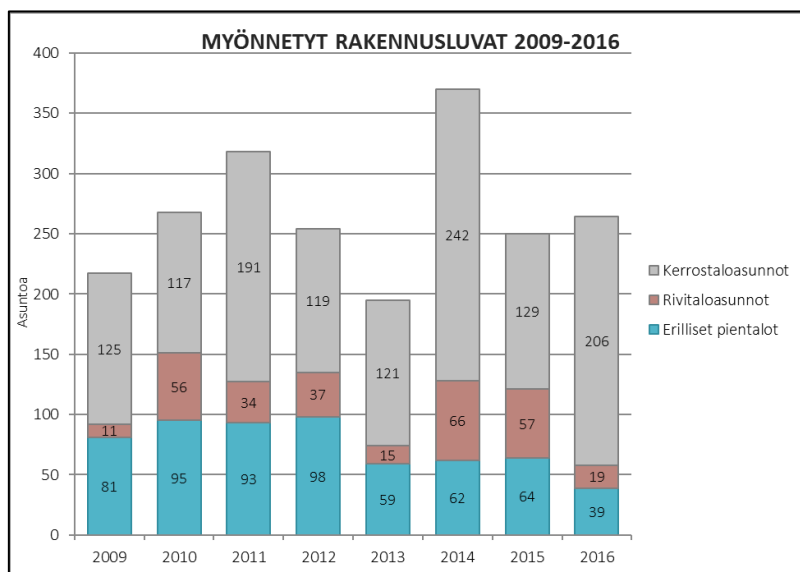
Asuntoja valmistui vuonna 2016 selvästi enemmän kuin vuonna 2015. Vuonna 2016 valmiiksi saatiin 311 asuntoa, joista 59 % on kerrostaloasuntoja. Valmistuneiden pientalojen määrä puolestaan nousi 37 % edellisvuodesta.

⁴ Suomen virallinen tilasto (SVT): Aloittaneet ja lopettaneet yritykset [verkkajulkaisu]. ISSN=1797-0660. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 6.3.2017].
Saantitapa: <http://www.stat.fi/til/aly/yht.html>

Kuva: Asuntotuotanto Hyvinkäällä talotyypeittäin vuosina 2004-2016.

Rakennuslupia myönnettiin vuonna 2016 yhteensä 264 uuteen asuntoon. Rakennuslupien määrä nousi vuodesta 2015, jolloin myönnettiin lupa 250 uuteen asuntoon. Rakennusluvista 206 on kerrostaloasuntoihin, 19 rivitaloasuntoihin ja 39 erillisiin pientaloihin.

Kuva: Myönnetyt rakennusluvut uusiin asuinrakennuksiin vuosina 2009-2016.

2 Olennaiset muutokset kaupungin toiminnassa ja taloudessa sekä arvio todennäköisestä kehityksestä

2.1 Toiminta

Hyvinkään kaupungin kaupunkistrategia päivitettiin vuonna 2016. Kaupunkistrategia sai nimekseen ”Pelikirja” ja siinä kerrotaan, mitä asioita kaupunki toiminnallaan tavoittelee, mitä asioita tulevina vuosina halutaan painottaa ja mitä kaupunki aikoo tehdä tulevaisuuden päämääriensä saavuttamiseksi. Pelikirjassa kuvataan myös kaupungin yhteinen pelitapa, yhteinen tapa toimia. Pelikirjan tehtävänä on ohjata hyvinkääläisiä toimimaan tavoilla, jotka saavat hyvinkääläiset kokemaan ylpeyttä kotikaupungistaan. Pelikirjan kuvaama tahtotila on Hyvinkään tunnettuuden vahvistaminen. Keskeinen viesti on, että Hyvinkää on hyvässä vireessä ja hyvinkääläiset pelaavat yhdessä Hyvinkään hyväksi.

Samanaikaisesti Pelikirjatyön kanssa valmisteltiin uudistukset kaupungin johtamisjärjestelmään ja muutettiin hallinto- ja toimintasääntö uuden kuntalain mukaiseksi. Pelikirja ja uusi johtamisjärjestelmä antavat hyvän pohjan uusille, vuonna 2017 valittaville kuntapäätäjille ja mahdollistavat hallitun sote-palveluiden irtautumisen.

Uusi kuntalaki (410/2015) tuli voimaan 1.5.2015 kuitenkin siten, että merkittävää osaa laista sovelletaan vasta 1.6.2017 lukien. Käytännössä lain vaikutukset näkyvät pitkälti kuntien toiminnassa vasta seuraavan vaalikauden alusta, mutta Hyvinkäällä valmistelu painottui vuoteen 2016: linjavallinnat uuden kuntalain mahdollistamista johtamisrakenteista käytiin vuoden 2016 puolella ja tämän pohjalta valmisteltiin myös uuden kuntalain mukaista hallintosääntöä. Uusi hallintosääntö hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 27.2.2017 ja se astuu voimaan 1.6.2017.

Valtion ja Helsingin seudun 14 kunnan maankäytön, asumisen ja liikenteen MAL -sopimus 2016–2019 hyväksyttiin Hyvinkään kaupunginvaltuustossa 23.5.2016 ja kuntien päätösten jälkeen allekirjoitettiin 9.6.2016. Sopimuksen tavoitteena on kasvattaa Helsingin seudun asuntotuotantoa kysyntää vastaavasti ja luoda edellytykset 60 000 asunnon rakentumiselle sopimuskaudella. Uusi tavoitetaso kasvaa 10 000 asunnolla edellisestä sopimuskaudesta ja on yli 20 % viime sopimuskauden toteutuneesta asuntotuotantomäärästä. Hyvinkäällä tavoitellaan vuositasolla 360 asuntoa, mikä ylittää nykyisen tason 60 asunnolla. Kaupungin kaavoitus ja maankäyttö tukivat kaupungin kasvutavoitteita: Kaupungissa jatkettiin hyvää maankäytön suunnittelua ja erilaisia kaavoja valmisteltiin ja hyväksyttiin mm. Palopuron, Sveitsin-Härkävehmaan, Hangonsillan ja Palojoenvarren alueilla.

Vuonna 2016 kaupunki päätti kiinteistökaupoista, maankäytön suunnittelusta ja Sveitsin uimalan peruskorjauksen ja laajennuksen aikaistamisesta. Näiden toimien myötävaikutuksella alueella käynnistyi yksityinen hanke, joka elvyttää alueen hotellitoiminnan ja edistää matkailun ja vapaa-ajan toimintaa.

Valmisteilla olevalla maakunta- ja sote-uudistuksella on toteutuessaan merkittäviä vaikutuksia kaupungin toimintaan ja talouteen vuodesta 2019 alkaen. Hyvinkäällä on käynnistetty maakunta- ja sote-uudistukseen valmistautuminen. Uudistuksen talousvaikutuksia arvioidaan ja ne huomioidaan voimassa olevan lainsäädännön mukaisesti taloussuunnitelman 2018–2021 valmistelussa. Osa kaupungin valmistautumista hankkeeseen on sairaanhoitoalueen kuntien alueellisen sote-mallin valmistelutyö.

Keski-Uudenmaan kunnista Hyvinkää, Mäntsälä, Nurmijärvi, Tuusula, Järvenpää ja Pornainen aloittivat vuonna 2015 valmistelutyön, jossa Keski-Uudenmaan sote valmistelee sosiaali- ja terveydenhuollon palvelujen alueellista sote-mallia ja on mukana valinnanvapauskokeiluissa. Hyvinkää toimii hankkeen isäntäkuntana. Hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti kuntien ja Hyvinkään sairaanhoitoalueen yhteistyönä. Sosiaali- ja terveystieteiden ministeriö on myöntänyt valinnanvapaushankkeelle 2 milj. euron valtionavustusrahoituksen.

Kuuma-alueella tehtiin yhteistyötä myös työllisyydenhoidossa. Keski-Uudenmaan monialainen yhteispalvelu TYP aloitti toimintansa vuoden 2016 alussa. TYPin toiminnassa ovat mukana Hyvinkään lisäksi Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula sekä Kela ja Uudenmaan TE-toimisto. Hyvinkään kaupunki toimii Keski-Uudenmaan TYPin vastuukuntana. Työllisyyspalveluissa kehitettiin uusia työmenetelmiä. Vaikka työttömyys kääntyi yleisestikin laskuun, Hyvinkään osalta myönteinen kehitys oli erityisen vahvaa.

Syksyllä 2015 alkanut Euroopan laajuinen pakolaiskriisin myötä toukokuun alussa Hyvinkäälle saapuivat vuoden 2016 kiintiöpakolaiset. Kaupunki solmi heinäkuun alussa Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa sopimuksen 92 myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneen henkilön vastaanottamisesta Hyvinkäälle. Hyvinkäälle on sijoitettu n. 200 turvapaikanhakijaa, joista suurimman osan muodostavat lapsiperheet. Kouluikäisiä varten perustettiin alkuvuodesta neljä uutta valmistavaa luokkaa. Turvapaikanhakijoille järjestettiin myös valmistavaa esiopetusta.

Uusi opetussuunnitelma on astunut voimaan 1.8.2016. Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön elokuussa alakouluissa, samoin TVT-suunnitelma. Kaupunginvaltuuston 7.12.2015 päätöstä palveluverkosta valmisteltiin toimeenpantavaksi. Hangonsillan monitoimitalon eli uuden keskuslukion suunnittelutyö aloitettiin.

Perustietotekniikan palveluiden osalta valtuusto hyväksyi vuonna 2015 mallin, jossa tietotekniikkapalveluja varten perustettiin Hyvinkään, Järvenpään ja Keravan kaupunkien sekä Mäntsälän kunnan omistama Keski-Uudenmaan informaatioteknologia Oy. Toiminta siirtyi uuteen yhtiöön keväällä 2016.

Vuosille 2012-2017 ajoitetut valtionosuusleikkaukset vaikuttivat myös vuoteen 2016 ja kaupungin talousarvio oli vahvasti alijäämäinen. Talouden tasapainottamistyötä jatkettiin ja sitä tuki luottamushenkilöistä koottu talouden tasapainottamisryhmä. Aiemmin päätetyt valtionosuusleikkaukset saivat jatkoa, kun vuodesta 2017 alkaen valtionosuutta leikataan kilpailukyky sopimuksen ja eläketukilain muutoksen johdosta. Kaikkiaan leikkausten vaikutus on, että Hyvinkään kaupungin valtionosuus on joka vuosi arviolta 12 milj. euroa pienempi kuin tilanteessa, jossa leikkauksia ei olisi tehty.

Investoinneista merkittävin oli Kiinteistöosakeyhtiö Hyvinkään Sairaalanmäen rakennushanke, jossa toteutetaan Hyvinkään sairaalan yhteyteen 63 milj. euron laajennusosa. Kaupungin omiin kiinteistöihin kohdistuvista peruskorjauksista Sveitsin uimalan peruskorjaus valmistui vuonna 2016.

2.2 Tapahtumat tilikauden päättymisen jälkeen

Tilikauden päättymisen jälkeen ei ollut sellaisia tapahtumia, jotka olisi ollut perusteltua kirjata vuoden 2016 tilinpäätökseen.

Sen sijaan vuoden 2017 talousarvioon mahdollisesti vaikuttavia asioita on tullut kaupungin tietoon tammi-maaliskuun 2017 aikana. ELY on lähettänyt 7.3.2017 päivätyn hallintopakopäätöksen ympäristövastuusiin liittyen. Kaupunki aikoo valittaa päätöksestä, eikä vastuuta ole huomioitu tilinpäätöksessä. Vastuun suuruusluokka on noin 3,0 milj. euroa. Asian käsittely jatkuu vuonna 2017 ja mikäli vastuu ja sen määrä varmistuvat, vuoden 2017 talousarviota tulee muuttaa.

Vuosi 2017 on kunnallisvaalivuosi. Vaalipäivä on sunnuntai 9.4.2017. Uudet toimielimet nimetään kaupunginvaltuuston kokouksessa 12.6.2017.

Hyvinkään kaupunginvaltuusto päätti 27.2.2017 uudesta johtosäännöstä. Hallintosäännössä on huomioitu uudistetun kuntalain vaatimukset, mutta se sisältää myös muutoksia kaupungin organisoitumiseen lähinnä keskushallinnon ja tekniikan ja ympäristön toimialan kesken ja sisällä. Uusi

hallintosääntö astuu voimaan 1.6.2017 ja toimialakohtaiset säännöt tai muut ohjeet päivitetään asianomaisen toimielimen tai viranhaltijan päätöksillä hallintosääntöä vastaaviksi.

Vuoden 2017 aikana aloittavat uudet vakituiset viranhaltijat tekniikan ja ympäristön toimialajohtajan, vesihuoltojohtajan ja talousjohtajan viroissa.

2.3 Talous

Hyvinkään kaupungin vuoden 2016 talousarvio hyväksyttiin 4,9 milj. euroa alijäämäisenä. Talousarvion alijäämä oli selvästi pienempi kuin vuoden 2015 talousarvio, jonka päätöshetken alijäämäta-voite oli 11,2 milj. euroa. Alijäämän pienentäminen asteittain on ollut osa kaupungin talouden tasa-painottamistavoitetta: vuonna 2017 kaupungin talous on tasapainossa ilman veronkorotuksia.

Tilikauden aikana talousarviota muutettiin siten, että talousarvioalijäämä kasvoi 0,6 milj. euroa 5,5 milj. euroon. Talousarvion alijäämä kasvoi, koska liikelaitoksen johtokunta päätti alentaa Hyvinkään Vesi -liikelaitoksen myyntituottojen tuottotavoitetta 400.000 eurolla. Lisäksi sivistystoimessa ja sosi-aali- ja terveystoimessa päätettiin siirtää investointiosaan budjetoituja kalustomäärärahoja käyttöta-louden kalustohankintojen katteeksi yhteensä 174.700 eurolla.

Osa tehdyistä talousarviomuutoksista ei muuttanut alijäämäta-voitetta. Toimintakatetavoite muuttui kuitenkin edellä mainittujen muutosten lisäksi, kun tietohallinnolle myönnetty 345.000 euron lisä-määräraha heikensi toimintakatetta. Toimintakateheikennys rahoitettiin verotulotavoitetta korotta-malla. Kokonaisuudessaan talousarvion toimintakatetavoite heikkeni 0,9 milj. euroa (0,4 %) aloitta-vaan talousarvioon nähden.

Lopullisen talousarvion vuosikatteeksi muodostui 15,0 milj. euroa.

Seuraavissa luvuissa ja analyyseissä on mukana koko emokaupunki eli Hyvinkään Vesi -liikelaitok-sen luvut sisältyvät analyysiin ellei erikseen ole toisin mainittu.

Kaupungin talous oli kirjanpidollisesti tasapainoinen ensimmäistä kertaa vuoden 2011 jälkeen. Tili-kauden tulos oli 8,6 milj. euroa ennen tuloksesta tehtäviä tilinpäätössiirtoja. Talouden kääntyminen positiiviseksi johtui tasapainottamis- ja kehittämispäätöksistä sekä -toimenpiteistä, ennakoimatto-man suurista vero- ja valtionosuustuloista, HUS:n palautuksista ja kilpailukyky sopimukseen sisälty-neiden lomarahaleikkausten kirjaamisella osittain vuoden 2016 tilinpäätökseen. Edellisen vuoden -4,6 milj. euron tulos parani toiminnan nettomenojen 4,0 milj. euron pienentymisen ja verotulorahoit-tuksen 9,5 milj. euron kasvun vuoksi.

Kaupungin ja liikelaitoksen yhteenlaskettu tulos oli 13,2 milj. euroa talousarviota parempi. Tästä summasta noin 5,0 milj. euroa on HUS:lta saatua tulokseen perustuvaa palautusta ja 4,0 milj. eu-roa lähinnä marras-joulukuulla tilitettyjä verotulorahoituksen oikaisutilityksiä. HUS:n palautuksesta 1,8 milj. euroa on vuoden 2015 tulokseen perustuvaa palautusta, josta kuntayhtymän valtuusto päätti poikkeuksellisesti vasta kesällä 2016, Lisäksi kilpailukyky sopimuksen myötä tehdyt kirjaukset pienensivät henkilöstömenoja vähintään miljoonalla eurolla. Tuloksen ylijäämäisyys perustuu siis pääosin tekijöihin, joista pääosasta on saatu varmuus vasta loppuvuonna 2016 tai tammikuussa 2017. Ilman näitä kertaluonteisia suotuisia tapahtumia tilinpäätös olisi ollut edelleen alijäämäinen. Tällä hetkellä ei ole tiedossa, että edellä mainituilta osin olisi perusteita tarkistaa vuoden 2017 ta-lousarviota. Tulos parani 13,2 milj. euroa edellisvuoteen nähden.

Ennakoimattomien suotuisten tapahtumien lisäksi tulokseen vaikuttaa toimialojen talousarvion to-teutumisen talousarviota parempana. Talouden tasapainottamiseksi tehdyt päätökset ovat olleet tarpeellisia ja ne on pantu toimeen kiitettävästi. Osittain myös aiemmin tehtyjen päätösten vaiku-tukset ovat olleet arvioitua suuremmat, kun ne ovat vuonna 2016 toteutuneet kokovuotisinä.

Talouden tasapainoinen toteuma johtui siitä, että käyttötalouden nettomenot eli toimintakate toteutui 4,0 milj. euroa (1,8 %) parempana kuin edellisvuonna. Kaikilla toimialoilla toimintakate toteutui vähintään talousarviotavoitteen mukaisena. Tulosalueista vain varhaiskasvatuksen toimintakateta-voite ylittyi vähäisessä määrin, mutta tämäkin selittyy opetuslautakunnan sisäisellä määrärahasiirrolla: varhaiskasvatuksen tulosalueelta tehtiin opetuslautakunnan esityksestä hieman liian suuri määrärahasiirto perusopetuksen tulosalueelle toisen osavuosikatsauksen jälkeen. Merkittävimmin talous toteutui suunniteltua paremmin sosiaali- ja terveystoimessa, jossa erikoissairaanhoidon kulut toteutuivat suunniteltua pienempinä.

Talousarviota parempi toimintakatetoteuma johtui siitä, että toimintakulut alittivat talousarvion. Ulkoiset toimintakulut eli muu kuin kaupunkiorganisaation sisäiset veloitukset toteutuivat 9,0 milj. euroa (3,1 %) suunniteltua pienempinä. Kuten edellä on todettu, vähintään 6,0 milj. euroa selittyy HUS:n palautuksilla ja lomarahaleikkausten kirjaamisesta vuoden 2016 tilinpäätökseen. Lomarahaleikkausvaikutuksen lisäksi henkilöstökulut toteutuivat noin 3,0 milj. euroa suunniteltua pienempinä. Toimialojen aine-, tarvike- ja tavarahankinnat toteutuivat 0,3 milj. euroa arvioitua suurempina. Mikäli palveluiden ostoista eliminoidaan HUS:n ennakkoimattomat palautukset, myös palveluja ostettiin enemmän kuin mitä talousarviossa oli suunniteltu.

Merkittävä asia talouden tasapainottumisen kannalta on ollut se, että ulkoiset toimintakulut pieneni-
vät edelliseen vuoteen nähden 2,9 milj. euroa (1,0 %).

Toimintatuotot toteutuivat 0,2 milj. euroa (0,2 %) talousarviota suurempina. Käyttöomaisuuden myyntivoitot jäivät 0,6 milj. euroa (13,8 %) arvioitua pienemmiksi. Arvioitua pienempi myyntivoitto-
toteuma on kuitenkin parempi kuin osavuosikatsausvaiheen ennuste. Toimintatuotot kasvoivat edellisvuoteen nähden 1,4 milj. eurolla (2,7 %).

Toimintakatearvion toteutumiseen vaikutti myös se, että valmistus omaan käyttöön –erä eli investointeihin kohdistuneet ja aktivoidut oikaisuerät olivat 1,7 milj. euroa (31,2 %) talousarviota suurempi. Valmistus omaan käyttöön oli 0,3 milj. euroa (3,5 %) pienempi kuin edellisvuonna.

Tärkeä erä talouden kehityksen ja toteutumisen kannalta on verotulorahoitus. Verotulot toteutuivat 2,5 milj. euroa (1,3 %) ja valtionosuudet 1,5 milj. euroa (3,0 %) talousarviota suurempina. Verotulo-
lajeista kunnallisveron tuotto ylittyi erityisesti verovuoteen 2015 liittyvien oikaisujen johdosta ja veronsaajien jako-osuuksien tarkistuksen ansiosta 2,7 milj. euroa (1,6 %) arvioitua suurempina. Kiin-
teistövero toteutui 0,1 milj. euroa (1,1 %) arvioitua suurempina. Yhteisövero toteutui 0,4 milj. euroa (3,1 %) arvioitua pienempänä. Verotulot kasvoivat edellisvuoteen nähden 3,1 milj. euroa (1,6 %). Valtionosuudet toteutuivat 1,7 milj. euroa (3,2 %) arvioitua suurempina. Valtionosuudet kasvoivat peräti 6,5 milj. euroa (13,8 %). Yhteensä verotulorahoitus kasvoi 9,5 milj. euroa (3,9 %). Kasvu oli siis huomattavasti suurempaa kuin reaalityalouden kehityksen perusteella olisi voinut olettaa.

Rahoitustuotot ja –kulut erä toteutui 0,4 milj. euroa talousarviota pienempänä. Tämä johtuu matalasta korkotasosta ja siitä, että lainanotto oli ennakoitua vähäisempää ja ainoa talousarviolain nostettiin vasta vuoden lopussa. Kaupungin vuosikate oli 28,8 milj. euroa. Se parani 13,7 milj. euroa edellisvuoteen nähden ja oli 14,3 milj. euroa talousarviota parempi.

Poistot ja arvonalentumiset toteutuivat 0,2 milj. (0,9 %) euroa talousarviota suurempina. Poistoihin on tehty 0,8 milj. euron lisäpoistot sellaisista käyttöomaisuuskohteista, joita eivät enää omaa palvelutuotantokykä.

Vesiliikelaitoksen alijäämä oli 22.600 euroa. Liikelaitoksen alijäämäisyys johtuu erityisesti myyntituottojen pienenemisestä: veden kulutus on laskenut.

Budjetoidut bruttoinvestoinnit olivat 23,6 milj. euroa ja nettoinvestoinnit 16,2 milj. euroa. Toteutuneet investointiluvut olivat vastaavasti 19,6 ja 13,9 milj. euroa. Investoinnit talonrakennukseen, ir-

taimeen omaisuuteen ja vesihuoltoon toteutuivat kaikki talousarviota merkittävästi pienempinä. Julkisen käyttöomaisuuden bruttoinvestoinnit toteutuivat 80.000 euroa (1,1 %) talousarviota suurempana. Ylitys johtui kunnallistekniikan korvausinvestoinneista. Valtuusto myönsi ylityksen osalta ylitysoikeuden 30.1.2017 kokouksessaan.

Toiminnan ja investointien rahavirta oli noin 10,9 milj. euroa. Vuosi 2016 oli siis toinen vuosi 14 vuoteen ja ensimmäinen sitten vuoden 2010, jolloin kaupunki on kyennyt rahoittamaan investointinsa tulorahoituksella. Pitkäaikaisen lainan määrä pieneni 1,0 milj. eurolla. Kaupungilla oli vuoden vaihteessa lainaa 113,5 milj. euroa (2.436 euroa/asukas). Edellisvuonna lainaa oli 114,5 milj. euroa (2.463 euroa/asukas) ja tätä edellisenä 119,4 milj. euroa (2.576 euroa/asukas). Pitkäaikaisen lainan määrän tarvetta on vähentänyt käyttötalouden arvioitua parempi toteuma sekä arvioitua pienemmät investoinnit.

Kaupungin kassatilanne oli tilinpäätöshetkellä hyvä. Kaupungin rahoituslaskelman mukaan kassavarat kasvoivat edellisvuoteen nähden 17,0 milj. eurolla ja kassan riittävyys oli 53,1 päivää. On syytä huomata, että kassan poikkeuksellinen vahvuus selittyy osin konsernitilin saldolla. Kaupungilla on käytössä konsernitili, johon on liitetty kaupungin konserniyhtiöitä. Kaupungin kassavaroissa näkyy myös konsernitilin saldo, joka on kasvanut merkittävästi edelliseen vuoteen nähden. KOY Sairaalanmäen lainanotto tulevia investointimenoja vastaan ajoittui loppuvuoteen ja pelkästään tämä vaikutti lisäävästi konsernitilin saldoon 10,2 milj. euron edestä. Tämä tilapäinen kassavaranto purkautuu yhtiön investointimenojen kertymisen myötä eikä rahaa siksi ole kaupungin käytettäväksi. Kun konsernitilin muutoksen vaikutus eliminoidaan pois, kaupungin kassavarat lisääntyivät edellisen vuoden tilinpäätöshetkeen verrattuna 7,8 milj. eurolla. Pelkät emokaupungin kassavarat olivat tilinpäätöshetkellä 29,7 milj. euroa (vuonna 2015 21,9 milj. euroa) ja kassan riittävyys 35 päivää (26 päivää).

Kaupunkikonserni, josta emokaupunki on poistettu, toteutui hieman alijäämäisenä. Kokonaisuutena konsernin talouden suunta oli kuitenkin oikeansuuntainen: vuosikate parani, tulos kääntyi positiiviseksi, tilikausi tuotti ylijäämää ja toiminnan ja investointien rahavirran negatiivisuus pieneni. Eniten kaupunkikonsernin talouden kehitykseen vaikuttaa emokaupungin oma talous.

Konsernin velkaantuminen jatkui voimakkaana, erityisesti KOY Sairaalanmäen investointihankkeen myötä. Konsernin lainakanta kasvoi 24,9 milj. euroa ja oli tilinpäätöshetkellä 230,0 milj. euroa. Asukaskohtainen lainakanta oli 4 925 euroa/asukas, kun se vuotta aiemmin oli 4 403 euroa/asukas. Tilinpäätöshetkellä lainarahaa oli merkittävä määrä kassassa, mutta vuoden 2017 aikana se ohjautuu investointimenoihin.

2.4 Vuoden 2017 talousarvio tilinpäätöksen valossa

Kaupunginvaltuusto hyväksyi vuoden 2016 talousarvion alun perin 0,2 milj. euroa ylijäämäisenä. Valtuusto myönsi kuitenkin 27.2.2017 lisämäärärahan ja talousarvio kääntyi lievästi alijäämäiseksi.

Vuosien 2016 ja 2017 vertailukelpoisuus on heikko ja perustuu aiempaa enemmän laskennallisiin arvioihin. Kilpailukyky sopimuksen vaikutukset ja niiden kohdentuminen eri vuosille on laskennallista, samoin toimeentulotuen käsittelyn siirtymisen lopulliset vaikutukset käyttötalouteen. Samoin suoraa vertailua vaikeuttaa se, että HUS palautti vuonna 2016 myös vuoden 2015 tulokseen perustuvan palautuserän 1,8 milj. euroa. Mikäli näiden tekijöiden vaikutukset eliminoidaan laskennallisesti, arvion mukaan toimialojen käytössä olevat toiminnan määrärahat ovat 2,9 milj. euroa eli noin 1,2 % suuremmat kuin mitä toiminnan nettomenoihin kului vuonna 2016. Luvuissa ei ole huomioitu Hyvinkään Vesi –liikelaitosta.

Jos edellä mainittuja muutoksia ei huomioida, talousarvion 2017 toiminnan nettomenot ovat 7,7 milj. euroa eli 3,3 % pienemmät kuin mitä vuonna 2016 toteutui.

Tilinpäätöksen perusteella ja sen laadintahetkellä ei ole tiedossa tarvetta tarkistaa vuoden 2017 talousarviota. Toiminnan nettomenojen tarkan seurannan lisäksi erityishuomiota tulee vuoden aikana kiinnittää siihen, miten verorahoitusarviot kehittyvät ja realisoituvatko ympäristövastuut vuoden aikana.

Talousarvion valmistelu on tehty oletuksella, että taloudelliset tavoitteet kyetään saavuttamaan ilman tuotannollisista ja taloudellisista syistä johtuvia irtisanomisia tai lomautuksia.

2.5 Arvio merkittävimmistä riskeistä ja epävarmuustekijöistä

Vaikka yleisestä taloudellisesta tilanteesta onkin viime aikoina saatu myönteisiä uutisia, maailmantaloudessa on edelleen riskejä ja talouskasvun odotetaan jäävän varsin maltilliseksi. Tämänhetkisten arvioiden mukaan talouskasvu ei ole itsessään riittävää poistamaan Suomen julkisen talouden kestävyysvajeen. Vaatimaton talouskasvu ja julkisen talouden kestävyysvaje muodostavat myös haasteen kuntatalouden rahoitukselle etenkin, kun menojen kasvupaine näyttää tällä hetkellä tulojen kehitystä suuremmalta.

Hyvinkään kaupunki on usean vuoden ajan tasapainottanut talouttaan. Tämä merkitsee muun muassa sitä, että kaupungin talouden kestävyys kielteisiä poikkeamia kohtaan on koko ajan pienentyneet.

Vahinkoriskien osalta kaupunki on vakuuttanut riskejään varsin kattavasti. Kaupungin vakuutus- turva on päivitetty vuonna 2015 suoritetun kilpailutuksen myötä ja kaupunki käyttää ammattimaista vakuutusmeklaria.

Rahoitusriskien osalta kaupunki on varsin hyvin suojautunut. Kassa on vahva ja lainasalkun suo- jausaste on erittäin korkea muutamaksi vuodeksi eteenpäin. Rahoitusriskien hallinnan kannalta lainasalkun suojaamisen painopiste onkin vuoden 2023 jälkeisessä ajassa. Jotta uudelleenrahoitus- riski ei kasvaisi liian suureksi, kaupungin tulee toimintamenojen kasvua hillitsemällä varmistaa tulo- rahoituksen riittävyys tarpeellisiin ja järkeviin investointeihin. Rahoitusriskien osalta suurimmat ris- kit ovatkin konsernissa: lainakanta on suuri ja kasvaa nopeasti.

Kaupungin toiminnan tulorahoituksen, lainanhoitokyvyn ja konsernin rahoitusriskien kannalta on merkityksellistä, miten maakunta- ja soteuudistus toteutuu. Tämänhetkisten esitysten mukaan kau- pungin tulorahoitus pienenee olennaisesti, mutta lainataakka jää entiselleen. Näin ollen korkotason nousun vaikutus kaupungin talouteen muodostuisi merkittävästi raskaammaksi. Tätä riskiä koros- taa myös se, että uudistuksessa kaupungille jäisi kuitenkin suurin osa kiinteistöistä – siis peruskor- jaustarpeesta ja -velasta. Kiinteistöriskien poistamiseksi kaupungilla on jo useita vuosia ollut sisäil- matyöryhmä, jossa kaupungin eri toimijat kartoittavat sisäilmaongelmia ja sopivat toimenpiteistä niiden poistamiseksi. Tämän työn merkitys korostuu, mikäli tulorahoitus pienenee. Sote- ja maa- kuntauudistuksen lakiluonnoksen mukaan kuntien rahoituksen rakenne muuttuu. Muutoksen myötä kaupunki olisi aiempaa enemmän riippuvainen valtionosuusrahoituksesta ja siten valtion päätök- sistä.

Kaupungin väestö on ikärakenteeltaan lähellä valtakunnallista keskiarvoa. Lähivuosina väestö ikääntyy voimakkaasti. Väestörakenteen parantamisen ja rahoituspohjan turvaamisen kannalta on suotuista, että väestömäärän kasvu jatkuu tasaisena tulevina vuosina. Niin Hyvinkään kuin koko Suomenkin osalta on huolestuttavaa, että syntyvyyden aleneminen uhkaa edelleen vinouttaa ikära- kennettä epäterveeseen suuntaan.

Tilinpäätöshetkellä käynnissä olevista yksittäisistä oikeusprosesseista merkittävin on asfalttikartelli- oikeudenkäynti. Helsingin hovioikeus antoi 20.10.2016 päätökset asfalttikartelliin liittyvistä vahin- gonkorvauksista. Helsingin käräjäoikeus antoi 28.11.2013 päätöksensä asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista, joissa saajana on 40 kuntaa, mukaan lukien Hyvinkään kaupunki. Tämän

jälkeen Helsingin hovioikeus antoi 20.10.2016 päätökset asfalttikartelliin liittyvistä vahingonkorvauksista. Korkeimmassa oikeudessa on Lemminkäisen osalta edelleen vireillä 19 kunnan valituslupahakemukset koskien Helsingin hovioikeuden 20.10.2016 antamia päätöksiä. Hyvinkään kaupunki on yksi näistä kaupungeista. Näin ollen Hyvinkään kaupunki ei ole tulouttanut hovioikeuden tuomion mukaisia, aiempaa päätöstä pienempiä, 890 043,82 euron korvauksia. Mikäli korkein oikeus päättää valituslupahakemuksesta vuoden 2017 aikana, tulee myös asian kirjanpidollinen käsittely ja talousarvion muuttaminen uudelleen harkittavaksi.

Riskeihin varautuminen on raportoitu lähemmin osiossa ”Kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuudesta suhteessa tavoitteisiin ja riskeihin” sekä toimialojen raportoinnissa.

2.6 Ympäristötekijät

Ympäristökeskus kokoaa ja koordinoi tilinpäätöksen liitetiedoissa esitetyn suppean ympäristötilinpäätöksen. Sen tavoitteena on antaa kokonaiskuva ympäristösuojeluun käytetyistä kuluista, tuotoista ja investoinneista.

Tilinpäätöksestä erillisenä laaditaan ympäristöraportti.

3 Kaupunginhallituksen arvio sisäisen valvonnan ja riskienhallinnan tuloksellisuudesta suhteessa tavoitteisiin ja riskeihin (selonteko)

1. Johtamis- ja hallintojärjestelmä - säännösten, määräysten ja päätösten noudattaminen

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan johtamis- ja hallintojärjestelmä sääntöineen (ml. hallinto- ja toimintasääntö) varmistaa lainsäädännön, säädösten, määräysten ja päätösten noudattamista hyväksyttävällä tavalla. Kaupunginhallitus ei ole havainnut merkittäviä puutteita toiminnan ja talouden lainmukaisuudessa tai talousarvion noudattamisessa. Kaupunginvaltuusto on päättänyt sisäisen valvonnan, riskienhallinnan ja konsernivalvonnan perusteista.

Kehittämiskohteet:

Kaupungin uuden Pelikirja-strategian viestiminen ja toimeenpano strategisten tavoitteiden saavuttamiseksi. Pelikirjan kärkien (houkuttelevuuden, yhteispelin yritysten kanssa ja Hyvinkään hengen) saavuttamiseksi kärkihankkeiden suunnittelu ja toteuttaminen projekteina (Hangonsilta, Hyvinkään Sveitsi, Kehittyvä kaupunkikeskusta, Aktiivinen tapahtumakaupunki, Omaleimainen kulttuuri- ja liikuntakaupunki, Kaupunki ja monimuotoiset kylät, Kuntalaisten osallisuus, yhteisöllisyys ja hyvinvointi).

Kaupunginhallitus suosittelee edellisen vuoden tapaan virkamiesjohtoa jatkamaan palvelupestäisen johtamisen kehittämistä (palvelutuotannon suunnittelu- ja seurantajärjestelmä).

2. Strategiaprosessi (johtaminen, suunnittelu ja seuranta, toiminnanohjaus) - tavoitteiden toteutumisen, varojen käytön valvonta, tuloksellisuuden arvioinnin pätevyys ja luotettavuus

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan toimintatavat ja menettelyt kaupungin tavoitteiden saavuttamisen, varojen käytön valvonnan sekä tuloksellisuuden ja strategiaprosessin toimivuuden osalta ovat hyväksyttävällä tasolla. Tavoitteiden asettamisen ja mitattavuuden tukena käytetään tuloskortteja.

Kehittämiskohteet:

Kaupungin uutta Pelikirja-strategiaa tukevan strategisen ohjelmakokonaisuuden ja mitattavien tavoitteiden avulla kaupungin toiminnanohjauksen edelleen kehittäminen.

3. Riskienhallinta – riskienhallinnan järjestäminen

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan riskienhallintajärjestelmän tuloksellisuus suhteessa riskeihin ja tavoitteisiin on kaupunkikonsernissa hyväksyttävällä tasolla. Kaupungin pitkän aikavälin taloussuunnitteluun omat haasteensa tuovat valtion ohjaustoimet (säästötavoitteet) sekä sote- ja maakunta -kehittämishankkeet.

Kehittämiskohteet:

Riskienhallintaa tulee kehittää kokonaisuutena ja arvioida sen riittävyyttä liittyen varsinaiseen toimintaan, investointeihin, rahoitukseen ja vahinkoihin. Realisoituessaan riskit vaikuttavat kaupunkikonsernin asemaan, talouteen, palvelukykyyn, vetovoimaisuuteen ja alueelliseen vaikuttavuuteen. Riskejä arviotaessa arvioidaan koko kaupunkikonsernia (ml. toiminnot, jotka järjestetään osakkuusyhtiöiden, kuntayhtymien, sopimuskuntamallien sekä kilpailuttamisen ja sopimusohjauksen avulla).

Riskienhallintaa tukevien 4Ks-järjestelmien (Riskipisteen ja strategiatyökalun) käyttöä ja hyödyntämistä tulee edelleen kehittää, jotta järjestelmien avulla voidaan tuottaa esimiesten ja johdon tarvitsemat tiedot eri organisaatiotasolla. Kehittämistyön edetessä tulee arvioitavaksi, ovatko riskien kartoitukset ajan tasalla ja tehty riittävän kattavasti, onko riskienhallinta ja seuranta vastuutettu selkeästi sekä onko riittävä asiantuntemus käytettävissä.

Strategisten riskien hallinnalla on erityistä merkitystä talouden tasapainoisuuden varmentamisessa, mukaan lukien lainasalkun hallinta ja investointiohjelman riskien hallinta.

Riskien tunnistaminen, analysointi ja hallinta toimivat muutosjohtamisen tukena (ml. henkilösöriskien hallinta). Jatkossa tulee arvioida myös sitä, miten on onnistuttu toteutuneiden riskien ajallisessa ja rahamääräisessä ennakkoinnissa.

4. Omaisuuksien hankinnan, luovutuksen ja hoidon valvonta

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan omaisuuden hankinta ja luovutus sekä hoidon valvonta ovat hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet:

Omistajapoliittisen ohjelman dokumentointi ja toimeenpano.

Elinkeino-ohjelman toimeenpano ja elinkeinopoliittiseen vaikuttavuuteen liittyvien tulostittareiden seuranta.

5. Sopimustoiminta ja kumppanuuksien hallinta

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan kaupunkikonsernin sopimuksenhallinta on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet:

Seurannan menettelyjen kehittäminen todentamaan hallinto- ja toimintasäännön sopimusten vastuuhenkilömäärittysten toimivuutta (seuranta- ja valvontajärjestelmän kehittäminen).

Palveluperustaisen johtamisen kehittäminen oman kustannusrakenteen entistä paremman tuntemisen tukena ja vertailujen mahdollistajana (laskelmat oman toiminnan ja ulkoa hankittavien palvelujen kustannuksista ja hyödyistä).

Aktiivinen tiedottaminen alueen elinkeinoelämälle kaupungin hankinnoista sekä tarjouspyyntöjen laatiminen siten, että se antaa myös pienille ja keskisuurille yrityksille mahdollisuuksia osallistua tarjouskilpailuihin.

6. Sisäisen tarkastuksen järjestäminen – arvio sisäisen tarkastuksen järjestämisestä

Lausuma:

Kaupunginhallituksen arvion mukaan sisäisen tarkastuksen järjestäminen on hyväksyttävällä tasolla. Toiminnon asemointi, sisäinen tarkastaja kaupunginhallituksen ja kaupunginjohtajan alaisuudessa on tarkoituksenmukainen suhteessa johdon ja henkilöstön vastuuseen.

Kehittämiskohteet:

Sisäistä tarkastusta on kuluneen vuoden aikana hyödynnetty entistä enemmän etukäteisarvioinneissa ja ennakoinnin tukena. Sisäinen tarkastaja on mm. koonnut ja vetänyt yhteen tutkimus- ja arviointitietoa mm. liittyen johtamismallien vertailuun strategia- ja organisoitavimisteluun tukena. Sisäinen tarkastaja on ollut mukana ns. Kelloryhmän työskentelyssä. Kelloryhmän tehtävänä oli luottamushenkilöiden ja virkamiesten yhteistyön toimintatapojen kehittäminen.

Kaupunginhallituksen arvion mukaan sisäistä tarkastusta tulee jatkossakin hyödyntää strategia- ja riskiperustaisesti toimintatapojen ja toimintakulttuurin kehittämisen tukena.

4 Tilikauden tuloksen muodostuminen ja toiminnan rahoitus

4.1 Tilikauden tuloksen muodostuminen

Tilikauden tuloksen muodostumista kuvataan tuloslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Kunnan tuloslaskelma osoittaa, riittääkö tuottoina kertynyt tulo-rahoitus palvelujen tuottamisesta aiheutuneiden kulujen kattamiseen. Tuloslaskelma sisältää vain ulkoiset kulut ja tuotot. Kunnallisena liikelaitoksena toimivan Hyvinkään Veden luvut sisältyvät tuloslaskelmaan.

Kaupungin talous toteutui 2,3 milj. euroa ylijäämäisenä. Edellisen kerran Hyvinkään kaupunki teki ylijäämäisen tilinpäätöksen vuodesta 2011. Ylijäämä olisi ollut vielä suurempi, ellei tuloksesta olisi tehty 6,0 milj. euron investointivarausta tulevan lukiorakennuksen investointimenoja vastaan. Tulos parani edellisvuoteen nähden jopa 13,2 milj. euroa. Tuloksessa ei ole huomioitu ratkaisuja, jotka eivät ole saaneet lainvoimaa ja joissa kaupunki käyttää valitusoikeuttaan. Tällaisia ratkaisuja ovat hovioikeuden asfalttikartelliratkaisu, jonka mukainen tuloutus olisi parantanut tulosta 890 043,82 euroa ja Uudenmaan ELY-keskuksen hallintopakopäätös ympäristövastuisiin liittyen, jonka mukainen kirjaus olisi heikentänyt tulosta noin 3 milj. eurolla.

Talouden palautuminen tasapainoon eli ylijäämäiseksi johtui siitä, että verorahoitus kasvoi 9,5 milj. eurolla edellisestä vuodesta. Yhtä tärkeää on, että toiminnan nettomenot pienenevät 4,0 milj. euroa. Vaikka toiminnan nettomenojen pieneminen johtui pääosin erikoissairaanhoidon palautuseristä, myös muun toiminnan kulut kehittyivät maltillisesti.

Tuloslaskelma

	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Toimintatuotot	52 470	51 070	59 180
<i>Myyntituotot</i>	21 107	19 680	21 881
<i>Maksutuotot</i>	15 436	14 602	15 728
<i>Tuet ja avustukset</i>	4 321	5 015	5 147
<i>Muut tuotot</i>	11 606	11 773	16 425
Valmistus omaan käyttöön	7 261	7 527	8 038
Toimintakulut	-281 798	-284 672	-287 934
<i>Palkat ja palkkiot</i>	-92 080	-92 600	-95 747
<i>Eläkkeet</i>	-23 774	-24 395	-24 837
<i>Muut henkilösivukulut</i>	-5 804	-5 113	-6 033
<i>Asiakaspalvelujen ostot</i>	-83 247	-86 215	-84 187
<i>Muiden palvelujen ostot</i>	-34 940	-34 315	-35 579
<i>Aineet, tarvikkeet ja tavarat</i>	-13 737	-14 127	-14 753
<i>Avustukset</i>	-20 433	-20 691	-19 263
<i>Muut kulut</i>	-7 782	-7 217	-7 534
Toimintakate	-222 068	-226 075	-220 716
Verotulot	198 503	195 453	191 546
<i>Kunnallisvero</i>	173 918	168 042	169 086
<i>Yhteisövero</i>	11 167	14 262	13 035
<i>Kiinteistövero</i>	13 417	13 149	9 425
Valtionosuudet	53 470	46 981	48 012
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 145	-1 254	-1 549
<i>Korkotuotot</i>	68	125	129

<i>Muut rahoitustuotot</i>	915	878	699
<i>Korkokulut</i>	-2 078	-2 200	-2 318
<i>Muut rahoituskulut</i>	-49	-57	-58
Vuosikate	28 760	15 105	17 293
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 178	-19 721	-19 634
Arvonalentuminen	0	0	0
Tilikauden tulos	8 583	-4 616	-2 340
Poistoeron lisäys(-)/vähennys (+)	0	0	0
Varausten lisäys (-)/vähennys (+)	-6 000		
Rahastojen lisäys (-)/vähennys (+)	-250	0	0
Tilikauden alijäämä / ylijäämä	2 333	-4 616	-2 340

TULOSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2016	2015	2014	Koko maa 2015	Uusimaa 2015
Toimintatuotot/Toimintakulut %	19,1	18,4	21,1	21,0	21,6
Vuosikate/Poistot, %	142,5	76,6	88,1	91	88
Vuosikate, euroa/asukas	617	325	373	348	427
Asukasmäärä	46 600	46 477	46 366		
Tuloveroprosentti	19,75	19,75	19,75	19,82*	18,85*

* vuoden 2015 tuloveroprosentit, painotettu keskiarvo

Toimintatuotot kasvoivat 1,4 milj. euroa (2,7 %). Suurin osa kasvusta johtuu sosiaali- ja terveystoimen asiakasmaksutuottojen kasvusta sekä opetustoimen ja sosiaali- ja terveystoimen muilta kunnilta saamista tuotoista. Kun toimintakulut pienenevät 2,9 milj. euroa (1,0 %), toiminnan nettokäyttömien eli toimintakate parani 4,0 milj. eurolla (1,8 %). Näin ollen toimintatuottojen osuus toimintakuluista kasvoi. Kuntien alustavien tilinpäätösarvioiden⁵ mukaan Manner-Suomen yhteenlaskettu toimintakate heikkeni 0,4 mrd. euroa (1,4 %) edellisestä vuodesta.

Verorahoitus kasvoi merkittävästi reaalityökalouden kasvua nopeammin. Kaupunki sai jopa 9,5 milj. euroa eli 3,9 % edellisvuotta enemmän verotuloja ja valtionosuuksia siitä huolimatta, että kaupungin osuus yhteisöveron tuotosta pieneni 3,1 milj. euroa (21,7 %) edellisvuoteen nähden.

Rahoitustuotot ja -kulut ovat pienentyneet kahtena edellisenä vuotena. Vuoteen 2015 verrattuna rahoitustuotot ja -kulut olivat 0,1 milj. euroa suuremmat. Osittain kyse on siitä, että vuodet ovat olleet välihuosia velkaantumisen suhteen ja siitä, että korkotaso on ollut poikkeuksellisen matala. Enemmän kuitenkin kyse on kasvaneista tuloutuksista Lämpövoima Oy:ltä.

Poistosumma on kasvanut 0,5 milj. eurolla. Kasvu johtuu kertaluonteisista poistoista, joita tehtiin 0,5 milj. euroa enemmän kuin vuonna 2015. Kertaluonteiset poistot on molempina vuosina tehty

⁵ Suomen virallinen tilasto (SVT): Kuntatalous neljännesvuosittain [verkkojulkaisu].
ISSN=2343-4112. 4. vuosineljännes 2016. Helsinki: Tilastokeskus [viitattu: 21.3.2017].
Saantitapa: http://www.stat.fi/til/ktan/2016/04/ktan_2016_04_2017-02-08_tie_001_fi.html

poistamalla sellaiset pysyvien vastaavien hyödykkeet kaupungin omaisuudesta, joilla ei enää ole palveluntuotantokykyä.

Kaupungin tuloksen parantuminen 13,2 milj. eurolla oli merkittävä ja tulos kääntyi positiiviseksi. Samoin alijäämäinen talous kääntyi ylijäämäiseksi, vaikka tuloksesta esitetäänkin tehtäväksi 6,3 milj. euron edestä rahasto- ja varaussiirtoja. Hyvinkään Veden negatiivinen tulos heikensi kaupungin tuloista noin 0,02 milj. eurolla.

Käyttöomaisuuden myyntivoitot toteutuivat likimain edellisen vuoden suuruisina. Seuraavassa taulussa toimintakulut ja -tuotot ja erikseen myyntivoittojen/-tappioiden muutokset 2016 vuodesta 2015 (luvut 1000 euroina):

	2015	2016	ero	%-muutos
Myyntivoitot	4 097	3 878	-219	-5,3
Muut toimintatuotot	46 972	48 592	1 620	3,4
Myyntitappiot	-8	-9	-1	
Muut toimintakulut-valm.omaan käyttöön	-277 137	-274 529	2 608	-0,9
TOIMINTAKATE	-226 076	-222 068	4 008	-1,8

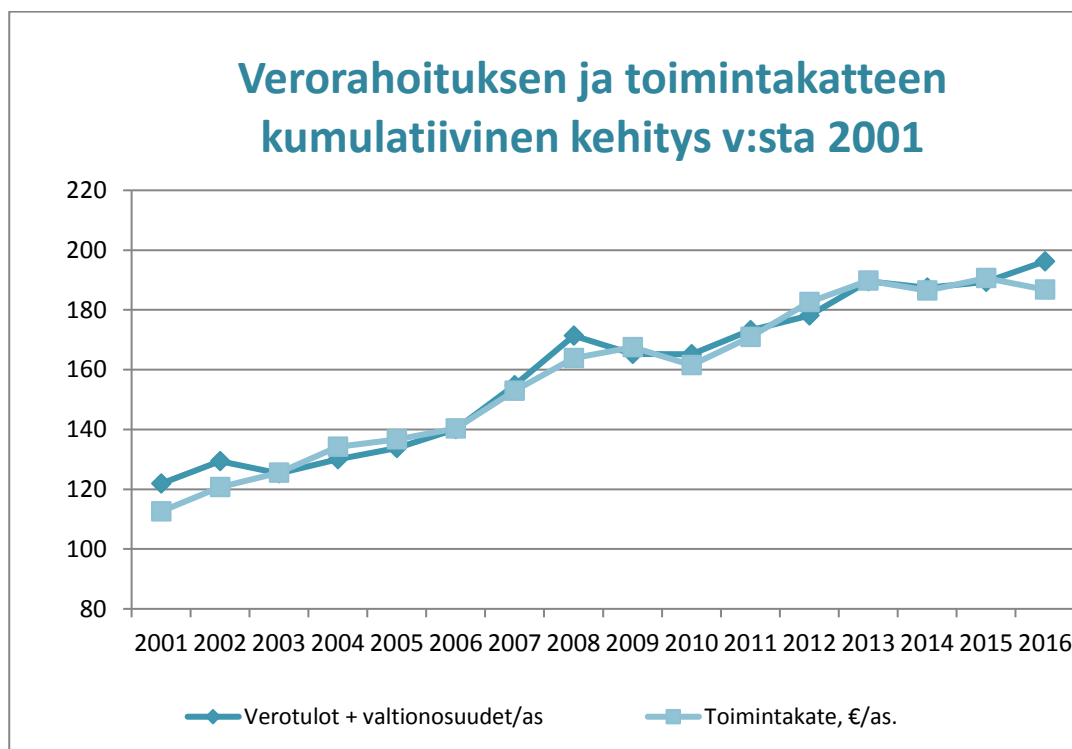
Seuraavassa on lyhyesti analysoitu toimintakateen muutosta toimielimittäin.

Toimintakateen toteutuminen toimielimittäin	Ta	Toteutunut 2016	TA-ero, abs.	TA-ero%	Muutos (2015), €	Muutos (2015), %
20 Tarkastuslautakunta	-153,4	-137,7	15,8	89,7	-1,3	1,0
21 Keskusvaalilautakunta	0,0	0,0	0,0	0,0	-11,5	-100,0
22 Kaupunginhallitus	-5 588,9	-5 024,0	564,9	89,9	133,5	-2,6
23 Henkilöstöjaosto	-3 038,5	-2 868,6	169,9	94,4	-176,6	6,6
24 Konserni- ja tukipalvelujaosto	3 923,6	4 950,9	1 027,3	126,2	185,5	3,9
30 Opetuslautakunta	-70 995,5	-70 178,8	816,7	98,8	-720,0	1,0
36 Kulttuuri ja vapaa-aikalautakunta	-9 602,4	-9 451,2	151,2	98,4	-181,6	2,0
40 Tekninen Lautakunta	-8 847,5	-7 792,8	1 054,7	88,1	953,6	-10,9
46 Ympäristölaikunta	-989,2	-905,7	83,5	91,6	56,3	-5,8
60 Sosiaali- ja terveyslautakunta	-145 670,7	-139 687,4	5 983,3	95,9	4 356,5	-3,0
YHTEENSÄ	-240 962,6	-231 095,2	9 867,3	95,9	4 594,4	-2,0

Kaikkien toimielinten määrärahakäyttö oli suunniteltua pienempää. Tarkemmin toimialojen talouden toteumaa on eritelty toimialakohtaisissa raporteissa.

Toimintakulujen kehitys ja toisaalta tulokseen sisältyvien tuloerien kehitys on ollut viime vuosina seuraava (1000 euroa):

	2012	2013	2014	2015	2016	
Toimintatuotot	42 075	47 868	51 238	43 127	48 592	
Myyntivoitot	6 348	4 196	7 942	4 097	3 878	
Verotulot	173 340	191 585	191 546	195 453	198 503	
Valtionosuudet	50 359	49 692	48 012	46 981	53 470	
Rahoitustuotot	870	781	828	1 003	983	
Yhteensä	272 992	294 122	299 566	290 661	305 425	
	Muutos%	1,9	7,7	1,9	-3,0	5,1
	Muutos 1000 euroa	5 181	21 130	5 444	-8 905	14 764
Toimintakulut	260 782	275 662	279 896	277 153	274 546	
Myyntitappiot	28	60	0	-8	-9	
Rahoituskulut	2 135	2 304	2 376	2 256	2 127	
Yhteensä	262 945	278 026	282 272	279 401	276 665	
	Muutos%	5,1	5,7	1,5	-1,0	-1,0
	Muutos 1000 euroa	12 736	15 081	4 246	-2 871	-2 736

4.2 Toiminnan rahoitus

Rahoitusta tarkastellaan rahoituslaskelman ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Hyvinkään Veden luvut sisältyvät rahoituslaskelmaan.

RAHOITUSLASKELMA

	2016	2015	2014
Toiminnan rahavirta			
Vuosikate	28 760	15 105	17 293
Satunnaiset erät			
Tulorahoituksen korjausevät	-3 860	-4 098	-7 940
Tulorahoitus	24 900	11 007	9 354
Investointien rahavirta			
Investointimenot	-19 620	-17 156	-18 405
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 222	1 179	328
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutukset	4 535	4 792	8 381
Investoinnit	-13 863	-11 184	-9 696
Toiminnan ja investointien rahavirta	11 037	-177	-343
Rahoituksen rahavirta			
Antolainauksen muutokset			
Antolainasaamisten lisäykset		-15	-17
Antolainasaamisten vähennykset		30	
<i>Antolainauksen muutokset</i>	0	15	-17
Lainakannan muutokset			
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	10 000	25 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 985	-14 945	-16 854
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0
<i>Lainakannan muutokset</i>	-985	-4 945	8 146
Oman pääoman muutokset	0	1 299	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	6 995	3 000	286
Rahoituksen rahavirta	6 010	-630	8 415
Rahavarojen muutos	17 047	-808	8 073
Rahavarat 31.12. (sis.koko konsernitilin)	44 741	27 694	28 502
Rahavarat 1.1. (sis.koko konsernitilin)	27 694	28 502	20 429
€/asukas	960	596	614
Rahavarat 31.12. (vain kaupungin rahat)	30 117	22 972	23 883
Rahavarat 1.1. (vain kaupungin rahat)	22 972	23 883	16 690
€/asukas	646	494	515

RAHOITUSLASKELMAN TUNNUSLUVUT

	2016	2015	2014
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-14 710	-28 792	-23 893
Investointien tulo-rahoitus, %	156,3	94,5	95,7
Lainanhoitokate	2,4	1,0	1,0
Kassan riittävyys, pv (sis.koko konsernitilin)	53,1	32,4	32,8
Kassan riittävyys, pv (kaupungin omat rahat)	35,8	26,9	27,5
Asukasmäärä	46 600	46 477	46 366

Investointien tulo-rahoitus, %= 100*vuosikate/investointien omahankintameno

Lainanhoitokate= (vuosikate+korkokulut)/(korkokulut+lainanlyhennykset)

Kassan riittävyys, pv =365*Rahavarat 31.12/Kassasta maksut tilikaudella

Rahoituslaskelman välitulokset toiminnan ja investointien rahavirta on itsessään tunnusluku, jonka positiivinen määrä ilmaisee sen, kuinka paljon rahavirrasta jää nettoantolainaukseen, lainojen lyhennyksiin ja kassan vahvistamiseen. Negatiivinen määrä ilmaisee sen, että menoja joudutaan kattamaan joko olemassa olevia kassavaroja vähentämällä tai ottamalla lisää lainaa. Viimeisen kahdeksan vuoden aikana välitulokset on ollut positiivinen vain kerran, vuonna 2010. Näin ollen vuoden 2016 11,0 milj. euron positiivinen toteuma kuvastaa vuoden 2016 poikkeuksellisuutta.

Toiminnan ja investointien rahavirta -välituloksen tilinpäätösvoiton ja neljän edellisen vuoden kertymän avulla voidaan seurata investointien omahankintamenojen toteutumista pitemmällä aikavälillä. Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä ei saisi muodostua pysyvästi negatiiviseksi.

Vuonna 2016 toiminnan ja investointien rahavirta oli 11,0 milj. euroa. Rahavirran kertymä viimeiseltä viideltä vuodelta on kuitenkin edelleen merkittävästi negatiivinen, -14,7 milj. euroa. Tämä tarkoittaa, että vuosikate ei ole riittänyt investointien toteuttamiseen ja investointeja varten on jouduttu ottamaan lainaa. Kaupunki on velkaantunut.

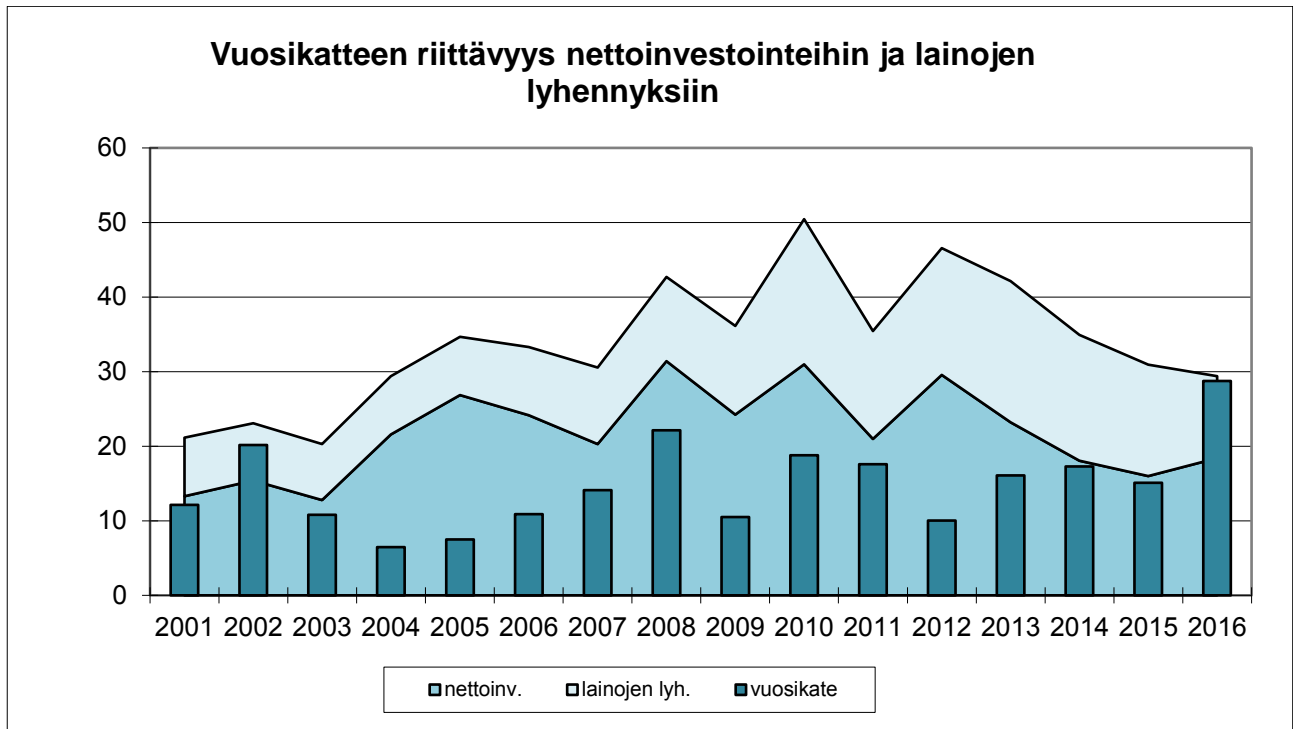
Kaupungin maksuvalmius on erinomainen. Rahavaroihin on laskettu konsernitilin varat ja tytäryhteisöjen osuus varojen muutoksesta sisältyy muihin maksuvalmiuden muutoksiin. Kassavarat kasvoivat edellisvuoteen nähden 17,0 milj. eurolla ja kassan riittävyys oli 53,1 päivää. KOY Sairaalamäen lainanotto tulevia investointimenoja vastaan ajoittui loppuvuoteen ja pelkästään tämä vaikutti lisäävästi konsernitilin saldoon 10,2 milj. euron edestä. Tämä tilapäinen kassavaranto purkautuu yhtiön investointimenojen kertymisen myötä eikä rahaa siksi ole kaupungin käytettäväksi. Kun konsernitilin muutoksen vaikutus eliminoidaan pois, kaupungin kassavarat lisääntyivät edellisen vuoden tilinpäätöshetkeen verrattuna 7,8 milj. eurolla. Pelkät emokaupungin kassavarat olivat tilinpäätöshetkellä 29,7 milj. euroa (vuonna 2015 21,9 milj. euroa) ja kassan riittävyys 35 päivää (26 päivää).

Koska vuosikate oli poikkeuksellisen hyvä, investointimenojen tulo-rahoituksen riittävyys -tunnusluku oli myös hyvä. Vuosikatteen lisäksi tunnusluvun hyvyyteen vaikutti myös investointien omahankintamenojen kohtuullisuus.

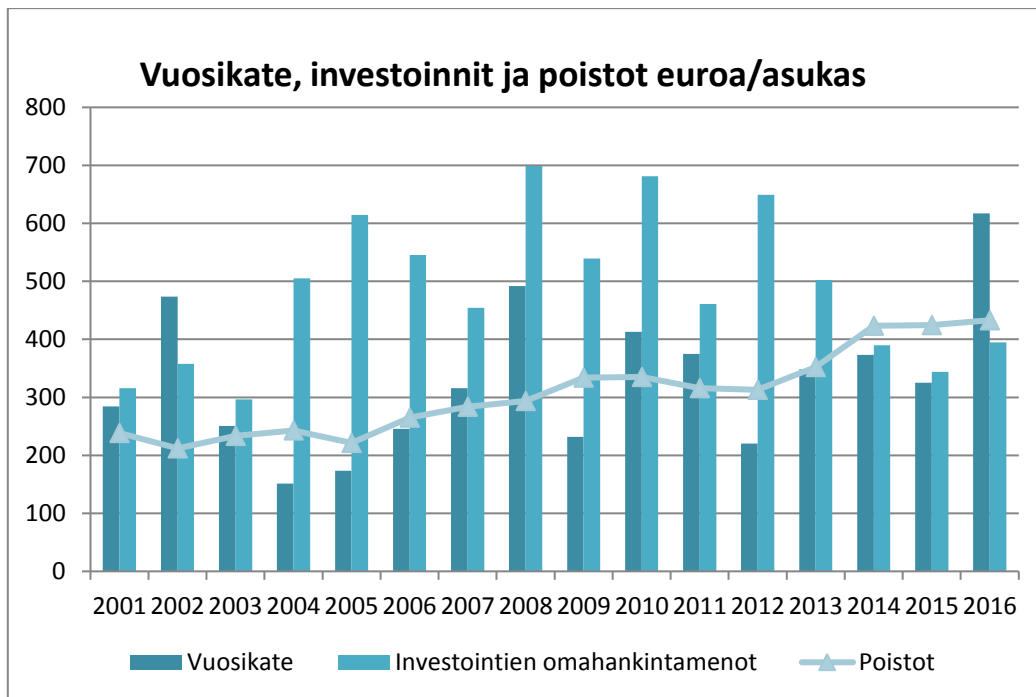
Lainanhoitokate kuvaa tulo-rahoituksen riittävyttä pelkästään lainojen hoitokuluihin, korkoihin ja lyhennyksiin. Lainanhoitokyky on hyvä, jos tunnusluku on yli 2, mikäli se on 1 - 2, lainanhoitokyky on tyydyttävä ja heikko, jos se jää alle 1. Hyvinkään lainanhoitokate on ollut 1,0:n tuntumassa, eli

nipin napin tyydyttävä tilanteessa, jossa korkotaso on poikkeuksellisen matala. Vuoden 2016 poikkeuksellinen tulo-rahoituskasvu ja velkaantumiskehityksen hetkellinen pysähtyminen korottivat lainanhoitokatteen tunnusluvun arvon hyväksi.

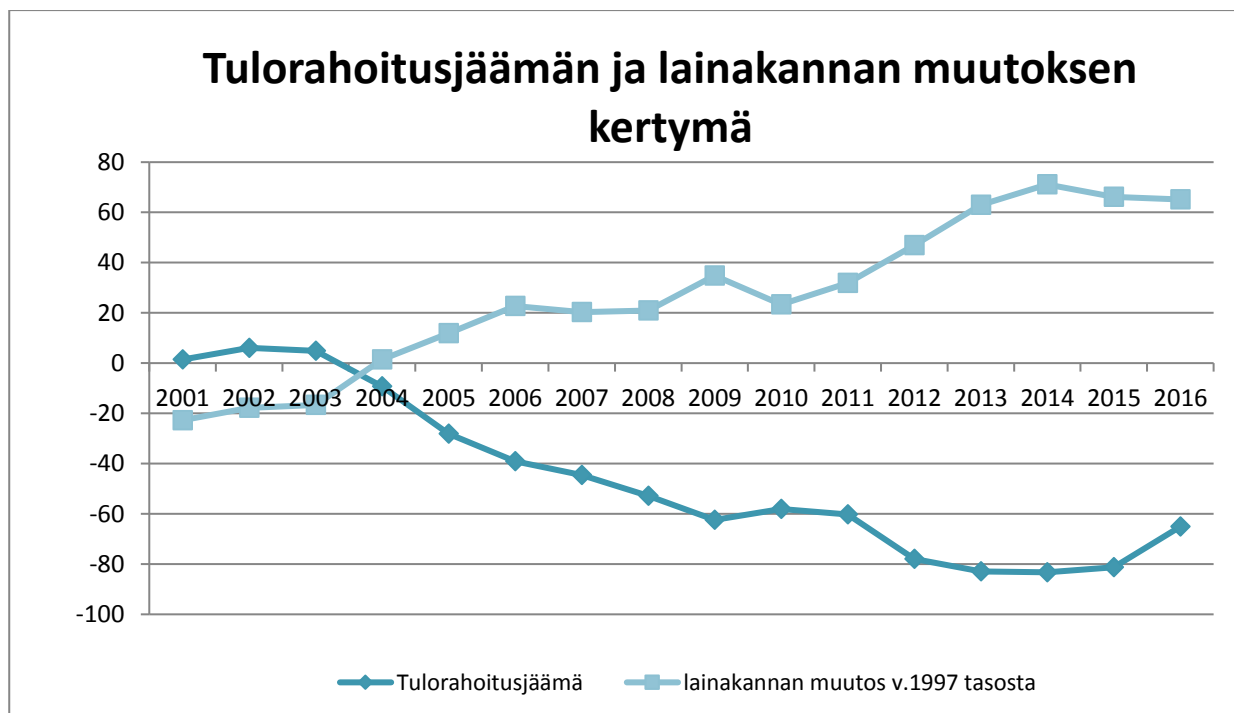
Seuraavassa kuvassa pääomamenojen tulo-rahoitus on jaettu komponentteihin vuodesta 2001 lukien.

Seuraavassa investointitasoa on tarkasteltu suhteessa vuosikatteeseen ja poistoihin. Investointien omahankintamenot ovat 2000 -luvulla vuosia 2002 ja 2016 lukuun ottamatta ylittäneet jokaisena vuotena vuosikatteen. Vuosina 2014-2016 poistojen taso on noussut yli investointien määrän. Tämä johtuu sekä poistosuunnitelman tarkistamisen myötä kasvaneesta poistosummasta että varsin matalasta investointitasosta. Vaikka vuonna 2016 vuosikate olikin riittävä, pidemmällä tarkastelujaksolla vuosikate ei ole riittänyt nettoinvestointien toteuttamiseen, vaan rahoitusvajetta on katettu lainalla sekä omaisuutta myymällä.

Seuraavassa kuvassa on tarkasteltu kumulatiivisesti vuosikatteen riittävyyttä poistonalaisten investointien omahankintamenon kattamiseen. Vuodesta 2001 lähtien tulo-rahoitusvaje on kasvanut, kunnes kasvu on pysähtynyt vuonna 2015. Kuvios-ta näkyy, että tulo-rahoitusjäämää on alkanut ker-tyä vuodesta 2004 lukien, jolloin keskimääräistä investointitasoa on nostettu pysyvästi aikaisem-masta. Vuonna 2014 investointitaso läheni vuositu-hannen vaihteen investointitasoa, joka osaltaan vähensi tulo-rahoitusjäämää. Lainakanta on vastaavana aikana kasvanut kolmea poikkeusvuotta lukuun ottamatta. Myönteistä on, että kaksi näistä vuosista ovat vuodet 2015 ja 2016.

5 Rahoitusasema ja sen muutokset

Kaupungin taloudellista asemaa ja rahoituksen rakennetta kuvataan taseen ja siitä laskettavien tunnuslukujen avulla. Tase sisältää Hyvinkään Veden luvut.

Hyvinkään kaupungin tase 31.12.

	2016	2015	2014
VASTAAVAA	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Pysyvät vastaavat			
Aineettomat hyödykkeet	2 178	2 213	1 072
Aineettomat oikeudet	1 792	2 098	976
Muut pitkävaikuttaiset menot	386	115	96
Aineelliset hyödykkeet	231 637	235 983	243 478
Maa- ja vesialueet	40 267	40 371	40 033
Rakennukset	109 714	114 461	119 729
Kiinteät rakenteet ja laitteet	70 641	73 481	74 946
Koneet ja kalusto	2 686	2 684	3 126
Muut aineelliset hyödykkeet	514	514	514
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	7 814	4 472	5 130
Sijoitukset	58 733	56 797	54 904
Osakkeet ja osuudet	54 549	52 613	50 705
Muut lainasaamiset	3 334	3 334	3 364
Muut saamiset	850	850	835
* Pysyvät vastaavat	292 547	294 992	299 455
Toimeksiantojen varat			
Vaihtuvat vastaavat			
Vaihto-omaisuus	40	38	42
Aineet ja tarvikkeet	40	38	42
Valmiit tuotteet	0	0	0
Saamiset	18 330	15 682	18 328
Pitkäaikaiset saamiset	4 367	4 642	5 531
Lainasaamiset	2 852	2 756	2 893
Muut saamiset	1 114	1 486	2 238
Siirtosaamiset	400	400	400
Lyhytaikaiset saamiset	13 963	11 040	12 797
Myyntisaamiset	4 076	4 374	4 154
Lainasaamiset	598	1 899	3 795
Muut saamiset	4 315	3 400	1 748
Siirtosaamiset	4 974	1 366	3 100
Rahat ja pankkisaamiset	44 741	27 694	28 502
Rahat ja pankkisaamiset	44 741	27 694	28 502
* Vaihtuvat vastaavat	63 110	43 414	46 872
VASTAAVAA	355 657	338 407	346 326

VASTATTAVAA	2016	2015	2014
	1 000 €	1 000 €	1 000 €
Oma pääoma			
Peruspääoma	151 019	151 019	151 019
Arvonkorotusrahasto	0	0	0
Muut omat rahastot	3 612	3 362	3 362
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	25 553	30 169	31 210
Tilikauden alijäämä (ylijäämä)	2 332	-4 616	-2 340
* Oma pääoma	182 518	179 935	183 252
Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset			
Vapaaehtoiset varaukset			
* Investointivaraukset	6 000	0	0
Pakolliset varaukset			
Eläkevaraukset	20	27	43
Muut pakolliset varaukset	287	271	264
* Pakolliset varaukset	307	298	307
Toimeksiantojen pääomat			
Lahjoitusrahastojen pääomat	961	931	938
Muut toimeksiantojen pääomat	41	72	764
* Toimeksiantojen pääomat	1 003	1 004	1 701
Vieras pääoma			
Pitkäaikainen	111 298	109 515	110 014
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	104 741	103 496	103 624
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0	857
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset ve-			
lat	6 555	6 015	5 529
Saadut ennakot			
Siirtovelat	2	4	4
Lyhytaikainen	54 532	47 654	51 053
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 755	10 128	11 407
Lainat julkisyhteisöiltä	0	857	3 538
Saadut ennakot	972	1 198	1 225
Ostovelat	12 114	11 909	10 475
Muut velat	16 671	6 770	6 702
Siirtovelat	16 020	16 793	17 705
* Vieras pääoma	165 830	157 169	161 066
VASTATTAVAA	355 657	338 407	346 326

TASEEN TUNNUSLUVUT	2016	2015	2014	<i>Koko maa</i>	<i>Uusimaa</i>
				<i>2015</i>	<i>2015</i>
Omavaraisuusaste %	53,2	53,4	53,1	60,2	69,7
Suhteellinen velkaantuneisuus -%	54,2	53,1	53,5	54,8	57,4
Lainakanta 31.12., €/asukas	2 436	2 463	2 576	2 835	2 824
Lainakanta 31.12., 1000 €	113 496	114 481	119 426		
Lainasaamiset 31.12. , 1000 €	3 334	3 334	3 364	1 012	1 714
Kertynyt yli/alijäämä, 1000 €	27 886	25 553	28 870		
Kertynyt yli/alijäämä /asukas, €	598	550	623	1 735	3 551
Asukasmäärä	46 600	46 477	46 366		

Omavaraisuusaste% =100* (Oma pääoma+Kertynyt poistoero+Vapaaehtoiset varaukset)/ (Koko pääoma-Saadut ennakat)

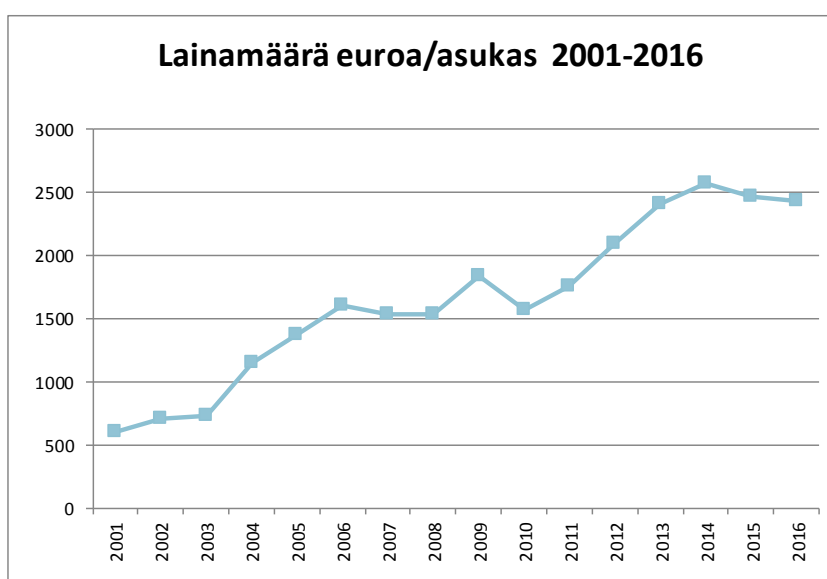
Suhteellinen velkaantuneisuus % =100* (Vieras pääoma-Saadut ennakat)/Käyttötulot

Hyvinkään kaupungin rahoitusasema parani viime vuoden tasolla taseen tunnusluvuilla mitaten. Takana on vuosia, jolloin rahoitusasema on selvästi heikennyt.

Omavaraisuusaste mittaa kunnan vakavaraisuutta, alijäämän sietokykyä ja kunnan kykyä selviytyä sitoumuksista pitkällä tähtäimellä. Hyvänä tavoitetasona pidetään kunnissa 70 %:n omavaraisuutta. Hyvinkään omavaraisuusaste oli vuosien 2014 ja 2015 tasolla eli 53,2 %. 50 %:n tai sitä pienempi omavaraisuus merkitsee kuntataloudessa jo merkittävän suurta velkarasitetta ja on yksi nykyisistä kriisikuntakriteereistä.

Suhteellinen velkaantuneisuus kertoo, kuinka paljon vuoden käyttötuloista tarvittaisiin vieraan pääoman takaisinmaksuun. Mitä pienempi velkaantuneisuusprosentti on, sitä paremmat mahdollisuudet kunnalla on selviytyä velan takaisinmaksusta tulorahoituksella. Yhtenä kriisikuntakriteerinä on vähintään 50 %:n suhteellinen velkaantuneisuus. Hyvinkään suhteellinen velkaantuminen on yli tämän rajan. On kuitenkin huomattava, että jos veloista poistetaan konsernitilin saldon vaikutus, kaupungin suhteellinen velkaantuneisuus olisi pudonnut alle 50 %:n

Lainakanta pieneni 113,5 milj. euroon ja oli tilinpäätöshetkellä 2 436 euroa/asukas. Tilastokeskuksen keräämien ennakkotietojen mukaan kuntien keskimääräinen asukaskohtainen lainakanta vuonna 2016 oli 2 938.

6 Kokonaistulot ja –menot

Kokonaistulo- ja -menolaskelma on koottu vuoden 2016 tuloslaskelmasta ja rahoituslaskelmasta. Tulot ja menot ovat ulkoisia. Kokonaistulo- ja menokäsitteet kattavat varsinaisen toiminnan ja investointien menot ja tulot sekä rahoitustoiminnan rahan lähteet ja rahankäytön.

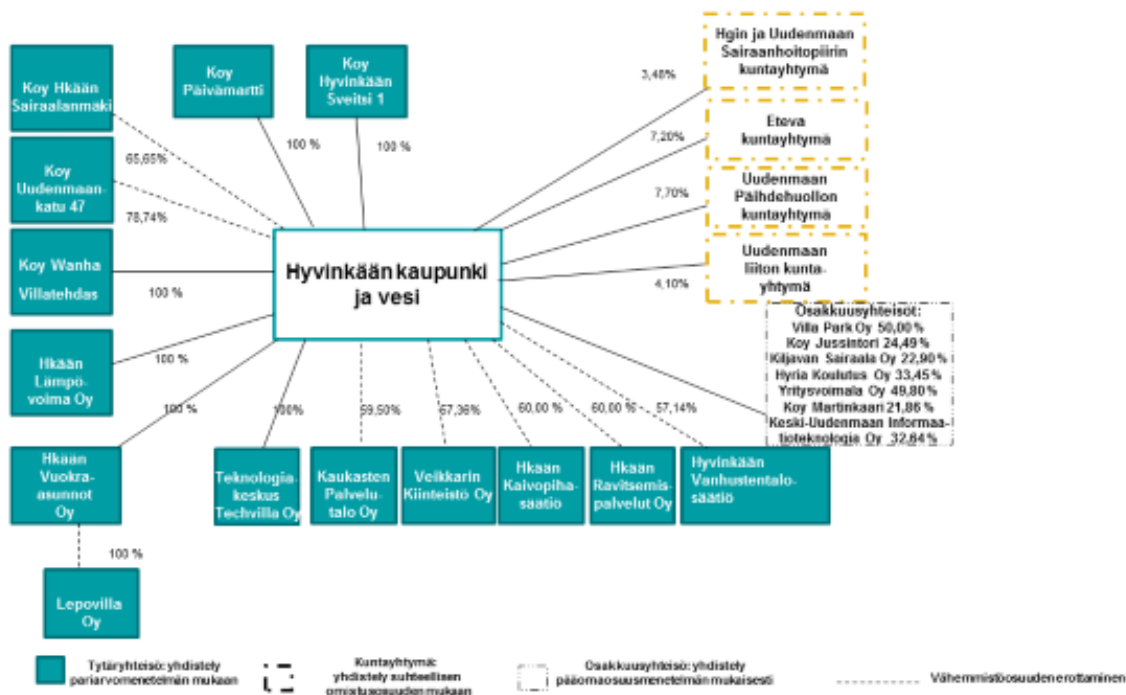
TULOT	2016		2015		2014	
	1000 €	%	1000 €	%	1000 €	%
Varsinainen toiminta						
Toimintatuotot	52 470	16,5	51 070	16,7	59 180	18,2
Verotulot	198 503	62,6	195 453	63,8	191 546	58,9
Valtionosuudet	53 470	16,9	46 981	15,3	48 012	14,8
Korkotuotot	68	0,0	125	0,0	129	0,0
Muut rahoitustuotot	915	0,3	878	0,3	699	0,2
Satunnaiset tuotot	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät						
- käyttöomaisuuden myyntivoitot	-3 878	-1,2	-4 097	-1,3	-7 942	-2,4
Investoinnit						
Rahoitusosuudet investointeihin	1 222	0,4	1 179	0,4	328	0,1
Käyttöomaisuuden myyntitulot	4 535	1,4	4 792	1,6	8 381	2,6
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen vähennykset	0	0,0	30	0,0	0	0,0
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000	3,2	10 000	3,3	25 000	7,7
Lyhytaikaisten lainojen lisäys		0,0		0,0		0,0
Oman pääoman lisäykset						
Kokonaistulot	317 304	100,0	306 411	100,0	325 332	100,0
	Muutos %	3,6		-5,8		-2,8
MENOT						
			1000 €	%	1000 €	%
Varsinainen toiminta						
Toimintakulut	281 798	91,7	284 672	91,4	287 934	90,7
- valmistus omaan käyttöön	-7 261	-2,4	-7 527	-2,4	-8 038	-2,5
Korkokulut	2 078	0,7	2 200	0,7	2 318	0,7
Muut rahoituskulut	49	0,0	57	0,0	58	0,0
Satunnaiset kulut	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Tulorahoituksen korjauserät						
- pakollisten varausten muutos	-9	0,0	9	0,0	3	0,0
- käyttöomaisuuden myyntitappiot	-9	0,0	-8	0,0	0	0,0
Investoinnit						
Käyttöomaisuusinvestoinnit	19 620	6,4	17 156	5,5	18 405	5,8
Rahoitustoiminta						
Antolainauksen lisäykset	0	0,0	15	0,0	17	0,0
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	10 985	3,6	14 945	4,8	16 854	5,3
Lyhytaikaisten lainojen vähennys	0	0,0	0	0,0	0	0,0
Oman pääoman vähennys						
Kokonaismenot	307 252	100,0	311 518	100,0	317 550	100,0
	Muutos %	-1,4		-1,9		-1,3

7 Kuntakonsernin toiminta ja talous

7.1 Yhdistelmä konsernitilinpäätökseen sisältyvistä yhteisöistä

	Konsernitilinpäätösyhdistely	
	Yhdistelty	Ei-yhdistelty
Tytäryhteisöt	12	2
Kuntayhtymät	4	
Yhteisomistus- ja osakkuusyhtiöt	7	

Hyvinkään kaupunkikonsernin rakenne 2016

Tilikaudella konsernirakenteessa tapahtui joitakin muutoksia. Uusia tilikaudella konserniin tulleita yhteisöjä ovat Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I (100% tytär) ja Keski-Uudenmaan Informaatioteknologia Oy (32,64% osakkuusyhteisö). Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäen omistusosuus laski 72,16 prosentista 65,65 prosenttiin. Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I on vuonna 2016 jakautumisen seurauksena syntynyt yhtiö, jonka vastaanottaminen konserniin oli tilinpäätöshetkellä kesken eikä sitä siksi ole vielä yhdistelty vuoden 2016 tilinpäätöksen lukuihin.

7.2 Konsernin toiminnan ohjaus

Kaupungin konsernijohtoon muodostaa kaupunginhallitus, kaupunginjohtaja ja liiketoimintajohtaja. Konsernijohto vastaa kaupunkikonsernin ohjauksesta ja konsernivalvonnan järjestämisestä.

Konserni- ja tukipalvelujaosto vastaa kaupunkikonsernin ohjaukseen ja konsernivalvonnan järjestämiseen liittyvistä toimenpiteistä ja valmistelusta siltä osin, kun ne koskevat

- konserniohjeiden valmistelua
- kaupungin omistajaohjausta erikseen nimetyissä yhtiöissä.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi kokouksessaan 10.11.2014 uusitun konserniohjeen ja Hyvä hallinto- ja johtamistapa Hyvinkään kaupunkikonsernissa -ohjeen. Aiempi konserniohje oli vuodelta 2008 ja aiempi Hyvä hallinto- ja johtamistapa (Corporate Governance –ohje) oli tullut voimaan vuoden 2013 alusta. Keskitettyjä konsernitoimintoja ovat rahoitus, riskienhallinta ja vakuutukset, henkilös-
töpolitiikka ja hankinnat.

Lautakunnat valvovat kaupungin etua omaan toimialaansa liittyvien yhteisöjen toiminnassa. Havaitsemistaan epäkohdista toimiala raportoi liiketoimintajohtajalle.

Vuonna 2015 uusittiin kaupungin hallinto- ja johtosääntöä. Tässä yhteydessä johtosääntöön lisättiin kappale, jossa tarkennetaan sisäistä valvontaa, riskienhallintaa ja konsernivalvontaa koskevia vastuita.

Kaupungin konsernijohto ja talousjohto tapasivat tytäryhteisöjen toimitusjohtajia toimintavuoden aikana.

7.3 Olennaiset konsernia koskevat tapahtumat

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki aloitti rakentamaan laajennusosaa sairaalanmäelle. Vuonna 2015 oli jo valmistunut pysäköintilaitos. HUS-kuntayhtymän kanssa solmittiin keväällä 2013 aiesopimus toimitilajärjestelyistä ja yhteistyöstä Hyvinkään sairaalan alueella. Vuoden 2014 lopulla kaupunginhallitus esitti kaupunginvaltuustolle, että valtuusto hyväksyisi hankkeen hankesuunnitelman ja rahoitusjärjestelyt sekä hankkeeseen liittyvät sopimusasiakirjat. Valtuusto hyväksyi esitykset helmikuussa 2015. Kaupungin ja kuntayhtymän omistaman Kiinteistö Oy Sairaalanmäki rakentaa alueelle uudisrakennuksen, josta noin kaksi kolmasosaa tulee kaupungin ja noin kolmasosa kuntayhtymän käyttöön. Uudisrakennuksen kustannusarvio on noin 65 milj. euroa. Hyvinkään kaupungin osuus hankkeesta on hieman yli 30 milj. euroa. Suunnitelman mukaan uudisrakennus on käytössä vuoden 2018 loppupuolella. Omistajat päättivät loppuvuonna 2015 lainatakauksesta, jonka turvin varsinaisen sairaalarakennuksen rakentaminen voidaan aloittaa. Kaupungin omistusosuus Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäestä laski 72,16 prosentista 65,65 prosenttiin, kun omistusta tarkistettiin vastaamaan omistajien hallitsemia pinta-aloja.

Uusi tulokas Hyvinkää-konsernissa on Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi 1. Kiinteistön osakekannan osto liittyy Sveitsin alueen kehittämishankkeeseen. Yhtiön osakkeet on sovittu myytäväksi takaisin myyjälle myöhemmin. Uutena osakkuusyhteisönä aloitti keväällä 2016 Keski-Uudenmaan informaatioteknologia Oy. Hyvinkään, Järvenpään ja Keravan kaupungit sekä Mäntsälän kunta omistavat yhdessä yhtiön, joka tuottaa omistajilleen perustietotekniikan palveluita.

Kaupunginvaltuusto on 19.9.2016 (§ 61) päättänyt osakekaupasta, jossa kaupunki ostaa 2 miljoonan euron kauppahinnalla Kiinteistö Oy Hyvinkää Härkävehmaankatu 4-nimisen osakeyhtiön ja kautumisesta muodostuvan osakeyhtiön (Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I) koko osakekannan. Yhtiön vastaanottaminen konserniin on ollut tilinpäätöshetkellä kesken, eikä yhtiötä ole yhdistelty konserniliinpäätökseen. Jakautumissuunnitelman tietojen perusteella tehtyjen epävirallisten konsernieliminoitilaskelmien mukaan konserniyhdistelyn heikentävä vaikutus konsernin tulokseen olisi 1.991.762,77 euroa.

Hyvinkään Lämpövoima Oy alensi kaukolämmön hintaa 4 % vuoden 2016 alussa. Tästä huolimatta yhtiön liikevaihto ja tulos kasvoivat.

Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n yhteiskeittiön toinen toimintavuosi merkitsi talouden oikaisua. Vuoden aikana kulurakennetta kevennettiin merkittävästi ja vaikka liikevaihto pieneni, yhtiö pystyi pienentämään tappiotaan edellisvuoteen nähden. Joulukuussa talous toteutui odotettua heikompana ja yhtiön oma pääoma valahti negatiiviseksi. Yhtiö on kyennyt korjaamaan myös hinnoitteluun vuoden 2017 alussa ja tämän myötä myös pääomatilanne on korjaantunut. Hyvinkään kaupunki turvaa yhtiön maksuvalmiutta konsernitililimiitin kautta.

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy:n Ohrakadun rakennushanke valmistui, uudisrakennushanke Metsäkaltevassa käynnistyi maaliskuussa ja Hangonsillan kerrostalokohteen suunnittelutyö käynnistyi. Yhtiön hallitus hyväksyi marraskuun kokouksessaan uuden kiinteistöstrategian, mikä on tärkeää yhtiön omavaraisuusaste huomioiden.

Eteva kuntayhtymän tilinpäätös oli myönteinen ja Eteva sai katettua taseeseen kertyneet alijäämänsä. Eteva-konsernilla on edelleen kattamatonta alijäämää.

Kaupungin 100 %:sti omistaman Kiinteistö Oy Päivämartin selvitystila oli tilinpäätöshetkellä edelleen kesken. Yhtiö perustettiin alun perin kehitysvammaisten työ- ja palvelukeskus -hankkeen toteuttamiseksi, mutta hanketta ei lopulta katsottu tarpeelliseksi toteuttaa. Yhtiö pyritään purkamaan vuoden 2017 aikana.

7.4 Arvio konsernin todennäköisestä kehityksestä

Hyvinkään kaupunkikonsernin osalta on merkityksellistä, miten sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämislain ja monikanavaisen rahoituksen uudistaminen etenevät. Kaupunkikonsernin osuus esimerkiksi HUS kuntayhtymän ja KOY Hyvinkään Sairaalanmäen vieraasta pääomasta on merkittävä. Mahdollinen kuntayhtymän purku vaikuttaisi huomattavasti kaupunkikonsernin tilinpäätöslukuihin. Kaupungilla on vahva intressi seurata järjestämislain uudistuksen mahdollista jatkoa ja vaikuttaa mahdollisuuksiensa mukaan tuleviin ratkaisuihin. Konsernitilillä tilanne muuttuu huomattavasti edullisemmaksi, mikäli Kiinteistö Oy Sairaalanmäki siirtyy vastuineen maakunnalle.

Konsernin odotetaan velkaantuvan lisää lähivuosina, johtuen osin rahoituspohjan vaimeasta kehityksestä ja kasvavasta investointien määrästä. Velan kasvua on odotettavissa erityisesti emokaupungissa, sillä lähivuosiin on suunniteltu palveluverkkoinvestointeja ja vuosikatteen kasvu vastavasti vaikuttaa epätodennäköiseltä. Lisäksi KOY Sairaalanmäen rakennushanke tulee merkittävästi lainamäärän kasvua. Näin ollen rahoitusriskien hallinta korostuu konsernin näkökulmasta. Mainittakoon, että konsernin lainakanta on vuonna 2016 jo lähes 5 000 euroa/asukas.

Lainsäädäntöympäristön, rahoituspohjan oletettu heikkeneminen ja mahdolliset julkisen hallinnon uudelleenorganisointihankkeet ja toisaalta palveluvaatimusten kiristyminen ovat omiaan luomaan painetta sille, että Hyvinkään kaupungin konsernirakenne monipuolistuu ja –mutkaistuu. Tämä asettaa haasteen konsernijohtamiselle ja –valvonnalle.

Tarkan taloudenpidon jatkuminen konserniyhteisöissä on välttämätöntä muissakin konserniin liitetyissä yhteisöissä. Konsernin omavaraisuusaste heikkeni edelleen ja on vain 40,7 % eli konsernin vakavaraisuus ja alijäämänsietokyky on heikohko. Emokaupungin poikkeuksellisen hyvä verorahoitus ja siten myös tulos vuonna 2016 näkyy myös konsernin luvuissa. Siitä huolimatta konsernin lainakanta nousi nopeasti ja velan kasvu konsernissa merkitsee taloudellisten riskien kasvua tasolle, joka heikentää kaupungin toimintamahdollisuuksia.

Toimiva vuoropuhelu emokaupungin ja erityisesti tytäryhteisöjen välillä on tärkeää ja näitä käytänteitä on tarve edelleen kehittää. Vuonna 2017 järjestetään kuntavaalit, joka merkitsee vaihtuvuutta yhtiöiden hallitusten jäsenissä.

Konsernin tulevaisuuden näkymät vaikuttavat kuitenkin suhteellisen lohdullisilta, sillä konsernissa tapahtuvat investoinnit ylläpitävät omalta osaltaan kaupungin elinvoimaa. Elinvoiman ja vetovoiman suotuisa kehittyminen mahdollistaa sen, että konsernin palveluille ja investoinneille on jatkosakin käyttäjiä ja maksajia.

Kaupunginhallituksen arvio konsernivalvonnan tuloksellisuudesta suhteessa tavoitteisiin ja riskeihin (selonteko konsernivalvonnan järjestämisestä)

1) Toimivallan ja vastuujako konsernivalvonnassa

Hallituksen lausuma

Toimivallan ja vastuunjakon konsernivalvonnassa on selkeä ja sitä päivitetään ja pidetään ajan tasalla hallinto- ja toimintasääntöä päivittämällä sekä pitämällä konserniohje, samoin kuin Hyvä hallinto- ja johtamistapaohje ajan tasalla ja linjassa hallinto- ja toimintasäännön kanssa.

Konsernijohton ja merkittävien tytäryhteisöjen johdon välisen vuoropuhelun käymiseen on toimintatavat. Tiedonkulku on järjestetty tarkoituksenmukaisella tavalla ja ohjeiden anto on riittävää.

Kehittämiskohteet

Hallinto- ja toimintasäännön päivityksen jälkeen, tulee myös konserniohje sekä Hyvä johtamis- ja hallintotapaohje tarkistaa ja tarpeen mukaan päivittää.

2) Ohjeiden anto kunnan edustajille tytäryhteisöissä

Hallituksen lausuma

Ohjeiden antomenettely on kuvattu konserniohjeessa sekä Hyvä johtamis- ja hallintotapaohjeessa. Ohjeistus on tytäryhteisöjen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Kaupunginvaltuusto päättää omistajapoliittisista linjauksista osana Pelikirja-strategiaa.

3) Konsernitavoitteiden asettaminen ja toteuttaminen

Hallituksen lausuma

Konsernitavoitteiden toteutumista selvitetään toimintakertomuksessa erillisessä luvussa. Konsernitavoitteiden asettaminen on tarkoituksenmukaista ja riittävää tytäryhteisöjen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden. Tytäryhteisöt raportoivat toiminnastaan ja taloudestaan konserni- ja tukipalvelujaostolle sovitun vuosirytmien mukaisesti.

Kehittämiskohteet

Tytäryhteisöjen konsernijohtolle toimittamien asiakirjojen asian- ja arkistohallintaa tulee kehittää. Tytäryhteisöjen asiakirjojen jakelu voidaan toteuttaa kirjaamon kautta ja näin varmentaa, että asiakirjat arkistoidaan asianmukaisesti.

Konserniohjetta ja Hyvää johtamis- ja hallintotapa –ohjetta päivitettäessä tulee erityistä huomiota kiinnittää sopimuksenhallintaan (ml. toimintatavat tytäryhteisöjen johdannaissovimusten tekemiseen ja valvontaan).

4) Tytäryhteisöjen toiminnan tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi

Hallituksen lausuma

Tytäryhteisöjen tuloksellisuuden ja taloudellisen aseman seuranta, analysointi ja raportointi ovat hyväksyttävällä tasolla. Tytäryhteisöjen raportointi perustuu standardoituihin tunnuslukuihin.

Kehittämiskohteet

Konsernijohton yhteistyössä tytäryhteisöjen johdon kanssa tulee Pelikirja -kaupunkistrategian pohjalta asettaa tytäryhteisöjen tavoitteet kaupungin tulevaisuuden päämäärien saavuttamiseksi.

5) Keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käyttö

Hallituksen lausuma

Ohjeet keskitettyjen konsernitoimintojen ja –palvelujen käytöstä annetaan konserniohjeessa. Ohjeistus on riittävällä ja hyväksyttävällä tasolla tytäryhteisöjen toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden.

Kehittämiskohteet

Hallinto- ja toimintasäännön hyväksymisen jälkeen konserniohjeistusta päivitettäessä tulee arvioida, onko konsernitoimintoihin ja -palveluihin liittyvää ohjeistusta ja toimintatapoja syytä päivittää.

6) Riskienhallinnan järjestämisen toimivuus tytäryhteisöissä

Hallituksen lausuma

Riskienhallinta tytäryhteisöissä on hyväksyttävällä tasolla.

Kehittämiskohteet

Tytäryhteisöjen tulee dokumentoida riskienhallintasuunnitelmansa.

7.5 Konsernitilinpäätös ja sen tunnusluvut

Konsernituloslaskelma (1000 euroa)

	2016	2015
Toimintatuotot	169 167	168 924
Toimintakulut	-377 443	-377 890
Osuus osakkuusyhteisöjen voitosta (tappiosta)	142	771
Toimintakate	-208 133	-208 196
Verotulot	197 930	194 911
Valtionosuudet	53 470	46 981
Rahoitustuotot ja -kulut	-3 546	-3 941
Korkotuotot	52	128
Muut rahoitustuotot	690	711
Korkokulut	-3 742	-4 207
Muut rahoituskulut	-546	-573
Vuosikate	39 720	29 756
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 728	-29 614
Arvonalentumiset	0	0
Satunnaiset erät	0	-589
Tilikauden tulos	8 992	-448
Tilinpäätössiirrot	-257	824
Tilikauden verot	-176	-96
Laskennalliset verot	-559	-614
Vähemmistöosuudet	-51	94
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	7 948	-240
Toimintatuotot/toimintakulut %	44,8	44,7
Vuosikate/poistot %	129,3	100,5
Vuosikate, euroa/asukas	852	640
Asukasmäärä	46 600	46 477

Konsernin rahoituslaskelma (1000 euroa)

	2 016	2015
Toiminnan rahavirta		
Vuosikate	39 720	29 756
Satunnaiset erät	0	-589
Tilikauden verot	-176	-96
Tulorahoituksen korjauserät	-4 024	-4 977
	35 520	24 094
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-46 118	-41 018
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 308	1 414
Pysyvien vastaavien hyöd.luovutustulot	4 595	4 976
	-39 215	-34 628
TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA	-3 696	-10 534
Rahoituksen rahavirta		
<i>Antolainauksen muutokset</i>	-3	20
Antolainasaamisten lisäykset	-5	-21
Antolainasaamisten vähennykset	3	41
<i>Lainakannan muutokset</i>	24 224	8 872
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 921	28 868
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 216	-22 531
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 519	2 535
Oman pääoman muutokset	-400	3 519
<i>Muut maksuvalmiuden muutokset</i>	-2 990	-2 165
Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-1	-698
Vaihto-omaisuuden muutos	33	-40
Saamisten muutokset	1 804	-3 717
Korottomien velkojen muutokset	-4 826	2 290
RAHOITUKSEN RAHAVIRTA	20 832	10 246
Rahavarojen muutos	17 136	-288
Rahavarojen muutos		
Rahavarat 31.12	50 015	32 879
Rahavarat 1.1.	32 879	33 168
	17 136	-288
Konsernin rahoituslaskelman tunnusluvut		
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, euroa	-36 335	-39 120
Investointien tulorahoitus %	90,7	75,1
Lainanhoitokate	2,0	1,3
Kassan riittävyys (pv)	40,9	26,9

Konsernitase	2016 1 000 €	2015 1 000 €
VASTAAVAA		
Pysyvät vastaavat		
<i>Aineettomat hyödykkeet</i>	3 850	3 971
Aineettomat oikeudet	2 174	2 337
Konserniliikearvo		
Muut pitkävaikutteiset menot	1 670	1 627
Ennakkomaksut	6	7
 <i>Aineelliset hyödykkeet</i>	 401 634	 391 884
Maa- ja vesialueet	46 286	47 176
Rakennukset	219 086	223 611
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 070	74 931
Koneet ja kalusto	15 000	14 787
Muut aineelliset hyödykkeet	13 769	13 625
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35 422	17 753
 <i>Sijoitukset</i>	 27 560	 24 897
Tytär-yhtiöosakkeet	2 360	0
Osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet	18 358	17 792
Muut osakkeet ja osuudet	4 466	4 961
Muut lainasaamiset	2 037	2 037
Muut saamiset	339	107
* Pysyvät vastaavat	433 044	420 752
 Toimeksiantojen varat		
Valtion toimeksiannot	105	62
Muut toimeksiantojen varat	452	262
*Toimeksiantojen varat	557	324
 Vaihtuvat vastaavat		
<i>Vaihto-omaisuus</i>	2 029	2 062
Aineet tarvikkeet ja tavarat	1 181	1 297
Muu vaihto-omaisuus	847	765
 <i>Saamiset</i>	 21 924	 23 727
Pitkäaikaiset saamiset	1 536	1 926
Lainasaamiset	21	41
Siirtosaamiset	400	400
Muut saamiset	1 114	1 486
Lyhytaikaiset saamiset	20 388	21 801
Myyntisaamiset	7 850	10 030
Lainasaamiset	399	789
Siirtosaamiset	5 778	2 115
Muut saamiset	6 360	8 867
<i>Rahoitusarvopaperit</i>	428	114
Osakkeet ja osuudet	0	0
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	427	114
 <i>Rahat ja pankkisaamiset</i>		
Rahat ja pankkisaamiset	49 588	32 765
*Vaihtuvat vastaavat	73 968	58 669
VASTAAVAA	507 569	479 745

VASTATTAVAA	2 016 1 000	2015 1 000 €
Oma pääoma		
Peruspääoma	151 019	151 019
Osuus kuntayhtymien oman pääoman lisäyksestä		
Säätiöiden ja yhdistysten pääoma	251	0
Muut omat rahastot	5 146	4 934
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	41 527	42 269
Tilikauden yli- / alijäämä	7 948	-240
* Oma pääoma	205 892	197 983
Vähemmistöosuus		
Vähemmistöosuus	1 070	785
Varaukset		
Eläkevaraukset	60	0
Pakolliset varaukset	2 179	2 238
* Varaukset	2 239	2 238
Toimeksiantojen pääomat		
Valtion toimeksiannot	105	62
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 157	1 141
Muut toimeksiantojen pääomat	298	126
*Toimeksiantojen pääomat	1 560	1 328
Vieras pääoma		
<i>Pitkäaikainen</i>	229 839	199 825
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	209 635	183 767
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	15 923	16 001
Muut velat	0	0
Siirtovelat	2	4
Laskennalliset verovelat	4 279	52
<i>Lyhytaikainen</i>	66 969	77 586
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	15 335	16 095
Lainat julkisyhteisöiltä	264	1 147
Lainat muilta luotonantajilta	0	0
Saadut ennakot	1 626	1 885
Ostovelat	19 455	20 433
Siirtovelat	25 298	26 392
Muut lyhytaikaiset velat	4 991	8 083
Laskennalliset verovelat	0	3 550
*Vieras pääoma	296 809	277 411
VASTATTAVAA	507 569	479 745

TASEEN TUNNUSLUVUT	2 016	2015
Konsernin omavaraisuusaste %	40,7	41,4
Suhteellinen velkaantuneisuus %	70,2	67,1
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	49 475	42 029
Kertynyt ylijäämä €/asukas	1 062	904
Konsernin lainakanta 31.12. 1000 €	229 515	204 615
Konsernin lainat €/asukas	4 925	4 403
Lainasaamiset 31.12. 1000 €	2 037	2 037
Kunnan asukasmäärä	46 600	46 477

TYTÄRYHTIÖIDEN TOIMINTAKERTOMUKSET 2016

Hyvinkään Lämpövoima Oy

Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi
<p>Kaukolämmön hinta pidetään enintään Energiateollisuus ry:n keskihinnassa.</p> <p>Ollaan mukana vähentämässä kasvihuonekaasujen syntymistä. Ylitetään EU:n vuodelle 2020 asettama päästökauppasektorin kasvihuonekaasupäästöjen vähentämistavoite (päästöjen pitää vähentyä 21 % vuoteen 2005 verrattuna).</p> <p>Uuden pellettikattilan käyttöönotto.</p> <p>Kylmän tuotanto Hyvinkään uuteen sairaalaan.</p>	<p>Kaukolämmön kilpailukykyinen myyntihinta.</p> <p>Yhteistyöllä Ekokem Oyj:n ja Myllyn Paras Oy:n kanssa varmistetaan, että kaikki saatavissa oleva kierrätysenergia saadaan asiakkaiden käyttöön. Valvotaan, että biokaasun pumppaus ja siirto Kiertokapula Oy:n kaatopaikalta toimii jatkuvasti. Minimoidaan omien laitosten maakaasun ja öljyn käyttö ja maksimoidaan pelletin käyttö.</p> <p>Huolehditaan siitä, että uusi pellettikattila saadaan toimimaan suunnitellulla tavalla.</p> <p>Tehdään kustannustehokas toteutus suunnitelma uuden sairaalaan jäähdytysjärjestelmäksi.</p>	<p>Seuranta Energiateollisuus ry:n tilastoista 1.1. ja 1.7.</p> <p>Päästökauppasektoriin kuuluvan energiantuotannon päästöt (tuotettu maakaasulla ja öljyllä) ovat vähentyneet 85 % verrattuna vuoden 2005 kasvihuonekaasupäästöihin.</p> <p>Kierrätysenergian ja muun biopohjaisen energian määrä kasvaa. Vuonna 2014 niiden yhteenlaskettu osuus koko energiantuotannosta oli 85 %, vuoden 2016 tavoite on 87 %. Vuonna 2014 omassa tuotannossa käytetyn bioenergian (pelletti ja biokaasu) osuus oli 3 %, vuoden 2016 tavoite on 41,0%.</p> <p>Kattilan käytössä ei ole merkittäviä häiriöitä (toteutunut käytettävyys 89 %).</p> <p>Suunnitelma keskitetystä jäähdytysjärjestelmästä on valmis.</p>	<p>Hinta on keskihinnan alapuolella molemmissa tilastoissa. Tavoite toteutui.</p> <p>Päästökauppasektorin piiriin kuuluvan energian tuotannon päästöt olivat 87,3 % pienemmät kuin vuonna 2005. Tavoite toteutui.</p> <p>Kierrätysenergian ja muun biopohjaisen energian yhteenlaskettu osuus koko energiantuotannosta oli 90,2 %. Tavoite toteutui. Omassa tuotannossa käytetyn bioenergian osuus oli 45,4 %. Tavoite saavutettiin.</p> <p>Kattilan saavutettu käytettävyys oli 90 %. Tavoite toteutui.</p> <p>Suunnitelma keskitetystä jäähdytysjärjestelmästä saatettiin valmiiksi. Tavoite toteutui.</p> <p>Tulostavoite saavutettiin. Tuloutus omistajalle toteutuu. Tavoite saavutettiin.</p>
<p>Sopimuksen mukaisen maankäyttövuokran lisäksi yhtiö jakaa omistajalleen osinkoa vuoden 2016 tilikaudelta 500 000 €.</p>	<p>Tehokas toiminta ja nopea reagointi mahdollisiin ennakoimattomiin energian hinnan muutoksiin.</p>	<p>Toteutunut tuloutus omistajalle.</p>	

<p>Säilytetään DNV:n (Det Norske Veritas) myöntämän laatu- ja ympäristöjärjestelmän sertifiointien (ISO 9001:2008 ja ISO 14001:2004) voimassaolo.</p>	<p>Huolehditaan siitä, että yhtiössä toimitaan voimassaolevien sertifiointien vaatimusten mukaisesti.</p>	<p>DNV:n arvioija hyväksyy pitämässään auditointikatselmuksessa sertifiointien voimassaolon.</p>	<p>DNV GL:n auditointi pidettiin 1.-2.6.2016 painopistealueina Kaukolämmön kilpailukyky ja sen varmistaminen ja Uusiin standardiversioihin tutustuminen. Auditointi Esa Notkonen laati auditointiraportin ja sertifiointien voimassaolo jatkuu. Tavoite saavutettiin.</p>
<p>Koko henkilöstö osaa käyttää sähköistä asiakaskontaktijärjestelmää.</p>	<p>Koulutetaan koko henkilöstö kyseisen ohjelman käyttöön.</p>	<p>Koko henkilöstö osaa käyttää kyseistä ohjelmaa.</p>	<p>Koulutus sähköiseen asiakaskontaktijärjestelmään annettu koko henkilökunnalle. Tavoite toteutui.</p>

Tilannekatsaus (olennaiset tapahtumat)

Kaukolämmön hintaa alennettiin vuoden 2016 alussa 4 %. Yhtiö hankki oman aurinkovoimalan, jonka pinta-ala on 180 m² ja huipputeho 29 kW. Siitä saatava sähkö käytetään kaukolämpöpumppujen pyörittämiseen. Uudenmaankadun kaukolämpöverkon saneeraus valmistui heinäkuussa aikataulun mukaisesti. Työt sovitettiin yhteen kaupungin katu- ja vesijohtotöiden kanssa (aikataulu ja laajuus). Ekokemiltä hankittavan kierrätysenergian määrä oli ennätyskellisen suuri, 293 Gwh. Se kattoi 81% koko energian hankinnasta. Gasum Oy on ilmoittanut, että HLV:n käyttämä biokaasu tulee jatkossa kiertotalouskylästä Riihimäeltä. HLV oli mukana perustamassa valtakunnallista kaukolämmön asemaa ja imagoa vahvistavaa yhdistystä, jonka nimi on Palveleva Kaukolämpö FinDHC ry.

Merkittävimmät riskit / epävarmuustekijät

Tuotannon ja jakelun häiriöt

Yhtiön toiminnan ja talouden kannalta suurin riski on lämmön tuotantoon tai jakeluun liittyvä suurhäiriö. Tämä voi johtua lämpökeskuksen tai verkon vakavasta vauriosta. Keskeistä näihin riskeihin varautumisessa ovat laitosten ennakoivat vaaranarvioinnit, vahinkojen vaikutusten selvittäminen, ennakoiva ja ennalta ehkäisevä kunnossapito sekä vahinkojen torjunta, varajärjestelmien ylläpito ja prosessien toiminnan varmistaminen toimintajärjestelmän mukaisilla auditoinneilla.

Henkilöriskit

Vahinkoriskeistä merkittävimmät kohdistuvat työturvallisuuteen. Riskin toteutumisesta aiheutuvia seurauksia voi olla vakava vaaratilanne tai vakava loukkaantuminen, sairausloma, työkyvyttömyys, invalidisoituminen tai kuolema. Yhtiö pyrkii parantamaan työyhteisön turvallisuutta henkilöstön koulutuksella ja työhön perehdyttämisellä, jolla varmistetaan riittävä ammattitaito, kehittyminen ja turvallisuusasioiden hallinta sekä kehittämällä teknisiä ratkaisuja ja työtapoja. Lisäksi tehdään suunnitelmallisia turvallisuustarkastuksia.

Erityisesti nykyään myös tietotekniikkaan ja tietoliikenteeseen liittyvät riskit tarvitsevat erityisarviointia. Ne voivat aiheutua laiteiloissa tapahtuneesta onnettomuudesta, järjestelmän pitkäkestoisesta toimimattomuudesta tai vakavasta kriittisen järjestelmän tai siihen kuuluvan laitteen viasta, joka haittaa välittömästi ja merkittävästi yhtiön toimintaa. Aiheuttajana voi olla myös työvirhe tai vakava tietoturvaloukkaus.

Tietojärjestelmien mahdollisimman häiriötön toiminta pyritään takaamaan ensisijaisesti hankkimalla luotettavia laitteita, suunnittelemalla järjestelmät mahdollisimman luotettaviksi sekä huolehtimalla niiden hyvästä ja jatkuvasta ylläpidosta, toiminnan varmistamisesta keskeisten toimintojen osalta sekä varmistamalla, että yhtiöllä on saatavilla riittävän vahva tietotekninen osaaminen. Osaaminen turvataan ulkopuolelta hankittavilta asiantuntijapalveluilla. Tietojen asiaton käyttö ja tietojen eheyden säilyminen pyritään takamaan teknisillä suojauskeinoilla sekä käyttöoikeuksien hyvällä hallinnoinnilla. Kriittisille toiminnoille laaditaan varautumissuunnitelmat ja yhtiössä seurataan ja ennakoidaan mahdollisia tietoturva- ja kyberturvallisuusuhkia.

Henkilöstö

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Henkilöstömäärä	26	26	0	28	27
vakinaiset	26	26	0	28	
määräaikaiset					

Toiminnan tunnusluvut

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Lämmön myynti GWh	325,7	319,3	-6,4	294,0	313,7
Kaasun myynti GWh	10,7	11,0	0,3	9,1	9,8
Asiakkaiden määrä	1885	1887	2	1870	1843
Koko maan kaukolämmön keskihinta (1.7.) €/MWh(perusmaksu+ energiamaksu)					
omakotitalo		94,27			
rivitalo/pienkerrostalo		84,39			
kerrostalo		80,30			
HLV kaukolämmön keskihinta (1.7.) €/MWh (perusmaksu+ energiamaksu)					
omakotitalo		78,82			
rivitalo/pienkerrostalo		70,76			
kerrostalo		68,11			
*Kaukolämpöjohtoja, km		166,5		168,2	166,6
*Saneerattavat kl-johdot, €	407	423,5	23,5	496	
Asunnot, jotka ovat lämmöntoimituksen piirissä, kpl	15696	15696		15230	
Hyvinkään asukkaat, jotka asuvat kaukolämmitetyssä talossa, %	86	86		84	

Talous 1000 €

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Liikevaihto	19621	19721	100	18597	19430
Liiketulos	953	1741	788	1377	971
Tilikauden tulos	500	578	78	421	338
Lainat	4620	4620	0	5040	2 300
Lainat emolta					1800
*Nettovelkaantumisaste		18,0		21,4	10,5
*Oman pääoman tuotto, %		6,6		5,9	4,4
*Sijoitetun pääoman tuotto, %		6,3		5,5	4,5
Maksuvalmius (Quick ratio)		1,7		1,5	1,0
*Omavaraisuusaste, %		73,5		71,5	75,4

*-merkityt ilmoitetaan vuoden viimeisessä raportissa

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy

Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit	Mittareiden tavoitetasot	Raportointi
Asiakastyytyväisyyden parantaminen	Huollon valvonnan parantaminen Palvelun saatavuuden parantaminen	Asiakastyytyväisyys	Keskiarvo yli 3,5 (v. 2015 vähintään 3,5)	Kysely on suoritettu. Tulokset on purettu yhtiön henkilöstön ja hallituksen kanssa. Kyselyn tulos oli 3,71.
Yhtiön kannattavuuden ja kiinteistöjen arvojen ylläpito	Asuntojen aktiivinen vuokraus Jatketaan työtä energiatehokkuuden parantamiseksi Salkutuksen mukainen ohjaus	Hoitokate	52 % (v. 2015 vähintään 51 %)	Lopullinen hoitokate oli 51,5 %. Edellisvuoden toteutumaan verrattuna yhtiö pystyi parantamaan. Hoitokatteen laskentaan vaikuttaa hyväksytyt korjaus suunnitelman lisäksi tulevat äkilliset korjaukset. Olemme katsoneet, että pakottavat korjaussuunnitelman ulkopuoliset työt tehdään heti eikä niitä siirretä seuraavalle vuodelle, vaikka hoitokate tavoite siitä kärsisi.
Uustuotannon vakiinnuttaminen	Tehokas yhteistyö rakennuttajakonsultin kanssa	Kohteen käynnistyminen	Metsäkalteva liikkeellä 2016 ja uusi kohde suunnittelussa	Metsäkaltevan kerrostalokohteen (54 asuntoa) rakennustyöt on aloitettu maaliskuussa 2016. Kohde etenee aikataulun mukaan ja valmistuu kesäkuussa 2017. Hangonsillan kerrostalokohteen (56 asuntoa) suunnittelutyö on käynnissä.
Motivoitunut ja osaava henkilöstö	Vuosittaiset kehityskeskustelut, koulutussuunnitelman laadinta sekä toteutetaan työtyytyväisyyskysely	Työtyytyväisyyskysely	Henkilöstön työtyytyväisyyskyselyn hyvinvoinnin tasoindeksi tasolla 71-85 (taso on hyvä)	Henkilöstön työtyytyväisyyskysely on suoritettu. Tulokset on purettu yhtiön henkilöstölle sekä hallitukselle. Tasoindeksiluku oli 70.

Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy

Kaupungin omistusosuus 100 %

Tilannekatsaus (Olellaiset tapahtumat)

- Ohrakatu 7 kerrostalon (64 asuntoa) peruskorjaus/lisäkerroksen rakentaminen on valmistunut aikataulun mukaisesti 3/2016. Talon vuokrausaste on 100 %.
- Metsäkaltevan os. Kravunarkunkatu 8 kerrostalojen (2 kpl) rakentaminen käynnistyi maaliskuussa 2016. Kohteen rakennustyöt etenevät aikataulussa ja kohde valmistuu kesäkuussa 2017.
- Hangonsillan kerrostalokohteen (56 asuntoa) suunnittelutyö on käynnissä. Arvioitu rakentamisen aloitus syksyllä 2017. Rakentaminen edellyttää ARAn myönteistä rahoituspäätöstä. Kohde tullaan rakentamaan ARA vuokratalona.
- Yhtiön kiinteistöstrategia on hyväksytty 11/2016 pidetyssä hallituksen kokouksessa

Merkittävimmät riskit / epävarmuustekijät

- Hyvinkäälle on reilun kahden vuoden aikana rakennettu n. 20 kpl uusia kerrostaloja. Uusia ammattimaisesti toimivia vuokra-asuntojen tarjoajia on aloittanut toimintansa Hyvinkäällä.

Henkilöstö

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Henkilöstömäärä	15	14	-1	11	12
vakinaiset	13	12	-1	10	11
määräaikaiset	2	2		1	1

Toiminnan tunnusluvut

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Asuntojen määrä		2194		2130	
Kiinteistöjen määrä		61		61	51
Vuokrattavat neliöt		117230		115651	101847
Sähkön kulutus MWh		2763		2371	2618
Lämmön kulutus MWh		22059		21180	20774
Veden kulutus m ³		178875		180974	182455
Taloudellinen käyttöaste, %		97,40		98,13	97,46
Vuokrausaste, %				98,48	
Keskivuokra €/m ² /kk		10,36		10,69	10,77

Talous 1000 €

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Liikevaihto	15806	15287	-519	15014	13266
Muut kulut	8178	7421	-757	7359	6489
Hoitokate I	7715	7866	151	7652	6787
Vuosikorjaukset	2007	3144	1137	2677	1162
Hoitokate II	5708	4722	-986	4975	5625
Liiketulos	5963	2388	-3575	2812	3738
Tulos ennen veroja ja vapaaehtoisia varauksia	5282	1746	-3536	1312	2052
Luottotappiot	80	136	56	129	103
Vuokrasaatavat		169		191	229
Lainat yhteensä		45690		41776	38072
Lainat emolta		110		110	110
Oman pääoman tuotto, %		3,0		2,1	3,7
Sijoitetun pääoman tuotto, %		3,2		3,8	6,1
Maksuvalmius (Quick ratio)		0,2		0,3	0,2
Omavaraisuusaste, %		11,0		13,1	14,4

Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas

Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi
Asiakastyytyväisyyden kehittäminen ja ylläpitäminen	Toteutetaan vakioitu ja vuositasolla vertailukelpoinen asiakastyytyväisyyskysely.	Asiakastyytyväisyyskyselyn kokonaisindeksi on vähintään 4,0 pistettä (maksimi 5 pistettä).	2016 kyselyn toteuttaminen viivästynyt henkilöresurssin puuttumisen vuoksi. Pyritään toteuttamaan 2017 maaliskuussa. Kyselyä on tarkoitus kehittää edelleen
Kokoustilojen myynnin aktivoiminen laajemmalle asiakasrajapinnalle	Toteutetaan kohdennettu kokoustilojen markkinointikampanja	Uusia vakiintuneita asiakkaita (käyntikertoja >2) on vähintään 5 kpl	Toteutettu touko-kesäkuussa 2016. Tavoite on täyttynyt.
Energiakustannusten hallinta	Luodaan yhdenmukainen energianseurantajärjestelmä koko kiinteistökannalle	Energianseurantajärjestelmä on valmis	Villatehdas on mukana kaupungin yhteisvalvomohankkeessa, jonka yhtenä tarkoituksena on luoda säästöä kiinteistötekniikan kulutuksessa. Hankkeen suunnittelu on alkanut ja toteutus tapahtuu useamman vuoden aikana lähivuosina, koska osallistuminen vaatii investointeja. Tämän lisäksi käynnissä on Villatehtaan omia sisäisiä projekteja, josta esimerkkinä rak-103 kuntosaliin toteutettu valaisinremontti, joka pienentää sähkönkulutusta 60 000 kwh vuodessa.
Vuokrausasteen ylläpitäminen taloudellisesti kannattavalla tasolla	Tilojen ylläpito sellaisessa kunnossa, joka mahdollistaa tilojen vähintäänkin nykyisen vuokrausasteen. Aktiivinen tilojen markkinointi ja hyvän laatumielikuvan luominen	Vuokrausaste on yli 80 %	Vuokrausaste on yli 80%. Tarkempi luku lasketaan tilinpäätösprosessin yhteydessä. Vuokrausasteen suhteen on syytä huomioida, että pelkkä korkea vuokrausaste ei yksinään takaa taloudellista kannattavuutta ja toisaalta, kiinteistöyhtiöllä on omassa hallinnassa kunnoltaan vuokrauskelvotonta tilaa.
Taloushallintojärjestelmän uudistukset otetaan kokonaisuudessaan käyttöön	Budjetointi ja talousseuranta tehdään kokonaisuudessaan uudella järjestelmällä	Reaaliaikainen ja luotettava taloushallintojärjestelmä on kaikilta osin käytössä	Syksyn 2016 aikana taloushallinnossa tapahtui muutoksia: palkanlaskenta siirtyi Hyvinkään Lämpövoimalta Techvillalle 31.12.2016, joka vastaa Villatehtaan taloushallinnosta ja kirjanpidosta jo ennestään. Talouden seuranta on uudessa järjestelmässä ja uusi järjestelmä tuottaa tiedot budjetointiin.
Linjataan rakennusten kunnossapitotoimenpiteet ja remontit	Laaditaan toimenpiteille PTS (pitkän tähtäimen suunnitelma)	PTS on tehty	PTS on laadittu tulevien vuosien ennakoitavissa olevien korjaustöiden osalta

Villatehtaan piha-alueiden kehittäminen	Jatketaan Villatehtaan sisäpihan kunnostusta laaditun suunnitelman mukaisesti	Vuodelle 2016 suunnitellut kunnostustoimenpiteet on toteutettu	Etenee, osatoteutus tehtiin 2016 syksyllä ja kunnostustyöt jatkuvat keväällä 2017
Turvallisuuden lisääminen Villatehtaan alueella	Turvallisuusorganisaation ja tarvittavien suunnitelmien päivittäminen	Tarvittavat päivitykset tehty	Suunnitelmat on päivitetty
Henkilöstön tietotekniikkataitojen ajantasainen ja ammattimainen ylläpito	Koko henkilöstölle järjestetään tietotekniikkakoulutusta	Jokainen työntekijä on osallistunut koulutukseen	Lokakuussa 2016 Villatehdas siirtyi pilvipalvelupohjaiseen palvelintilaan (sähköposti, dokumentinhallinta), muutoksen yhteydessä ohjelmistokoulutus koko henkilökunnalle pilvipalvelupohjaisista toimisto-ohjelmista.

Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas

Kaupungin omistusosuus 100 %

Tilannekatsaus (Olellaiset tapahtumat)

- Yhtiön H-talon rakennusosan 107 saneerausurakka HUS:n toimistotiloiksi on valmistunut. Investointi rahoitettiin kassaperusteisesti. Tila on otettu käyttöön ja vuokralainen on saanut tilan hallintaansa helmikuun alussa.
- Villatehtaan kiinteistöpäällikkön työsuhde päättyi 31.12.2016. Henkilö ei ollut halukas jatkamaan henkilökohtaisista syistä.

Merkittävimmät riskit / epävarmuustekijät

- Alueellinen markkina- ja kilpailutilanne toimitilavuokrauksessa

Henkilöstö

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Henkilöstömäärä	6	6	0	7	8
vakinaiset		4		2	8
määräaikaiset		2		5	

Toiminnan tunnusluvut

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Kokonaispinta-ala	35257	35257	0	35257	35257
Vuokrausaste, %	82	81,6	-0,4	81,9	76
Vuokrat €/m ²	10,21	10,46	0,25	10,21	9,85
Hoitokustannukset €/m ²	3,27	2,87	-0,40	3,21	3,15
Vuokrasopimusten lkm		148		130	127
*josta yrityksiä		76		93	71
Villatehtaan tapahtumien lkm		56		49	

Talous 1000 €

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Liikevaihto	3259	3269	10	3231	3223
Liiketulos	896	1037	141	997	950
Tilikauden tulos	6	246	240	181	69
Luottotappiot	0	0	0		
Lainat yhteensä	22275	22275	0	22868	23455
Lainat emolta	3725	3725	0	3835	3947
Oman pääoman tuotto, %					
Sijoitetun pääoman tuotto, %					
Maksuvalmius (Quick ratio)					
Omavaraisuusaste, %					

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki

Strategiset tavoitteet	Toimenpiteet	Mittarit ja mittareiden tavoitetasot	Raportointi
KOy tuottaa omistajilleen sairaalatasoisia tiloja olemassa olevassa rakennuksessa ja suunnitteluvaiheessa olevassa uudisrakennuksessa.	KOy seuraa aktiivisesti nykyisten tilojen kuntoa ja käytettävyyttä sekä panostaa hyvään suunnitteluun. Uudishankkeelle hankitaan kilpailukykyinen rahoitus ja hankkeen varsinainen rakennustyö aloitetaan aikataulun mukaisesti keväällä 2016.	Uudishankkeelle asetettua kustannuskattoa ei ylitetä. Kustannusten kumulatiivista kertymää seurataan kuukausittain.	Hanke on tällä hetkellä budjetissa, joka 63,9 Me
KOy talous pidetään kunnossa.	Seurataan taloudellista tilannetta säännöllisesti ja tehdään mahdollisia toimenpiteitä tarvittaessa.	KOy:n operatiivinen tulos on positiivinen.	Operatiivinen tulos +56.311,60 € (tuotot miinus kulut ilman pääomatuottoja ja kuluja sekä uudisrakennuksen kuluja)
Käytetään alan parhaita resursseja uudishankkeen suunnittelussa.	Ylläpidetään ja kehitetään henkilöstön osaamista ja motivaatiotasoa.	Uudishankkeen pysyminen aikataulussa.	Varsinainen rakentaminen alkoi touko-kesäkuussa ja hanke on aikataulussa.
Olemassa olevan kiinteistön ylläpitokustannusten hallinta.	Kiinteistön ylläpidon vuosiraportoinnin kehittäminen. Kiinteistöautomaatiojärjestelmän uusinta osana uudisrakennushanketta.	Ylläpitokulut pysyvät päätetyllä tasolla	Vuosikorjauksena on tehty budjetoituja, PTS:n mukaisia korjauksia.
KOy:n palveluksessa ei ole henkilöstöä.			

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki

Kaupungin omistusosuus 65,65 %

Tilannekatsaus (Olennaiset tapahtumat)

Pääurakoitsija Peab Oy aloitti varsinaisen uudissairaalarakennukset työt aikataulun mukaisesti huhtitoukokuun vaihteessa 2016.

Toteutuneet kustannukset koko hankkeen osalta vuoden 2016 lopussa olivat 18,4 M€. Uudissairaalarakennuksen osalta toteuma oli 11,2 M€.

Vuonna 2016 vanhan rakennuksen ylläpito- ja korjauksiin käytettiin 31.463,67 euroa.

Merkittävimmät riskit / epävarmuustekijät

Näköpiirissä ei ole sellaisia merkittäviä riskejä tai epävarmuustekijöitä, joihin ei olla varauduttu sopimuksin, vakuuksin tai vakuutuksin.

Henkilöstö

Ei henkilöstöä

Toiminnan tunnusluvut

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Hoitokustannukset, €/m2/kk	8,50	8,50	0	7,38	7,35
Korkokustannukset, €/m2/kk	1,98	1,98	0	0,7	3,39
Lainojen lyhennykset, €/m2/kk	9,24	9,24	0	7,37	6,16

Talous 1000 €

	2016			Tp 2015	Tp 2014
	Ta	Tot	Erotus		
Liikevaihto	477	477	0	387	343
Liiketulos	56	56	0	42	-49
Lainat yhteensä	28321	28321	0	7 216	5 766

8 Hallituksen esitys tilikauden käsittelystä

Tilikauden tuloksella tarkoitetaan tuloslaskelman tulosta ennen varaus- ja rahastosiirtoja. Kirjaimellisesti tuloksen käsittely on ylijäämäisen tuloksen siirtämistä taseen vapaaehtoiseen varaukseen, rahastoon tai tilikauden ylijäämä -tilille. Osana toimintakertomusta ja tilinpäätöksestä päättäessään hallitus ottaa esityksessään kantaa kaikkiin tilikauden tuloksen jälkeen esittäviin eriin, myös varauksen tai rahaston vähennykseen. Pääsääntönä tällöin on, että esityksessä varaus- ja rahastosiirrot yksilöidään ja esitetään bruttomääräisinä.

Tilikauden tulos ennen varausten ja rahastojen muutoksia on 8 582 303,04 euroa. Se sisältää Hyvinkään Vesi –liikelaitoksen tilikauden tuloksen -22 645,01 euroa. Taseessa 31.12.2016 edellisten tilikausien ylijäämä oli 25 553 495,87 euroa.

Kaupunginhallitus esittää tilikauden tuloksen käsittelystä seuraavaa:

- positiivisesta tuloksesta tehdään 250 000 euron tapaturmarahastosiirto kaupunginvaltuuston päätöksen (Kv 3.5.2004 / 32 §) mukaisesti;
- positiivisesta tuloksesta tehdään 6.000.000 euron investointivaraus Hangonsillan monitoimitalon investointimenoja varten;
- Kaupungin tilikauden ylijäämä varaus- ja rahastokirjausten jälkeen, 2 332 303,04 euroa, ehdotetaan kirjattavaksi kaupungin taseen omaan pääomaan edellisten tilikausien yli-/alijäämiin.

9. Talousarvion toteutuminen

9.1. Sitovien toiminnallisten tavoitteiden ja käyttötalouden toteutuminen toimialoittain

Hyvinkään kaupunkistrategia on valmistunut vuonna 2009. Hyvinkää on määritellyt strategiassa perustehtäväkseen edistää asukkaidensa hyvinvointia ja elinkeinoelämän menestystä.

Kaupungin visiona vuonna 2017 on olla metropolialueella kasvava, vetovoimainen, viihtyisä ja turvallinen Pohjois-Uudenmaan keskus.

Visioon pääsemiseksi strategisiksi valinnoiksi ja niitä tukeviksi päämääriksi on määritelty seuraavat:

Strateginen valinta	Päämäärä
Hyvinkään kehitys perustuu asukaslähtöisyyteen ja uudistumiseen.	1. Hyvinkää lisää asukaslähtöisyyttä kaupungin viranhaltija- ja poliittisessa johtamisessa.
	2. Palvelut uudistuvat ja kehittyvät.
Hyvinkää erottautuu muista Uudenmaan kaupungeista ja sillä on vahva ja tunnistettava identiteetti.	3. Kaupungin viihtyisyys lisääntyy ja asumisen vaihtoehdot monipuolistuvat.
	4. Kulttuuri- ja vapaa-ajanpalveluista vetovoimatekijä
	5. Hyvinkää monipuolistaa elinkeinoelämää aktiivisesti ja vahvistaa avainalojen kehittymistä.
Hyvinkää kasvaa ja kehittyy osana metropolialuetta.	6. Kuntayhteistyö on tuloksekasta ja hyödyttää hyvinvointia.
	7. Hyvinkään houkuttelevuus lisääntyy.

Kaupunkistrategian mukaisesti Hyvinkään kaupungin toimintaa ohjaavat kaupunkistrategian päämäärät. Talousarvion 2015 laadinnassa kaupungin johdon tavoitteena oli strategisten tavoitteiden ja budjetoinnin kytkeminen yhteen ja kaupunkikonsernin ohjauksen tehostaminen. Suorituskyvyn mittaamisen työkaluna toimii tasapainoinen tuloskortti, josta tehtiin vuonna 2015 ensimmäistä kertaa koko kaupunkitason versio. Kaupunkitason strategiset päämäärät on tuloskortissa purettu johtamisnäkökulmittain auki konkreettisiksi, mitattaviksi tavoitteiksi sekä niiden saavuttamiseksi tarvittaviksi kriittisiksi menestystekijöiksi, toimenpiteiksi ja todentamisen mittareiksi. Tavoitteita asetettaessa otettiin huomioon toimintaympäristössä tapahtuneet ja meneillään olevat muutokset ja valtion strategisen ohjauksen linjaukset ja niiden vaikutukset ja vaatimukset kaupunkiorganisaation kykyyn säilyttää elinvoimaisuutensa ja taloutensa tasapainoisuus.

Seuraaville sivuille on koottu kaupungin strategian päämääristä johdettujen valtuustoon nähden sitovien tavoitteiden toteutumisen raportointi vuodelta 2015. Tavoitteiden toteutumisesta on raportoitu sanallisten kuvausten lisäksi seuraavilla symboleilla:

- Valmis
- Etenee aikataulussa
- Myöhässä / toteutui osittain
- Ei toteutunut / tavoite poistettu

Käyttötalousohjauksessa määrärahojen sitovuustaso valtuustoon nähden on tulosalueen toimintakate.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
------------------------	-----------------------------------	---	--------------------------------------	--------------	-------------

ASIAKASVAIKUTTAVUUS JA YHTEISKUNNALLINEN VAIKUTTAVUUS

<p>Hyvinvoivat hyvinkääläiset</p>	<p>2016 painopistealueena lapset ja nuoret</p> <p>Toteutetaan hyvinvointikertomukseen ja lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelmaan vuodelle 2016 määritellyt lapsia ja nuoria koskevat toimenpiteet</p>	<p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman toimenpiteiden toteutuksessa onnistuminen</p>	<p>Toimenpiteet 2016 toteutettu/ ei toteutettu</p>	<p>Sivistystoimenjohtaja Sosiaali- ja terveystoimenjohtaja Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä</p>	<p>✔ Tavoite täyttynyt</p> <p>Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä on käsitellyt ja hyväksynyt raportin hyvinvointisuunnitelman tavoitteiden toteutumisesta tammikuussa 2017. Tavoitteet ovat täyttyneet keskeisimmiltä osiltaan.</p> <p>Lasten ja nuorten hyvinvointisuunnitelman varhaiskasvatusta koskevat tavoitteet varhaiskasvatuslain kuntakohtaisista päätöksistä, on tehty Opetuslautakunnassa 15.3.2016.</p> <p>Paikallisen varhaiskasvatussuunnitelman ohjausryhmä on perustettu kesäkuun opetuslautakunnassa. Ohjausryhmän työskentely on edennyt suunnitelman mukaisesti.</p>
	<p>Reagoiminen turvapaikanhakijoiden määrän nopeaan kasvuun.</p> <p>Kotouttamisohjelman päivittäminen ja päivitetyn suunnitelman toteuttaminen.</p>	<p>Kotouttamistoimenpiteissä onnistuminen</p>	<p>Kotouttamisohjelma päivitetty kesäkuun 2016 loppuun mennessä.</p> <p>Toimenpiteet toteutuneet / ei toteutunut</p>	<p>Kaupunginjohtaja Toimialajohtajat</p>	<p>■ Tavoite toteutui osittain: kotouttamisohjelma hyväksyttiin valtuustossa, mutta vasta 12.12.2016.</p> <p>Kaupunginhallitus hyväksyi 4.7.2016 (§ 160) Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa solmittavan sopimuksen, jossa sovittiin kuntapaikoista kansainvälistä suojelua saavien (turvapaikanhakijat, pakolaiset) kuntapaikoista. Hyvinkää täytti sopimuksen velvoitteet vuonna 2016.</p> <p>Turvapaikanhakijoiden lasten esiopetus on toteutettu tarpeen mukaisesti, perusopetus on</p>

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
					<p>aloitettu ja viisi valmistavaa ryhmää on perustettu.</p> <p>Sivistystoimi on kutsunut kaikki turvapaikanhakijoiden kanssa toimivat tahot säännöllisiin tapaamisiin.</p>
<p>Houkutteleva Hyvinkää</p>	<p>Edistetään Hyvinkään houkuttelevuutta asuin- ja yritysraikakuntana.</p> <p>Huolehditaan riittävästä ja monipuolisesta asunto- ja yritystonttitarjonnasta.</p> <p>Säilytetään asemakaavoissa 5 vuoden asuntotuotantotavoitetta vastaava kaavavaranto.</p> <p>Tuetaan ydinkeskustan elinvoimaa luomalla edellytyksiä täydennysrakentamiselle, yritystoiminnalle ja toimivalle liikenteelle</p>	<p>Kaupungilla on tarjolla riittävä määrä monipuolisia asunto- ja yritystontteja.</p> <p>Riittävän asemakaavavaran turvaamisessa asumisen ja elinkeinoelämän tarpeisiin onnistutaan.</p> <p>Ajantasainen yleiskaava</p> <p>Ydinkeskustan kaavahankkeet etenevät.</p>	<p>MAL- aiesopimuksen veloitteet asuntotuotannosta ja asemakaavoihin sisältyvästä asuntokerrosalasta</p> <p>Tavoitetaso:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Luovutuskelpoisia asuntotontteja kunnallistekniikan piirissä jatkuvasti vähintään 300 asuntoa vastaava määrä 2) Asemakaavoihin sisältyvä asuntokerrosala 30 000 kem² / vuosi (kolmen vuoden liukuva keskiarvo) <p>Luovutettavien tonttien määrä</p> <p>Tavoitetaso:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Omakotitontteja 50 kpl, kerros- ja rivitalotontteja 4 kpl, yritystontteja 3 kpl. <p>Palopuron osayleiskaava</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) Osayleiskaava etenee luonnosvaiheeseen 	<p>Tekniikan ja ympäristön toimialajohtaja, tekninen johtaja</p>	<p>■ Tavoite on toteutunut osittain.</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ✓ Luovutuskelpoisten asuntotonttien varanto on tavoitetason mukainen, 998 asuntoa vastaava määrä. 2) ▼ 2014-2016 on asemakaavoitettu asuntokerrosalaa keskimäärin 21 424 kem²/vuosi, josta uutta keskimäärin 9944 kem²/vuosi <p><i>Luovutettavien tonttien määrä</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ■ Omakotitontteja 36 kpl, yritystontteja 4 kpl. Lisäksi Metsäkaltevan keskustasta luovutettiin tontti vanhusten palveluasumiseen <p><i>Palopuron osayleiskaava:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1) ▼ Rakennemallit olivat nähtävillä 3.6.-2.9.16. Kaavaluonnosta valmistellaan.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
			Ydinkeskustan asemakaavat Tavoitetaso: 1) Hangonsillan alueen ensimmäinen asemakaava valmistuu 2) Koritsoonin ja keskustan liikennejärjestelyjen asemakaava etenee luonnosvaiheeseen.		<i>Ydinkeskustan asemakaavat</i> 1) ▼ Hangonsillan alueen ensimmäinen asemakaava eteni hyväksymiskäsittelyyn tammikuussa 2017. 2) ▼ Koritsoonin ym. asemakaavan laadintaa ei ole käynnistetty. Suunnittelualueen laajuuden ja siihen liittyvien moniulotteisten suunnittelukysymysten vuoksi on käynyt ilmeiseksi, että asemakaavoituksen pohjaksi tarvitaan asemakaavaa yleispiirteisempi maankäytön suunnitelma.
	Palvelualoitemallia koskevan selvityksen tekeminen vuoden 2016 aikana	Palvelualoitemallin hyötyjen ja haittojen selvittämisessä onnistuminen, edellyttää mahdollisen käyttöönoton edellytysten tunnistamista	Selvitys tehty / ei tehty	Liiketoimintajohtaja	✓ Selvitystyö käsiteltiin KT-jaostossa joulukuussa.
	Hyvinkäätä houkutteleva tapahtumajärjestämisen kaupunki Vuosittain järjestettävän valtakunnallisen tapahtuman saaminen Hyvinkäälle (taloudellinen ja imagollinen merkitys) Toimiva nettiportaali Tapahtuma-alueiden profilointi ja markkinointi sekä infraan panostaminen ja pelastussuunnitelmien päivittäminen	Aktiiviset kontaktit tapahtumajärjestäjiin Kuntien välisessä kilpailussa menestyminen Lupakäytäntöjen yksinkertaistaminen	Valtakunnallinen suurtaapahtuma toteutettu / ei toteutettu Sovittujen tapahtumien määrä vuosille 2017-2018 Tapahtumanettiportaali käytössä / ei	Sivistystoimenjohtaja Viestintäpäällikkö	✓ Pesäpallon suurleiri toteutettiin heinäkuussa Hyvinkäällä. Kansainvälinen Steel Fest viikonloppu toteutettiin 20.-21.5.2016. Hyvinkään kaupunki oli mukana tukemassa tapahtumaa. Sovittujen tapahtumien määrää koskevaa mitaria esitettiin tarkennettavaksi. Muita tapahtumia oli muun muassa Hyvinkääläisten pikkujoulet Wanhalla Areenalla ja uudenvuoden aaton tapahtuma ilotulituksineen.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
					Tapahtumanettiportaalin tavoite on toteutunut: tapahtumanjärjestäjän opas on otettu käyttöön, ks http://www.hyvinkaa.fi/tapahtumajarjestajan-opas/
	Kaupungin vahvuuksista ja toimivista palveluista viestiminen	Houkuttelevuudessa onnistuminen (viestiminen palvelutarjonnasta sekä kulttuuritarjonnasta ja vapaa-ajan vieton mahdollisuuksista), erottautuminen, imago	Väestömäärän kasvu / vuosi: tavoitetaso 0,8 % /vuosi Nettomuutto: henkilöä / vuosi, tavoitetaso +200	Kaupunginjohtaja, johtoryhmä, toimialajohto	▼ Tammi-joulukuun väestönkasvu +153 asukasta (+0,3 %). Nettomuutto (kotimaa + ulkomaat) +116 henkilöä.
Turvallinen arki	24 turvallista tuntia vuoden 2016 turvallisuussuunnitelmaan kirjattujen toimenpiteiden toteuttaminen Turvallisuustyöhön nimettyjen työryhmien tavoitteiden ja toiminnan selkiyttäminen	Onnistutaan toteuttamaan suunnitellut toimenpiteet toimialojen työryhmissä ja viestimään tavoitteiden saavuttamisesta kaupungin johdolle osana toiminnan ja talouden raportointia	Toimenpiteiden toteutumisesta raportoitu osavuosi-katsauksessa /ei raportoitu	Kaupunginjohtaja ja turvallisuus-päällikkö	✓ Tavoite toteutui. Turvallisuussuunnitelman toimenpiteistä on raportoitu osavuosi-katsauksissa.
	Kaupungin valmiussuunnitelman päivittäminen ja suunnitelmaan sisältyvien koulutusten ja valmiusharjoitusten toteuttaminen	Valmiussuunnittelun asiantuntijayhteistyön onnistuminen	Kaupungin valmiussuunnitelman yleinen osa hyväksytty / ei Koulutukset ja harjoitukset toteutettu /ei	Kaupunginjohtaja	✓ Yleinen osa hyväksyttiin 30.5.2016 ja toimialojen valmiussuunnitelmat ovat valmistuneet. Koulutuksia ja harjoituksia on pidetty suunnitellusti ja kaupunki osallistui Uusimaa 16 -valmiusharjoitukseen.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
------------------------	-----------------------------------	---	--------------------------------------	--------------	-------------

TALOUS JA RESURSSIT

Talous kuntoon	Tasapainotusohjelman toteuttaminen	Onnistutaan toteuttamaan tasapainotusohjelmassa määritellyt toimenpiteet siten, että 0-tulos saavutetaan 2017 Hyväksytty tasapainotusohjelma 2016 – 2018	Toimintakate: Korkeintaan -235 943 000 € (Hyvinkään Vesi pois lukiin)	Kaupunginjohtaja kaupungin johtoryhmä sekä kaupunginvaltuusto ja kaupunginhallitus	✓ Toimintakate toteutui tavoitetta parempana ja oli -227 225 825 euroa.
	Lasten kotihoidon tuen kuntalisän (Hyvinkää-lisä) keskeytys 1.7.2016 alkaen	Kuntalisän keskeytys ei lisää merkittävästi varhaiskasvatuspalvelujen kysyntää	Päivähoidossa olevien lasten osuus ikäluokasta Tavoitetaso: säilyy ennallaan Maksetut kuntalisät 2016 verrattuna vuoteen 2015 Tavoitetaso: säästö 200.000 euroa	Varhaiskasvatuksen johtaja	✓ Tavoite toteutui. 0-2 vuotiaiden prosentuaalinen osuus lisääntyi n. 1%:lla. Alle 3-vuotiaiden lasten määrän lisääntyminen varhaiskasvatuspalveluissa on voinut johtua myös siitä, että kerhojen ikäraja nostettiin 3-vuoteen 1.8.2016 alkaen. Edellisvuoteen verrattuna myös kerholasten määrä kasvoi 18 lapsella. Lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksatus keskeytettiin 1.7.2016, säästö n. 61 000 euroa. Kokonaissäästötavoite toteutui.
Kustannusra- kenne lä- pinäkyväksi	Tuotteistamissuunnitelman tekeminen	Tuotteistamissuunnitelman tekemisessä ja toimeenpanossa onnistumisen	Tuotteistamissuunnitelma tehty / ei tehty	Kaupunginjohtaja, talousjohtaja, johtoryhmä, toimialojen johtoryhmät	▼ Tavoite ei toteutunut. Talousosaston ja toimialojen taloushenkilöstön vajaalukuisuuden vuoksi tuotteistamissuunnittelua ei kyetty tekemään muiden tehtävien rinnalla. Vaikka vuoden 2016 osalta tavoitteen poistamista esitettiinkin toisen osavuosikatsauksen yhteydessä, tuotteistaminen säilyy pidemmän aikavälin tavoitteena.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
Tehokkaasti ja taloudellisesti järjestetyt palvelut	Sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman toimeenpano	Palveluverkon tiivistämisessä ja tehostamisessa onnistuminen	Sivistystoimen palveluverkkosuunnitelman mukaiset toimenpiteet tehty / ei tehty	Sivistystoimenjohtaja kaupunginjohtaja, johtoryhmä, kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus	<p>✓ Tavoite toteutui.</p> <p>Hangonsillan alueen koulurakentamisen aloituskokoukset on pidetty. Hangonsillan alueen hankekoordinaattorin rekrytointi saatiin valmiiksi elokuussa ja suunnittelutyö on käynnistynyt. Kaupunginjohtaja nimesi Hangonsillan monitoimitalon ohjausryhmän, joka on koontunut säännöllisesti.</p> <p>Oppilasennusteita kylien osalta on päivitetty. Kaukasten ja Uudenkylän koulun yhdistämisestä on päätetty tammikuussa 2017.</p> <p>Kyläkoulujen kuntoarviot valmistuivat vuonna 2016</p>

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
------------------------	-----------------------------------	---	--------------------------------------	--------------	-------------

PROSESSIT JA RAKENTEET					
Toimintaa ja taloutta ohjaava strategia ja johtamisjärjestelmä	Kaupunkistrategian päivittäminen	Valmisteluvaiheen laaja-alainen yhteistyö sekä organisaation sisällä että suhteissa luottamushenkilöihin Johtamisjärjestelmän uudistamistarpeet otetaan huomioon strategiatyön osana	Strategia ja toimeenpanosuunnitelmat laadittu / ei laadittu	Kaupunginvaltuusto, kaupunginhallitus kaupunginjohtaja, johtoryhmä	✓ Tavoite on toteutunut. Uusi kaupunki-strategia (Hyvinkään Pelikirja) hyväksyttiin kaupunginvaltuustossa 12.12. Pelikirja sisältää toteutussuunnitelmaa koskevan osion.
Kaupunkiorganisaation ja luottamushenkilöiden toimiva yhteistyö	Toteutetaan luottamushenkilöille ja ylimmille viranhaltijoille suunnattu kysely Tunnistetaan keskeiset yhteistyön kehittämistarpeet ja sovitaan näiden pohjalta uusista yhteisistä toimintamalleista	Nykyisten toimintatapojen arviointi luottamushenkilöiden ja viranhaltijoiden näkökulmasta sekä yhteisten kehittämistarpeiden tunnistaminen Uuden kuntalain mukaisten vaikutusten tunnistaminen ja huomioiminen yhteistyötapoja kehitettäessä	Kysely toteutettu/ei toteutettu Yhteisistä toimintamalleista sovittu/ei sovittu	Kaupunginjohtaja, johtoryhmä	✓ Tavoite on toteutunut. Kaupunginvaltuuston ja -hallituksen puheenjohtajille toteutettiin tammikuussa 2016 virkamiesjohdon ja luottamushenkilöiden välistä vuoropuhelua ja yhteistyön kehittämistä koskeva kysely. Kyselyn tulosten ja kaupunginjohtajan koollekutsuman ryhmän (Kelloryhmä) keskustelun pohjalta koottiin yhteistyön tiivistämistä koskevat kehittämissuositukset. Valtuustoryhmiltä pyydettiin maaliskuussa 2016 kommentit kyseisistä kehittämissuosituksista ja antamaan mahdollisia lisäehdotuksia yhteistyön kehittämiseksi. Toimintatavoista virkamiesjohdon ja luottamushenkilöiden välisen yhteistyön kehittämiseksi sovittiin Kelloryhmässä 2.5.2016. Ryhmään kuuluivat kaupunginjohtajan lisäksi valtuuston ja hallituksen puheenjohtajat, kans-

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
					liapäällikkö ja tarkastuksen toimijat. Osa toimintatavoista otettiin käytäntöön jo vuoden 2016 puolella. Osa kehittämissuunnitelmista on huomioitu uudessa hallinto- ja toimintasäännössä ja uudessa luottamushenkilöorganisaatiossa, jotka tulevat voimaan 1.6.2017.
Pitkäaikais-työttömyyden kasvun hillitseminen	Elinkeino-ohjelman toimenpiteet (Hyvin töihin – hanke) Kaupungin työllisyysohjelman laatiminen Työllisyyspalveluiden toimenpiteet	Pitkäaikaistyöttömyyden kasvun taittuminen	Yli vuoden työttömänä olleiden määrä ELY-keskuksen toimittaman työllisyyskatsauksen mukaan. Tavoite: yli vuoden työttömänä olleiden määrän kasvun hidastuminen vuoden 2015 seurantatietoihin verrattuna Työllisyysohjelmaa laadittu/ei laadittu	Kaupunginjohtaja, toimiala- ja palvelualuejohtajat	<p>■ Tavoite toteutui osittain.</p> <p>Yli vuoden työttömänä olleita oli 787 joulukuussa 2016, vuotta aiemmin vastaava luku oli 799.</p> <p>Yli vuoden työttömien määrä pieneni edellisvuoden vuodenvaihteen tilanteeseen eli pitkäaikaistyöttömyyden kasvu taittui. Yli vuoden työttömänä olleita oli 12 henkilöä (1,5 %) edellisvuotta vähemmän.</p> <p>Hyvin töihin hankkeessa 64 työllistynyt ja 31 työkokeilussa. Lisäksi 46 yhteistyötyönantajaa mukana.</p> <p>Työllisyysohjelman laadinta siirtyi vuodelle 2017.</p>
Pitkäaikais-työttömyyden kasvun hillitseminen	Monialainen tuki nuorten koulutukseen ja työelämään pääsyyn, arjen hallintaan ja kuntoutumiseen	Tehokas ja joustava toimintamallit ylittävät yhteistyö	Alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ELY-keskuksen toimittaman työllisyyskatsauksen mukaisesti. Tavoite: alle 25-vuotiaiden työttömien määrä ei	Lasten ja nuorten palveluiden johtoryhmä	<p>✓ Alle 25-vuotiaiden työttömien lukumäärä oli joulukuun lopussa 393, joten määrä pieneni 109:llä (21,7 %).</p> <p>Vuoden aikana Hyvin töihin hankkeessa 64 työllistynyt ja 31 työkokeilussa. Lisäksi 46 yhteistyötyönantajaa mukana.</p>

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
			nouse vuoden 2015 seurantatietoihin verrattuna.		Hyrria koulutus Oy:n ja Hraksin kanssa on edelleen jatkettu yhteistyötä nyt lähinnä Ohjaamon kautta. Tiedonkulkua ja tapaamisia kohderyhmän kanssa on parannettu. Ohjaamon käytännön toiminta alkoi vuonna 2016.
Toimintaa tehostavat ja helppokäyttöiset sähköiset asiointipalvelut	Laaditaan etenemissuunnitelma sähköiseen arkistointiin siirtymiseksi Selvitetään kuntayhteistyön mahdollisuudet toteutuksessa	Ilman sähköistä järjestelmää ei ole edellytyksiä sähköisen asioinnin ja digitaalisoinnin toteutukselle.	Etenemissuunnitelma laadittu / ei	Kansliapäällikkö, tietohallintopäällikkö	● Tavoite toteutui: etenemissuunnitelma sähköiseen arkistointiin siirtymiseksi käsiteltiin kaupunginhallituksessa 21.11.2016.
	Selvitetään sähköiset asiointialusta- ja järjestelmävaihtoehdot sekä päätetään alustan hankinnasta	Sähköisten asiointipalvelujen kehittäminen edellyttää sähköistä asiointialustaa.	Selvitys tehty / ei tehty Päätös sähköisen asiointialustan hankinnasta tehty / ei tehty	Tietohallintopäällikkö, Tietohallinnon ohjausryhmä	■ Vaihtoehdot selvitetty, mutta päätöksen teko siirtyi keväeseen 2017.

Strategiset tavoitteet	2016 painopistealue, toimenpiteet	Kriittiset menestystekijät (kaupunkitaso)	Mittarit Mittareiden tavoitetasot	Vastuutaho/t	Raportointi
------------------------	-----------------------------------	---	--------------------------------------	--------------	-------------

HENKILÖSTÖN KEHITTÄMINEN JA OSAAMINEN					
Henkilöstöressurssien tehokas käyttö sekä henkilöstökuulujen hallinta	Henkilöstökulut toteutuvat suunnitellusti Toimintojen järjeistäminen	Toimialojen talousarvioesityksiin sisältyvät tasapainotamistoimet päätetään toteuttaa ja toteutetaan	Talousarvion henkilöstökulut toteutuvat suunnitellusti (enintään 121 247 000 €)	Toimialajohtajat	✓ Tavoite toteutui. Kaupungin henkilöstökulujen (ilman Vesi-liikelaitosta) toteuma oli 119 681 848 euroa.
Henkilöstöressurssien tehokas käyttö sekä henkilöstökuulujen hallinta	Työkyvyn ja työhyvinvoinnin johtamisen tiivistäminen	Otetaan käyttöön toimenpiteet <ul style="list-style-type: none"> - varhaisen puuttumisen malli tehostuu, samoin mallin kouluttaminen ja toimivuuden seuranta - työkykylausunnot ja -arviointi tehokkaasti - avoimiin toimiin ja virkoihin rekrytoinnissa hyödynnetään ensisijaisesti organisaation sisäisiä kyvykkyksiä - uudelleensijoittamismääräraha tasolle, joka mahdollistaa riittävän pitkät palvelussuhteet 	Varhe-maksujen ja sairauspoissaolosaisten henkilöstökulut vähenevät yhteensä 100.000 euroa vuoteen 2015 nähden (3 seuraavan vuoden tavoite 500.000 euroa) Fiilis-tutkan arvosana kysymyksiin 5 (työn vaatimukset ja omat voimavarat tasapainossa) ja 11 (esimiehen tuki) paranee vuoden 2015 kyselyyn nähden Ulkoinen lähtövaihtuvuus (ilman eläköitymistä) on vuonna 2016 enintään 6,5 %	Henkilöstöjohtaja Toimialajohtajat	<p>▼ Tavoite ei toteutunut. Varhe-maksut ja sairauspoissaolosaisten palkkamenojen summa on kasvanut 1-12/2016 274 228 € (11,5 %) ed. vuoden vastaavaan. Vuoden 2016 summa oli 2.662.577 euroa.</p> <p>✓ Fiilis-tutka -kysely toteutettiin toukuussa ja sen perusteella tavoite on toteutunut. Kysymys 5, vastausten painotettu keskiarvo parani 1,5 %. Kysymys 11, esimieheltä saa tukea 73,7 % vastaajista (v 2015 70,0 %)</p> <p>✓ Tavoite saavutettiin. Ulkoinen lähtövaihtuvuus ilman eläköityneitä oli tarkastelu-kaudella 5,3 %.</p>

TARKASTUSLAUTAKUNTA

Olennaiset tapahtumat

Kuntalain mukaan tarkastuslautakunnan tehtävänä on valmistella valtuuston päätettävät hallinnon ja talouden tarkastusta koskevat asiat sekä arvioida valtuuston asettamien toiminnallisten ja taloudellisten tavoitteiden toteutumista. Arviot tavoitteiden toteutumisesta esitetään kaupunginvaltuustolle annettavassa arviointikertomuksessa.

Tarkastuslautakunta hyväksyi ja allekirjoitti 9.5.2016 arviointikertomuksensa vuodelta 2015. Valtuusto käsitteli arviointikertomuksen ja tilintarkastuskertomuksen kokouksessaan 23.5.2016. Valtuusto velvoitti kaupunginhallituksen antamaan syyskuun loppuun mennessä lausunnot toimenpiteistä, joihin arviointikertomus antaa aihetta. Valtuusto merkitsi kaupunginhallituksen antaman lausunnon tiedoksi kokouksessaan 19.9.2016.

Tilintarkastajana toimi JHTT-yhteisö BDO Auditor Oy, vastuullisena tilintarkastajanaan JHTT Minna Ainasvuori. Tilintarkastaja raportoi lautakunnalle vuoden 2016 aikana kolme kertaa suorittamista tarkastuksista ja niissä esille tulleista havainnoista. Hyvinkään kaupungin lakisääteistä tilintarkastusta varten ostetaan 90 tarkastuspäivää vuodessa. Tilintarkastaja esitti 28.4.2016 antamassaan tilintarkastuskertomuksessa vuodelta 2015 tilinpäätöksen hyväksymistä ja vastuuvapauden myöntämistä tilivelvollisille.

Syyskaudella 2016 tarkastuslautakunta suoritti tilivuotta 2016 koskevaa arviointityötään. Lautakunta antoi lokakuussa valtuustolle väliarvioinnin vuoden 2016 talousarvion ja sitovien tavoitteiden toteutumatilanteesta osavuosikatsauksen 2/2016 perusteella.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	1	1	1	1
* vakinaiset	1	1	1	1
* määräaikaiset				
Työpanos	0,8	0,8		0,8

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	7	7	7 298	7 298	0	7 298	0
Toimintakulut	-157	-144	-144 963	-160 717	0	-160 717	15 754
Toimintakate	-150	-136	-137 665	-153 419	0	-153 419	15 754
Toimintakatteen muutos	5	14	-1 339				
Muutos %	3,4	9,1	-1,0				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Tarkastuslautakunta ei viimeisenä toimintavuotenaan osallistunut koulutuksiin, joten koulutusmenot toteutuivat budjetoitua pienempinä. Kulut toteutuivat talousarviota pienempinä myös palkkojen sekä majoitus- ja ravitsemuspalvelujen osalta.

KESKUSVAALILAUTAKUNTA

Vuonna 2016 ei järjestetty vaaleja.

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Tulosalue yhteensä							
Toimintatuotot	72	76	0	0	0	0	0
Toimintakulut	-59	-64	0	0	0	0	0
Toimintakate	13	12	0	0	0	0	0

KAUPUNGINHALLITUS

Olennaiset tapahtumat

Päätöksenteko ja hallinto -tulosalueella on koordinoitu kaupunkistrategian ja uuden kuntalain mukaisten hallinnollisten muutosten valmistelua. Kaupunkistrategia, Hyvinkään Pelikirja, hyväksyttiin valtuustossa 12.12.2016.

Kaupunginhallituksen alaisessa toiminnassa valmisteltiin kaupunginhallituksen tai -valtuuston päättäväksi erilaisia kaupungin kannalta merkittäviä asioita. Tällaisia olivat tarkastelukaudella muiden muassa Sveitsin hotellihankkeen sopimuskokonaisuus, päätös jatkaa Kiljavan sairaalan rahoitusta sekä muut rahoitustoimintaan liittyvät asiat.

Keskushallinto valmistautui osaltaan Uusimaa 16 -valmiusharjoitukseen, joka pidettiin 8.-9.2016. Alkuvuonna päivitettiin kaupungin valmiussuunnitelman eri osia ja tarkennettiin varautumiseen liittyvää rakennetta, toimintatapoja ja varustelua.

Uusi henkilöstöjohtaja aloitti elokuun alussa.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Taloudelliset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

- **Hidas tai negatiivinen talouskasvu ja julkisen talouden alijäämäisyys**
 - Merkittävyys: kohtalainen
 - Vaikutukset
 - negatiiviset vaikutukset toiminnan rahoituspohjaan ja siten lopulta toimintaan ja/tai kaupunkilaisten ostovoimaan ja kaupungin vetovoimaan
 - kasvattaa palvelutarvetta toiminnan nettomenoja
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Kaupungissa on suunnitelmallista elinvoimatekemistä ja palveluja ja niiden kustannuksia yhteensovitetaan vastaamaan käytettävissä olevaa rahoitusta.

Strategiset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

- **Kaupungin kehittäminen, palvelurakenne tai palvelujen tuotantorakenne eivät tuota kestäväää ja vetovoimaista kaupunkia**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Vaikutukset
 - kaupunki tai kaupungin palvelut näivettyvät
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Kaupungissa on hyväksytty strategia, jota ryhdytään toimeenpanemaan. Lisäksi kaupunki uudistaa johtamisrakennettaan. Yhdyskuntasuunnittelua tehdään ajallisesti hyvin etupainotteisesti.
- **Johtamisessa, päätöksenteossa tai riskienhallintatyössä epäonnistutaan**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Vaikutukset
 - kaupungissa tehdään vääriä valintoja tai reagoidaan toimintaympäristön muutoksiin liian hitaasti -> kaupungin edellytykset palvelujen järjestämiseen heikkenevät
 - henkilöstöön sitoutunut osaaminen ei kehity tai siitä joudutaan luopumaan lähtövaihtuvuuden vuoksi
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Kaupungissa on aloitettu strategiatyö ja johtamisrakenteen tarkastelu. Strategisten riskien hallintatyökalu otetaan käyttöön vuonna 2017. Henkilöstöriskeihin on varauduttu toiminnallisten tavoitteiden asettamisella.

Vahinkoriskit (sisäiset ja ulkoiset):

- **Hankinnan, kilpailutusten ja sopimustenhallinnan huono laatu**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Vaikutukset
 - kaupungin palvelutuotannossa tarvitsemat voimavarat eivät vastaa tarkoitustaan ja tuloksena on resurssihukkaa, huonoa laatua ja kalliita palveluita
 - sopimuksista tulee jäykkiä ja palvelurakenteiden uudistamista hidastavia
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Asiaan varaudutaan kaupungissa rekrytoinnin ja sopimustenhallinnan järjestelmähankinnan myötä sekä koulutuksella ja ohjauksella. Asianhallintajärjestelmän uudistamisessa myös liityntä sopimustenhallintaan huomioidaan. Toiminnan kehittäminen on erityisesti hankinta-palvelujen toimesta jatkuvaa.
- **Työtapatuomat ja toiminnan vastuut**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Vaikutukset
 - työtapatuomien osalta kaupungin menetetyt työn kustannukset kasvavat ja lisäksi kaupunki saatetaan tuomita korvausvelvolliseksi
 - kaupunki joutuu osapuoleksi oikeustapauksiin ja joutuu näin ollen sitomaan voimavarojaan hallinnollisiin käsittelyihin ja saattaa joutua myös korvausvelvolliseksi
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Asiaan varaudutaan kaupungissa tekemällä ennakkoivaa työturvallisuustyötä ja koulutuksen avulla. Lisäksi kaupunki on siirtänyt osan riskistä vakuutusyhtiöille.

Operatiiviset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

- **Organisaatorakenne ei tue taloudellisten ja toiminnallisten tavoitteiden toteutumista**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Vaikutukset
 - toiminta ei kykene reagoimaan toimintaympäristön muutoksiin tai toiminnasta tulee koordinoimatonta -> syntyy hukkaa eikä tärkeitä tavoitteita kyetä toteuttamaan

- Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Organisaatio- ja johtamisrakenteen uudistus.

220 Päätöksenteko ja hallinto

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	29,0	28,0	29,5	28,5
* vakinaiset	29,0	28,0	29,5	28,5
* määräaikaiset	0,0	0,0		0,0
Työpanos	22,9	23,1		22,7

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Valtuuston kokoukset	9	8		10
käsittelypykälä	115	85		97
Hallituksen kokoukset	29	24		26
käsittelypykälä	386	290		310
Ostolaskujen määrä	62 786	60 656	63 000	61 138
Muistiotositteet	6 526	5 000	6 000	4 591

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Kaupunginvaltuusto	-126	-145	-145 834	-173 686	0	-173 686	27 852
Kaupunginhallitus	-1 627	-1 678	-1 630 636	-1 795 348	-3 120	-1 798 468	167 832
Kaupunginjohto	-378	-263	-265 764	-310 083	0	-310 083	44 319
Kaupunginkanslia	-613	-612	-644 764	-708 269	0	-708 269	63 505
Viestintä	-404	-444	-468 475	-515 642	0	-515 642	47 167
Talousoasto	-2 071	-2 016	-1 868 530	-2 069 539	-13 187	-2 082 726	214 196
Tulosalue yhteensä							
Toimintatuotot	248	242	241 748	239 488	0	239 488	2 260
Toimintakulut	-5 468	-5 399	-5 265 752	-5 812 055	-16 307	-5 828 362	562 610
Toimintakate	-5 220	-5 158	-5 024 004	-5 572 567	-16 307	-5 588 874	564 870
Toimintakatteen muutos	339	62	133 523				
muutos%	6,1	1,2	2,6				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Talous toteutui suunniteltua parempana. Syitä tähän oli muun muassa se, että erilaisia asiantuntijapalveluita, muun muassa oikeustapauksiin liittyviä juridisia palveluja ja viestinnän palveluja, tarvittiin suunniteltua vähemmän. Lisäksi talousoastolla henkilöstömenot toteutuivat suunniteltua pienempänä, kun määräaikaisten tilapäisjärjestelyjen vuoksi kaikkia paikkoja ei voitu täyttää. Tästä syystä myös eräät suunnitellut järjestelmäpäivitykset jouduttiin siirtämään myöhemmille vuosille.

230 Henkilöstöjaosto

Olennaiset tapahtumat

Kaupunginvaltuusto valitsi uudeksi henkilöstöjohtajaksi Sari Kuittinen-Tihilän kokouksessaan 25.4.2016. Henkilöstöjohtaja aloitti virassa 1.8.2016. Henkilöstöjohtajan virkaa hoidettiin tilapäisjärjestelyin kesästä 2014 saakka, johtuen mm. kuntarakenneselvityksestä ja valintaprosessin kestosta.

Henkilöstökeskus järjesti tammikuussa 2016 jokavuotisen palkitsemisjuhlan, jossa palkittiin kaupungin henkilöstöä 20, 30 ja 40 vuoden palveluksesta. Henkilöstökeskuksen koordinoimana aloitettiin työhyvinvointikorttikoulutukset. Kaikille kaupungin esimiehille järjestettiin aamupäivätilaisuus 1.4.2016. Henkilöstölle järjestettiin koulutussuunnitelman mukaista koulutusta muun muassa toimisto-ohjelmien käytöstä.

Henkilöstöjaosto hyväksyi yhteistoiminnassa henkilöstön kanssa valmistellun työn vaativuuden arviointikriteeristön ateria- ja puhtauspalvelujen henkilöstölle. Lisäksi henkilöstöjaosto hyväksyi paikallisiin neuvotteluihin liittyviä neuvottelutuloksia ja paikallisia sopimuksia, joista yksi oli sosiaali- ja terveystoimen hälytysrahaa koskeva sopimus.

Henkilöstökeskuksessa valmisteltiin alkuvuonna vuoden 2015 henkilöstökertomus. Henkilöstökeskuksen henkilöstö jatkoi myös säännöllisiä tapaamisia luottamusmiesten kanssa.

Henkilöstökeskus on valmistellut ja osallistunut yhteistoiminnallisiin menettelyihin. Yhteistoiminta-neuvotteluista merkittävin on liittynyt perustoimeentulotuen siirtymisestä KELAn hoidettavaksi 1.1.2017 lukien. Kuntien henkilöstö ei siirry KELAan vanhoina työntekijöinä.

Henkilöstökeskus toteutti alkuvuonna Fiilis-tutka -kysely, jolla pyritään saamaan kevyellä menettelyllä johdolle tietoa henkilöstön tunnetiloista.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	29,5	28,0	26,0	38,0
* vakinaiset	29,0	28,0	26,0	37,0
* määräaikaiset	0,5	0,0		1,0
Työpanos	26,9	24,7		27,9

Henkilöstömäärässä ”tot 2016” on työkokeilussa ja uudelleen sijoitettavana olevat henkilöt mukana.

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Kaupungin henkilöstömäärä 31.12	2 867	2 766	2 819	2 756
Toimintakate/henkilöstömäärä, euroa	1 036	938	1 082	1 018
Palkansaajia/palkkasihteeri	261	277	282	276

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Henkilöstökeskus	-2 824	-2 595	-2 805 508	-3 049 554	65 282	-2 984 272	178 764
Palkkavaraus	-147	-97	-63 117	-917 200	862 930	-54 270	-8 847
Tulosalue yhteensä							
Toimintatuotot	710	693	732 840	693 313	0	693 313	39 527
Toimintakulut	-3 681	-3 385	-3 601 465	-4 660 067	928 212	-3 731 855	130 390
Toimintakate	-2 971	-2 692	-2 868 625	-3 966 754	928 212	-3 038 542	169 917
Toimintakatteen muutos	-172	279	-176 553				
muutos%	-6,1	9,4	6,6				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Henkilöstökeskuksen kulutoteuma oli suunniteltua pienempi erityisesti henkilöstöjohtajan viran tilapäisjärjestelyjen vuoksi. Myös työterveyshuollon palveluihin oli varattu enemmän määrärahaa kuin lopulta kului.

240 Konserni- ja tukipalvelujaosto

Olennaiset tapahtumat

Konserniohjaus

Toteutettiin kaupungin tytäryhtiöiden hallitustyöskentelyn ja konserniohjauksen arviointi.

Järjestettiin konsernikoulutuspäivä kaupungin johtoryhmälle ja konsernijohtamiseen osallistuville henkilöille.

Myytiin 16 osakehuoneistoa ja kiinteistö osoitteessa Palokankaankatu 2 (Palokankaan päiväkot).

Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäen uudisrakennuksen rakennustyöt alkoivat. Peruskiven muuraustilaisuus pidettiin työmaalla syyskuussa.

Elinkeinotoimi

Hyvinkäällä yrityskanta kasvoi vuoden 2016 ensimmäisellä puolivuotisjaksolla 43 yrityksellä. Yrityskanta yhteensä 2601 yritystä. Mm. Veikkarin alueen autokeskittymä vahvistui, kun Länsiauto Oy osti Sveitsinportin ja Kuninkaanportin Autot sekä investoi lisäksi huomattavan summan uudistettuihin liiketiloihin. Lisäksi Rinta-Joupin Autoliike avasi uuden liikkeen alueelle. Alueella toimii tällä hetkellä jo kymmenen alan liikettä.

VR:n konepajan toiminta ilmoitettiin ajettavan alas vuoden 2017 aikana ja työpaikat siirtyvät muihin VR:n toimipisteisiin. 11 toimihenkilöä irtisanottiin.

Hyvinkään työttömyysaste oli laskenut vuodessa 0,6 %-yksikkö ollen 11,2% joulukuun lopussa 2016. Pitkäaikaistyöttömiä oli 16 enemmän kuin vuotta aikaisemmin ja avoimia työpaikkoja 26 kpl vähemmän samana ajankohtana.

Yrittäjyyskasvatusohjelma hyväksyttiin uuden opetussuunnitelman osaksi.

Hyvinkään uudessa Pelikirjassa yhtenä kärkenä kolmesta on ”Yhteispelillä yritysten kanssa”. Myös kärki ”Houkutteleva Hyvinkää” haastaa kaupungin toimijoita uuden yritystoiminnan saamiseksi Hyvinkäälle.

Elinkeino-ohjelman toimenpiteistä on valmiina suurin osa. Ohjelmaa päivitettiin elinkeino-ohjelman laatijatoimikunnassa joulukuussa. Mm. luontomatkailuyrittäjyyttä kehitettiin koko vuoden.

Yritysvaikutusten arviointia jatkettiin päätöksissä konserni- ja tukipalveluissa ja teknisellä toimialalla (16 kpl).

Ateria- ja puhtauspalvelut

Kaupunginhallitus perusti ”Hyvä mieli - parempi ruoka” –työryhmän, jonka tehtävänä oli selvittää koulujen ja päiväkotien ateriapalveluiden nykytilaa ja laatia mahdolliset toimenpide-ehdotukset toiminnan kehittämiseksi. Työryhmän toimeksiannosta tehtiin kaksi asiakaskyselyä ateriapalveluista. Sen perusteella tehtiin muutoksia ruokalistaan. Työryhmä päätti, että ruokailun tilannetta seurataan ja työryhmä kokoontuu keväällä 2017 vielä kerran tarkastelemaan toimenpiteiden toteutumista. Työryhmän toiminta raportoitiin kaupunginhallitukselle joulukuussa.

Ylijäämäruoan tarjoilu aloitettiin helmikuussa valtuustoaloitteen perusteella. Kokeilu loppui joulukuussa.

Ateria- ja puhtauspalveluiden suuren sairauspoissaolomäärän takia suunniteltu asiakaspalvelukoulutus vaihdettiin ergonomiakoulutukseksi.

Hankintapalvelut

Sähköisen kilpailutusjärjestelmän kautta julkaistiin 42 tarjouskilpailua, joista 37 oli EU- ja kansallisia hankintoja. Järjestelmässä tarjouskilpailuihin tutustumassa kävi yhteensä 798 tahoa, joista tarjouksen jätti yhteensä 154 tahoa eli noin 19 % tarjouskilpailuihin tutustuneista.

Hankintasopimusten hallinnoimista ja laatimista varten otettiin käyttöön sähköinen sopimusjärjestelmä. Kaupungin henkilöstö pääsee hakemaan järjestelmästä voimassa olevia hankintasopimuksia. Hankinta- ja sopimusohjausta lisättiin merkittävästi edellisestä vuodesta koulutusten, ohjeistuksen ja tiedotuksen avulla.

Yhteydenpitoa paikallisiin yrityksiin lisättiin merkittävästi edellisestä vuodesta teknisten vuoropuheluiden sekä aktiivisen yhteydenpidon Hyvinkään Yrittäjiin, YritysVoimalaan ja Riihimäen-Hyvinkään kauppakamariin avulla. Hankintapalvelut oli mukana 10.2. ja 1.12. järjestetyissä hankintailloissa sekä 22.9. järjestetyssä kauppakamarin hankintaforumissa.

Tietohallinto

Tietotekniikkapalvelujen tuottaminen siirtyi 1.4. KUUMA-ICT:n vastuulle ja samalla siirtyi kahdeksan vakinaista henkilöä yhtiön palvelukseen. Toiminta järjestäytyi loppuvuoden aikana vastaamaan tehtyjä palvelukuvauksia.

Langattoman verkon rakentamista kaikkiin kouluihin selvitettiin sekä toteutettiin hankkeen ensimmäinen vaihe, joka koski kymmentä perusopetuksen määrittelemää koulua.

Tilapalvelu

Sveitsin uimalan pesu-, puku- ja saunatilojen peruskorjaustyöt valmistuivat huhtikuussa.

Kenttädun vanha päiväkotijä neuvola purettiin ja uuden päiväkodin rakentaminen aloitettiin.

Työ- ja toimintakeskus aloitti toimintansa uusissa vuokratiloissa Rääkänkatu 1:ssä.

Kaupunkitason ja kaikkia toimialoja koskevaa tilatehokkuushanketta jatkettiin. Varikon muutostyöt valmistuivat. Lasten ja aikuisten sosiaalipalveluiden keskitetyt sijoitussuunnitelmat Rentolle saatiin valmiiksi.

Henkilöstömäärän kehitys tammi-joulukuussa

Tilapalvelusta kiinteistöpäällikkö ja kiinteistötalouden erityisasiantuntija irtisanoutuivat. Uusi kiinteistöpäällikkö aloitti syyskuussa.

Luontomatkailuyrittäjyyttä kehitettiin koko vuosi hankepäällikön avulla. Joulukuussa valittiin työhön uusi asiantuntija.

Määrärahamuutosesitykset

Tilapalvelun toimintatuotot toteutuivat noin 1 400 000 euroa budjetoitua pienempänä. Poikkeama johtuu syksyllä 2015 tehdystä sisäisten vuokrien saman suuruudesta vähennyksestä, joiden kertymä ei kuitenkaan vähennetty toimintatuotoista. Sisäisten vuokrien säästöt kohdistettiin suurimmalta osin ulkoisiin menoihin, joita olivat lämpö-, sähkö- ja kunnossapitokustannukset. Syntyneitä alijäämiä yritettiin kuroa umpeen toimintakuluja säästämällä ja ylläpitokorjauksia lykkäämällä. Tehdyillä toimenpiteillä ei alijäämiä saatu kokonaisuudessaan korvattua, mistä johtuen toimialoilta perittiin ylimääräinen kolmen viikon sisäinen vuokra, yhteensä 1 160 000 euroa. Toimialat olivat vaurautuneet talousarvioissaan ylimääräiseen vuokraan, koska em. sisäisten vuokrien vähennyistä ei oltu ilmoitettu niille.

Tietohallinnossa ylitettiin alkuperäisessä talousarviossa määritellyt henkilöstökulut 186 000 euroa ja palvelujen ostot 189 000 euroa kirjausvirheen takia, jotka korjattiin lisätalousarviossa syksyllä 2016 345 000 euron lisämäärärahalla. Virhe liittyi KUUMA-ICT aloittamisen siirtymiseen sekä perustamiseen ja siitä aiheutuvista kuluista.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Taloudelliset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:n taloudellinen tilanne on huono, mikä johtuu ennakoitua suuremmista toimintakuluista ja pienemmistä tuloista. Tällä on vaikutusta ateria- ja puhtauspalveluiden ja palveluita käyttävien toimialojen ravitsemispalveluiden kustannusten kasvamiseen. Ateria- ja puhtauspalvelut ja Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy ovat tehneet kehittämissuunnitelman toiminnan tehostamiseen ja kustannusten nousun hillitsemiseen. Ateria- ja puhtauspalveluiden ateriahinnoittelu tehdään vuonna 2017 aiheutumisperiaatteen mukaan toimintolaskennalla, jotta saadaan yhtenäiset ja aikaisempaa tarkemmat laskentaperiaatteet.

Tilapalveluiden kulubudjettiin vaikuttaa merkittävästi talven kylmyys, minkä vaikutus suuntaan tai toiseen voi olla satoja tuhansia euroja. Sisäiset vuokrat lasketaan ja ilmoitetaan toimialoille kesäkuussa, minkä jälkeen tehtävät säästöpäätökset ja/tai muutokset näkyvät suoraan budjettipoikkeamina.

Isojen työnantajien mahdolliset saneeraukset ja lopettamiset (vuonna 2016 VR konepaja ja Anttilan tavaratalo) kasvattavat työttömien määrää ja vähentävät verotuloja.

Strategiset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Ateria- ja puhtauspalvelut ostaa aterioita Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy:ltä. Laadulliset ongelmat ovat vähentyneet aloitusvuoteen 2015 nähden. Laatuongelmia oli edelleen jonkin verran. Kehittämissuunnitelma laatuongelmien poistamiseksi on laadittu. Lisäksi perustettiin ”Hyvä mieli – parempi ruoka” –työryhmä, jonka tehtävänä oli kartoittaa ateriapalveluiden tilannetta ja laatia toimenpiteitä toiminnan kehittämiseksi.

Ulkoistusalueella ISS Palvelut Oy:n tuottamien ateriapalvelujen laatu parantui huomattavasti. Puhtauspalveluiden laatu on vaihdellut sopimuksen aikana ja ateria- ja puhtauspalvelut on tehnyt 2 reklamaatiota 4.3. ja 6.6. 2016. Reklamaatioiden johdosta saatiin hyvityksiä.

Vahinkoriskit (sisäiset ja ulkoiset):

Ateriapalvelun tuotantoprosessissa ei ole tapahtunut merkittäviä virheitä. Erityisruokavaliotyöryhmä on perustettu, jonka tehtävänä on laatia uudet ohjeet erityisruokavalioiden toteuttamiseen.

Operatiiviset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Pienissä asiantuntijaorganisaatioissa ennalta arvaamaton poissaolo, kuten sairaus tai siirtyminen toisen työnantajan palvelukseen, lisää toiminnan ja koko organisaation haavoittuvuutta. Esimerkiksi tilapalvelun talousasioiden hoito oli pahoin alimitoitettu, kiinteistötalouden erityisasiantuntijan irtisanouduttua kesken vuoden.

Ammattitaitoisen henkilöstön saatavuus asettaa haasteita, koska kaikissa ammattiryhmissä kunta ei ole kovin houkutteleva työnantaja ja koska on ammattiryhmiä, joissa osaaminen syntyy käytännön työn kautta. Uuden henkilön perehdyttäminen ja kouluttaminen vievät aikaa. Riskiin on vaikea varautua muuten kuin jakamalla osaamista kaupungin sisällä. Lisäksi henkilöstön viihtyvyydellä työssään on olennainen merkitys.

Hankintojen mahdolliset markkinaoikeusvalitukset voivat viivästyttää hankintoja. Uusi hankintalainsäädäntö asettaa kaupungille haasteita, koska lain tulkinta ei ole aina yksiselitteistä ja koska tulkin-
taa helpottavaa oikeuskäytäntöä ei ole ehtinyt vielä muodostua.

KUUMA-ICT palvelutuotannon järjestäytymisessä on ollut haasteita, jotka näkyivät tietotekniikka-palvelutuotannon palvelutason alenemana.

Tilapalvelu

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	12,0	12,0	13,0	11,0
* vakinaiset	12,0	12,0	13,0	10,0
* määräaikaiset	0,0	0,0	0,0	1,0
Työpanos	9,8	8,9		9,4

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
TOIMITILAT				
Omat rakennukset (htm ²)	163 769	164 119	164 500	160 300
Osakehuoneistot (htm ²)	10 544	12 335	13 700	13 200
Ulkoo vuokratut tilat (htm ²)	26 614	26 600	27 500	29 038
Sisäiseen käyttöön vuokrattu (htm ²)	174 996	179 895	177 500	178 610
Ulos vuokrattu (htm ²)	14 165	16 724	18 500	17 810
Vapaat tilat (htm ²)	2 165	2 266	1 900	4 100
Hallinnassa olevat toimitilat yht. htm ²	200 927	203 054	205 700	202 538
Asunnot m ²	2 983	4 978	4 500	3 040
Kiinteistöjen ylläpitokust.,1000 €	13 957	14 624	14 740	15 067
€/m ² /kk	5,79	6,00	5,97	6,20

Talousarvion toteutuminen

	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	21 478	21 060	21 439 302	21 721 860		21 721 860	-282 558
Valmistus omaan käyttöön	120	118	91 077	110 000		110 000	-18 923
Toimintakulut	-13 957	-14 624	-14 521 146	-15 457 141	0	-15 457 141	935 995
Toimintakate	7 641	6 554	7 009 233	6 374 719	0	6 374 719	634 514
Suunnitelmapoistot	-6 230	-6 658	-7 305 664	-6 772 100		-6 772 100	-533 564
Tulos	1 411	-104	-296 431	-397 381	0	-397 381	100 950

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Kaupungin kiinteistöomaisuuden poistotaulukoissa huomattiin vakavia virheitä ja puutteita. Useita jo aikojen sitten purettuja ja/tai korjattuja kohteita ja rakennusosia oli edelleen mukana poistolaskennassa. Laskentataulukkojen ajan tasalle saattamisesta koitui tilapalveluille noin 730.000 €:n kertamääräiset lisäpoistot.

Ateria- ja puhtauspalvelut

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	186,0	157,0	171,0	156,0
* vakinaiset	170,0	157,0		155,0
* määräaikaiset	16,0	0,0		1
Työpanos	178,8	155,0		142,0

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
<i>Ateriapalvelut:</i>				
Suoritteet, aterioiden määrä	2 344 505	2 206 410	2 480 767	2 538 485
€/suorite	2,63	2,73	2,81	2,67
Työpanos	66,0	54,8	55,0	48,3
Suoritteet/työpanos	35 523	40 263	45 105	52 524
<i>Puhtauspalvelut:</i>				
Siivouspinta-ala	161 818	161 818	161 818	161 818
siivouskust./pinta-ala m ²	33,3	31,3	31,7	31,1
Työpanos	113,2	100,2	116,0	93,6

Talousarvion toteutuminen

	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	11 627	11 118	11 986 777	12 130 606	0	12 130 606	-143 829
Toimintakulut	-11 694	-11 104	-11 808 152	-12 118 605	-33 317	-12 151 922	343 770
Toimintakate	-67	14	178 625	12 001	-33 317	-21 316	199 941

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Toimintakate toteutui suurempana kuin talousarviossa arvioitiin. Toimintakatetta paransi mm. se, että toimintakuluissa henkilöstökulut sopeutettiin palveluiden tarpeen mukaan ja jaksotettuihin palkkoihin (lomapalkkavarauksen muutos) oli varauduttu - 49 970 euroon toteutuman ollessa + 84 511 euroa. Lisäksi potilasaterioihin ja ulkoistusalueen ateriapalveluihin oli budjetoitu liikaa majoitus- ja ravitsemispalveluiden ostoja. Osa ostopalveluna tehtävistä ikkunoiden pesuista ei toteutunut mm. Renton remontin takia.

Ruokailijoiden pienempi määrä toimialoilta saatuihin talousarvioletoihin nähden alensi toimintatuot-
toja. Lisäksi ruokailijamäärät vaihtelevat. Kaukasten päiväkotia lopetti toiminnan toukokuussa.

Ateria- ja puhtauspalvelut

TULOSLASKELMA	1.1.-31.12.2016		1.1.-31.12.2015	
Liikevaihto	11 986 777,06		11 117 992,00	
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys tai vähennys				
Valmistus omaan käyttöön				
Liiketoiminnan muut tuotot				0,10
Tuet ja avustukset kunnalta				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 279 096,33		-1 605 380,00	
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-3 687 476,42	-4 966 572,75	-2 094 437,41	-3 699 817,41
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-4 670 158,98		-5 106 138,60	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-1 045 648,08		-1 262 103,79	
Muut henkilösivukulut	-288 272,80	-6 004 079,86	-270 206,27	-6 638 448,66
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-19 264,62		-13 563,00	
Arvonalentumiset, Kertaluont.poistot	0,00	-19 264,62	0,00	-13 563,00
Liiketoiminnan muut kulut		-837 499,03		-765 364,48
Liikeylijäämä	159 360,80		798,55	
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	0,49		129,67	
Muut rahoitustuotot				
Kunnalle maksetut korkokulut				
Muille maksetut korkokulut			-41,01	
Muut rahoituskulut	-33,30	-32,81		88,66
Ylijäämä (ennen satunnaisia eriä)	159 327,99		887,21	
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä ennen varauksia	159 327,99		887,21	
Poistoeron lisäys tai vähennys				
Vapaaehtoisten varausten lisäys tai vähennys				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä	159 327,99		887,21	

Ateria- ja puhtauspalvelut

RAHOITUSLASKELMA

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikelyjäämä (-alijäämä)	159 360,80	798,55
Poistot ja arvonalentumiset	19 264,62	13 563,00
Rahoitustuotot ja -kulut	-32,81	88,66
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Tulorahoitus yhteensä	178 592,61	14 450,21
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-55 069,87	-10 138,00
Rahoitusosuudet investointimenoihin	0,00	0,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Investoinnit yhteensä	-55 069,87	-10 138,00
Toiminnan ja investointien rahavirta	123 522,74	4 312,21
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0,00	0,00
Antolainauksen muutokset yht.	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	0,00
Lainakannan muutokset yht.	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset		
Peruspääoman muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset yht.	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
La-saamisten muutos kunnalta	-141 434,53	40 691,79
Saamisten muutos muilta	-37 300,99	-47 133,79
Korottomien velkojen muutos muilta	24 244,28	-62 329,36
Korottomien velkojen muutos kunnalta	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-154 491,24	-68 771,36
Rahoituksen rahavirta	-154 491,24	-68 771,36
Rahavarojen muutos	-30 968,50	-64 459,15
Rahavarat 1.1.	124 130,10	188 589,25
Rahavarat 31.12.	93 161,60	124 130,10
	30 968,50	64 459,15

Ateria- ja puhtauspalvelut

TASE , euroa

V A S T A A V A A	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Koneet ja kalusto	60 343,81	24 538,56
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	60 343,81	24 538,56
PYSYVÄT VASTAAVAT	60 343,81	24 538,56
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	34 965,64	27 357,31
Saamiset kunnalta	1 228 494,79	1 014 126,07
Muut saamiset	3 128,24	46 369,77
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	1 266 588,67	1 087 853,15
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	93 161,60	124 130,10
VAIHTUVAT VASTAAVAT	1 359 750,27	1 211 983,25
VASTAAVAA YHTEENSÄ	1 420 094,08	1 236 521,81
V A S T A T T A V A A	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA		
Edellisten tilik.yli-/alijäämä	-74 624,83	-75 512,04
Tilikauden yli- / alijäämä	159 327,99	887,21
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	84 703,16	-74 624,83
VIERAS PÄÄOMA		
LYHYTAIKAINEN		
Ostovelat	479 993,47	345 508,86
Muut velat	68 421,65	78 810,03
Siirtovelat	786 975,80	886 827,75
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	1 335 390,92	1 311 146,64
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	1 335 390,92	1 311 146,64
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	1 420 094,08	1 236 521,81

Konserni- ja tukipalvelujaoston muu toiminta

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	18,0	18,5	9,0	10,0
* vakinaiset	17,0	15,5	8,0	8,0
* määräaikaiset	1,0	3,0	1,0	2,0
Työpanos	15,3	12,0		9,3

Talousarvion toteutuminen

Toimintakate	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Konserni- ja tukip.jaosto	-161	-160	-147 929	-169 424		-169 424	21 495
Hallinto elinkeinot.konserni	-3 683	-349	-392 872	-414 323	-6 780	-421 103	28 231
Hankintayksikkö	-236	-209	-250 974	-257 212		-257 212	6 238
<i>Puitesopimusten ja kerta- hankintojen määrä (kpl)</i>	90	42	120	110			
Tietohallinto	-1 117	-1 084	-1 445 156	-1 181 962	-400 124	-1 582 086	136 930
<i>Työasemamäärä</i>	2 770	2 784	3 050	2 780			
<i>Sovellusten määrä</i>	175	173	150	171			
Toimintatuotot	211	190	328 132	174 940		174 940	153 192
Toimintakulut	-5 408	-1 993	-2 565 064	-2 197 861	-406 904	-2 604 765	39 701
Toimintakate	-5 197	-1 803	-2 236 932	-2 022 921	-406 904	-2 429 825	192 893
Toimintakatteen muutos	170	3 394	-434 156				
muutos%	3,2	65,3	24,1				

Konserni- ja tukipalvelujaosto yhteensä

	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	33 316	32 368	33 754 211	34 027 406	0	34 027 406	-273 195
Valmistus omaan käyttöön	120	118	91 077	110 000	0	110 000	-18 923
Toimintakulut	-31 059	-27 721	-28 894 362	-29 773 607	-440 221	-30 213 828	1 319 466
Toimintakate	2 377	4 765	4 950 926	4 363 799	-440 221	3 923 578	1 027 348
Toimintakatteen muutos	848	2 388	185 498			0	
muutos%	55,4	100,5	3,9				

Konserni- ja tukipalvelujaosto yhteensä ilman ateria- ja puhtauspalvelua

	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	21 689	21 250	21 767 434	21 896 800		21 896 800	-129 366
Valmistus omaan käyttöön	120	118	91 077	110 000		110 000	-18 923
Toimintakulut	-19 365	-16 617	-17 086 210	-17 655 002	-406 904	-18 061 906	975 696
Toimintakate	2 444	4 751	4 772 301	4 351 798	-406 904	3 944 894	827 407
Toimintakatteen muutos	674	2 307	21 194				
muutos%	38,1	94,4	0,4				

SIVISTYSTOIMI

Opetuslautakunta

Olennaiset tapahtumat

Vuonna 2016 opetuslautakunnan talous toteutui 768 907 euroa alle talousarvion. Talousarvion toteutumisen seurantaan vaikeuttaa ns. kilpailukyky sopimus, jonka seurauksena kuntien työntekijöiden lomarahosta leikattiin kolmannes. Tämä leikkaus näkyy vuoden 2016 tilinpäätöksessä, sillä suurin osa vuonna 2017 pidettävistä lomista on kertynyt vuonna 2016. Kilpailukyky sopimus näkyy käytännössä kirjanpidon tileillä jaksotetut palkat ja palkkiot, sekä jaksotetut sosiaalivakuutusmaksut talousarviota huomattavasti parempana toteutunana.

Vuonna 2016 opetuslautakunnan osalta nämä tilit toteutuivat 922 195 euroa alle talousarvion. Jos nämä tilit olisivat toteutuneet talousarvion mukaisesti, opetuslautakunnan vuosikate olisi kokonaisuutena toteutunut noin 150 000 euroa yli talousarvion.

Vuonna 2016 kaupunginvaltuusto päätti seuraavasta määrärahasiirrosta opetuslautakunnan sisällä:

- * tulosalueelle 310 Perusopetus myönnetään lisämäärärahaa 1.025.292 euroa
- * tulosalueelta 300 Sivistystoimen hallinto vähennetään määrärahaa 121.776 euroa
- * tulosalueelta 320 yleissivistävä koulutus ja työpajatoiminta vähennetään määrärahaa 114.260 euroa
- * tulosalueelta 340 Varhaiskasvatuspalvelut vähennetään määrärahaa 789.256 euroa

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Vuonna 2017 vuoden 2016 kaltaista määrärahasiirtoa varhaiskasvatuksesta perusopetukseen ei ole mahdollista tehdä, sillä varhaiskasvatuksen ylibudjetointi on purettu vuodelle 2016. Kokonaisuutena opetuslautakunnan osalta vuoden 2017 talousarvio on 228 000 euroa pienempi kuin vuoden 2016 toteuma. Opetuslautakunnan talousarvio vuodelle 2017 hyväksyttiin yli miljoona euroa suurempana kuin mitä kaupunginhallitus raamitti. Näin ollen vuonna 2017 vuoden 2016 tapaista talousarvion ylittymisriskiä ei näillä näkymin ole tulossa ottaen huomioon ne rakenteelliset toimenpiteet, joihin ollaan jo ryhdytty.

Lisäksi toimialoille on annettu seuraava ohje:

Riski-/epävarmuustekijäarvio tehdään lautakunnittain oheisen kuvan mukaisella jaottelulla. Jokaisen osa-alueen (taloudelliset, strategiset, vahinko ja operatiiviset) sekä sisäisistä että ulkoisista riskeistä/epävarmuustekijöistä valitaan vähintään lautakunnan toimialan kannalta kaksi merkittävintä, arvioidaan riskin/epävarmuustekijän merkittävyyttä ja sen realisoituessa vaikutusta toimintaan. Lisäksi kuvataan niitä toimia, joilla riskiin/epävarmuustekijään on toimialalla varauduttu. Tässä kohdassa raportoidaan myös merkittävät oikeudenkäynnit sekä muut oikeudelliset tai viranomaisten toimenpiteisiin liittyvät riskit (riski yli 0,5 milj. euroa).

Riskien raportointi:

Taloudelliset: Sopimuskumppaneiden valinta (riski keskisuuri, hallitaan riittävällä osaamisella)

Kilpailuttaminen (riski keskisuuri, hallitaan riittävällä osaamisella)

Strategiset: Lainsäädäntö (lisää normiohjausta, riski suuri, hallitaan riittävällä osaamisella)

Ydinprosessien hallinta (osaamista ei pystytä hyödyntämään tai se lähtee organisaatiosta)
 Operatiiviset: Määräykset/ säännökset (sen lisäksi että tehdään oikeita asioita, tehdään asiat oikein normien mukaan)

Prosessit (kuinka saada palveluprosessit asiakkaiden tarpeiden mukaisiksi; vastakkain käytännössä tiukka sektorilainsäädäntö ja sektorirajat ylittävät ongelmat)

Vahinkoriskit: Sopimukset, (riski keskisuuri, hallitaan asianmukaisella osaamisella)

Työtaturmat: (riski keskisuuri, hallitaan riittävällä osaamisella)

Kaikki edellä mainitut riskit hankaloittavat ja hidastavat toteutuessaan opetuslautakunnan alaista toimintaa. Riskien/epävarmuustekijöiden merkittävyys on kaikkien riskien kohdalla keskisuuri. Riskeihin on varauduttu muun muassa huolehtimalla henkilöstön ajanmukaisesta kouluttamisesta. Sopimuskumppaneiden valinnassa on muun muassa tilaajavastuulakia ja hankintalakia noudattamalla hallittu riskejä.

300 Sivistystoimen hallinto ja kehittäminen

Olellaiset tapahtumat

Kaksi toimistotyöntekijää jäi eläkkeelle. Uusia ei palkattu. Vuonna 2017 sivistystoimen hallinnon kehittämistä jatketaan muun muassa digitaalisia ratkaisuja asiakaslähtöisesti hyödyntäen.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	14,0	11,5	13,5	13,0
* vakinaiset	13,0	11,5	0	12
* määräaikaiset	1,0	0,0		1
Työpanos	11,3	11,1		9,3

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Lautakunnan kokouksia	9	10	10	11
Hallintoteht. Kust./toimialan br.kust (%)	1,1	1,2	1,2	1,1

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut Talousarvio 2016		Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen	
			2016	2016	Ta-muutos		
Lautakunta ja hallinto	-933	-955	-880 512	-996 772	106 000	-890 772	10 260
Osuudet ja avustukset	-48	-26	-26 387	-25 727		-25 727	-660
Toimielimen yhteiset menot	-37	-39	-32 604	-41 107	15 776	-25 331	-7 273
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	17	1	435	0		0	435
Toimintakulut	-1 035	-1 022	-939 938	-1 063 606	121 776	-941 830	1 892
Toimintakate	-1 018	-1 020	-939 503	-1 063 606	121 776	-941 830	2 327
Toimintakatteen muutos	109	-2	80 872				
muutos%	9,7	-0,2	7,9				

310 Perusopetus

Olennaiset tapahtumat

Hyvinkäälle on sijoitettu n. 200 turvapaikanhakijaa, joista suurimman osan muodostavat lapsiperheet. Kouluikäisiä varten perustettiin alkuvuodesta neljä uutta valmistavaa luokkaa (Hyvinkäänkylä 2, Puolimatka ja Paavola). Näissä luokissa opiskellaan suomea, maan tapoja ja kulttuuria ym. tietoja ja taitoja, jotta oppilaat voivat siirtyä normaaliin perusopetukseen vuoden kuluessa.

Valtio maksaa valtionosuutta Hyvinkään kaupungille valmistavan opetuksen kustannuksista vuodelta 2016 yhteensä 1,2 miljoonaa euroa. Se maksetaan kaupungille vuoden 2017 aikana. Nämä tulot eivät näy perusopetuksen talousarviossa. Menot ovat kirjautuneet ja kirjautuvat perusopetuksen menoiksi.

Palveluverkon osalta on tehty ratkaisuja: Pikku-Tapis ajetaan alas, Talvisillan kouluun otetaan myös päiväkotilapset ja Kaukasten koulu yhdistetään Uudenkylän kouluun. Muutoksiin liittyvät kuumemis- ja infotilaisuudet järjestettiin ja kaupunkilaisilla oli mahdollisuus kertoa mielipiteensä myös nettipalautteen muodossa. Pikku-Tapiksen koulutulokkaiden vanhemmille lähetettiin lisäksi kirjeet ja heillä oli mahdollisuus esittää tulevat koulutoiveet kirjallisesti.

Yhteistyötä varhaiskasvatuksen ja perusopetuksen välillä on lisätty. Useimmissa kouluissa on esiopetusryhmiä. Ridasjärven kouluun perustettiin yhdysluokka, jossa ovat sekä esikoululaiset että 1-2 luokan oppilaat yhdessä yhden luokanopettajan hallinnassa. Toiminta on rehtorin alaisuudessa. Kyseessä on yhden vuoden kokeilu. Tämä on mahdollista pienillä oppilasmäärillä. Kytäjälle on suunniteltu osittain vastaavaa.

Perusopetuksen uudet opetussuunnitelmat otettiin käyttöön elokuussa alakouluissa, samoin TVT-suunnitelma. Sähköisten oppimismateriaalien käyttöön ottaminen ja uudenlaiseen opiskelutoimintaan siirtyminen on pahasti viivästynyt tietohallinnollisten ongelmien vuoksi. Kouluille on rakennettu langattomia verkkoja ja monipuolistettu laitekantaa. Vuoden aikana saatiin rakennettua koulujen langattomia verkkoja noin 50%. Laitehankinnat viivästyivät kaikilta osin: tilausten eteenpäin meneminen, laitteiden saapuminen, käyttökuntoon laittaminen ja toimittaminen käyttökohteeseen. Pisimillään joitakin päätelaitteita jouduttiin odottamaan lähes vuosi tilauksesta. Samalla juoksivat leasingmaksut. Kaikki asiat kulkevat Kuuma-ICT:n kautta ja toimesta. Jokaisessa vaiheessa aikaa on kulunut runsaasti. Kaikki kustannukset ovat menneet perusopetuksen budjetista. Yhteensä n. 200 000 euroa.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	460,0	442,5	395,5	452,0
* vakinaiset	400,0	396,5		398,0
* määräaikaiset	60,0	46,0		54,0
Työpanos	450,1	446,0		447,5

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Perusopetus				
Oppilasmäärä	4 681	4 705	4 746	4 805
euroa/oppilasmäärä	7 656	7 450	7 572	7 524
Opetustuntien määrä	349 334	340 353	331 626	341 445
Opetustunnit/oppilas	74,6	72,3	69,9	71,1
Aamu- ja iltapäivätoiminta				
Ohjaustunnit	43 030	52 236	43 616	43 281
euroa/tunti	15,2	12,5	16,4	16,8
Taiteen perusopetus				
Oppilasmäärä	324	297	320	308
euroa/oppilasmäärä	3 402	3 712	3 672	3 676
Opetustuntien määrä	3 379	3 312	3 355	3 481
Opetustunnit/oppilas	10,4	11,2	10,5	11,3
Nettomenot/oppilas				
Hyinkää	7 993	7 800		
Kuuma-kunnat	8 275	8 196		
Uusimaa	9 104	8 802		
Koko maa	8 816	8 845		
Nettomenot/opetustunti				
Hyinkää	107			
Kuuma-kunnat	120			
Uusimaa	127			
Koko maa	123			

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Perusopetus	-35 840	-35 052	-36 154 579	-35 646 547	-1 054 852	-36 701 399	546 820
Iltapäivätoiminta	-617	-653	-728 773	-713 462		-713 462	-15 311
Taiteen perusopetus	-1 148	-1 102	-1 132 071	-1 175 080		-1 175 080	43 009
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	2 366	2 468	2 304 888	1 652 999		1 652 999	651 889
Toimintakulut	-39 971	-39 275	-40 320 311	-39 188 088	-1 054 852	-40 242 940	-77 371
Toimintakate	-37 605	-36 807	-38 015 423	-37 535 089	-1 054 852	-38 589 941	574 518
Toimintakatteen muutos	346	798	-1 208 195				
muutos%	0,9	2,1	3,3				

Talousarviossa ei olisi pysytty ilman määrärahasiirtoa ja KIKY:n vaikutusta henkilöstömenoihin. Toisaalta kaupungin tilinpäätöksessä näkyy perusopetuksen em. valmistavasta opetuksesta saatu korvaus.

Vuoden 2016 talousarvioon varauduttiin sopeuttamalla toimintaa jo lukuvuodeksi 2015 – 2016 leikkaamalla tuntikehystä 570 tunnilla. Noin puolet siitä koski POP-rahalla kustannettuja tunteja ja puolet kaupungin maksamia. Vuoden 2016 ensimmäisen osavuosikatsauksen, kesäkuun loppuun saakka saatujen tietojen perusteella näytti edelleen siltä, että perusopetus pysyy talousarviossa.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Koska kesken lukuvuotta ei voida toteuttaa uusia varsinaisia leikkauksia, ryhdyttiin syksyllä valmistelemaan palveluverkon tiivistämistä niissä kohteissa, missä se on lyhyemmällä aikavälillä mahdollista. Nämä kohteet olivat edellä mainitut Pikku-Tapis, Talvisilta ja Kaukas-Uusikylä. Isompia, koko sivistystoimen palveluverkkoa koskevia muutoksia työstetään kevään ja syksyn aikana 2017.

Marraskuun lopussa 2016 saatiin koulukuljetukset kilpailutettua uudella tavalla siten, että vuoden 2017 alusta alkaen kuljetuskustannukset laskevat noin 200 000 euroa vuositasona. Näiden toimenpiteiden seurauksena vuoden 2017 talousarvioon ei sisälly vastaavaa talousarvion ylittymispainetta kuin vuonna 2016.

320 Yleissivistävä koulutus

Kevään 2016 yhteisvalinnassa lukiokoulutuksen vetovoima nousi jonkin verran verrattuna edellisiin vuosiin. Hyvinkään molemmat lukiot saivat aloituspaikat täyteen, mikä oli erinomainen tulos. Hyvinkään lukioissa tehtiin vuoden 2016 aikana erityisen aktiivisesti kansainvälisyttä tukevaa työtä.

Elokuussa Hyvinkään kaupungin sivistystoimen hallinnossa aloitti koordinaattori viemään eteenpäin Hangonsillan alueen monitoimitalon suunnittelutyötä yhteistyössä kaupungin kaavoituksen ja tilapalvelun kanssa. Hyvinkään lukioiden ja Hyvinkään Opiston henkilöstön koulutukset ja henkilöstötilaisuudet keskitettiin jo uuden monitoimitalon suunnittelutyöhön.

Lukioissa otettiin käyttöön uudet opetussuunnitelmat ja jatkettiin valmistautumista sähköisiin ylioppilaskirjoituksiin.

Olennaiset tapahtumat

Hyvinkään Sveitsin lukion matemaattis-luonnontiedelinjan erityistehtävä jatkui ilman erillistä hakua lukuvuoden 2016-2017 loppuun saakka.

Hyvinkään yhteiskoulun lukio sai keväällä 2016 tunnustuksena Saksan Liittotasavallan myöntämän tunnustuksen järjestää Saksan Liittotasavallan DSD-kielikokeen.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	104,5	64,5	71,5	99,0
* vakinaiset	60,0	59,5		60,0
* määräaikaiset	44,5	5,0		39,0
Työpanos	130,8	126,3		129,1

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Oppilasmäärät yhteensä:				
Lukiot, oppilasmäärä	953	937	983	959
euroa/opiskelija	5 869	5 928	5 799	5 824
Hyvinkää opisto/op.tunnit	13 442	12 845	12 600	12 312
menot/opetustunti	-83,8	-91,2	-100,6	-91,5
tulot/opetustunti	30,4	31,1	20,2	33,5
Nettomenot/oppilas, lukiot				
Hyvinkää	6 257			
Kuuma-kunnat	7 305			
Uusimaa	7 408			
Koko maa	7 426			
Nettomenot/opetustunti, lukiot				
Hyvinkää	140			
Kuuma-kunnat	155			
Uusimaa	160			
Koko maa	146			

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos jälkeen	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Lukiot	-5 593	-5 555	-5 585 329	-5 672 774	45 000	-5 627 774	42 445
*Hyvinkää opisto	-718	-774	-714 347	-980 482	55 179	-925 303	210 956
*HOPE-työpajatoiminta	-574	-573	-571 470	-576 000		-576 000	4 530
*Yhteiset menot	-195	-164	-169 434	-178 590	0	-178 590	9 156
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	466	542	502 406	308 500	114 260	422 760	79 646
Toimintakulut	-7 545	-7 607	-7 542 986	-7 716 346	-14 081	-7 730 427	187 441
Toimintakate	-7 079	-7 065	-7 040 580	-7 407 846	100 179	-7 307 667	267 087
Toimintakatteen muutos	113	14	24 853				
muutos%	1,6	0,2	-0,4				

340 Varhaiskasvatuspalvelut

Olennaiset tapahtumat

Varhaiskasvatuslain voimaan tulon jälkeen (08/2015 ja 08/2016) opetuslautakunta / kaupunginhallitus / -valtuusto päättivät varhaiskasvatuksen kasvattaja–lapsi -suhteluvun noudattamisesta (seitsemää yli kolmevuotiasta lasta kohden tulee olla yksi kasvattaja) ja lapsen oikeudesta 20 viikkotuntiin varhaiskasvatusta. Ko. aiheet herättivät laajaa poliittista mielenkiintoa ja keskustelua. Hyvinkäällä päätettiin, että varhaiskasvatusta järjestetään pääsääntöisesti kokoaikaisesti, jos lapsen vanhemmat tai muut huoltajat työskentelevät kokoaikaisesti tai opiskelevat, toimivat yrittäjänä tai ovat omassa työssä päätoimisesti. Muussa tapauksessa varhaiskasvatusta tarjotaan 20h/vko. Varhaiskasvatushakemuksessa huoltajat antavat tarvittavan selvityksen 20 tuntia / viikko laajemmasta hoidon tarpeestaan ja vakuuttavat antamansa tiedot oikeiksi. Tämän lisäksi huoltajilta ei pyydetä muita selvityksiä laajemmasta hoidon tarpeesta. Hyvinkään varhaiskasvatuksen uusi palveluvalikko otettiin käyttöön elokuusta alkaen. Elo-joulukuussa varhaiskasvatusta 20h/vko -toiminnassa lapsia oli 96 - 119.

Varhaiskasvatusikäisten lasten huoltajia kuultiin sähköisillä kyselyillä mm. 1.8.2016 voimaan tulevan varhaiskasvatuslain muutoksista, kaupunkistrategian valmisteluun liittyvistä lapsiperheiden näkökulmista ajankohtaisiin ja tärkeisiin asioihin, esiopetuksen opetussuunnitelman sisällöstä, perhepäivähoidon varahoidon järjestelyjen toimivuudesta sekä kuntalaisten ja varhaiskasvatuspalveluiden käyttäjien näkemyksistä, kokemuksista sekä mielikuvista eri tavoin tuotetuista palveluista (kunnallinen / yksityinen) ja varhaiskasvatussuunnitelmaan liittyvistä asioista. Huoltajia kuultiin myös palveluverkkomuutoksiin liittyvissä asioissa mm. Kytäjän, Viertolan, Pikku-Tapiksen ja Talvisillan päiväkotien osalta. Viertolan päiväkodin lakkauttaminen päätettiin kaupunginvaltuuston talousarviokokouksessa.

Turvapaikanhakijoiden valmistavaa esiopetusta järjestettiin kevätlukukaudella Hyvinkäänkylän koululla. Syyslukukaudelle esiopetusikäiset lapset sijoitettiin Aseman, Paavolan ja Pikku-Tapiksen koulujen esiopetusryhmiin.

Hallituksen esitys varhaiskasvatuksen asiakasmaksulaiksi työllisti varhaiskasvatuksen hallintoa koko kevätkauden, lopulta lakiluonnos vedettiin pois. Varhaiskasvatuksen asiakasmaksuihin tehtiin indeksitarkistus elokuun alusta.

Varhaiskasvatuksen organisaatiota uudistettiin niin, että palveluohjaus keskitettiin 1.8.2016 alkaen kahdelle palveluohjauksen koordinaattorille. Muutoksessa yksi päiväkodinjohtajan virka muutettiin palveluohjauksen koordinaattorin viraksi. Varhaiserityiskasvatus ja pedagoginen toiminta muodostivat 1.8. lähtien oman kasvun ja oppimisen tuen kustannuspaikan, josta vastaa varhaiskasvatuksen koordinaattori.

Uusi esiopetussuunnitelma otettiin käyttöön elokuusta 2016. Valtakunnallinen varhaiskasvatussuunnitelma hyväksyttiin syksyllä 2016 ja kuntakohtaisen varhaiskasvatussuunnitelman valmistelu alkoi elokuussa. Ohjausryhmään nimettiin myös huoltajien ja opetuslautakunnan edustus.

Varhaiskasvatuksen asiakastietojärjestelmän ja tieto- ja viestintätekniikan kehittäminen eivät ole edenneet suunnitellusti.

Kenttädun palvelupäiväkodin toiminta kunnallistettiin 1.1.2016. Lähdekierron ja Tallimiehen päiväkotien tilat toimivat Kenttädun päiväkodin väistötiloina päiväkodin rakentamisen ajan. Kenttädun päiväkotitoimi valmistuu elokuuksi 2017.

Elokuussa Martin asukasyhdistyksen kanssa solmittiin yhteistyösopimus Martin alueen kodan käytöstä. Toimintavuoden aikana toteutettiin Hangonsillan peruskunnostaminen. Vehkojan päiväkodin kunnostaminen aloitettiin 2016 ja se jatkuu vuonna 2017.

Syksyllä käynnistettiin neuvottelut ruotsia äidinkielenään puhuvien lasten varhaiskasvatuksen ostopalvelusopimukseen sisältyvän option käytöstä. Ostopalvelusopimus on tehty ajalle 1.8.2015–31.7.2017. Ostopalvelusopimukseen sisältyvän kahden vuoden option käytöstä tehdään päätös tammikuussa 2017.

Päiväkodeissa varajohtajina toimivien 15 lastentarhanopettajan oppisopimuskoulutus johtajuuteen liittyen päättyi syksyllä 2016.

Vuodelle 2016 sitovana tavoitteena oli yksiköiden turvallisuusvalmiuden kehittäminen. Yksiköiden tuli harjoitella tilannetta, jossa lapsi katoaa. Vuoden loppuun mennessä harjoitus tehtiin, raportoitiin ja arvioitiin kaikissa päivähoitoyksiköissä, joskaan ei erikseen jokaisessa varhaiskasvatuksen ja esiopetuksen kiinteistössä. Vuoden 2016 alusta varhaiskasvatuspalvelut siirtyivät raportoimaan kaikki lasten ja henkilöstön tapaturmat, läheltä piti -tilanteet sekä lapsiin ja henkilöstöön kohdistuneet väkivalta- ja uhkatilanteet 4 Ks -ohjelman kautta. Näin tilastot tallentuvat suoraan järjestelmään. Keväällä yksiköiden pelastussuunnitelmat ja riskien arvioinnit siirrettiin 4 Ks -ohjelman uuteen versioon.

Henkilöstömäärän kehitys tammi-joulukuussa

Organisaatiomuutokseen ja palveluverkkoon liittyvät kuulemistilaisuudet järjestettiin niissä yksiköissä ja niille henkilöille / työyhteisöille, joita asiat koskivat. Keväällä otettiin käyttöön kahdeksan määräaikaista lisäkasvattajaa, jotta varhaiskasvatuslain mukainen paikka voitiin tarjota kaikille hakijoille. Syksyille ei ollut tarvetta palkata lisäkasvattajia.

Henkilökunnan keskimääräinen noin kolmen päivän täydennyskoulutusvelvoite on toteutunut vuoden loppuun mennessä 2,7 päivää/työntekijä.

Henkilöstömenot toteutuivat noin 98 %:sti.

Avustusten kokonaisbudjetti toteutui noin 99,6 %:sti.

Yksityinen varhaiskasvatus:

Yksityisen varhaiskasvatuksen kuntalisän ja avustusten rakenteellinen kokonaisuudistus otettiin käyttöön 1.8.2016 alkaen. Yksityisen rakenteelliset kokonaihoitopaikat vähentyivät toimintavuoden aikana. Mantelinoksa Oy yhdisti maaliskuun alussa kaksi yksikköään, jolloin poistui 28 paikkaa. Syyskuun lopussa yritys lopetti toimintansa kokonaan, jolloin poistui vielä 21 paikkaa. Vuoden aikana aloitti kolme uutta yksityistä perhepäivähoitajaa, joista tosin kaksi myös lopetti vuoden loppuun mennessä.

Toimenpiteet talousarviossa pysymiseksi

Talousarvio 2016 toteutui 100,1 %:sti.

Toimintatuotot eivät toteutuneet talousarvion mukaisesti. Kunnallisessa päivähoitossa ja esiopetuksessa hoitopaikkakertymä pysyi jokseenkin samalla tasolla.

Kaukasten päiväkodin toiminta ja vuokrasuhde päättyi kesäkuussa 2016. Varhaiskasvatuspaikkaa tarvitsevat lapset sijoitettiin muihin kaupungin varhaiskasvatussyksiköihin.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	419,5	405,0	429,0	403,5
* vakinaiset	415,5	401,0		396,5
* määräaikaiset	4,0	4,0		7,0
Työpanos	349,0	331,3		337,8

Tunnusluvut

Varhaiskasvatuspalvelujen tunnuslukutaulukkoa on kehitetty niin, että siitä on jatkossa helpompi seurata varhaiskasvatuksen osallistuvien lasten määriä (varhaiskasvatus 20 h/vko, esiopetus, perhepäivähoito, kerho).

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Varhaiskasvatuksen hoitopäivät	363 174	353 846	404 772	353 433
- joista perhekeskuksen ja lapsiparkin hoitopäivät				7 193
Esiopetuksen läsnäolopäivät	87 574	86 798	100 320	87 331
** Varhaiskasvatuksen lasten määrä	2 445	2 303	2 432	2 388
Kunnallinen varhaiskasvatuslapset				1 921
- Päiväkodeissa				1 658
- Perhepäivähoidossa				62
- Kerho				201
Perhekeskukset + lapsiparkit				128
Vaka 20 h/vk				96
* Varhaiserityiskasvatuksen lapset	185	187	185	157
Esiopetus, lapsia	534	532	532	490
Ostopalvelussa				31
Yksityisen varhaiskasvatuksen lasten määrä				308
- Päiväkodeissa				287
- Perhepäivähoidossa				21
Toimintakate/hoitopäivä	49,89	48,69	44,00	48,79
Toimintakate/hoitopaikka	7 549	7 568	7 509	7 729
Lasten hoidon tuet				
Kotihoidon tuki:				
- tuensaajia/perheitä k.a.	642	615	633	574
- tuensaajia/lapsia k.a.	898	852	859	803
eur/lastenkotih.tuensaaja/kk (ei sisällä Hyvinkää-lisää)	358,40	365,66	360,00	366,10
Kotih.tuen Hyvinkää-lisä				
- tuensaajia/lapsia k.a.	179	169	177	0
- eur/kotih.tuen Hyv.-lisän saaja	188,89	188,44	103,10	0,00
Yksityisen hoidon tuki:				
- hoitopaikkoja/lapsia k.a.	238	266	369	289
- eur/yks.hoidon tuen saaja/kk (sisältää Hyvinkäälisän)	350,74	363,48	272,50	422,32

** sisältää kunnallisen ja yksityisen varhaiskasvatuksen

* sisältää erityisen tuen päätökset, tehostetun tuen ja seurannan lapset

Lasten päivähoiton nettokulut/0-6 vuotias ja esiopetus/asukas

	2014	2015	Esiopetus 2 015
Hyvinkää	7346	7090	43
Kuuma-kunnat	7026	7057	79
Uusimaa	6902	7061	63
Koko maa	6243	6420	65

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Keskitetyt palvelut ja hallinto	-1 973	-1 954	-1 563 570	-2 076 039	283 322	-1 792 717	229 147
*Varhaiskasvatus ja esiopetus	-19 504	-18 370	-18 475 267	-18 575 879	173 629	-18 402 250	-73 017
*Lasten hoidon tuet	-4 169	-4 242	-4 144 415	-4 161 095	200 000	-3 961 095	-183 320
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	3 419	3 337	3 118 324	3 558 765		3 558 765	-440 441
Toimintakulut	-29 065	-27 902	-27 301 575	-28 371 778	656 951	-27 714 827	413 252
Toimintakate	-25 646	-24 566	-24 183 251	-24 813 013	656 951	-24 156 062	-27 189
Toimintakatteen muutos	-363	1 080	382 497				
muutos %	-1,4	4,2	-1,6				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Varhaiskasvatuksen tulosalueen asiakasmaksutuloja tuli noin 390 000 vähemmän kuin oli budjetoitu. Tulokertymään arvioidaan vaikuttaneen mm. palveluvalikkoon tehtyjen muutosten lisäksi se, että ylimpään ja 0-maksuluokkaan kuuluvien huoltajien osuus on pudonnut edellisvuoteen verrattuna noin kolmella prosentilla. Myös yksinhuoltajaperheiden määrä on lisääntynyt vuoteen 2015 verrattuna kahdella prosentilla.

Vuoden 2015 korkeisiin varhaiskasvatuksen asiakasmaksutuloihin vaikutti osaltaan myös 2014 tehty indeksitarkistus, jonka vaikutus oli noin 110 000 €.

Henkilöstökulut toteutuivat noin 135 000€ pienempinä kuin oli budjetoitu. Kesäajan supistettu- ja päivystysluntonainen toiminta toteutetaan toiminnallisesti ja taloudellisesti tehokkaasti. Ryhmärakenteita on myös pyritty muodostamaan joustaviksi sisarusryhmiksi. Osapäivä ja –viikkolapset toimivat luontevana osana päivähoitoyksikköä.

Esiopetuspaikat:

Esiopetuksessa lapsia oli 490, joka on 40 lasta vähemmän kuin vuonna 2015. Kunnallista esiopetusta järjestettiin 21 kiinteistössä. Näistä seitsemässä esiopetus toimi koulujen tiloissa. Lisäksi Ridasjärven koululla aloitettiin esiopetuksen kokeilu, jossa esiopetuslapset sijoitettiin alkuopetuksen ryhmään. Tämän lisäksi esiopetusta järjestettiin kuudessa yksityisessä päiväkodissa.

Toimintatuotot:

Toimintakulut:

Valtuuston 12.12.2016 § 97 päätöksen mukaan varhaiskasvatuksen määrärahoista siirrettiin 789 256 euroa perusopetukselle. Joulukuussa veloitettiin ylimääräinen tilavuokra 174 029 euroa. Investoinneista siirrettiin käyttötalouteen määrärahaa rikkimenneiden ja uusien kalusteiden sekä TVT-laitteiden hankintaa varten 50 000 euroa.

Keskitetyt palvelut ja hallinto:

Varhaiskasvatus ja esiopetus:

Toteuma lähestulkoon sama muutetun talousarvion jälkeen.

Lasten hoidon tuet:

Yksityisen varhaiskasvatuksen avustusten maksatus siirtyi Kelalle 1.8.2016. Yksityisenhoidontuen kuntalisä budjetoitiin omalle tilikohdalleen.

Kotihoidon tuen kuntalisä:

Lasten kotihoidon tuen kuntalisän maksatus keskeytettiin 1.7.2016, säästö n. 61 000 euroa. 20.9. ja 30.12. tehdyllä otannalla kunnallisessa varhaiskasvatuksessa (pois lukien kerhot) oli alle 3-vuotiaita lapsia hoidossa 11 - 25 lasta enemmän kuin vuonna 2015. Alle 3-vuotiaiden lasten määrän lisääntyminen varhaiskasvatuspalveluissa on voinut johtua myös siitä, että kerhojen ikäraja nostettiin 3-vuoteen 1.8.2016 alkaen. Edellisvuoteen verrattuna myös kerholasten määrä kasvoi 18 lapsella.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

- Lasten määrässä tapahtuvat muutokset suuntaan tai toiseen aiheuttavat varhaiskasvatuspalveluissa suuria haasteita talousarviossa / käyttösuunnitelmassa pysymisessä. Muutoksia voi tapahtua esim. ikäryhmien 1-5 -vuotiaiden lasten varhaiskasvatukseen osallistumisprosentissa, huoltajien valinnoissa (lapsen oikeus varhaiskasvatukseen 20 h/vko, huoltajien työstä johtuvat muutokset hoitosopimuksiin) sekä ilta- ja vuorohoidon tarpeen muutokset.
- Turvapaikanhakijoille järjestettävät palvelut lisäävät kustannuksia, joihin ei ole varauduttu.
- Varhaiskasvatus- ja esiopetussuunnitelman sisällölliset vaatimukset lisäävät henkilöstön koulutustarvetta ja toimintaympäristöjen kehittämistarvetta (mm. tv).
- Lasten yksilöllisen kasvun ja tuen tarpeen lisääntyminen vaatii resursseja.
- Varhaiskasvatuslain mukanaan tuomat haasteet mm. ryhmäkokovaatimus, päiväkodin yhdessä ryhmässä saa olla yhtä aikaa läsnä enintään kolmea hoito- ja kasvatustehtävissä olevaa henkilöä vastaava määrä lapsia, lisää sijais- ja varahenkilötarvetta. Laki vaatii, että päiväkodeissa tulee olla kaikkina toimintapäivinä käytettävissä vähintään suhdeluvun edellyttämä henkilöstöresurssi.
- Vuosittaiset keskustelut palveluverkosta lisäävät epätietoisuutta.
- Henkilöstön ikääntymiseen, työkykyyn liittyvät haasteet.
- Varhaiskasvatuksen asiakasmaksulain, palveluvalikon ja mahdollisen hoitoaikaperusteisen asiakasmaksun vaikutus tulokertymään.
- Asiakastietojärjestelmän kehittäminen

Opetuslautakunta yhteensä

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	998,0	923,5	909,5	967,5
* vakinaiset	888,5	868,5	0,0	866,5
* määräaikaiset	109,5	55,0	0,0	101,0
Työpanos	941,2	914,7	0,0	923,7

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	6 268	6 348	5 926 053	5 520 264	114 260	5 634 524	291 529
Toimintakulut	-77 616	-75 807	-76 104 810	-76 339 818	-290 206	-76 630 024	525 214
Toimintakate	-71 348	-69 459	-70 178 757	-70 819 554	-175 946	-70 995 500	816 743
Toimintakateen muutos	206	1 889	-719 973				
muutos%	0,3	2,6	1,0				

Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta

Olennaiset tapahtumat

Liikuntapalvelut

Uimalan I vaiheen peruskorjaus valmistui huhtikuussa.

Paavolan lähiliikuntapaikka ja Hakalan tenniskenttien peruskorjaus valmistuivat lokakuussa.

Ulkoilureittien opastusjärjestelmä saatiin valmiiksi marraskuussa.

Liikuntapalveluilla oli aktiivista toimintaa hankkeissa; Liikkuva Koulu, Liikkeelle 3!, Sohvalta 3! ja Lipa / Nupa. Liikunnanohjaajille nimettiin vastaava liikunnanohjaaja toukokuussa 2016, joka vastaa liikunnanohjauksen päivittäisen työn koordinoinnista. Uimalan peruskorjauksen 1.vaiheen yhteydessä kuntosali ja välineistö uusittiin ja kuntosalilla aloitettiin kaikille avoimet laiteopastukset. Pertulan ensilumenlatu avattiin marraskuun ensimmäisellä viikolla ja hiihtokausi jatkui siitä katkeamattomaan kevääseen 2017.

Liikuntapalvelujen avustusäännön sisältöä alettiin työstää syksyn 2016 aikana, joka jatkuu kevään 2017 ajan. Uusi avustussääntö otetaan käyttöön 1.1.2018 alkaen. Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunnassa päätettiin ottaa käyttöön hyvinkääläisille suunnattu erityisliikuntakortti 1.1.2017 alkaen.

Kulttuuripalvelut

Kulttuuripalvelujen uusi avustussääntö otettiin käyttöön 1.1.2016. Avustussääntö on toiminut odotusten mukaisesti ja mahdollistanut halutulla tavalla monipuolisen kulttuuritarjonnan tukemisen.

Kulttuuritoimijoiden välistä yhteistyötä on lisätty ja perustettu mm. Hyvinkään Kulttuurifoorumi, joka kokoontuu säännöllisesti kolme kertaa vuodessa.

Tapahtumajärjestäjien tukipalveluita on kehitetty edelleen, esimerkiksi lupa-asioiden ja markkinoinnin osalta.

Valtuuston sitovan tavoitteen mukaisesti on tehty sopimus suuren valtakunnallisen tapahtumajärjestäjän kanssa vuotuisesti järjestettävästä tapahtumasta Hyvinkäällä. Lisäksi on neuvoteltu useiden tapahtumajärjestäjien kanssa tapahtumien saamisesta Hyvinkäälle ja tilattu suunnitelma lentokentän alueen tapahtumakäytöstä.

1.12.2016 on täytetty kulttuuri- ja tapahtumapäällikön virka määräaikaikaisesti.

Etelä-Suomen aluehallintovirasto myönsi kirjastolle 15 000 euroa mediakasvatustyöpajojen toteuttamiseen. Luku- ja musaneuvontapalvelu aloitettiin kirjastossa 8.2.2016.

Hyvinkään taidemuseo

Hyvinkään taidemuseossa järjestettiin vuoden aikana kuusi vaihtuvaa näyttelyä. Vuoden päänäyttely Humala ja Krapula – viisi taiteilijaa esitteli hyvinkääläisten ateljeetalojen 100-vuotista historiaa ja niissä asuneiden viiden taiteilijan tuotantoa. Näyttelyn yhteydessä järjestettiin runsaasti yleisötapahtumia yhteistyössä taiteilijatalojen kanssa.

Taidemuseo uusi vuoden 2016 aikana näyttelytekniikkaansa, minkä johdosta museo oli suljettuna yleisöltä 5.9.-20.10. Kaupungin myöntämän 126 000 euron investointirahan avulla museon vanhat halogeenivalaisimet uusittiin nykyaikaisiin ja EU-lainsäädännön mukaisiin led-valaisimiin. Samassa yhteydessä lisättiin valokiskojen määrää, uusittiin datakaapelointeja ja hankittiin kaksi digitaalista mainosnäyttöä.

Taidemuseo keräsi ja toteutti yhteistyössä kaupungin matkailuneuvonnan kanssa kaupungin internet-sivuille kattavan listauksen Hyvinkään julkisista veistoksista ja muistolaatoista sekä niiden suunnittelijoista.

Taidemuseo otti vuoden 2016 aikana käyttöön Seinätön museo -palvelun, jonka avulla voidaan julkaista erilaisia mobiilioppaita. Kaupungin julkisista veistoksista julkaistiin tammikuussa mobiiliopas yleisön käyttöön. Museo julkaisi lisäksi tekstiä, kuvia, ääntä ja videokuvaa hyödyntäviä mobiilioppaita myös vaihtuvien näyttelyiden yhteyteen.

Museonjohtaja toimi vuoden aikana Hyvinkään sairaalan uudisrakennukseen liittyvän taidetyöryhmän puheenjohtajana. Vuoden aikana toteutettiin taiteilijavalintaa varten verkkopohjainen vapaa haku, jonka tuloksena saatiin koottua kattava tarjonta tulevia taiteilija- ja teosvalintoja varten. Vuoden aikana aloitettiin lisäksi ulkopuolisen rahoituksen kerääminen hankkeen toteuttamista varten. Vuoden loppuun mennessä oli saatu kerättyä hieman yli 34 % hankkeen 319 500 euron kokonaiskustannuksista.

Näyttelyt

Nuorisopalvelut

Nuorisopalvelut ovat aktiivisesti hakeneet ja saaneet toimintaansa hankeavustuksia joiden avulla toimintaan on kehitetty ja edelleen kehitetään.

SoVa- hanke on toimintakautensa aikana järjestänyt kohderyhmälleen erilaisia sosiaalista vahvistumista tukevia ryhmiä, ja sen lisäksi järjestänyt alan ammattilaisille koulutuksia erilaisilla teemoilla. Tämän lisäksi Hyvinkään kaupungin sivuille on rakennettu virtuaalinen nuorten aikuisten palvelutori.

Käynnistetty so(media) hanke jonka tarkoituksena on nuorten osallisuuden ja osaamisen lisääminen nuorisopalvelujen ja kaupungin tiedottamisessa ja heidän media taitojensa kehittäminen.

Kulttuurisen nuorisotyön 2 vuotinen hanke (AVI) päättyi huhtikuussa 2016. Hankkeella luotiin maljeja kulttuurisen nuorisotyön pariin.

Kauppakeskuksessa tehtävää monimuotoista nuorisotyötä on kehitetty. Syksyllä käytyjen neuvotte- lujen tuloksena Kauppakeskukseen avautuu uusi nuortentila Spotti ja käynnistetään katusovittelu helmikuussa 2017.

Käynnistetty keväällä yhteistyö paikallisen vastaanottokeskuksen kanssa järjestämällä keskuksen nuorille omaa kerhotoimintaa sekä integroimalla nuoria mukaan nuorisopalvelujen omaan toimintaan, Vuodelle 2017 on myönnetty ”ÄLÄ RAGEE” hankkeella 40 000 euroa. Hankkeella kehitetään keinoja vihapuheen ennaltaehkäisyyn nuorisotyössä paikallisesti ja alueellisesti.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Hyvinkääsalin toimintamalli. Salin osalta on ollut usean vuoden ajan mietinnässä salin tulevasta toiminnasta vastaava taho ja toimintamalli. Keskustelua on jatkettu vuoden 2016 aikana kuitenkin lopullista päätöstä ole asiasta tehty.

Kulttuuripalvelujen henkilöstö. Kulttuuri- ja tapahtumapäällikön virka on täytetty määräaikaista.

Liikuntapalvelujen AVI ja OKM - hankkeiden omavastuuosuus (yleensä noin puolet hankkeesta). Hankkeiden avulla kehitetään uusia toimintamalleja ja tavoitetaan uusia asiakasryhmiä

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	82,0	85,0	75,0	100,5
* vakinaiset	67,5	69,5		71,0
* määräaikaiset	14,5	15,5		29,5
Työpanos	68,0	69,9		70,7

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Lautakunnan kokouksia	8	9	10	9
<i>Liikuntapalvelut</i>				
Toimintatunnit	1 921	1 755	1 900	1 629
Asiakasmäärä	667 837	610 434	640 000	567 498
euroa/asiakas	6,20	6,63	6,70	0,00
<i>Nuorisopalvelut</i>				
Asiakasmäärä	56 463	71 854	56 000	52 800
euroa/asiakas	15,30	13,03	17,70	0,00
0-28 vuotiaat	15 400	15 300	15 425	15 182
euroa/0-28 v.	56,20	61,18	64,30	63,52
<i>Hyvinkääsali</i>				
Toimintatunnit	1 528	965	900	962
Tilaisuudet	242	163	170	167
Asiakasmäärä	43 971	35 773	30 000	30 994
menot, euroa/asiakas	12,00	16,30	18,00	0,00
tulot, euroa/asiakas	5,50	5,50	6,30	0,00
<i>Museotoiminta</i>				
Asiakasmäärä	14 235	20 522	15 000	17 335
euroa/asiakas	57,80	45,99	55,40	49,91
<i>Yleinen kulttuuritoiminta</i>				
Asukasmäärä	46 398	46 477	46 840	46 600
euroa/asukas	20,20	21,92	20,60	20,42
<i>Kaupunginkirjasto</i>				
Lainausmäärä	805 962	774 860	780 000	751 307
euroa/laina	2,40	2,68	2,50	0,00
Kävijät	433 173	413 911	410 000	370 906
Aineistomääräraha/asukas	6,90	7,03	6,90	7,06

Nettokustannukset, euroa/asukas	2014	2015
Liikunta		
Hyvinkää	105	101
Kuuma-kunnat	72	69
Uusimaa	104	105
Koko maa	98	100
Nuorisotyö		
Hyvinkää	32	34
Kuuma-kunnat	28	28
Uusimaa	42	40
Koko maa	32	32
Muu Kulttuuritoimi		
Hyvinkää	48	52
Kuuma-kunnat	24	23
Uusimaa	80	77
Koko maa	70	69
Kirjasto		
Hyvinkää	45	46
Kuuma-kunnat	53	53
Uusimaa	58	58
Koko maa	57	58

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Ltk ja muu yht.toiminta	-105	-93	-144 446	-189 974	0	-189 974	45 528
Liikuntapalvelut	-4 159	-4 050	-4 259 398	-4 263 431	0	-4 263 431	4 033
Nuorisopalvelut	-866	-936	-964 345	-992 341	0	-992 341	27 996
Kulttuuritoiminta	-4 006	-4 191	-4 083 031	-4 120 036	-36 629	-4 156 665	73 634
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	1 798	1 621	1 734 741	1 267 300	0	1 267 300	467 441
Toimintakulut	-10 933	-10 891	-11 185 961	-10 833 082	-36 629	-10 869 711	-316 250
Toimintakate	-9 135	-9 270	-9 451 220	-9 565 782	-36 629	-9 602 411	151 191
Toimintakateen muutos	-764	-134	-181 566				
muutos%	-9,1	-1,5	2,0				

Sivistystoimen toimiala yhteensä

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	1080,0	1008,5	984,5	1068,0
* vakinaiset	956,0	938,0	0,0	937,5
* määräaikaiset	124,0	70,5	0,0	130,5
Työpanos	1009,2	984,6	0,0	994,4

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	8 066	7 969	7 660 794	6 787 564	114 260	6 901 824	758 970
Toimintakulut	-88 549	-86 697	-87 290 771	-87 172 900	-326 835	-87 499 735	208 964
Toimintakate	-80 483	-78 728	-79 629 977	-80 385 336	-212 575	-80 597 911	967 934
Toimintakateen muutos	-559	1 755	-901 539				
muutos%	-0,7	2,2	1,1				

TEKNIikka JA YMPÄRISTÖ

Tekninen lautakunta

Olennaiset tapahtumat

Tilikauden aikana kansantalouden pitkäaikainen taantuma kääntyi nousuun. Tämä näkyi erityisesti suurimmissa kasvukeskuksissa, jossa rakentaminen on korkealla tasolla. Hyvinkäällä kehitys näkyi esimerkiksi siten, että Hangonsillan asuinalueen rakentamisen valmistelu on edennyt yhteistyökumppanien kanssa ja asuntorakentaminen käynnistyy vuoden 2017 aikana. Sveitsin-Härkävehmaan alueen suunnittelu ja hotellin saneeraus viihdekeskukseksi on käynnistynyt. Myös omakotitonttien kysyntä erityisesti Tanssikallion alueelta on ollut hyvää.

Huolimatta rakentamisen vilkastumisesta tilikauden maanmyyntitulotavoite 4,5 miljoonaa euroa toteutui selvästi alemmalla tasolla ollen hieman yli 3 miljoonaa euroa.

Nopon alueen pinta- ja pohjavesien seurantaohjelma päivitettiin, kun Altia Oy päätti lopettaa lauhdutusveden ottamisen Nopon vedenottamosta. Seurantaohjelmassa selvitetään tetrakloorieteenin pitoisuuden muutoksia lähialueen pinta- ja pohjavesissä.

Teknisen lautakunnan nettomenot pienentyivät peräti 11 %. Talousarvioon nähden käyttötalous toteutui noin 1,1 milj. euroa budjetoitua paremmin.

Ylitystä oli mm. teknisten materiaalien hankinnassa, pelastuslaitoksen maksuosuudessa ja lisäksi soranmyynnin tulotavoite alittui. Joukkoliikenteen avustukset ylittyivät 0,2 milj. eurolla.

Positiivista käyttötaloudessa oli tontinvuokratulojen kasvu sekä menojen toteutuminen yleisesti budjetoitua alemmalla tasolla. Toimintakulut toteutuivat n. 0,9 mil. euroa budjetoitua pienempinä. Vuoteen 2015 nähden toimintakulut pienentyivät peräti 1,4 milj. euroa. Tähän vaikutti erityisesti henkilöstömenojen toteutuminen n. 0,8 milj. budjetoitua pienempinä.

Yllätyksellisiä budjetin valmisteluun liittymättömiä ulkoisia tuloja saatiin Hämeenkatu 27-29:n maankäyttö Sopimuksesta, metsän myynnistä sekä valtion joukkoliikenneavustuksesta, yhteensä 0,5 milj. euroa yli budjetoidun. Lisäksi sisäisten tilavuokrien budjetoitua pienempi toteuma paransi toimintakatetta 0,2 milj. euroa. Investointien toteutukseen liittyvä valmistus omaan käyttöön toteutui peräti 1,7 milj. budjetoitua suurempana.

Tilikauden aikana valmisteltiin uusi kaupunkistrategia ja 1.6.2017 voimaan tuleva johtamisorganisaatio. Tulevaisuuden kärkihankkeita teknisen lautakunnan osalta ovat erityisesti Hangonsillan alue, Sveitsi-Härkävehmaan alue sekä ydinkeskustan kehittäminen. Uuden johtamisorganisaation mukaisesti päätösaasiat muuttuvat siten, että tila- ja ateria- ja puhtauspalvelut siirtyvät tekniselle lautakunnalle. Maankäyttöasiat siirtyvät tekniseltä lautakunnalta hallituksen kehittämisjaostoon.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Taloudelliset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Omaisuu den ylläpitoon liittyviä taloudellisia riskejä ovat esim. vauriot vahingon tai ilkeivallan seurauksena. Vahinkoihin on olemassa kaupungin yhteinen vahinkovakuutus. Korvausvelvollisuus aiheuttaa taloudellista riskiä. Kysymyksessä voi olla laiminlyönti alueiden kunnossapidossa, vahingon korvaus oman työnvirheen tahi virheellisen toiminnan takia. Osittain virheellisille päätöksille on vakuutusturvaa kaupungissa.

Kaupungin omistaman vanhan kaatopaikan mahdollinen puhdistamisvastuu aiheuttaa kaupungin mittakaavassa merkittävän taloudellisen riskin. Puhdistamisen vastuukysymyksestä Uudenmaan ELY-keskus päättää vuoden 2017 aikana.

Nopon alueen pohjavesien mahdollinen puhdistaminen voi aiheuttaa myös kaupungille kustannuksia, vaikka likaantumisen syyt ja vastuut tunnetaan eivätkä ne liity kaupungin toimintaan.

Tekniselle toimelle tehtiin yhteensä tilikauden aikana 21 vahingonkorvausvaatimusta, joista 6 oli vakuutusyhtiöiden takaisinsaantivaatimuksia. Vahingonkorvausvaatimuksista tehtiin 10 kpl myön- teistä päätöstä, joiden korvaussumma yhteensä 5918,32 euroa.

Taloudellisiin riskeihin voidaan vaikuttaa parhaiten prosessityön kautta määritellyillä vastuurajauksilla ja toimintaohjeilla.

Strategiset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Maankäyttöpolitiikalla luodaan perusta kaupungin elinvoimaisuudelle sekä varmistetaan maankäytön toteutus pitämällä veronmaksajien kustannukset maankäytön kehittämistä kohtuullisena. Rahoitustason alentuminen on laskenut hoitotasoa, joka pitkällä tähtäimellä lisää korjausvelkaa. Vuoden 2016 aikana ei realisoitunut merkittäviä strategisia riskejä.

Vahinkoriskit (sisäiset ja ulkoiset):

Valmiussuunnitelma on päivitetty vuonna 2016, joka mukaan toimitaan normaaliajan häiriötilanteissa käytössä olevilla henkilöstö- ja kalustoreserveilla. Lisäksi se antaa ohjeet poikkeusolojen toimintaan siirtymisestä. Vuoden 2016 ei ollut sellaisia häiriötilanteita, jossa olisi ollut tarvetta valmiussuunnitelman mukaiseen toimintaan.

Työturvallisuusriskit ovat suurimmat työntekijöillä, jotka toimivat mm. rakennuksilla ja liikennealueilla. Riskiä pyritään minimoimaan koulutuksilla, ohjeilla ja turvallisuusvälineillä. Mahdollinen työturvallisuuden laiminlyönti, joka johtaa työntekijän loukkaantumiseen, voi johtaa myös suuriin korvausvaatimuksiin.

Työsuojelun toimintaohjelman mukaisesti henkilöstölle on järjestetty tulityö- ja tieturvakoulutuksia. Hygieniaopastuskoulutusta järjestetään vuoden 2017 aikana.

Operatiiviset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Operatiiviset riskit sisältävät laajan joukon pääasiassa henkilöstöriskejä sekä toimintamenettelyyn liittyviä riskejä. Työhyvinvointikyselyn tulos mittaa henkilöstöriskejä kohtuullisella tasolla, jonka takia sitä käytetään mittarina. Vuoden 2016 aikana tehtiin kaksi pikakyselyä (Fiilistutka) henkilöstölle, jossa on tullut esiin eriasteisia työuupumukseen liittyviä vastauksia. Työssä jaksamista seurataan yksikkökokouksissa ja asiaa selvitetään syvemmin tulevassa laajassa työhyvinvointikyselyssä.

IT järjestelmä sekä siihen liittyvät sovellukset ovat toimistotöiden tärkein työkalu. Riskien kannalta merkittävimmät seikat ovat tietojen pysyvyys ja IT järjestelmän toimivuus. Vuonna 2012 hankittiin varmistuskopiopalvelu riskien vähentämiseksi. Vuoden 2016 aikana ei ole sattunut vakavia IT-järjestelmään liittyviä häiriöitä.

400 Toimialan hallinto ja kehittäminen

Olennaiset tapahtumat

Vuoden alussa perustettiin toimialan asiakaspalvelupiste, jonka toiminta on lähtenyt hyvin käyntiin. Pisteellä työskentelee pääsääntöisesti kaksi henkilöä. Sijaistus ja tuurausapua saadaan toimialan hallinnosta sekä muiden yksiköiden toimistohenkilöstöstä

Henkilöstö

Taluspäällikön rekrytointi saatiin päätökseen lokakuussa. Kaupunginhallitus laittoi syksyllä vireille toimialajohtajan rekrytoinnin.

Hallinnon henkilöstömäärä kasvoi tilikaudella yhdellä palvelusihteerillä asiakaspalvelupisteen vuoksi.

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	12,0	11,0	9,8	10,0
* vakinaiset	9,0	9,0	0,0	10,0
* määräaikaiset	3,0	2,0		0,0
Työpanos	10,6	9,7		9,7

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Lautakunnan kokous	12	12	12	12
Pysäköintivirhemaksuja, kpl	15 231	13 998	13 000	11 721

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimialan hallinto- ja kehitt.	-549	-591	-496 540	-610 320	-40 000	-650 320	153 780
Aluepelastuslaitos	-3 226	-3 252	-3 255 672	-3 216 800		-3 216 800	-38 872
Toimintatuotot	635	711	648 981	640 432		640 432	8 549
Valmistus omaan käyttöön	0	0	0	0		0	0
Toimintakulut	-4 410	-4 554	-4 401 192	-4 467 552	-40 000	-4 507 552	106 360
Toimintakate	-3 775	-3 843	-3 752 211	-3 827 120		-3 867 120	114 909
Toimintakatteen muutos	193	-68	90 460,00				
muutos%	4,9	-1,8	-2,4				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Asiakaspalvelupisteelle siirtyi palvelusihteerit mittauspalveluista Tekymän hallintoon vuoden alusta. Koska siirtymistä ja sen vaikutusta henkilökustannuksiin ei oltu huomioitu talousarviossa, tehtiin kyseinen 40 000 euron määrärahan muutos tilikauden aikana.

Aluepelastuslaitoksen laskutus ylitti talousarvion noin 50 000 eurolla. Muuttuneet liikennejärjestelyt mm. sairaalalla sekä pysäköinninvalvonnassa olleet poissaolot aiheuttivat sen, että pysäköintivirhemaksutuotot toteutuivat talousarviota hieman pienempinä. Budjetoitua pienempien sisäisten tilavuokrien sekä henkilöstökulujen ansiosta talousarviossa kuitenkin pysyttiin.

410 Tekninen keskus

Olennaiset tapahtumat

Palopuron osayleiskaavan rakennemallit olivat nähtävillä 3.6.-2.9.2016. Maisemaselvitys on käynnistynyt ja kaavaluonnosta valmistellaan.

Sveitsin-Härkävehmaan alueen maankäytön kehittämissuunnitelma hyväksyttiin 30.5.2016 ja osayleiskaavan laadinta käynnistettiin 4.7.2016. Asemakaavoituksen pohjaksi käynnistettiin kutsukilpailu alueen asuntorakentamisesta. Kilpailuaika on 9.12.2016 – 13.3.2017.

Hangonsillan aloituskortteleiden asemakaavaa on valmisteltu yhteistyössä toteuttajakumppaneiden kanssa. Asemakaavaluonnos oli nähtävillä 14.4.-13.5.2016 ja asemakaavaehdotus 10.10.-8.11.2016.

Palojoenvarren asemakaava hyväksyttiin 23.5.2016. Asemakaavassa on yhteensä 64 tonttia, joista omakotitontteja on 62 kpl. Kravunlaakson asemakaavaehdotus hyväksyttiin nähtäville asettamista varten 31.10.2016. Asemakaavassa on yhteensä 147 tonttia, joista omakotitontteja on 136 kpl.

Vuoden 2016 aikana on hyväksytty yhteensä yhdeksän asemakaavaa tai asemakaavan muutosta, joissa on asuntokerrosalaa n. 38 741 k-m² (uutta 23 126 k-m²).

SeikkailuSveitsi Oy:n kanssa allekirjoitettiin alkuvuodesta käyttöoikeussopimus Sveitsin seikkailupuiston toteuttamiseksi.

Tanssikallion itäosan jäljellä olevat omakotitontit (25 kpl) ilmoitettiin haettaviksi. Hakuaikana hakemuksia palautettiin 47 kpl. Rakentajille luovutettiin vuoden 2016 aikana omakotitontteja yhteensä 36 kappaletta (Tanssikallio, Metsäkalteva). Metsäkaltevan keskustasta luovutettiin tontti vanhusten palveluasumiseen ja samasta korttelista tehtiin tontinluovutus päätös asumisoikeusasuntojen toteuttamiseksi. Lisäksi luovutettiin neljä teollisuustonttia.

Kunnallistekniikan osalta:

- Metsäkaltevan vesihuolto ja kadut ovat valmistuneet murskepintaan Ylijurvankadun alueella.
- Uudenmaankadun saneeraustyöt ovat valmistuneet.
- Viertolankadun alueen saneeraustyöt jäivät vähän kesken talven tullessa.
- Sveitsinpuiston laskeutusaltaan rakentamisurakka on valmistunut.
- Hangonsillan orsivesien kuivatusurakan I-vaiheen rakentaminen on valmistunut.
- Läntisen Yhdystien jk/pp ja vesihuoltotyöt valmistuvat helmikuussa 2017.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	43,0	37,0	40,3	38,0
* vakinaiset	40,0	35,0	0,0	36,0
* määräaikaiset	3,0	2,0		2,0
Työpanos	34,4	34,0		32,5

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Kaavoitus				
Hyväksytyt asemakaavat, kpl/ha	5/16	3/2	6/30	9/41
Tontteja hyv.asemakaavoissa, (kpl)	35	3	85	76
Kaavoituksen toimintakulut/asukas, €	15,87	16,18	15,86	14,72
Tonttipalvelut				
Kaupungin tonttien luovutus, (kpl)	44	37	57	41
Kuntatekniikka				
Ylläpidetty liikennealuetta, hehtaari	329	295	296	296
Toimintakulut/ylläpid.ha	10 951	9 076	10 162	9 397
Liik.väylien nettokust/kunnossapidettävät km, kuntien toiminta- ja taloustilasto				
Hyvinkää	22 570			
Kuuma-kunnat	21 267			
Uusimaa	22 833			
Koko maa	14 004			

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Kaavoitus	-712	-687	-646 250	-709 230	0	-709 230	62 980
*Tonttipalvelut	466	565	709 893	318 432	-18 551	299 881	410 012
*Kuntatekniikka	-5 266	-5 389	-4 559 430	-4 928 438	0	-4 928 438	369 008
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	4 062	3 606	4 041 966	3 472 188	0	3 472 188	569 778
Valmistus omaan käyttöön	661	557	587 264	645 000	0	645 000	-57 736
Toimintakulut	-10 234	-9 674	-9 125 015	-9 436 424	-18 551	-9 454 975	329 960
Toimintakate	-5 511	-5 511	-4 495 786	-5 319 236	-18 551	-5 337 787	842 002
Toimintakatteen muutos	287	0	1 014 770				
muutos%	4,9	0,0	-18,4				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Toimintakatteen hyvä toteuma selittyy valtaosin toimintatuottojen ennakoitua paremmalla toteumalla. Toimintatuotot toteutuivat lähes 0,6 milj. euroa budjetoitua suurempina. Maa- ja vesialueiden vuokratuotot toteutuivat noin 150 000 euroa budjetoitua suurempina. Tuottoja kertyi erityisesti kuntatekniikan vastuualueelle, jonne budjetoimattomia maankäyttö- ja kehittämiskorvauksia saatiin 243 450 euroa. Lisäksi valtiolta saatiin joukkoliikenneavustuksia 150 000 budjetoitua enemmän.

Toimintakuluissa sisäiset palvelujen ostot tekniseltä palvelukeskukselta toteutuivat selvästi talousarviota pienempinä. Myös sisäiset tilavuokrat toteutuivat budjetoitua pienempinä. Vastaavasti ulkoiset palvelujen ostot toteutuivat huomattavasti budjetoitua suurempina. Kokonaisuutena palvelujen ostot jäivät kuitenkin 0,4 milj. euroa arvioitua pienemmiksi.

450 Tekninen palvelukeskus

Olennaiset tapahtumat

Alkuvuoden aikana Teknisen palvelukeskuksen hallinto, Alueiden rakentamisen hallinto, Mittauspalvelut ja Kiinteistö- ja sähkötekniikan hallinto ja työnjohto muuttivat Rentolta varikon toimistotiloihin. Tämän muutoksen jälkeen teknisen palvelukeskuksen hallinto ja työnjohto on keskitetty yhteen paikkaan, mikä olennaisesti helpottaa kokonaisuuden johtamista ja yhteistyötä eri yksiköiden välillä.

Teknisen palvelukeskuksen merkittävimmät muutokset liittyvät 1.10.2016 alkaneeseen Hyvinkään keskustaajaman eteläosan alueurakkaan. Tekninen keskus kilpailutti alueurakan viideksi vuodeksi ja se käsittää noin 26 % Hyvinkään keskustaajaman viher- ja liikennealueiden kokonaisuhoitoalasta. Kyseisellä urakka-alueella on tähän asti käytetty ulkopuolisia palveluita oman tuotannon lisäksi liikennealueiden talvitöissä vain silloin, kun kaupungin oma resurssi ei ole riittänyt. Alueurakkamallissa urakoitsija hoitaa viher- ja liikennealueiden kunnossapitotyöt ympärivuotisesti ja kokonaisvastuullisesti. Alueurakan kustannukset, valvonta ja hallinnointi siirtyivät samalla tekniseltä palvelukeskukselta tilaajaorganisaationa toimivalle tekniselle keskukselle.

Tämän siirron yhteydessä teknisen palvelukeskuksen ulkoisista palveluiden ostoista vähenee urakka-alueella oman tuotannon apuna käytetty ulkopuolinen palvelu, jonka toteutuma on ollut talvesta riippuen 40 000 – 200 000 euroa. Lisäksi alueurakoitsijalle siirtyvät viheralueiden hoitotyöt vähentävät kaupungille palkattavien kausityöntekijöiden määrää. Alueurakaan siirtyvien töiden kokonaisvaikutus teknisen palvelukeskuksen ulkoisiin kuluihin on laskettu olevan enintään -330 000 euroa vuodessa. Alueurakan voittaneen tarjouksen perusosan vuosihinta on 484 462 euroa.

Tekninen keskus kilpailutti myös katuvalojen kunnossapidon pääradan länsipuolisella alueella viisivuotiseksi alueurakaksi. Tällä alueella katuvalojen kunnossapito siirtyi 1.8.2016 alkaen omalta tuotannolta alueurakoitsijalle. Oma tuotanto keskittyy jatkossa pääradan itäpuolisen alueen katuvalojen kunnossapitoon. Katuvalojen kilpailutettua alueurakkaa hallinnoi tekninen keskus. Kilpailutetun urakan perusosan vuosihinta on 42 510 euroa.

Oman kunnossapitotyön merkittävä yhtäaikainen siirtyminen ulkopuolisilta hankittaviin urakoihin aiheuttaa tekniselle palvelukeskukselle uusia haasteita säilyttää ja edelleen parantaa kannattavuutta ja kilpailukykyään. Alueurakoita on perusteltu vertailutiedon saamisella oman tuotannon ja ulkopuolisen palvelun välille.

Teknisen palvelukeskuksen vuonna 2016 toteuttamat merkittävimmät työkohteet olivat infra-rakentamisen puolella Viertolan kadun katurakenteiden ja vesihuollon saneeraus, Ylijurvankadun ja Kiilletien alueen katurakenteiden ja vesihuollon uudisrakentaminen sekä Tapion- ja Mielikinkadun viimeistely. Liikuntapaikkojen osalta merkittävimpiä työkohteita olivat Hakalan tenniskenttien peruskorjaus, Paavolan koulun lähiliikuntapaikan rakentaminen ja ulkoilureittien opastuksen uusiminen. Kiinteistöjen osalta merkittävimpiä olivat varikon toimistotilojen ja sosiaalitilojen muutostyöt, Paavolan koulun muutostyöt, Urheilupuiston huoltorakennuksen katon uusiminen, Hangonsillan päiväkodin ja Vehkojan päiväkodin rakenteiden tiivistykset.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	173,0	167,5	190,0	162,0
* vakinaiset	165,0	157,5	175,0	153,0
* määräaikaiset	8,0	10,0	15,0	9,0
Työpanos	161,3	149,7		145,9

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Konepalvelut				
Korjaamon laskutetut tunnit	12 489	12 288	11 900	11 661
Alueiden rakentaminen				
Infra-rakentamisen laskutettavat tunnit			11 900	12 403
Alueiden kunnossapito				
Ylläpidettävät liikennealueet, ha	278	278	278	200
Kiinteistö- ja sähkötekniikka				
Rakentamispalv.laskutettavat työtunnit	16 300	16 200	15 900	13 500
Sähköpalv.laskutetut työtunnit	18 500	19 300	18 300	19 000

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Tekn. palv.keskuksen hallinto	-114	-421	-383 323	-408 102	0	-408 102	24 779
Konepalvelut	362	508	528 309	525 885	-13439	512 446	15 863
Alueiden rakentaminen	174	124	165 717	101 130	40000	141 130	24 587
Alueiden kunnossapito	-41	124	12 375	121 970	-74 323	47 647	-35 272
Kiinteistö- ja sähkötekniikka	322	275	132 093	103 277	-38 965	64 312	67 781
Investointiprojektit		-2	0	0			
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	17 613	16 746	16 173 165	18 235 726	0	18 235 726	-2 062 561
Valmistus omaan käyttöön	7 092	6 796	6 479 705	4 741 900	0	4 741 900	1 737 805
Toimintakulut	-24 001	-22 935	-22 197 698	-22 533 466	-86 727	-22 620 193	422 495
Toimintakate	705	607	455 171	444 160	-86 727	357 433	97 738
Toimintakatteen muutos	355	-98	-151 812				
muutos%	101,7	-13,9	-25				
Suunnitelmapoistot	-500	-480	-468 333	-432 300	0	-432 300	-36 033
Kertaluonteiset poistot			-42 919				-42 919
Tulos	205	127	-56 081	11 860	-86 727	-74 867	18 786

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Teknisen palvelukeskuksen palveluiden myynnin myyntituotot toteutuivat selvästi (noin 2 milj. euroa) budjetoitua pienempinä. Vastavuoroisesti valmistus omaan käyttöön toteutui (noin 1,7 milj. euroa) budjetoitua suurempana. Tämä poikkeama johtuu pääasiassa siitä, että talousarviovaiheessa ei ole ollut tarkempaa tietoa siitä, kuinka vuoden 2016 aikana omana työnä tehtävät projektit jakautuvat käyttötalouden ja investointien välillä.

Toimintakuluissa merkittävin poikkeama kohdistui henkilöstökuluihin, jotka toteutuivat selvästi (0,6 milj. euroa) talousarviota pienempinä.

Kokonaisuutena toimintakate ylitti tavoitteen n. 98 000 euroa ja poistojen jälkeinen tilikauden tulos ylitti tavoitteen n. 19 000 eurolla.

TEKNINEN LAUTAKUNTA YHTEENSÄ

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	228,0	215,5	240,1	210,0
* vakinaiset	214,0	201,5	175,0	199,0
* määräaikaiset	14,0	14,0	15,0	11,0
Työpanos	206,3	193,4		188,1

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	22 310	21 063	20 864 112	22 348 346	0	22 348 346	-1 484 234
Valmistus omaan käyttöön	7 754	7 354	7 066 968	5 386 900	0	5 386 900	1 680 068
Toimintakulut	-38 645	-37 163	-35 723 906	-36 437 442	-145 278	-36 582 720	858 814
Toimintakate	-8 581	-8 746	-7 792 825	-8 702 196	-145 278	-8 847 474	1 054 649
Toimintakateen muutos	835	-165	953 418				
muutos%	8,9	-1,9	-10,9				

Ympäristölautakunta

Olennaiset tapahtumat

Hyvinkään kaupunginvaltuusto päätti Hyvinkään liittymisestä hiilineutraalisuutta tavoittelevien HINKU-kuntien verkostoon kokouksessaan 1.2.2016. Hyvinkää oli liittyessään kolmaskymmenes HINKU-kunta ja samalla täyttyi puolen miljoonan HINKU- kunnassa asuvan henkilön raja.

Hyvinkään kaupungin rakennusjärjestyksen uudistamistyö aloitettiin tammikuussa. Rakennusjärjestysluonnos oli nähtävillä toukokuussa. Saadun palautteen perusteella valmisteltu rakennusjärjestysehdotus hyväksyttiin 27.10.2016 ympäristölautakunnassa. Rakennusjärjestysehdotus on tulossa alkuvuodesta 2017 kaupunginvaltuustoon käsiteltäväksi.

Ympäristölautakunta päätti, että rakennusvalvonta siirtyy maankäyttö- ja rakennuslain lupaa edellyttävien prosessien osalta sähköiseen pysyväisarkistointiin 1.6.2016 lukien.

Uudenmaan ELY-keskus hyväksyi Sveitsinpuiston luonnonsuojelualueen hoito- ja käyttösuunnitelman päätöksellään 10.8.2016.

Ympäristötilan seuranta toteutettiin pintavesien seurantaohjelman sekä ilmanlaadun seurantaohjelman mukaisesti. Sveitsinpuiston alueella toteutettiin kasvillisuusselvitys luonnonsuojelualueen ulkopuolella sijaitsevilla luonnonmetsävyöhykkeen alueilla. Hyvinkään pesimälinnustoa kartoitettiin Hyvinkään taajamassa ja sen lähialueilla sekä Kurkisuon alueella.

Nopon alueen pinta- ja pohjavesien seuranta päivitettiin Altia Oyj päätettyä lopettaa vedenotto Nopon vedenottamolta. Seurantaohjelmalla tarkkaillaan pohjaveden oton päättymisen vaikutuksia lähialueen pinta- ja pohjavesissä ja pohjaveden tilassa mahdollisesti tapahtuvia muutoksia.

Polkua luontoon II-hanke sai Hämeen ELY-keskukselta myönteisen rahoituspäätöksen syys-lokakuussa. Rahoitus on saatu Leader-ryhmä EMO ry:n kautta. Vaikka rahoituspäätös saatiin vasta loppuvuodesta, on hanketta toteutettu koko vuoden 2016 ajan. Hankkeen tuloksena syntyy seitsemän korkealaatuista, hyvin opastettua ja kävijälähtöisesti suunniteltua luontopolkua, joita rakennetaan laajan yhteistyöverkoston kanssa ja hanke pohjautuu pitkälti talkootyölle. Tavoitteena on saada luontopolut valmiiksi vuoden 2017 aikana.

Ympäristöterveydenhuolto solmi Lahden kaupungin kanssa sopimuksen yhteisestä valvontaeläinlääkäristä. Valvontaeläinlääkäri aloitti työnsä helmikuussa. Sopimuksen voimassaoloaika jatkettiin vuoden 2018 loppuun.

Kuluttajaturvallisuusvalvonta siirtyi kuntien ympäristöterveydenhuollosta Tukesiin (Turvallisuus- ja kemikaalivirasto) toukokuusta 2016 alkaen.

Suomen hallitus linjasi huhtikuussa, että ympäristöterveydenhuolto kuuluu maakunnille siirrettäviin tehtäviin. Hyvinkään ympäristöterveydenhuolto osallistui maakunnan käynnistämisen esivalmisteluun jo kesällä. Syksyllä esivalmistelua jatkettiin, mutta sitä hankaloitti edelleen ratkaisematta olleet kriteerit, jotka täyttävä kunta tai alue voisi ottaa ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuuta itselleen.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Taloudelliset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Korvausvelvollisuus esimerkiksi virheellisestä päätöksestä tai työnvirheen takia aiheuttaa taloudellista riskiä, koska tietyissä tilanteissa voidaan taloudellinen vahinko joutua korvaamaan asiakkaalle. Ympäristötoimelle ei ole esitetty tilikauden aikana vahingonkorvausvaatimuksia.

Vahinkoihin on olemassa kaupungin yhteinen vahinkovakuutus. Osittain virheellisille päätöksille on vakuutusturvaa kaupungissa. Taloudellisiin riskeihin voidaan vaikuttaa parhaiten prosessityön kautta määritellyillä vastuurajauksilla ja toimintaohjeilla.

Talouden tasapaino ja kestävyys:

Ympäristökeskuksen palveluyksiköiden toimintatuotot koostuvat nykyään lähinnä viranomaistoimintaan liittyvistä lupa- ja valvontamaksuista. Maksutuloihin vaikuttaa muutokset yleisessä taloustilanteessa ja erityisesti rakentamisessa. Käsiteltävien lupa-asioiden määrä ja laatu vaihtelevat vuositasolla Ympäristökeskuksesta riippumattomista syistä.

Maksutuottojen vuosittaiseen vaihteluun on vaikea varautua. Vuoden 2017 alkupuolella voimaan tuleva uusi rakennusjärjestys tulee vähentämään käsiteltävien rakennuslupien määrää arviolta kolmanneksella. Muutokseen varaudutaan lupamaksuja tarkistamalla. Ympäristönsuojelulain mukaisen lupavelvollisten ja rekisteröityjen laitosten valvonnan maksullisuus otettiin käyttöön vuoden 2016 alusta.

Strategiset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Lainsäädäntö, säätely:

Suomen hallitus antoi 22.12.2016 eduskunnalle esitysluonnoksen maakuntauudistukseksi. Sen mukaan ympäristöterveydenhuolto eli terveydensuojelu, tupakkavalvonta, elintarvikevalvonta sekä eläinten terveyden ja hyvinvoinnin valvonta ja eläinlääkäripalvelut siirtyvät kunnalta maakunnan hoidettavaksi tehtäväksi. Maakuntauudistuksen valmistelua Uudenmaan alueella on hankaloittanut ratkaisematta olevat kriteerit, jotka täyttävä kunta tai alue voisi ottaa ympäristöterveydenhuollon järjestämisvastuuta itselleen. Ympäristöterveydenhuollon siirtyessä maakuntaan, jää kunnasta puuttumaan terveysvaikutusten arviointiin tarvittavaa asiantuntemusta esim. talous- ja uimavesiin sekä sisäilman laatuun liittyvissä kysymyksissä. Tämä on huomioitava kaupungin tehtäviä uudelleen järjesteltäessä. Kaupungin ja maakuntaan siirtyvän palvelutuotannon välille on luotava toimiva tapa yhteistyön järjestämiseksi. Kaupungin oman ympäristöterveysasiantuntijan tarvetta vuodesta 2019 lähtien on arvioitava.

Hallitus on maakuntauudistuksessa linjannut, että myös ympäristötoimen tehtävien sopimuksenvainen siirto kunnista maakuntiin mahdollistetaan. Maakunnan ja sen alueen kaikkien kuntien teke-mällä sopimuksella ja kuntien antaessa rahoituksen voidaan ympäristötoimi siirtää rakennusvalvonnan ohella maakunnalle. Uudenmaan alueella tämän toteutumistodennäköisyys on hyvin pieni.

Riskinhallinnan työkaluina ovat lainsäädännön ja toimintaympäristön muutoksien seuraaminen ja muutoksiin varautuminen osallistumalla maakunnan käynnistämisen valmisteluun aktiivisesti.

Vahinkoriskit (sisäiset ja ulkoiset):

Tuotteet ja palvelut:

Ympäristökeskuksen tehtävänä on tuottaa kuntalaisille, yrityksille ja muille sidosryhmille hyvän hallinnon periaattein asiakaslähtöisiä, luotettavia, laadukkaita ja kustannustehokkaita viranomaispalveluita sekä niihin liittyvää neuvontaa ja ohjausta.

Riskinhallinnan työkaluina ovat mm. toimintaprosessien ja tietojärjestelmien kehittäminen, lainsäädännön ja toimintaympäristön muutoksien seuraaminen, aktiivinen tiedottaminen, henkilöstön kouluttaminen ja yhteistyöverkoston ylläpitäminen ja kehittäminen.

Operatiiviset riskit (sisäiset ja ulkoiset):

Ydinprosessien hallinta, IT-ratkaisut:

Tiedon hallinnan merkitys hallinnossa korostuu ja se on siirtynyt sähköisiin tietojärjestelmiin. IT-ratkaisut sovelluksineen ovat toimistotyön tärkein työkalu. Merkittävimpänä riskitekijänä voidaan pitää IT-järjestelmien toimintavarmuutta. Vuoden 2016 aikana ei sattunut vakavia IT järjestelmään liittyviä häiriöitä. Hyvinkään ja Järvenpään kaupunkien välisen rakennusvalvontayhteistyön kehittämisen yhteydessä nousseet kaupunkien välisten tietohallinnollisten ja -järjestelmien toiminnallisuuksien rakentamiseen liittyvät haasteet ovat jatkuneet edelleen.

460 Ympäristökeskus

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	32,0	23,0	22,4	22,0
* vakinaiset	29,0	22,0	0,0	21,0
* määräaikaiset	3,0	1,0		1,0
Työpanos	24,7	18,8		17,9

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Rakennusvalvonta				
Lupapäätökset	651	544	500	498
Vast. työnjohtajien päätökset, kpl	650	520	890	517
Sähköisten hakemusten osuus kokonaismäärästä, %		67	100	100
Ympäristöpalvelu				
Valvontatoimenpiteet, kpl	375	356	320	379
Lupapäätösten käsittelyaika kuuluttamisesta, 4 kk:n tavoiteajassa (%)		40	100	50 %
Ympäristöterveydenhuolto				
valvontatarkastukset, kpl	786	728	750	658
Eläinpotilaat	1 489	1 711	1 500	1666
Ilmoitusten ja hakemusten käsittely 2 kk:n tavoiteajassa (%)		98	100	87 %

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Ympäristölautakunta hallinto	-101	-114	-103 036	-98 468	0	-98 468	-4 568
*Elintarvike- ja ympäristölab.	-215	-38	0	0	0	0	0
*Ympäristöpalvelu	-350	-327	-343 763	-380 027	0	-380 027	36 264
*Ympäristöterveydenhuolto	-400	-414	-438 995	-477 705	0	-477 705	38 710
*Rakennusvalvonta	140	-69	-19 880	-33 014	0	-33 014	13 134
Tulosalue yhteensä:							
Toimintatuotot	1 941	739	774 039	785 967	0	785 967	-11 928
Valmistus omaan käyttöön	1	6	465	0	0	0	465
Toimintakulut	-2 868	-1 707	-1 680 178	-1 775 181	0	-1 775 181	95 003
Toimintakate	-926	-962	-905 674	-989 214	0	-989 214	83 540
Toimintakatteen muutos	275	-36	56 252				
muutos%	22,9	-3,9	-5,8				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Toimintakate toteutui hieman talousarviota parempana. Tuottojen osalta myynti- ja maksutuotot toteutuivat hieman budjetoitua pienempinä, mutta vastaavasti valtion avustuksia sekä muita toimintatuottoja kertyi hieman talousarviota enemmän.

Menojen osalta ylitystä oli palvelujen ostoissa (50 000 euroa), mutta etenkin budjetoitua pienempinä toteutuneet henkilöstökulut (+50 000 euroa) ja sisäiset tilavuokrat (+85 000 euroa) pitivät toimintakulut selvästi alle talousarvion.

Tekniikan ja ympäristön toimiala yhteensä

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	260,0	238,5	262,5	232,0
* vakinaiset	243,0	223,5	175,0	220,0
* määräaikaiset	17,0	15,0	15,0	12,0
Työpanos	231,0	212,2		206,0

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	24 251	21 802	21 638 151	23 134 313	0	23 134 313	-1 496 162
Valmistus omaan käyttöön	7 755	7 359	7 067 433	5 386 900	0	5 386 900	1 680 533
Toimintakulut	-41 513	-38 870	-37 404 084	-38 212 623	-145 278	-38 357 901	953 817
Toimintakate	-9 507	-9 708	-8 698 499	-9 691 410	-145 278	-9 836 688	1 138 189
Toimintakatteen muutos	1 110	-201	1 009 670				
muutos%	10,5	-2,1	-10,4				

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI

Olennaiset tapahtumat

SOTE Lean Tuloksetekijä palkinnot jaettiin 12.12.2016. Palkinnon saivat:

- Kotihoito, joka on kehittänyt palveluprosessejaan asiakaslähtöisesti ja sitä kautta onnistunut lisäämään merkittävästi asiakkaalle arvoa tuottavaa välitöntä asiakastyöaikaa.
- Nuorisoasema, joka on kuluneen vuoden aikana ansioituneesti ja oma-aloitteisesti parantanut nuorten palveluita. Nuorisoaseman Lean-kehittämistyössä nuorten osallisuus ja yhteistyö verkostojen kanssa on tuottanut tavoiteltua asiakasarvoa nuorille.

Henkilöstön suosikki oli Mielenterveyskuntoutujien tuettu asumispalveluyksikkö TÄHKÄ.

Keski-Uudenmaan kuntien Sote-hanke on edennyt. Hyvinkään sosiaali- ja terveysjohtajan työpanosta siirrettiin vuoden 2016 alusta hankkeen johtamiseen ja määräaikaaisesti palkatun sote-kehittäjän työpanosta hankkeen koordinaatioon. Hanke on edennyt suunnitelman mukaisesti kuntien ja Hyvinkään sairaalanhoitoalueen yhteistyönä.

Keski-Uudenmaan valinnanvapauskokeilun ja Keski-Uudenmaan sote-hankkeen kuntien yhteistyönä toteutetaan yhdessä Sitran kanssa sote-muutosta tukeva kolmen alueellisen työpajan sarja vuonna 2017, jonka aiheena on ”Asiakas kumppanina”. Tältä osin valmistelut on aloitettu joulukuussa 2016.

9.11.2016 STM:n päätöksellä 3132/2016 on saatu rahoitus palvelusetelivalinnanvapauskokeilulle kaikkiaan 2,0 milj.euroa.

Sosiaali- ja terveysministeriön Palvelut asiakaslähtöisiksi -kärkihanketta toteutetaan Hyvinkään kaupungin hallinnoimana kuuden kunnan muodostaman konsortion (Hyvinkää, Järvenpään kaupunki, Mäntsälän kunta, Nurmijärven kunta, Pornaisten kunta, Tuusulan kunta) toimesta Keski-Uudenmaan kuntien palvelusetelikokeilussa vuosina 2017–2018. Hankkeen painopistealueina ovat palveluntuottajien korvausmalliin sisältyvän bonus-sanktio-elementin käyttö ja asiakkaiden henkilökohtaisen budjetin käyttö jatkopalveluissa.

Valinnanvapaudesta seminaari/työpaja pidettiin 15.12. palvelujen tuottajien kanssa.

Projektin henkilöstö on osittain aloittanut joulukuussa 2016.

Toimialan toiminnan ja tavoitteiden strategiaan perustuvaa kiteytystä, ns. soten nelikenttää, on työstetty yhdessä johtoryhmän ja esimiesten kanssa ja nelikenttä on tarkistettu joulukuussa 2016.

Työhyvinvointityökalun käyttöön ottoa on valmisteltu ja valmistelua jatketaan.

Hyvinkään pelikirja (=kaupunkistrategian) palvelukuvaukset on laadittu ja osallistuttu valmistelutyöryhmän työhön.

Lean- Arvopohjaisten, asiakaslähtöisten toimintamallien toteuttamista on jatkettu ja vuoden 2016 prosesseja on valmisteltu. Työ jatkuu edelleen ja on osa soten toimintatapaa, jonka avulla palveluita kehitetään yhä asiakaslähtöisemmiksi ja tuottavammiksi. Esimiesten käyttöön tarkoitettua käsikirjaa on valmistelu ja sen on tarkoitus olla käytössä keväällä 2017.

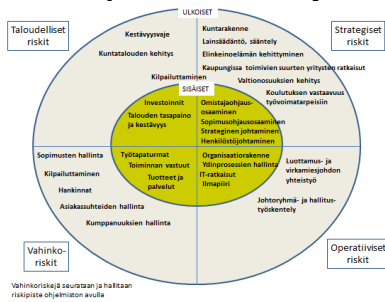
Sairaalanmäen uudisrakennushanke on edennyt suunnitelmien mukaisesti. Valmistelu etenee aikataulussa. Rakentaminen on alkanut.

Sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain toimeenpanon toteuttamiseksi aloitettiin Kansa-koulu -hanke, joka tukee sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedonarkistoon. Valtionavustettavassa hankkeessa ovat mukana kaikki sosiaalialan osaamiskeskukset. Hankkeen tarkoituksena on tukea kansallisten luokitusten ja asiakirjarakenteiden toimeenpanoa sosiaali- ja terveydenhuollon tuotanto-organisaatioiden asiakastietojärjestelmiin niin, että ne

noudattavat sosiaalihuollon asiakasasiakirjalain vaatimuksia. Lisäksi kehitetään sosiaalialan henkilöstön osaamista ja valmiuksia tuottaa sosiaalihuollon asiakastietomallin mukaisia asiakastyön dokumentteja ja tuetaan sosiaalialan organisaatioiden valmiutta liittyä valtakunnalliseen sosiaalihuollon asiakastiedon arkistoon. Hanketta varten käynnistettiin syksyllä 2016 sosiaalihuollon työntekijöiden kirjaamisvalmentajien koulutus. Hankeaika on 1.8.2015 - 30.6.2018.

Hyve-hanke, hyvinvointia edistävien kotikäyntien tutkimushanke jatkuu edelleen suunnitelman mukaan.

Riski-/epävarmuustekijäarvio

TALOUDELLISET RISKIT

- **Talouden suistuminen taantumaan, työttömyyden kasvu**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: verotulojen lasku > vaikutus budjettiin
 - Vaikutus sosiaali- ja terveystoimen toimintamenojen kasvuun mm. työmarkkinatuen kuntaosuus, toimeentulotuki, lastensuojelu tarpeen kasvu
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Toimialan osalta vaikutusmahdollisuudet pienet. Riskejä ja epävarmuustekijöitä pienennetään laatimalla työllisysohjelma vuoden 2017 aikana.
 -
- **Pandemiat, isot epidemiat**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: lisähoitopaikkojen tarve, lisähenkilökunnan tarve, lääkkeiden ja tarvikkeiden huomattava lisätarve
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: riskienhallinnan toimintasuunnitelma
 -
- **Lastensuojelun ns. kustannusvastuuriidoista aiheutuvat suuret kustannukset.**
 - Merkittävyys: melko merkittävä
 - Hallinto-oikeuksissa on mahdollisia realisoituvia kustannusvastuita vireillä n. 260 000 euron verran.
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Talousarviossa ei ole ollut mahdollista varautua hallinto-oikeuksissa vireillä oleviin kustannusvastuisiin

STRATEGISET RISKIT

- **Asiakaskäyttäytyminen / palvelukysynnän lisääntyvä kasvu esim. ikääntyminen, taloudellisten riskien vaikutus**
 - Merkittävyys: melko merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: kysynnän kasvaessa palvelujen tarjonnan tulisi kasvaa
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: pyritään ennustamaan palveluiden kysyntää, tuottavuuden kehittäminen, kehitetään uusia palvelumuotoja ja lisätään nykyisten palveluiden tuloksellisuutta

- **Uudet sotea koskevat lainsäädäntömuutokset poikkeavat merkittävästi arvioidusta ja Keski-Uudenmaan sotehanke ei saavuta tavoitteitaan**
 - Merkittävyys: melko merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toiminnan suunnitteluun sekä yhteistyöhön muiden Keski-Uudenmaan kuntien kanssa
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: seurataan kehitystä aktiivisesti ja osallistutaan Keski-Uudenmaan sotehankkeeseen hankesuunnitelman mukaisesti

VAHINKORISKIT

- **Ostetut palvelut esim. keskeisen palveluntuottajan toiminnan loppuminen yksikössä josta palveluita ostetaan**
 - Merkittävyys: melko merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: kunnan hoidettava palvelut tai palvelut on hankittava nopealla aikavälillä toiselta palveluntuottajalta
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: riskienhallinnan toimintasuunnitelma, väistösuunnitelmat, jatkuva laadun tarkkailu sekä yhteyden pito palveluntuottajiin
- **Potilas/asiakastietojärjestelmien toimimattomuus**
 - Merkittävyys: melko merkittävä
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: potilas/asiakastietoja ei saada ja riskit hoidon suhteen kasvavat, etuudet ja palvelut myöhästyvät
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Pyritään turvaamaan tiedostojen tallennukset ja ohjelmien käyttö mahdollisuuksien mukaan toisissa työpis-teissä. Myös alueellista yhteistyötä on viritetty esim. Sairaalanmäki-hankkeessa.

OPERATIIVISET RISKIT

- **Avainhenkilöiden ja muun henkilökunnan saatavuus ja osaaminen**
 - Merkittävyys: merkittävä
 - Lääkärien, erityispätevyyden omaavien lääkäreiden ja erikoislääkäreiden sekä erityispätevyyden omaavien hammaslääkärien ja erikoishammaslääkäreiden saatavuudessa on merkittäviä ongelmia Lääkärien ja hammaslääkärien saatavuus parantunut merkittävästi syksyllä 2016, mutta kausivaihtelut voivat edelleen vaikuttaa saatavuuteen
 - Sairaanhoidtajien ja sosiaalityöntekijöiden saatavuus on edelleen heikkoa.
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: taloudelliset ja aineelliset seuraukset, työn tuottavuuden väheneminen, työn taso heikkenee, työhyvinvointi heikkenee, maine työnantajana heikkenee, potilaspaikkojen sulkeminen, potilasturvallisuus heikentyy, joudutaan karsimaan palveluja ja palvelun laatu heikkenee
 - Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: aktiivinen rekrytointi, perehdytys, täydennyskoulutus, työhyvinvointiin panostaminen.
 - Tarvittavien osaamisalueiden päivittäminen tulevaa maakuntaan siirtymistä varten joka työntekijäryhmässä
- **Työuupumuksen lisääntyminen**
 - Merkittävyys: Merkittävä
 - Lakisääteisten tehtävien lisääntyminen ja samanaikainen kuntatason taloudellisten resurssien niukkeneminen voi pahimmillaan johtaa työryhmien tai työyksiköiden uupumiseen työtaakan alle. Yksittäisen työntekijän työuupumus voi aiheuttaa pahimmillaan merkittäviä asiakasvahinkoja (esim. lainvastaiset päätökset, lakisääteisten tehtävien laiminlyönti, taloudellisen päätösvallan väärinkäyttö) ennen kuin esimies havaitsee työuupumuksen.
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: Väestö ei saa palveluja, jos henkilöstön poissa

- olot lisääntyvät ja sijaisia ei saada rekrytoituksi riittävästi. Osaaminen ja taidot vaikuttavat asiakkaiden palveluun/potilaiden hoitoon.
- Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: Työolosuhteita pyritään parantamaan, lisätään avointa tiedottamista ja vuorovaikutusta. Pyritään tukemaan henkilöstöä ja havaitsemaan riittävän ajoissa riskit. Hyödynnetään osaamista joustavasti.

Teknologiariisit- potilastietojärjestelmät

- Merkittävyys: Merkittävä
 - Potilastietojärjestelmien kaatuminen, vahingoittuminen, toimimattomuus, järjestelmien muutosten yhteydessä työntekijöiden perehdyttäminen ei onnistu suunnitellulla tavalla, tieto ei siirry järjestelmästä toiseen:
 - Ei huomioida tai ei ole mahdollista huomioida teknologisia valintoja tehdessä olemassa olevaa järjestelmäarkkitehtuuria, jolloin uudet ratkaisut eivät ehkä tue kehitystä. Kokonaisuuden ja yksittäisten ratkaisujen elinkaari lyhenee ja investoinnit tulevat kalliiksi.
 - Realisoituessa vaikutus toimintaan: Väestö ei saa palveluja, potilastietojärjestelmän käytön osaaminen ja kirjaamisen taidot vaikuttavat asiakkaiden saamaan palveluun/potilaiden hoitoon ja potilasturvallisuus heikenee päällekkäisten/rinnakkaisten järjestelmien käytön vuoksi, koska tieto ei siirry.
- Toimet, joilla riskiin/epävarmuustekijään on varauduttu: kouluttaminen potilasjärjestelmien käyttöön riittävän pitkä ja tehokas, ei useita päällekkäisiä potilasjärjestelmiä

600 Hallinto ja kehittäminen

Olellaiset tapahtumat

Koko toimialan kehittämiseen liittyvien tehtävien valmisteluun osallistuminen.

Hallintoyksikön henkilöstön työpanosta on pystytty kohdentamaan Keski-Uudenmaan sotehankkeen toimintaan.

Hallintoyksikön nelikenttä on tarkistettu.

Takaisinsoittojärjestelmä on saatu toimimaan kuntalaisten palvelulaskutuksiin liittyvien asioiden hoidossa ja on yksi osa normaalia toimintatapaa vuonna 2016.

Uudistettu koko sosiaali- ja terveystoimea koskevia yhteisiä ohjeita ja käytäntöjä, mm. keikkalaisien palkkauksen prosessi ja siihen liittyvät ohjeet ja lomakkeet, tarkennettu kirjaamon prosesseja, tarkistettu laskutusprosessi.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	6,0	26,5	26,0	26,5
* vakinaiset	6,0	25,5		25,5
* määräaikaiset	0,0	1,0		1,0
Työpanos	5,6	21,9		21,2

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Lautakunnan kokouksia	12	12	12	12
Hallintoteht.kust/toimialan br.kust (%)	1,2	1,7	2,0	1,8
Sosiaali- ja terveydenhuollon hallintomenot/asukas				
Hyinkää	40			
Kuuma-kunnat	54			
Uusimaa	75			
Koko maa	57			
Sosiaali- ja terveydenhuollon toimintakate/asukas				
Hyinkää	3652	3168		
Kuuma-kunnat	3280	2725		
Uusimaa	3480	2986		
Koko maa	3655	3262		

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	11	355	369 953	249 560		249 560	120 393
Toimintakulut	-1 932	-5 690	-5 679 978	-5 343 615	-484 142	-5 827 757	147 779
Toimintakate	-1 921	-5 335	-5 310 025	-5 094 055	-484 142	-5 578 197	268 172
Toimintakatteen muutos	-65	-3 414	25 175				
muutos%	-3,5	-177,7	0,5				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Toimintatuottoja on kertynyt 120 300 euroa enemmän kuin talousarviossa on arvioitu pääosin hankkeiden ja KU –alue soten tulojen osalta.

Henkilöstökulut ovat ylittyneet kokonaisuutena, johtuen eläkekulujen ylityksestä (160 000). Palkat ja palkkiot ovat alittuneet sekä muut kulukohdat ovat alittuneet, vaikka tehtävien määrä on hallinnon osalta lisääntynyt.

Säästöjä on saatu aikaiseksi tarkalla seurannalla ja toimintoja kehittämällä.

620 Perhe- ja sosiaalipalvelut

Olellaiset tapahtumat

Perhepalveluihin lapsiperheiden palvelutarpeen arviointi työryhmään Nopsaan palkattiin vuoden alussa sairaanhoitaja. Sairaanhoitajan tehtävänä on tarjota lyhytkestoista terapeuttista tukea ja tarvittaessa motivoida ja saattaa hoidon piiriin vanhempia, joilla on mielenterveys- tai päihdeongelmia. Sairaanhoitaja on tavoittanut hyvin asiakkaita, joiden hoitoon ohjautuminen olisi saattanut muuten viivästyä. Toiminnan tavoitteena on tarjota apua ja tukea asiakkaille yhä varhaisemmassa

vaiheessa. Perhepalveluissa ja lastensuojelussa on kuluneen vuoden aikana aktiivisesti työskennelty asiakasprosessien ja muiden toimintaprosessien tehostamiseksi leanauksen menetelmin.

Myös työryhmien sisäiseen sekä keskinäiseen yhteistyöhön on kiinnitetty huomiota yhteisen koulutuksen ja lähiesimiestyön keinoin.

Toimeentulotukityössä varauduttiin vuoden 2016 alusta lähtien suunnitelmallisesti perustoimeentulotuen siirtämiseen Kelaan 1.1.2017 alkaen. Siirtoon liittyvä yt-prosessi henkilöstön osalta käytiin touko-elokuussa 2016, jonka seurauksena 4 etuuskäsittelijää ja yksi maksuliikennesihtööri siirtyivät muihin tehtäviin kaupungin tai konsernin sisällä. Lisäksi Kelan palvelukseen rekrytoitiin 5 etuuskäsittelijää mukaan lukien ylimääräisinä palkattu työvoima sekä toimeentulotukityön esimies ja yksi sosiaaliohjaaja. Nämä henkilöstömuutokset aiheuttivat merkittävän haasteen marras- ja joulukuun toimeentulotukihakemusten käsittelyajalle.

Syksyllä 2015 alkanut Euroopan laajuinen pakolaiskriisi toi omat haasteensa myös Hyvinkään alkuvaiheen kotouttamistyöhön. Toukokuun alussa Hyvinkäälle saapuivat vuoden 2016 kiintiöpakolaiset ja kaupunki solmi heinäkuun alussa Uudenmaan ELY-keskuksen kanssa sopimuksen 111 myönteisen turvapaikkapäätöksen saaneen henkilön vastaanottamisesta Hyvinkäälle. Koko alkuvaiheen kotouttamistyö on organisoitu ja resursoitu uudelleen vastaamaan uuden tilanteen vaatimaa tarvetta. Vuoden 2016 loppuun mennessä Hyvinkää oli vastaanottanut 70 myönteisen oleskeluluvan saanutta pakolaista, jotka siirtyivät Hyvinkäälle Uudenmaalla sijaitsevista vastaanottokeskuksista. Valtion korvausten piirissä oli vuoden 2016 lopussa 143 henkilöä, jotka edustavat 8 eri kansallisuutta. Korvausten piirissä olevien henkilöiden lukumäärä kasvoi yli sadalla henkilöllä vuoden 2016 aikana. Kehittämistyö pakolaisten vastaanottoprosessin osalta jatkuu edelleen.

Keski-Uudenmaan monialainen yhteispalvelu TYP aloitti toimintansa vuoden 2016 alussa. TYPin toiminnassa ovat mukana Hyvinkään lisäksi Järvenpää, Kerava, Mäntsälä, Nurmijärvi, Pornainen ja Tuusula sekä Kela ja Uudenmaan TE-toimisto. Hyvinkään kaupunki toimii Keski-Uudenmaan TYPin vastuukuntana. Painopistealueena vuodelle 2016 olivat erityisesti alle 25-vuotiaat nuoret ja työmarkkinatuella 300-999 päivää olleet henkilöt. Myös maahanmuuttajataustaisten henkilöiden työllistyminen oli erityisenä painopistealueena.

Työllisyyspalveluissa kehitettiin uusia työmenetelmiä. Kuuma-yhteistyönä otettiin käyttöön Duuniportaali sekä päätettiin osallistumisesta Alusta-hankkeeseen. Hyvin Töihin –hanke on edelleen jatkunut.

Kehitysvammaisten asumispalveluyksikkö Lepovillan laajennus valmistui 1.8.2016. Uusi Lepovilla muodostuu ympärivuorokautisesta 12 -paikkaisesta autetun asumisen yksiköstä, 5-paikkaisesta ohjatun asumisen yksiköstä sekä Lepovillassa ja muualla Hyvinkään alueella sijaitsevista tuetun asumisen asunnoista. Uudet asukkaat siirtyivät Eteva kuntayhtymän Hyvinkää 1-5 toimintayksiköstä.

Kehitysvammaisten toimintakeskus (aikaisemmin työkeskus) valmistui toukokuun lopussa Rääkänkatu 1:ssä. Toiminta uusissa tiloissa on lähtenyt hyvin käyntiin ja valmistelut mielenterveyskuntoutujien sosiaalisen kuntoutuksen aloittamiseksi samoissa tiloissa on aloitettu.

Henkilöstömäärän kehitys

1 sosiaalityöntekijä ja 2 sosiaaliohjaaja palkattiin aikuissosiaalityöhön kotouttamistyön tiimiin määräraikaisiin virkasuhteisiin. Määrärahat katettiin maahanmuuttajakorvauksilla. Vammaispalveluiden päällikön virka lakkautettiin 1.8.2016 lukien. Tehtävät yhdistettiin aikuissosiaalityön ja työllisyyspalveluiden päällikön sekä vammaispalveluiden johtavan sosiaalityöntekijän tehtäviin.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	142,0	176,0	163,7	185,0
* vakinaiset	129,5	161,0		170,0
* määräaikaiset	12,5	15,0		15,0
Työpanos	116,8	152,6		155,4

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Perhepalvelut				
Lapsiperh.kotipalvelu, perheitä	66	112	160	137
Perheneuvola, asiakaskäynti perheitä/vuosi	2 457	1 831	2 955	2 154
	279	246	290	312
Nuorisoasema, asiakaskäynti	893	1338	1 380	1941
Neuvola, koulu- ja opiskelija-tervedenhuolto, käynnit	41 000	44 788	35 000	39 586
Lastensuojelu ja alueelliset palvelut				
Lastensuoj. avohuollon lapsiasiakkaita	721		570	258
Sijaishuollon hoitovrk. Yht.	51 799	52 788	49 500	52 936
perhehoidon hoitovrk	28 586	29 305	27 950	31 997
laitoshoidon hoitovrk	15 540	16 032	13 900	13 271
ammat.perhekotien hoitovrk	7 603	7 451	7 650	7 688
Perhehoidon osuus (%)	55	56	56	60
Kotirinne (sis.edelliseen)	2 319	2 373	2 300	2 062
Sijaish.hoitovrk.keskimäärin yks.hinta euroa	154	156	143	148
Kodin ulkopuolelle sij.lapsia (0-17 v)	179	197	180	180
Alueellinen perhehoitoyks. Pihlaja				
perhehoidon hoitovrk	86 948	93 821	105 935	96 486
Lastenvalvoja, käynnit			2 700	2 359
Aikuissosiaalityö ja työllisyyspalvelut				
Toimeentulot.saja, kotitaloutta euroa	2 369	2 429	2 470	2 396
	2 382	2 336	2 349	2 213
Kuntouttavan työtoiminnan pv työtoimintaan osallistuneita	36 423	47 905	47 000	54 009
	455	656	550	760
Tukityöllistetyt (työpäiviä)	11 404	10 005	8 800	7 978
henkilötyövuosina (1 htv = 220 pv.)	52	45	40	37
-työllistettyjä	103		80	73
Hyvin töihin-hanke 1.4.2015 alkaen				
-työllistyneet henkilöt			40	58
-yhteistyöyritykset			20	19

Vammaispalvelut				
Kuljetuspalvelut/asiakkaita	705	707	725	687
euroa/asiakas/vuosi	1 106	1 116	1 145	982
Henkilökohtainen apu/asiakkaita	66	80	85	85
euroa/asiakas/vuosi	16 075	14 386	13 564	14 426
Vaikeavammaisten palveluasumisen hoitovrk	6 923	7 046	7 250	6 219
euroa/asiakas/vrk	150	139	124	133
Kehitysvammaisten asumis- ja hoitovrk	34 789	38 317	38 700	40 071
euroa/asiakas/vrk	148	138	129	129
Omaishoidon tuen saajat, alle 65 v *)	79	87	80	93
euroa/saaja/vuosi		5 111	7 589	5 173
*) Omaishoidon tuen jako 1.1.2015 alkaen alle 65-vuotiaisiin ja 65 vuotta täyttäneisiin				
Lastensuojelun laitos- ja sijaisperhehuollon nettokustannukset/0-20 -vuotias	2014	2015		
Hyvinkää	704			
Kuuma-kunnat	429			
Uusimaa	633			
Koko maa	535			

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Perhepalvelut	-3 535	-3 956	-4 032 270	-4 428 133	-3 498	-4 431 631	399 361
*Lastensuojelu ja al.palvelut	-9 873	-9 721	-9 211 219	-9 270 765	-1 000	-9 271 765	60 546
*Aikuissozialityö ja työll.palvelut	-7 476	-8 637	-8 404 193	-8 572 744	-7 300	-8 580 044	175 851
*Vammaistenpalvelut	-10 847	-11 720	-11 773 309	-11 577 851	-26 498	-11 604 349	-168 960
Toimintatuotot	11 044	13 129	13 950 857	13 548 078	0	13 548 078	402 779
Toimintakulut	-42 775	-47 164	-47 371 847	-47 397 571	-38 296	-47 435 867	64 020
Toimintakate	-31 731	-34 035	-33 420 990	-33 849 493	-38 296	-33 887 789	466 799
Toimintakatteen muutos	-2 161	-2 304	613 909				
muutos%	-7,3	-7,3	1,8				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Lastensuojelun avohuollon lapsiasiakkaiden lukumäärä on otettu seurattavaksi tunnusluvuksi vuonna 2016 ja vertailuluvuksi on otettu vuosi 2014. Vuoden 2015 alusta neljä sosiaalityöntekijän virkaa muutettiin perhepalveluihin perheohjaajan toimiksi. Tässä yhteydessä myös lakimuutoksen myötä suuri osa lastensuojelun asiakkaista siirtyi perhepalveluiden asiakkuuteen. Vuosien 2015-2016 aikana on tarkentunut määritelmä lastensuojelun asiakkuuden kriteereistä. Neljän sosiaalityöntekijän hoidettavana on 2016 ollut 258 asiakaslasta. Nuorisواسeman asiakasmäärän kasvu on edelleen jatkunut ja ylitti selvästi arvioidun asiakasmäärän. Nuorisواسeman voidaan todeta löytäneen paikkansa nuorille suunnattujen palveluiden joukossa.

Kodin ulkopuolelle sijoitettujen lasten määrä on vähentynyt merkittävästä vuoden takaiseen tilanteeseen verrattuna. Lisäksi sijoitukset painottuvat entistä vahvemmin perhehoitoon. Laitoshoidon

vuorokaudet vähenivät vuoden aikana lähes 2 800 vuorokaudella. Kotirinteen vastaanottokeskuksen myydyt palvelut naapurikunnille lisääntyivät hieman vuoden aikana. Lastenvalvojakäyntien määrä jäi huomattavasti arvioidusta määrästä.

Toimeentulotukea saaneiden kotitalouksien sekä kotitaloutta kohden maksetun tuen määrä aleni hieman vuoden takaisesta. Kuntouttava työtoiminnan päivien määrä on kasvanut vuoden aikana n. 6 100 päivällä (kasvua 12,7 %). Samaan aikaan toiminnan piirissä olevien henkilöiden määrä kasvoi 104 henkilöllä (kasvua 15,8 %). Vastaavasti tukityöllistettyjen työpäivien määrä väheni n. 2 000 työpäivällä, mikä johtuu toimeentulotuen Kelasiirron yt-neuvotteluista.

Vammaispalveluissa kuljetuspalveluasiakkaiden määrä aleni 20 henkilöllä vuoden takaiseen aikaan verrattuna. Henkilökohtaista apua saaneiden määrän kasvu hidastui hieman aikaisempiin vuosiin verrattuna, määrä kasvoi 5 henkilöllä. Alle 65-vuotiaiden omaishoidon tukea saavien määrä kasvoi 6 henkilöllä.

Perhe- ja sosiaalipalvelut alitti talousarvion toimintakatteen 460 000 eurolla. Tuloja kertyi n. 400 000 euroa kuin oli arvioitu ja toimintakulut alittuivat n. 64 000 eurolla.

ISÄNTÄKUNTAMALLIN MUKAISET YKSIKÖT 2016

SEUDULLINEN PERHEOIKEUDELLINEN YKSIKKÖ

Toimintatuotot	393 605
Toimintakulut	-663 822
Toimintakate	-263 317

Toiminnan sisältö

Seudullinen perheoikeudellinen yksikkö on vastannut Hyvinkään, Nurmijärven, Riihimäen, Hausjärven ja Loppen kunnan lastenvalvojapalveluista ja tuomioistuimelle laadittavista selvityksistä sekä valvotuista tapaamisista. Hyvinkää toimii yksikön isäntäkuntana.

Henkilöstö

Perheoikeudellisten asioiden esimies, 6 lastenvalvojaa, 1 sosiaalityöntekijä, 2 sosiaaliohjaajaa ja asiakassihteerä.

Vuonna 2016 lastenvalvojien asiakaskäyntejä oli 2359.

Kunnat	Maksuosuudet
Hyvinkää	263 317
Nurmijärvi	188 875
Riihimäki	121 478
Hausjärvi	34 328
Loppi	48 591

ALUEELLINEN PERHEHOIDON ERITYISYKSIKKÖ PIHLAJA

Perhehoitoyksikkö Pihlaja

Toimintatuotot	693 114
Toimintakulut	-645 215
Toimintakate	47 899

Alueelliset perhehoitopalkkiot

Toimintatuotot	6 445 345
Toimintakulut	-6 460 545
Toimintakate	-15 201

Alueelliset tukiperhepalkkiot

Toimintatuotot	727 773
Toimintakulut	-729 242
Toimintakate	-1 470

Toiminnan sisältö

Pihlaja on vastannut 12 Länsi- ja Keski-Uudenmaan kunnan lastensuojelun tuki- ja sijaisperheiden rekrytoinnista, valmennuksesta, arvioinnista ja välityksestä sekä sijoituksen aikaisesta tuesta. Pihlaja on vastannut myös perhehoitajien toimeksiantosopimuksista ja hoitopalkkioiden maksatuksesta. Hyvinkää toimii yksikön isäntäkuntana.

Henkilöstö

Perhehoidon esimies, 2 sosiaalityöntekijää, 5 sosiaaliohjaajaa ja 2,5 asiakassihteerä.

Alueellisen perhehoidon kulut yhteensä kunnittain

Hyvinkää	2 363 561
Järvenpää	1 004 089
Kerava	848 299
Mäntsälä	278 265
Nurmijärvi	543 588

Pornainen	129 434
Tuusula	584 651
Karviainen	606 675
Inkoo	64 778
Lohja	1 383 899
Siuntio	27 764
Yhteensä	7 835 002

640 Terveyttä ja toimintakykyä edistävät palvelut

Olennaiset tapahtumat

Suun terveydenhuollossa siirryttiin osittain monihuonetyöskentelyyn, ja Kenttädun hammashoitola muutti Keskushammashoitolan tiloihin.

Välinehuolto siirtyi Keskushammashoitolasta HUS-Desikolle 2.1.2016, välinehuollon henkilökunta siirtyi HUS:n henkilökunnaksi, ja entisten välinehuoltotilojen muutossuunnittelu on aloitettu Sähkökadun hammashoitolan siirtoa varten.

Psykoosipotilaiden aktiivivaiheen hoito siirtyi HUS:n toiminnaksi 1.6.2016 alkaen, ja psykoosiyksikön henkilökunta siirtyi HUS:n henkilökunnaksi.

Aikuisille suunnatut matalan kynnyksen palvelut aloitettiin Sandelinikadulla 16.3.2016 ja yksikössä on palveltu 1251 asiakasta.

Päihdepalveluiden toimintatapoja on uudistettu nykikäytäntöjen ja –vaatimusten mukaisiksi erityisesti bentsodiatsepiinihoidon osalta.

Vastaanottojen keskitetty ajanvaraus aloitti toimintansa 13.tammikuuta 2016. Ajanvaraukseen voi nyt soittaa klo 7-15 (pe 7-13) välillä. Takaisin potilaalle soitetaan klo 8 alkaen.

Vastaanottojen kaikissa lääkäreiden viroissa on ollut elokuusta alkaen virkalääkäri tai sijainen, ja suorat yleislääkäriostot lääkärikeskuksista on lopetettu. Palveluseleitä annetaan vieläkin, jos omalääkärille ei ole antaa vastaanottoaika. Päivystysten käyttö on edelleen vähentynyt n. 2300 käynnin verran.

Potilaiden antikoagulaatiohoidon automatisointiprojektin (Forsante) pilotti saatiin toimimaan hyvin, ja Forsanten käyttö kaikkiin piireihin on aloitettu potilaiden hoidon laadun parantamiseksi ja anti-koagulanttihoitoon tarvittavan hoitajatyöpanoksen vähentämiseksi.

Huhtikuun alussa hoitotarvikejakelun toiminta muuttui siten, että varastoista luovuttiin ja hoitotarvikkeet tilataan asiakkaiden sen hetkisen tarpeen perusteella. Jos tarve on säännöllinen, asiakkaiden ei tarvitse tehdä tilausta, vaan 3 kuukauden välein tuotteet voi noutaa terveystakeskuksesta.

Vastaanotoilla aloitettiin nettihoitaja-toiminta helmikuussa. Verkkosivujen kautta voi kysyä nimettömästi sairaanhoitajalta mieltä askarruttavaa asiaa.

Avopalveluissa on työajan toteutumisen seurantaan otettu porrastetusti käyttöön Timecon-järjestelmä.

Sanelunpurkupalvelut kilpailutettiin, ja niiden osalta on siirrytty enenevästi ostopalveluihin työsuhteiden vapautuessa.

Työterveyshuollossa jatkettiin laatutyöhön panostamista. Asiakastytyväisyyskyselyt tehtiin kaupungin esimiehille liittyen työpaikkaselvitysraportteihin ja työfysioterapeuttien ryhmätoiminnasta tehtiin osallistuneille asiakastytyväisyyskysely. Työterveyshuolto osallistui itse Conmedicin asiakastytyväisyyskyselyihin vertailutiedon saamiseksi suhteessa muihin kuntiin.

Ikääntyneiden perhehoito alkoi suunnitellusti helmikuussa. Nelipaikkainen perhehoitokoti aloitti ensimmäisenä ja pitkäaikaiset asiakkaat muuttivat nopeasti aloituksen jälkeen uuteen hoitopaikkaan. Perhehoito on vuoden aikana vakiintunut toimintamallina sekä pitkäaikaisten että lyhytaikaisten asiakkaiden kohdalla. Perhehoidossa on tällä hetkellä sijoitettuna toistakymmentä asiakasta eri pituisiin hoitajaksoihin. Nykyisin perhehoitopaikkoja on myös Hyvinkään ulkopuolelta. Perhehoitajakoulutuksia järjestetään vähintään kaksi kertaa vuodessa. Kotihoidon Mobiiliin siirtyminen lisännyt välittömän työajan määrää selvästi kotihoidossa. Välitön työaika on nyt noin 60 % (joulukuussa 2016 lähihoitajilla 60 % ja sairaanhoitajilla 39 %).

Ympäri vuorokautisen hoidon ja kotihoidon varahenkilöiden toimintamallin ja organisoinnin uudistaminen on saatu päätökseen. Varahenkilöstö siirtyi yhden esimiehen alaisuuteen ja varahenkilöiden toiminta alueena on kotihoito ja ympärivuorokautinen hoito. Muutoksella saavutetaan työntekijöiden sujuva siirtyminen tarpeen mukaisesti yksiköstä toiseen. Vakinaisella varahenkilöstöllä voidaan hoitohenkilöstön saatavuutta turvata ja toisaalta säästää sijaisten hankintaan kuluva esimiesten työaika. Edellä mainitusta syystä varahenkilöiden määräaikaista toimia (vuoden 2018 loppuun asti) lisättiin 5 toimella. Kaupunginvaltuuston talousarvion päätöksessä 28.11.2017 hyväksyttiin ponsi, jossa esitetään siirrettäväksi puolikas hoitajan toimi omaishoitajien lakisääteisten vapaapäivien tekijäksi 1.1.2017 alkaen.

Paavolan Tähkän mielenterveyskuntoutujien asiakkaat ovat kotiutuneet hyvin ja yksikkö on päässyt toimimaan laadittujen suunnitelmien mukaisesti sekä kehittämään toimintaa edelleen.

Palveluohjauksen toimintamallin ja organisoinnin uudistaminen on edennyt suunnitellun mukaisesti vuoden aikana. Syksyllä otettiin käyttöön myös kotihoidossa keskitetyn palvelutarpeen arviointi. Keskitetty palveluohjausyksikkö tarjoaa ikääntyneille ohjausta ja neuvontaa palveluista puhelimitse, tapaamisella sekä kotikäynneillä palvelutarpeen selvittämiseksi sekä palveluiden järjestämiseksi. Työtehtävien muutoksissa on huomioitu 1.3.2016 voimaan astunut Sosiaalihuollon ammattihenkilölaki sekä se, että omatyöntekijä voi olla sosiaalihuollon ammattihenkilö tai silloin, kun se on asiakkaan palvelukokonaisuuden kannalta perusteltu ratkaisu, myös terveydenhuollon ammattihenkilö.

Ikääntyneiden palveluopas on laadittu yhteistyönä eri toimijoiden kanssa. Opas helpottaa tiedon saantia ikääntyneille suunnatuista palveluista ja toimintakykyä ylläpitävistä toiminnoista. Aakkosellisesta oppaasta löytää tietoa julkista, yksityisistä, kolmannen sektorin ja seurakunnan palveluista Hyvinkäällä. Oppaasta löytää myös tiedon, miten eri palveluihin hakeudutaan. Opas julkaistaan vain verkkoversiona.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	635,0	537,5	581,9	511,5
* vakinaiset	624,0	527,0		498,5
* määräaikaiset	11	10,5		13
Työpanos	569,8	475,5		465,7

Kotihoidon vuodelle 2016 asetetun säästötavoitteen johdosta (520 000 euroa) jätettiin täyttämättä lähihoitajan 19 tointa.

Kiinteistöhoitajan toimi muutettiin lähihoitajan toimeksi. Kotihoidossa yhdistettiin kaksi tiimiä yhdelle tiiminvetäjälle. Vapautunut tiiminvetäjän toimi muutettiin sairaanhoitajan toimeksi.

Avopalveluissa siirtyi 5 työntekijää HUS:n työntekijöiksi, ja täyttämättä jätettiin 2 työsuhdetta, kun sanelunpurun ja välinehuollon osalta siirryttiin ostopalveluihin.

Välinehuollon työntekijät siirtyivät HUS:n palvelukseen liikkeenluovutuksella v. 2016 alussa, mikä vähensi henkilöstöä 2 työpanoksen verran.

Tekstinkäsittelyssä siirryttiin entistä enemmän ostopalveluihin, ja vapautuneet 1,5 tekstinkäsittelijän työsuhteet jätettiin täyttämättä.

Psykoosipotilaiden hoito siirrettiin HUS:lle maaliskuussa, ja liikkeenluovutuksella siirtyi HUS:n palvelukseen 3 psykiatrista sairaanhoitajaa ja 1 mielenterveyshoitaja.

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Avopalvelut				
Avohuollon käynnit	126 399	47896*)	60 000	58 650
<i>euroa/käynti</i>	85,10	126,21	106,69	106,31
puhelut ja sähköinen asiointi	51 107	44 538	55 000	45 834
Päivystyskäynnit	24 235	21 474	22 500	19 161
<i>euroa/käynti</i>	155,90	156,23	159,76	172,98
*) Neuvola, opiskelija- ja kouluth siirretty perhe- ja sos.palveluihin ja fysioterapia siirretty tukipalveluihin				
Työterveyshuolto erikseen				
Käynnit yhteensä	11 847	11 101	10 200	11 170
br. -euroa/käynti	107,90	109,39	144,73	126,74
Puhelut ja sähköinen asiointi	4 195	4 230	4 200	5 195
<i>Työterveyshuollon euro/käynti- toiminnasta puuttuu aikaveloitteinen toimintamme, jota on enenevässä määrin.</i>				
<i>Tilastoinnista puuttuvat työterveysneuvottelut, työpaikkakäynnit, eril.ryhmät ja työpaikkakokoukset, toimintasuunnitelmat, työsuojelukokoukset! Aikaveloitteista toimintaa on v. 2015 yhteensä: 2 355 tuntia</i>				
Hammashuolto				
Käynnit yhteensä	49 686	47 741	45 000	46 792
<i>euroa/käynti</i>	58,30	60,15	68,64	55,87
<i>Puhelut</i>	578	710	650	328
Psykiatriset käynnit	13 476	17 831	14 500	12 481
<i>euroa/käynti</i>	85,70	76,17		104,72
<i>Puhelut ja sähköinen asiointi</i>	1 996	1 937	3 000	1 282
A-klinikan käynnit	6 912	9 218	8 500	9 571
<i>euroa/käynti</i>	71,10	45,11		44,30
<i>Puhelut ja sähköinen asiointi</i>	392	480	600	348
Koti-, asumis- ja sairaalapalvelut				
Omaishoidontuen saajat	247	135	140	129
euroa/saaja/vuosi	5 036	5 350	6 114	5 291
Kotihoito				
Asiakkaat/ omat/ koko ajan jakso	1 018	518 **)	450	395
Omat käynnit	217 255	219 373	190 200	200 474
euroa/ käynti	25,72	21,35	21,34	21,42
Omat asiakastyötunnit	78 323	79 102	77 000	72 907
euroa/asiakastyötunti	*****) 71,34	59,21	52,71	58,90
Kotihoidon välitön työaika/ oma	*)	53,3 %	55-60 %	58 %
Asiakkaat/ osto palvelusetelillä		0	-	-
Kotihoidon asiakastyötunnit/ osto	*)	0	-	-
euroa/tunti/osto	*)	0	-	-

Kotitehon asiakkaat	240	328	960	178/kk
Tehostetun kotihoidon käynnit	3 565	4 247	12 700	25 577
euroa/ käynti	80,88	75,62	74,46	47,55
Tehostetun kotihoidon asiakastyötunnit	2 189	2 887	10 000	11 458
euroa/ tunti	131,72	111,24	94,57	106,13
Omat hoitopäivät/ TK- sairaala	42 875	37 289	37 600	39 049
euroa/hoitopäivä	206,85	181,00	192,94	170,73
Paikat	117	102	102	102
Ostetut hoitopäivät/ Kiljava	4 028	4 049	4 130	4 345
euroa/hoitopäivä	143,02	145,75	140,92	151,22
Paikat	11	12	11	12
Omat asumispalvelut				
Paikat yhteensä ***)	142	150	175	176
Hoitopäivät yhteensä	51 714	54 656	63 700	62 112
Erittely				
tuettu asumispalvelu	9 463	9 163	7 600	6 771
euroa/hpv	90,68	47,43	65,44	42,98
tehostettu asumispalvelu	42 251	42 844	45 200	45 357
euroa/hpv	124,45	101,28	112,22	105,66
josta lyhytaikaiset hoitopäivät ****)	ei vrt. tietoa	ei seurattu v.20	3 285	4 100
tuettu psykiatrinen *****)	ei vrt. tietoa	2 649	10 900	9 984
euroa/hpv	ei vrt. tietoa	71,60	64,86	63,77
Ostetut asumispalvelut				
Paikat yhteensä ***)	217	235	238	231
Hoitopäivät yhteensä	79 269	85 884	86 770	84 484
Erittely				
tuettu asumispalvelu	9 717	7 566	9 120	7 301
euroa/hpv	48,43	65,27	67,43	77,17
tehostettu asumispalvelu	57 829	56 793	60 900	62 092
euroa/hpv	92,85	97,80	98,80	99,01
tuettu psykiatrinen *****)		9 332	3 650	3 235
euroa/hpv *****)		75,41	30,14	78,63
tehostettu psykiatrinen	11 723	12 193	13 100	11 856
euroa/hpv	124,45	81,35	72,37	87,04
Perhehoito, asiakkaat/vuosi	1.2.2016 alk.	1.2.2016 alk.	10	72
perhehoidon hoitopäivät	1.2.2016 alk.	1.2.2016 alk.	3 000	1 843
Laitoshoido/vanhainkodit				
Paikat yhteensä	80	60	60	60
Hoitopäivät yhteensä	29 297	27 358	18 700	22 922
euroa/hpv	119,66	109,18	148,34	110,58
josta				
pitkäaikaiset hoitopäivät *)		24 638	18 700	22 596
lyhytaikaiset hoitopäivät *)		2 720	0	326

*) ei seurattu vuonna 2014 /

***) eri asiakkaat/kuukausi

****) hoitopäivät muunnettuna 100% täyttöasteen mukaisiksi hoitopaikoiksi (laskennallinen luku)

*****) Omaishoidon tuen jako 1.1.2015 alkaen alle 65-vuotiaisiin ja 65 vuotta täyttäneisiin

*****) toiminta alkanut 1.8.2015 osittain, toiminta laajenee 1.10.2015

*****) tuettu psykiatrinen asumispalvelu siirtynyt 1.1.2015 avopalveluista koti- asumis- ja sairaalapalveluihin

*****) suoritelaskenta peruste muuttunut, euroa/asiakaskäynti 2016 ei sisällä yökotihoiton ja kotiutustiimin suoritteita

Perusterveydenhuollon avohoidon nettomenot/asukas (ei hammashuoltoa)			
	Tp 2014	Tp 2015	
Hyvinkää	439	697	
Kuuma-kunnat	358	545	
Uusimaa	374	535	
Koko maa	394	621	
Hammashuolto			
Hyvinkää	73		
Kuuma-kunnat	78		
Uusimaa	78		
Koko maa	79		

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Avopalvelut	-20 047	-17 150	-16 827 033	-18 110 506	-16 498	-18 127 004	1 299 971
*Koti-, asumis- ja sairaala- palvelut	-33 499	-30 291	-30 780 727	-31 721 996	-94 418	-31 816 414	1 035 687
Toimintatuotot	12 313	11 666	12 661 462	11 426 730	0	11 426 730	1 234 732
Toimintakulut	-65 859	-59 107	-60 269 221	-61 259 232	-110 916	-61 370 148	1 100 927
Toimintakate	-53 546	-47 441	-47 607 759	-49 832 502	-110 916	-49 943 418	2 335 659
Toimintakateen muutos	1 012	6 105	-166 838				
muutos%	1,9	11,4	-0,4				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Suun terveydenhuollon käynnit ovat samaa suuruusluokkaa kuin aiemmin. 2% vähennys vuoteen 2015 verrattuna johtunee viime vuoden jonon purku –käyntien määrästä ja oikomishoidon tilapäisestä käyntimäärän vähenemisestä oikomishoidon erikoishammaslääkärin irtisanouduttua huhtikuussa 2015.

Vastaanottojen käyntimäärä on lisääntynyt viime vuoteen verrattuna lähes 10 000 käyntiä. Tämä johtunee pääasiassa lääkärinvirkojen paremmasta täyttöasteesta.

Laboratoriotutkimusten määrä pysyi ennallaan, mutta röntgentutkimusten määrä laski jonkin verran vuoteen 2015 verrattuna.

Yhteispäivystyksen käyttö väheni vuoteen 2015 verrattuna n. 2300 käyntiä, mikä johtunee vastaanottoille avattujen puolikiireaikojen lisäyksestä n.1000 vastaanottoajalla ja palvelusetelin käytön kasvusta n. 550:llä sekä lääkärinvirkojen entistä paremmasta täyttöasteesta.

Psykiatristen käyntien määrän vähentyminen n. 5000 käynnillä ja puheluiden määrän pieneneminen n. 700:lla johtuu psykoosipotilaiden hoidon siirtymisestä HUS:n vastuulle. Kahden psykiatrin

irtisanouduttua vuoden alkupuolella on jouduttu käyttämään vuokrapsykiatreja, mikä on lisännyt käyntien hintaa.

Päihdepalvelujen käynnit ovat lisääntyneet n. 300:lla. Päihdepalvelujen kysyntä on kasvanut ja muuttunut alkoholihoidoista huumevieroituksen ja lääkevieroituksen suuntaan. Sinne on osoitettu lisää lääkäripalveluja.

Matalan kynnyksen palvelut päihde- ja mielenterveystyössä aloitettiin maaliskuussa 2016. Vuoden loppuun mennessä oli palveltu 1251 asiakasta ja vastattu 885 puheluun. Kotihoidon yhtenä sitovana tavoitteena oli saavuttaa välittömän ja välillisen työajan suhteeksi vähintään 55 %. Kotihoidon palveluprosesseja ja käytännön toimintatapoja on tarkasteltu ja uudistettu, lisäksi teknologian käyttöä (mobiilit, sähkölukko) lisätty edelleen. Välillisen ja välittömän työajan suhde oli joulukuussa 2016 60 lh / 39 sh%.

Kotihoito on sisältänyt vuonna 2014 ja 2015 peruskotihoidon lisäksi kotiutustiimin ja yökotihoidon suoritteet. Vuoden 2016 alusta kotiutustiimi, yökotihoito ja tehostettu kotihoito yhdistettiin kotitehoksi, jonka suoritteita seurataan omana kokonaisuutenaan. Näin ollen vuoden 2016 kotihoidon suoritteissa ei näy kotiutustiimin eikä yökotihoidon suoritteita.

Kotihoidossa asiakasmäärää on aiemmin seurattu vuositasolla. Vuoden 2014 asiakasmäärä on saatu laskemalla yhteen koko vuoden asiakasmäärä (henkilötunnukset yhteen kertaan). Vuoden 2015 alusta on siirrytty kotihoidon osalta seuraamaan vuositasolla kuukausittaisten asiakasmäärien toteuman keskiarvoa. Kotitehossa sama muutos asiakasmäärän seurannassa on tehty vuodelle 2016.

Kotihoidossa oli sitovana tavoitteena kotihoidon tuntikustannusten laskeminen – 4 % edellisvuoteen verrattuna. Tavoite saavutettiin lähes, ollen -3,2%.

Kiljavalla ollut koko vuoden yksi potilas enemmän, kuin talousarviossa arvioitu.

Perhehoito käynnistyi arvioitua nopeammin ja vuoden 2016 aikana perhehoidon piirissä oli yhteensä 72 asiakasta (TP 2016 arvio 10).

Avopalveluiden talousarvio toimintakate alittui n.7%:lla, 1,3 milj.eurolla. Poikkeama johtui pääosin asiakasmaksutulojen ylittymisestä, 852 000 eurolla, kun asiakasmaksuasetus muuttui v. 2016 alussa. Toimintakulut alittuivat n. 448 000 eurolla.

Koti-, asumis- ja sairaalapalveluissa talousarvio toimintakate alittui n. 3%:lla, 1,0 milj.eurolla. Poikkeama johtui asiakasmaksutulojen ylittymisestä, 383 000 eurolla, kun asiakasmaksuasetus muuttui v. 2016 alussa. Toimintakulut alittuivat n. 653 000 eurolla, jossa näkyy vaikutus uusista toimintamalleista.

Vastuualueilla tehtyjen toiminnallisten muutosten vaikutukset ovat tuottaneet tulosta – työntuottavuus on kasvanut ja kokonaiskustannukset ovat alentuneet talousarviotilanteesta.

Kokonaisuutena tulosalueen toimintakate alittui 2.3 milj.eurolla.

650 Erikoissairaanhoido ja tukipalvelut

Olennaiset tapahtumat

Yhteistyössä HUS:n kanssa käynnistetty ”YHTÄ”- projekti jatkuu.

Varaudutaan yhteiseen toimintaan tulevassa Sairaalanmäen uudisrakennuksessa ja suunnitellaan toimintoja.

Kuntoutuksessa aloitti tammikuussa vakinainen osa-aikainen puheterapeutti, palvelut suunnataan aikuisväestölle.

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	0,0	27,5	29,0	32,0
* vakinaiset		25,5		28,0
* määräaikaiset		2,0		4,0
Työpanos		25,5		27,4

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
HUS-piiri				
NordDRG-tuotteet HUS	23 533	22 630	20 000	23 317
Hoitopäivät HUS	9 439	8 154	13 000	6 956
Avokäynnit HUS	56 107	59 395	53 000	65 153
Lääkärikäynnit, yksityiset	5 965	5 740	3 000	6 024
Hoitopäivät, Kiljava	2 719	2 800	2 600	3 729
Poliklinikkakäynnit /Rinnekoti	210	0	215	311
Asiantuntija ja tukikeskuskäynnit /Eteva	62		230	0
Erikoissairaanhoidon menot, euroa/asukas				
Hyinkää	1145	1230		
Kuuma-kunnat	1053	1107		
Uusimaa	1043	1100		
Koko maa	1165	1215		

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Erikoissairaanhoido	-51 976	-54 583	-50 365 608	-53 730 741	-177	-53 730 918	3 365 310
Tukipalvelut	-2 292	-2 650	-2 982 987	-2 530 375	0	-2 530 375	-452 612
Toimintatuotot	332	385	375 993	399 700	0	399 700	-23 707
Toimintakulut	-54 599	-57 618	-53 724 589	-56 660 815	-177	-56 660 992	2 936 403
Toimintakate	-54 267	-57 233	-53 348 596	-56 261 115	-177	-56 261 292	2 912 696
Toimintakatteen muutos	-1 549	-2 966	3 884 269				
muutos%	-2,9	-5,5	6,8				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

HUS:n osalta vuodelle 2016 kohdistui normaalien palvelutuotannon ennakkojen lisäksi palveujen tasauslaskut, kalliin hoidon ennakko ja sen tasaukset sekä näiden lisäksi poikkeuksellisesti vuotta 2015 koskeva tulokseen perustuva hyvitys 1.7 milj. euroa sekä normaali vuodelle 2016 kohdentuva tulokseen perustuva palautus 3.3. milj. euroa. Näiden em. osuuksien pohjalta HUS:n palveluiden ostojen osalta toimintakate alittuu n. 3.6 milj. eurolla.

Kiljavan palveluiden ostot ylittyvät 382 000 eurolla. Hoitopäivät ylittyvät 1 129 päivällä. Kiljavan sopimuksen mukainen paikkakäyttö Hyvinkään osalta on 18,3 ja toteutunut keskiarvo kokovuodelta on 22,1. Suoraan Hyvinkään sairaalasta jatkokuntoutukseen siirtyneiden määrä oli syyskuussa jo suurempi kuin edellisen vuoden aikana suoraan siirtyneiden määrä.

Muun erikoissairaanhoidon osalta käyttö on merkittävästi suurempi kuin talousarviossa arvioitu käyntimäärä vuodessa, mutta talousarvio on kuitenkin alittunut palveluiden ostojen osalta n. 176 000 eurolla. Hyvinkääläisten erikoissairaanhoidon hoitajaksoja oli vuonna 2016 179 vähemmän kuin edellisenä vuonna (v 2015 2011 hoitajaksoa, v 2016 1832 hoitajaksoa).

SOSIAALI- JA TERVEYSTOIMI YHTEENSÄ

Henkilöstö

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	783,0	767,5	800,6	755,0
* vakinaiset	759,5	739,0	0,0	722,0
* määräaikaiset	23,5	28,5	0,0	33,0
Työpanos	692,2	675,5		669,7

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
Toimintatuotot	23 700	25 535	27 358 265	25 624 068	0	25 624 068	1 734 197
Toimintakulut	-165 164	-169 579	-167 045 635	-170 661 233	-633 531	-171 294 764	4 249 129
Toimintakate	-141 465	-144 044	-139 687 370	-145 037 165	-633 531	-145 670 696	5 983 326
Toimintakateen muutos	-2 762	-2 579	4 356 515				
muutos%	-2,0	-1,8	3,0				

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Koko sosiaali- ja terveystoimen henkilöstömäärä on vähentynyt verrattaessa tilinpäätöksiin 2014 ja 2015 sekä on myös alle talousarvion 2016.

Sosiaali- ja terveystoimen toimintakate alittuu HUS:n n. 5,0 milj. euron tulokseen perustuvien palautusten johdosta. Myös tulokertymän kasvulla on toimintakatteeseen alittava vaikutus, tuloja on kertynyt asiakasmaksutulojen korotuksen myötä, palvelujen kasvun myötä sekä hankkeiden saamien tulojen myötä. Vaihtelua on eri osa alueilla, toisaalla tulokertymät ovat vähentyneet.

Toimintakulut on myös oman toiminnan kehittämisellä saatu pidettyä kurissa ja tulosalueet ovat pysyneet talousarviossa ja ylityksiä tulosaluetasolla ei ole.

9.2 Tuloslaskelmaosan toteutuminen

Vuoden 2016 talousarvion tuloslaskelman toteutuminen (1000 euroa, Hyvinkään Vesi ei ole mukana laskelmassa, talousarvio lautakuntien hyväksymien käyttösunnitelmien mukainen):

	Talous- arvio	Ta- muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Myyntituotot	45 196	45	45 241	44 472	-768
Maksutuotot	14 548	69	14 617	15 470	853
Tuet ja avustukset	3 889		3 889	4 313	424
Muut tuotot	31 381		31 381	31 016	-365
TOIMINTATUOTOT	95 013	114	95 128	95 271	144
Ilman myyntivoittoja	90 513	0	90 628	91 393	880
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	5 497		5 497	7 159	1 662
Henkilöstökulut	-123 053	-430	-123 482	-119 708	3 774
Palkat ja palkkiot	-93 256	-424	-93 680	-90 624	3 056
Henkilösivukulut	-29 797	-6	-29 802	-29 085	718
Palvelujen ostot	-151 684	-242	-151 925	-148 333	3 593
Aineet, tarvikkeet, tavarat	-12 500	-165	-12 665	-13 224	-560
Avustukset	-20 669	203	-20 466	-20 435	31
Muut kulut	-28 549	0	-28 549	-27 955	593
TOIMINTAKULUT	-336 453	-634	-337 087	-329 656	7 432
Ilman myyntitappioita				-329 647	
TOIMINTAKATE	-235 943	-520	-236 463	-227 226	9 237
Ilman myyntivoittoja/tappioita	-240 443		-240 963	-231 095	9 867
Verotulot	195 675	345	196 020	198 503	2 483
* kunnallisvero	170 872	345	171 217	173 918	2 701
* yhteisövero	11 526		11 526	11 167	-359
* kiinteistövero	13 277		13 277	13 417	140
Valtionosuudet	51 788	0	51 788	53 470	1 682
* peruspalvelujen valtionosuus	56 788		56 788	57 094	306
* opetus- ja kultt. valt.os	-5 000		-5 000	-3 624	1 376
Verorahoitus yhteensä	247 463	345	247 808	251 973	4 165
Korkotuotot	131		131	70	-61
Muut rahoitustuotot	1 352		1 352	1 354	2
Korkokulut	-2 540		-2 540	-2 078	462
Muut rahoituskulut	-80		-80	-47	33
Rahoitustuotot ja -kulut	-1 137	0	-1 137	-702	435
VUOSIKATE	10 383	-175	10 208	24 045	13 837
Ilman myyntivoittoja/tappioita	5 883	-175	5 708	20 176	14 467
Poistot	-15 386		-15 386	-15 440	-54
Satunnaiset tuotot ja kulut					
TILIKAUDEN TULOS	-5 003	-175	-5 177	8 605	13 782

Sitovat määrärahat on esitetty tummennettuina.

Luvut sisältävät myös sisäiset erät.

Talousarviomuutokset

Sivistystoimen toimialalla siirrettiin investointien kalustomäärärahoista käyttötalouteen 50 000 euroa. Samoin myös sosiaali- ja terveystoimen toimialalla siirrettiin kalustomäärärahasta käyttötalouteen 25 000 euroa.

Kaupunginvaltuusto myönsi lisämäärärahan sijoituksiin Keski-Uudenmaan Informaatioteknologia Oy:lle myönnettävään pääomalainaan 139 431 euroa. Pääomalainapäätöstä ei kuitenkaan ollut tarve panna täytäntöön.

Teknisen toimialan sisällä tehtiin palvelualueiden välinen määrärahasiirto, joka hyväksyttiin kaupunginvaltuuston kokouksessa 20.6.2016. Tekniseltä palvelukeskukselta siirrettiin tekniikan hallintoon ja kehittämiseen 40 000 euroa. Taustalla oli yhden henkilön siirtyminen mittaupalveluista yhteiseen asiakaspalvelupisteeseen.

Kaupunginvaltuusto hyväksyi 20.6.2016 kokouksessaan lisämäärärahan 2 040 000 euroa Finex Capital Oy:n (tuleva Finesco Capital Oy; perustettava yhtiö) osakekannan ostamiseen sekä lisämäärärahan 300 000 euroa kaupungin omistaman uimalan laajennuksen suunnitteluun.

Opetuslautakunnan alaisen toiminnan sisällä toimeenpantiin palvelualueiden välisiä määrärahasiirtoja, jotka kaupunginvaltuusto hyväksyi 12.12.2016 (§ 97). Perusopetukselle myönnettiin lisämäärärahaa 1 025 292 euroa, joka katettiin sivistystoimen hallinnosta (121 776 euroa), yleissivistävästä koulutuksesta (114 260 euroa) ja varhaiskasvatuksesta (789 256 euroa).

Konserni- ja tukipalveluille myönnettiin lisämäärärahaa 345 000 euroa, joka katettiin kunnallisverotuottoarviota korottamalla.

Vuoden 2016 talousarvioon sisältyi henkilöstökeskuksen tulosalueelle varaus varhaiseläkemaksuihin ja kesätyöntekijöiden palkkaamiseen. Määrärahat siirrettiin vuoden aikana katteeksi niille kustannuspaikoille, joihin toteutumat kohdistuivat. Koko kaupungin toimintakatteeseen näillä siirroilla ei ole vaikutusta.

Varhaiseläkeperusteisen maksun kate oli yht. 862 930 euroa ja nuorten kesätyöllistämisen kate oli yht. 106 529 euroa.

9.3 Investointiosan toteutuminen

Investointimenojen toteuma ilman vesihuoltoa oli 16,2 milj. euroa, mikä alitti alkuperäisen talousarvion 5,9 milj. eurolla. Vesi –liikelaitos mukaan luettuna investointimenojen toteuma oli 19,6 milj. euroa. Kaupungin investointien nettomenot ilman myyntivoittoja ja –tappioita olivat 14,5 milj. euroa ja Hyvinkään Vesi –liikelaitos mukaan luettuna 17,8 milj. euroa.

Investointimenot toteutuivat talousarviota pienempänä kaikissa muissa investointiryhmissä, paitsi julkisessa käyttöomaisuudessa, johon kaupunginvaltuusto myönsi ylitysoikeuden kokouksessaan 30.1.17 § 6. Investointimenojen ylitys oli vähäinen, 0,08 milj. euroa (1,1 %). Investointimäärärahan ylitykseen vaikuttivat eniten vaikuttaneet Hangonsillan alueen esirakentamisen ja Ylijurvankadun alueen rakentamisen määrärahaylitykset, joissa kyse on ollut osin myös arviointivaikeudesta uudentyypisissä hankkeissa.

Maan hankintaan olemassa ollut 1,5 milj. euron määrärahavaraus jäi käyttämättä lähes kokonaan. Talousarviovaraus ja itse maanhankinta ja sen toteuttamistavat liittyvät kaupungin maankäytön toteuttamisohjelmaan.

Talonrakennushankkeisiin käytettiin 5,5 milj. euroa, jossa suurimpina kohteina oli Sveitsin Uimalan peruskorjaus 1,8 milj. euroa, johon saatiin valtionrahoitusosuutta 0,6 milj. euroa ja Kenttädun päiväkotia 1,4 milj. euroa. Merkittävin syy sille, että talonrakentamishankkeiden nettomäärärahaikäyttö oli 3,0 milj. euroa suunniteltua pienempi, liittyi Kenttädun päiväkodin kaksivuotisen investointihankkeen menojen vuosikohtaiseen jaksottumiseen: ensimmäisenä vuonna 2016 kulut jäivät 1,4 milj. euroa suunniteltua pienemmiksi.

Kunnallistekniikan uudisrakentamiseen käytettiin 3,2 milj. euroa, johon saatiin rahoitusosuutta 0,5 milj. euroa ja kunnallistekniikan korvausinvestointeihin käytettiin 3,2 milj. euroa.

Irtaimen omaisuuden investoinnit jäivät myös selvästi, 1,1 milj. euroa, alle talousarvion. Erityisesti sosiaali- ja terveystoimen irtaimen omaisuuden hankintoihin oli varattu määrärahaa enemmän kuin lopulta toteutui: Lastentalo ja aikuistentalo -hankkeet viivästyivät.

Suunniteltua pienemmästä toteumasta huolimatta investointimenot olivat kuitenkin 2,5 milj. euroa suuremmat kuin edellisenä vuonna. Niin sanottujen normaalien ja jatkuvien korvausinvestointien lisäksi tilikauden investointimenot kohdistuivat eräisiin erikseen mainittaviin kohteisiin. Kenttädun päiväkodin investointihanke mahdollistaa päiväkotiverkon kehittämisen ja Sveitsin Uimalan peruskorjauksen ensimmäinen vaihe on alku paitsi Uimalan, myös koko Sveitsin alueen kehittämiseksi. Uusien asuinalueiden maanrakennus ja kunnallistekniikan rakentaminen luovat edellytykset kaupungin kasvulle ja edelleen palvelujen rahoitus pohjan säilymiselle.

TALONRAKENNUS hankkeet vuonna 2016

Rakennukset	Kust.arvio	Käytetty aiemmin	Tot2015	Ta2016	Ta- muutos	Tot2016	Erotus muutoksen jälkeen
Opetustoimen rakennukset							
Keskuslukio	-17 400			-150		0	150
Varhaiskasvatuksen rakennukset							
Kenttäkadun päiväkodin laajennus	-7 000		-12	-3 400		-1 366	2 034
Kulttuuri- ja vapaa-aikatoimen rakennukset							
Uimahallin peruskorjaus	-3 000		-1 098	-1 800	-300	-1 834	266
Tulot	930			930		605	-326
Netto	-2 070						
Perusturvan rakennukset							
Muut rakennukset							
Rakennusten vuosikorjaukset ja muutostyöt/lista			-2 369	-3 100	650	-2 262	188
Rakennukset yhteensä	Kust.arvio	Käytetty aiemmin	Tot 2015	Ta2016	Ta- muutos	Tot2016	Erotus muutoksen jälkeen
Investointimenot	-27 400	0	-3 480	-8 450	350	-5 462	2 638
Rahoitusosuudet	930	0	0	930	0	605	-326
Nettomenot	-26 470	0	-3 480	-7 520	350	-4 858	2 312

9.4 Rahoitusosan toteutuminen

1000 euroa	Talous- arvio	Ta- muutos	Ta muu- toksen jälkeen	Toteuma	Poikkeama
Varsinainen toiminta ja investoinnit					
Vuosikate	10 383	-175	10 208	24 045	13 837
Satunnaiset erät					
Tulorahoituksen korjauserä	-4 500		-4 500	-3 860	640
Tulorahoitus	5 883	-175	5 708	20 185	14 476
Investointimenot	-19 765	-2 305	-22 070	-16 203	5 867
Rahoitusosuudet inv.menoihin	930		930	1 167	237
Pys.vastaavien luovutustulot	6 500		6 500	4 535	-1 965
Investoinnit	-12 335	-2 305	-14 640	-10 501	4 139
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahoitus	-6 452	-2 480	-8 932	9 684	18 615
Rahoitustoiminta					
<i>Antolainauksen muutokset</i>	<i>-140</i>	<i>0</i>	<i>-140</i>	<i>0</i>	<i>140</i>
* Antolainasaamisten lisäys	-140		-140	0	140
* Antolainasaamisten vähennyks.	0		0	0	0
<i>Lainakannan muutokset</i>	<i>6 550</i>	<i>0</i>	<i>6 550</i>	<i>-985</i>	<i>-7 535</i>
* Pitkäaik.lainojen lisäys	24 550		24 550	10 000	-14 550
* Pitkäaik.lainojen vähennys	-18 000		-18 000	-10 985	7 015
* Lyhytaikaisten lainojen muutos			0	0	0
<i>Oman pääoman muutokset</i>				0	
<i>Muut maksuvalmiuden muut.</i>	1 250		1 250	9 003	7 753
Rahoitustoiminnan nettokassv.	7 660	0	7 660	8 019	358
Rahavarojen muutos	1 208	-2 480	-1 271	17 702	18 974

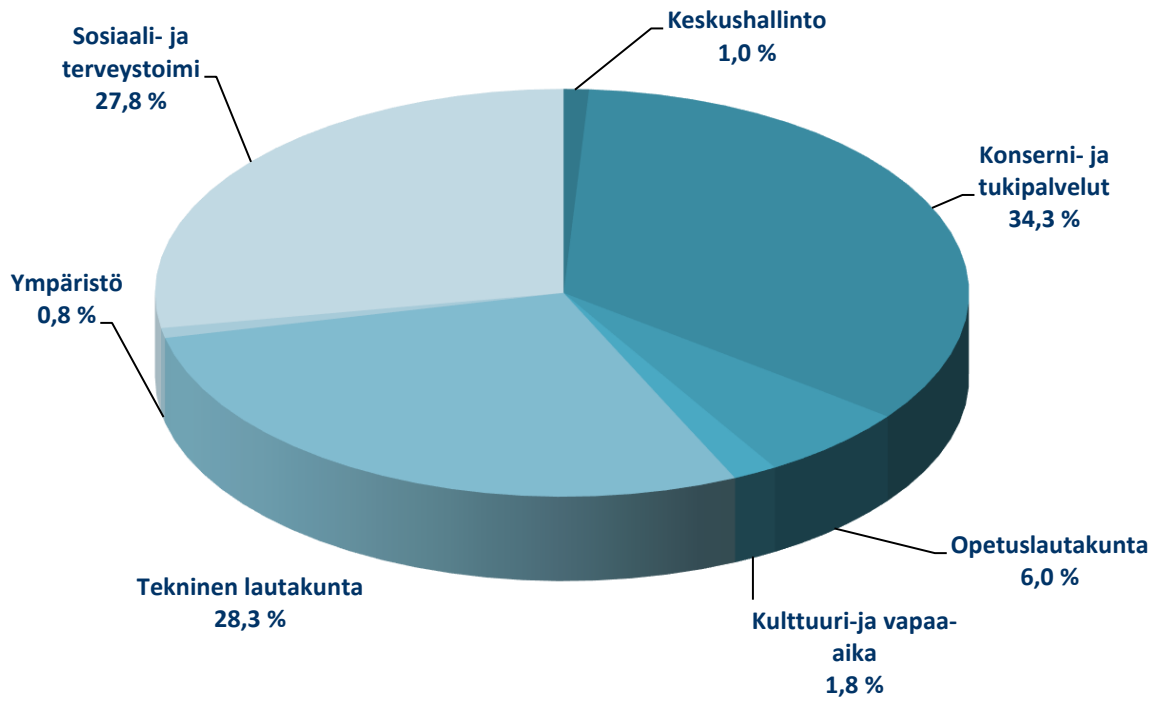
9.5 Yhteenveto talousarvion toteutumisesta

9.5.1 Käyttötalouden yhteenveto toimielimittäin

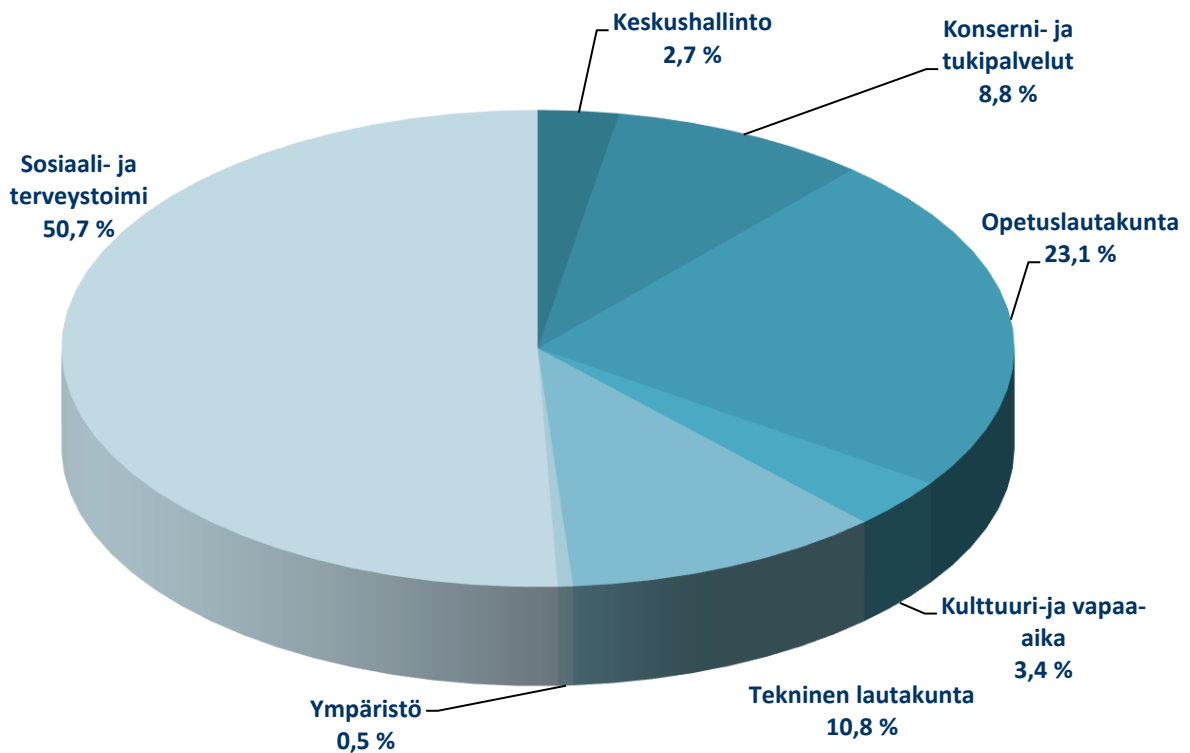
1000 EUROA	Talous- arvio	Ta- muutos	Ta muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
TOIMINTATUOTOT					
Tarkastuslautakunta	7		7	7	0
Keskusvaalilautakunta	0		0	0	0
Kaupunginhallitus	239		239	242	2
Henkilöstöjaosto	693		693	733	40
Konserni- ja tukipalvelujaosto	34 137		34 137	33 845	-292
Opetuslautakunta	5 520	114	5 635	5 926	292
Kulttuuri- ja vapaa-aika	1 267		1 267	1 735	467
Tekninen lautakunta	27 735		27 735	27 931	196
Ympäristölautakunta	786		786	775	-11
Sosiaali- ja terveyslautakunta	25 624		25 624	27 358	1 734
TOIMIALAT	96 010	114	96 125	98 552	2 427
Hyvinkään Vesi	10 241	-400	9 841	10 010	169
YHTEENSÄ	106 252	-286	105 966	108 562	2 596
TOIMINTAMENOT					
Tarkastuslautakunta	-161		-161	-145	16
Keskusvaalilautakunta	0		0	0	0
Kaupunginhallitus	-5 812	-16	-5 828	-5 266	563
Henkilöstöjaosto	-4 660	928	-3 732	-3 601	130
Konserni- ja tukipalvelujaosto	-29 774	-440	-30 214	-28 894	1 319
Opetuslautakunta	-76 340	-290	-76 630	-76 105	525
Kulttuuri- ja vapaa-aika	-10 833	-37	-10 870	-11 186	-316
Tekninen lautakunta	-36 437	-145	-36 583	-35 724	859
Ympäristölautakunta	-1 775		-1 775	-1 680	95
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-170 661	-634	-171 295	-167 046	4 249
TOIMIALAT	-336 453	-634	-337 087	-329 647	7 440
Hyvinkään Vesi	-5 116		-5 116	-4 852	264
YHTEENSÄ	-341 569	-634	-342 203	-334 499	7 704
TOIMINTAKATE					
Tarkastuslautakunta	-153	0	-153	-138	16
Keskusvaalilautakunta	0	0	0	0	0
Kaupunginhallitus	-5 573	-16	-5 589	-5 024	565
Henkilöstöjaosto	-3 967	928	-3 039	-2 869	170
Konserni- ja tukipalvelujaosto	4 364	-440	3 924	4 951	1 027
Opetuslautakunta	-70 820	-176	-70 996	-70 179	817
Kulttuuri- ja vapaa-aika	-9 566	-37	-9 602	-9 451	151
Tekninen lautakunta	-8 702	-145	-8 847	-7 793	1 055
Ympäristölautakunta	-989	0	-989	-906	84
Sosiaali- ja terveyslautakunta	-145 037	-634	-145 671	-139 687	5 983
TOIMIALAT	-240 443	-520	-240 963	-231 095	9 867
Hyvinkään Vesi	5 125	-400	4 725	5 158	433
YHTEENSÄ	-235 318	-920	-236 237	-225 937	10 300

Tuotot ja kulut sisältävät sisäiset erät. Valmistus omaan käyttöön sisältyy toimintatuottoihin.

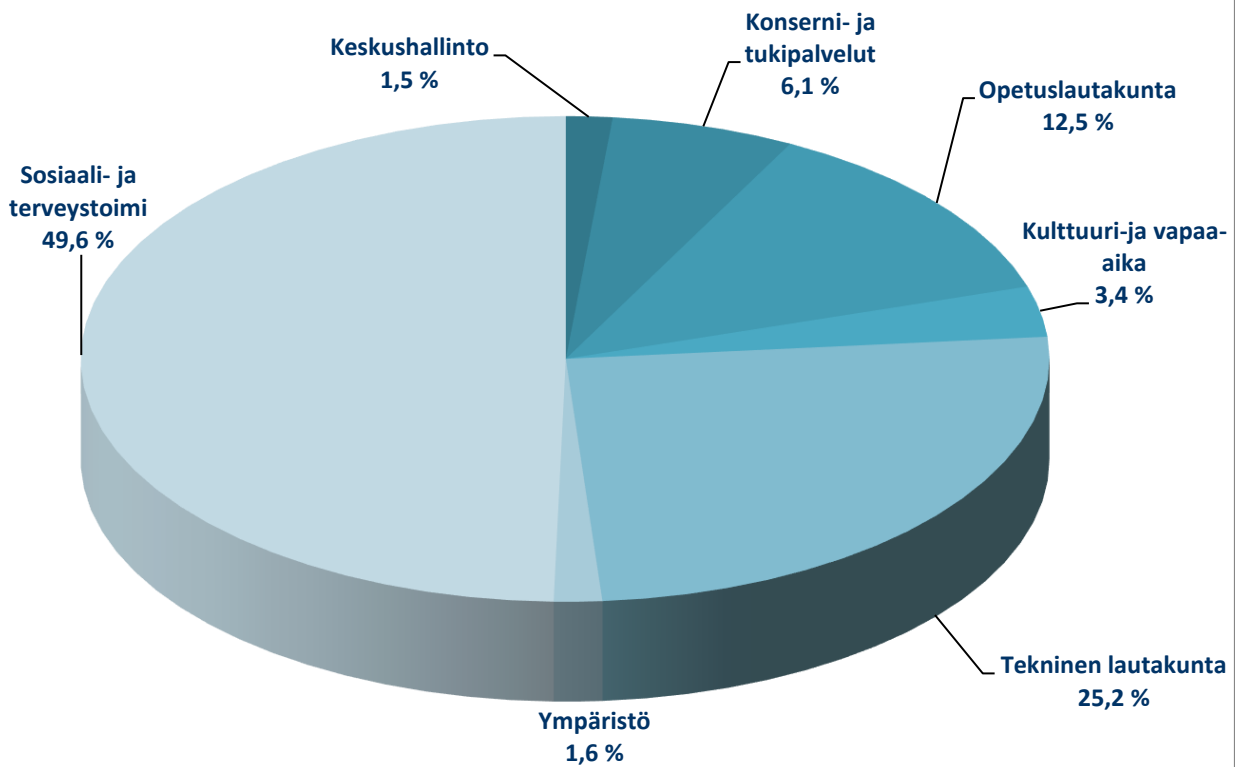
Toimintatulot 2016

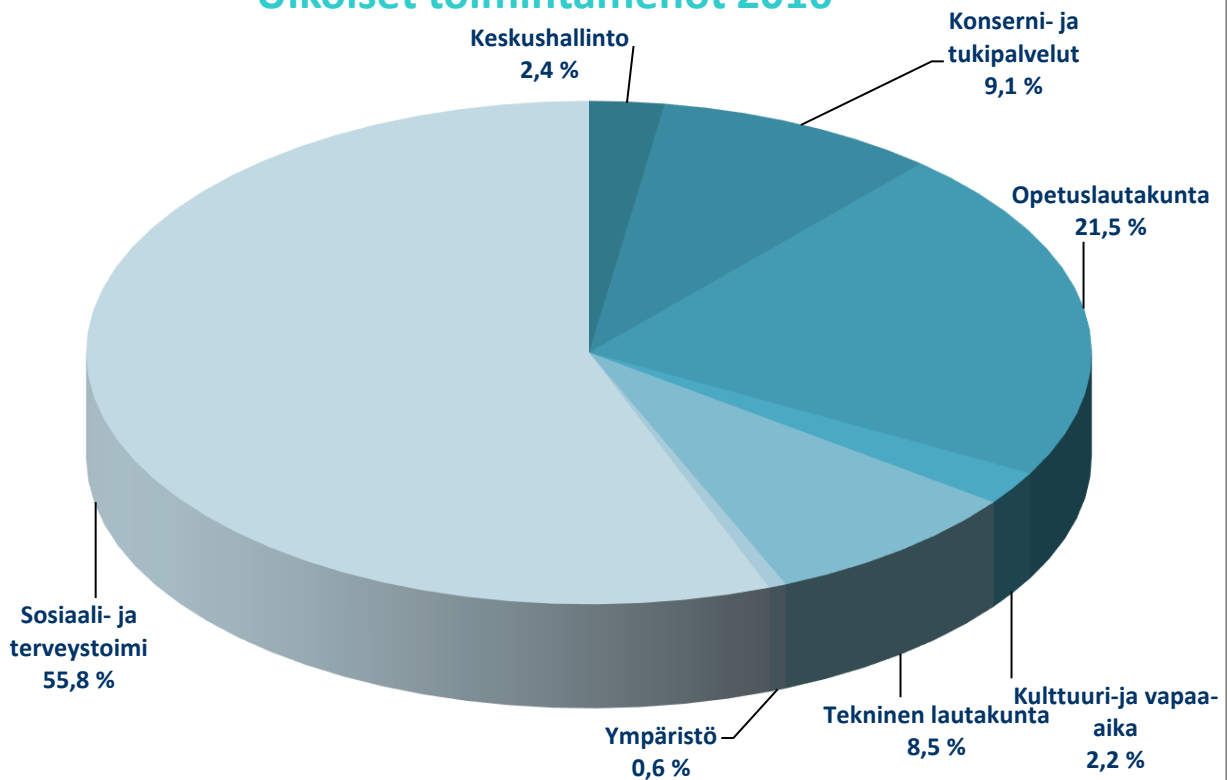
Toimintamenot 2016

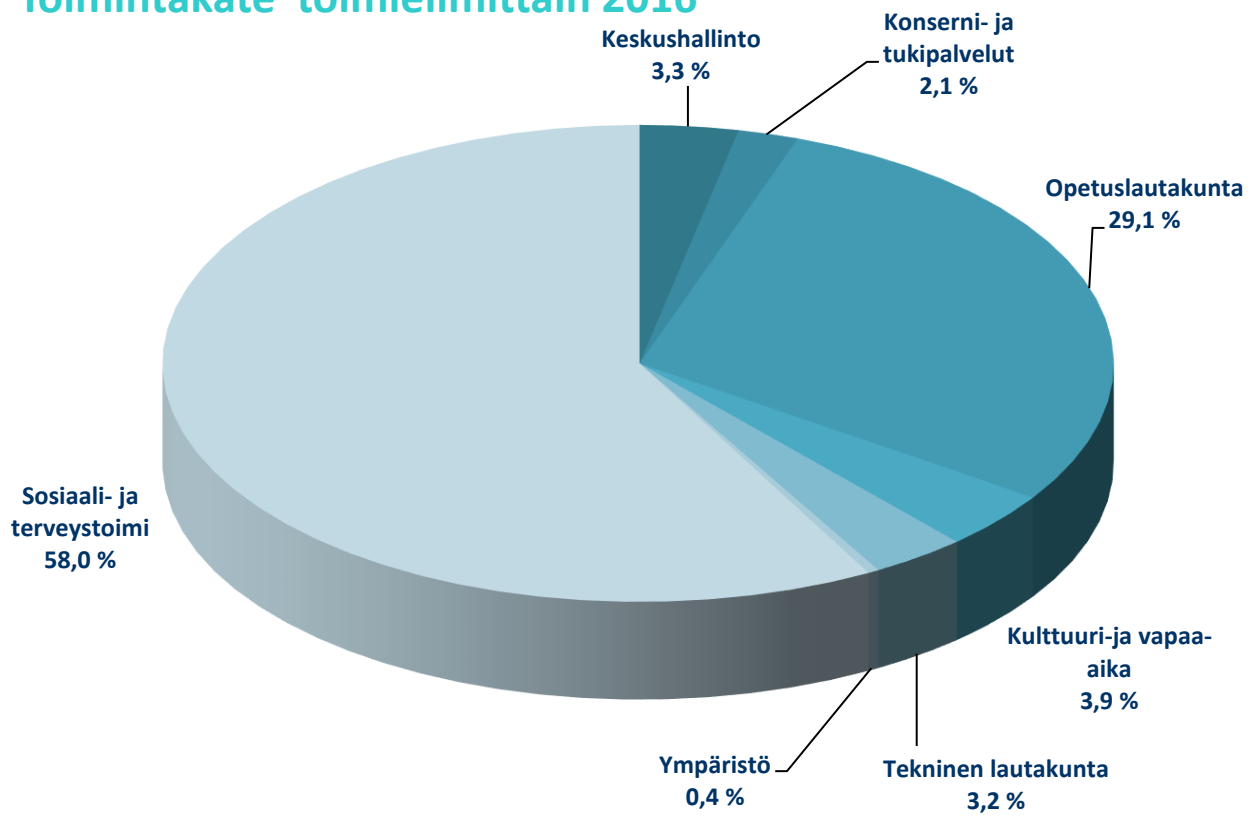
Ulkoiset toimintatulot 2016

Ulkoiset toimintamenot 2016

Toimintakate toimielimittäin 2016

9.5.2 Käyttötalousosan yhteenveto tulosalueittain 2016

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
TARKASTUSLAUTAKUNTA					
200 TARKASTUSTOIMI					
Tuotot	7 298	0	7 298	7 298	0
Kulut	-160 717	0	-160 717	-144 963	15 754
Toimintakate	-153 419	0	-153 419	-137 665	15 754
KESKUSVAALILAUTAKUNTA					
210 VAALIT					
Tuotot	0	0	0	0	0
Kulut	0	0	0	0	0
Toimintakate	0	0	0	0	0
KAUPUNGINHALLITUS					
220 PÄÄTÖKSENTEKO JA HALLINTO					
Tuotot	239 488	0	239 488	241 748	2 260
Kulut	-5 812 055	-16 307	-5 828 362	-5 265 752	562 610
Toimintakate	-5 572 567	-16 307	-5 588 874	-5 024 004	564 870
HENKILÖSTÖJAOSTO					
230 HENKILÖSTÖKESKUS					
Tuotot	693 313		693 313	732 840	39 527
Kulut	-4 660 067	928 212	-3 731 855	-3 601 465	130 390
Toimintakate	-3 966 754	928 212	-3 038 542	-2 868 625	169 917
KONSERNI- JA TUKIPALVELUJAOSTO					
240 KONSERNI- JA TUKIPALVELUJAOSTO					
Tuotot	34 027 406		34 027 406	33 754 211	-273 195
Valmistus omaan käyttöön	110 000		110 000	91 077	-18 923
Kulut	-29 773 607	-440 221	-30 213 828	-28 894 362	1 319 466
Toimintakate	4 363 799	-440 221	3 923 578	4 950 926	1 027 348
248 <i>Tilapalvelu (sisältyy konserni- ja tukipalv. jaoston lukuihin)</i>					
Tuotot	21 721 860		21 721 860	21 439 302	-282 558
Valmistus omaan käyttöön	110 000		110 000	91 077	-18 923
Kulut	-15 457 141		-15 457 141	-14 521 146	935 995
Toimintakate	6 374 719	0	6 374 719	7 009 233	634 514
Poistot	-6 772 100	0	-6 772 100	-7 305 664	-533 564
Tulos	-397 381	0	-397 381	-296 431	100 950
250 <i>Ateria- ja puhtauspalvelut (sisältyy konserni- ja tukipalv. Jaoston lukuihin)</i>					
Tuotot	12 130 606		12 130 606	11 986 777	-143 829
Kulut	-12 118 605	-33 317	-12 151 922	-11 808 152	343 770
Toimintakate	12 001	-33 317	-21 316	178 625	199 941
KESKUSHALLINTO YHTEENSÄ					
Tuotot	34 967 505	0	34 967 505	34 736 097	-270 935
Valmistus omaan käyttöön	110 000	0	110 000	91 077	-18 923
Kulut	-40 406 446	471 684	-39 934 762	-37 906 542	1 882 076
Toimintakate	-5 328 941	471 684	-4 857 257	-3 079 368	1 592 218

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
OPETUSLAUTAKUNTA					
300 SIVISTYSTOIMEN HALLINTO JA KEHITTÄMINEN					
Tuotot	0		0	435	435
Kulut	-1 063 606	121 776	-941 830	-939 938	1 892
Toimintakate	-1 063 606	121 776	-941 830	-939 503	2 327
310 PERUSOPETUS					
Tuotot	1 652 999		1 652 999	2 304 888	651 889
Kulut	-39 188 088	-1 054 852	-40 242 940	-40 320 311	-77 371
Toimintakate	-37 535 089	-1 054 852	-38 589 941	-38 015 423	574 518
320 YLEISSIVISTÄVÄ KOULUTUS					
Tuotot	308 500	114 260	422 760	502 406	79 646
Kulut	-7 716 346	-14 081	-7 730 427	-7 542 986	187 441
Toimintakate	-7 407 846	100 179	-7 307 667	-7 040 580	267 087
680 VARHAISKASVATUSPALVELUT					
Tuotot	3 558 765		3 558 765	3 118 324	-440 441
Kulut	-28 371 778	656 951	-27 714 827	-27 301 575	413 252
Toimintakate	-24 813 013	656 951	-24 156 062	-24 183 251	-27 189
OPETUSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Tuotot	5 520 264	114 260	5 634 524	5 926 053	291 529
Kulut	-76 339 818	-290 206	-76 630 024	-76 104 810	525 214
Toimintakate	-70 819 554	-175 946	-70 995 500	-70 178 757	816 743
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA					
360 KULTTUURI- JA VAPAA-AIKAKESKUS					
Tuotot	1 267 300		1 267 300	1 734 741	467 441
Kulut	-10 833 082	-36 629	-10 869 711	-11 185 961	-316 250
Toimintakate	-9 565 782	-36 629	-9 602 411	-9 451 220	151 191
KULTTUURI- JA VAPAA-AIKALAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Tuotot	1 267 300	0	1 267 300	1 734 741	467 441
Kulut	-10 833 082	-36 629	-10 869 711	-11 185 961	-316 250
Toimintakate	-9 565 782	-36 629	-9 602 411	-9 451 220	151 191
SIVISTYSTOIMI YHTEENSÄ					
Tuotot	6 787 564	114 260	6 901 824	7 660 794	758 970
Kulut	-87 172 900	-326 835	-87 499 735	-87 290 771	208 964
Toimintakate	-80 385 336	-212 575	-80 597 911	-79 629 977	967 934

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
400 TOIMIALA HALLINTO JA KEHITTÄMINEN					
Tuotot	640 432		640 432	648 981	8 549
Valmistus omaan käyttöön	0		0	0	0
Kulut	-4 467 552	-40 000	-4 507 552	-4 401 192	106 360
Toimintakate	-3 827 120	-40 000	-3 867 120	-3 752 211	114 909
410 TEKNINEN KESKUS					
Tuotot	3 472 188		3 472 188	4 041 966	569 778
Valmistus omaan käyttöön	645 000		645 000	587 264	-57 736
Kulut	-9 436 424	-18 551	-9 454 975	-9 125 015	329 960
Toimintakate	-5 319 236	-18 551	-5 337 787	-4 495 785	842 002
450 TEKNINEN PALVELUKESKUS					
Tuotot	18 235 726		18 235 726	16 173 165	-2 062 561
Valmistus omaan käyttöön	4 741 900		4 741 900	6 479 705	1 737 805
Kulut	-22 533 466	-86 727	-22 620 193	-22 197 698	422 495
Toimintakate	444 160	-86 727	357 433	455 172	97 739
Poistot	-432 300		-432 300	-511 252	-78 952
TULOS	11 860	-86 727	-74 867	-56 080	18 787
TEKNINEN LAUTAKUNTA					
Tuotot	22 348 346	0	22 348 346	20 864 112	-1 484 234
Valmistus omaan käyttöön	5 386 900	0	5 386 900	7 066 969	1 680 069
Kulut	-36 437 442	-145 278	-36 582 720	-35 723 905	858 815
Toimintakate	-8 702 196	-145 278	-8 847 474	-7 792 824	1 054 650
YMPÄRISTÖLAUTAKUNTA					
460 YMPÄRISTÖKESKUS					
Tuotot	785 967		785 967	774 039	-11 928
Valmistus omaan käyttöön	0		0	465	465
Kulut	-1 775 181	0	-1 775 181	-1 680 178	95 003
Toimintakate	-989 214	0	-989 214	-905 674	83 540
TEKNINEN - JA YMPÄRISTÖTOIMIALA YHTEENSÄ					
Tuotot	23 134 313	0	23 134 313	21 638 151	-1 496 162
Valmistus omaan käyttöön	5 386 900	0	5 386 900	7 067 434	1 680 534
Kulut	-38 212 623	-145 278	-38 357 901	-37 404 083	953 818
Toimintakate	-9 691 410	-145 278	-9 836 688	-8 698 498	1 138 190

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
SOSIAALI -JA TERVEYSLAUTAKUNTA					
610 HALLINTO JA KEHITTÄMINEN					
Tuotot	249 560		249 560	369 953	120 393
Kulut	-5 343 615	-484 142	-5 827 757	-5 679 978	147 779
Toimintakate	-5 094 055	-484 142	-5 578 197	-5 310 025	268 172
620 PERHE- JA SOSIAALIPALVELUT					
Tuotot	13 548 078	0	13 548 078	13 950 857	402 779
Kulut	-47 397 571	-38 296	-47 435 867	-47 371 847	64 020
Toimintakate	-33 849 493	-38 296	-33 887 789	-33 420 990	466 799
640 TERVEYTTÄ JA TOIMINTAKYKYÄ EDISTÄVÄT PALVELUT					
Tuotot	11 426 730		11 426 730	12 661 462	1 234 732
Kulut	-61 259 232	-110 916	-61 370 148	-60 269 221	1 100 927
Toimintakate	-49 832 502	-110 916	-49 943 418	-47 607 759	2 335 659
<i>6430 Työterveyshuolto (sisältyy terv.ja toim.kykyä ed.palveluihin)</i>					
Tuotot	1 532 906		1 532 906	1 694 495	161 589
Kulut	-1 476 212	190 160	-1 286 052	-1 415 738	-129 686
Toimintakate	56 694	190 160	246 854	278 757	31 903
650 ERIKOISSAIRAANHOITO JA TUKIPALVELUT					
Tuotot	399 700		399 700	375 993	-23 707
Kulut	-56 660 815	-177	-56 660 992	-53 724 589	2 936 403
Toimintakate	-56 261 115	-177	-56 261 292	-53 348 596	2 912 696
SOSIAALI- JA TERVEYSLAUTAKUNTA YHTEENSÄ					
Tuotot	25 624 068	0	25 624 068	27 358 265	1 734 197
Kulut	-170 661 233	-633 531	-171 294 764	-167 045 635	4 249 129
Toimintakate	-145 037 165	-633 531	-145 670 696	-139 687 370	5 983 326
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Tuotot	90 513 450	114 260	90 627 710	91 393 307	765 597
Valmistus omaan käyttöön	5 496 900	0	5 496 900	7 158 511	1 661 611
Kulut	-336 453 202	-633 960	-337 087 162	-329 647 031	7 440 131
Toimintakate	-240 442 852	-519 700	-240 962 552	-231 095 213	9 867 339

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
INVESTOINTIOSASTA TUOSLASKELMAAN SIIRTYVÄT ERÄT					
Kiinteä omaisuus ja arvopaperit					
Tuotot	4 500 000		4 500 000	3 877 956	-622 044
Kulut	0	0	0	-8 567	-8 567
Toimintakate	4 500 000	0	4 500 000	3 869 389	-630 611
KÄYTTÖTALOUS YHTEENSÄ					
Tuotot	95 013 450	114 260	95 127 710	95 271 263	143 553
Valmistus omaan käyttöön	5 496 900	0	5 496 900	7 158 511	1 661 611
Kulut	-336 453 202	-633 960	-337 087 162	-329 655 598	7 431 564
Toimintakate	-235 942 852	-519 700	-236 462 552	-227 225 824	9 236 728
760 HYVINKÄÄN VESI					
Tuotot	10 219 250	-400 000	9 819 250	9 908 167	88 917
Valmistus omaan käyttöön	22 100		22 100	102 138	80 038
Kulut	-5 116 263		-5 116 263	-4 852 403	263 860
Toimintakate	5 125 087	-400 000	4 725 087	5 157 902	432 815
KÄYTTÖTALOUDEN KOKONAISUUS					
Tuotot	105 232 700	-285 740	104 946 960	105 179 430	232 470
Valmistus omaan käyttöön	5 519 000	0	5 519 000	7 260 649	1 741 649
Kulut	-341 569 465	-633 960	-342 203 425	-334 508 001	7 695 424
Toimintakate	-230 817 765	-919 700	-231 737 465	-222 067 922	9 669 543

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
9.5.3 Investointiosan yhteenveto 2016					
810 KIINTEÄ OMAISUUS					
Myynnit	5 500 000		5 500 000	3 503 651	-1 996 349
Rahoitusosuudet	0				
Menot	-1 500 000	0	-1 500 000	-1 272	1 498 728
Netto	4 000 000	0	4 000 000	3 502 379	-497 621
820 SJOITUKSET					
Myynnit	1 000 000		1 000 000	948 649	-51 351
Rahoitusosuudet					
Menot	-344 000	-2 179 431	-2 523 431	-2 383 500	139 931
Netto	656 000	-2 179 431	-1 523 431	-1 434 851	88 580
86 TALONRAKENNUS					
Myynnit	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	930 000	0	930 000	604 500	-325 500
Menot	-8 450 000	-300 000	-8 750 000	-5 462 407	3 287 593
Netto	-7 520 000	-300 000	-7 820 000	-4 857 907	2 962 093
87 JULKINEN KÄYTTÖOMAISSUUS					
871 Kunnallistekniikan uudisrakentaminen					
Myynnit	0		0		0
Rahoitusosuudet	0			508 460	508 460
Menot	-3 515 000		-3 515 000	-3 161 846	353 154
Netto	-3 515 000	0	-3 515 000	-2 653 386	861 614
872 Kunnallistekniikan korvausinvestoinnit					
Myynnit			0		0
Rahoitusosuudet	0		0	0	0
Menot	-2 805 000		-2 805 000	-3 235 188	-430 188
Netto	-2 805 000	0	-2 805 000	-3 235 188	-430 188
874 Maaperä- ja pohjavesivahingot					
Myynnit	0				0
Rahoitusosuudet	0				0
Menot	-100 000		-100 000	-122 406	-22 406
Netto	-100 000	0	-100 000	-122 406	-22 406
875 Muu kunnallistekniikan rakentaminen					
Myynnit	0				0
Rahoitusosuudet	0				0
Menot	0		0	0	0
Netto	0	0	0	0	0

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
876 Liikunta- ja ulkoilualueet					
Myynnit	0				0
Rahoitusosuudet	0		0	54 000	54 000
Menot	-565 000	0	-565 000	-545 775	19 225
Netto	-565 000	0	-565 000	-491 775	73 225
87 JULKINEN KÄYTTÖMAISUUS					
Myynnit	0	0	0	0	0
Rahoitusosuudet	0	0	0	562 460	562 460
Menot	-6 985 000	0	-6 985 000	-7 065 215	-80 215
Netto	-6 985 000	0	-6 985 000	-6 502 755	482 245
89 IRTAIN OMAISUUS					
890 Kaupunginhallitus					
Myynnit			0		0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Menot	-600 000		-600 000	-350 188	249 812
Netto	-600 000	0	-600 000	-350 188	249 812
891 Opetuslautakunta					
Myynnit					0
Rahoitusosuudet			0	0	0
Menot	-50 000	50 000	0	0	0
Netto	-50 000	50 000	0	0	0
892 Kulttuuri- ja vapaa-aikalautakunta					
Myynnit					0
Rahoitusosuudet					
Menot	-316 000		-316 000	-312 815	3 185
Netto	-316 000	0	-316 000	-312 815	3 185
893 Tekninen lautakunta					
Myynnit				54 364	54 364
Rahoitusosuudet					
Menot	-420 000		-420 000	-417 318	2 682
Netto	-420 000	0	-420 000	-362 954	57 046
894 Ympäristölautakunta					
Myynnit	0	0	0		0
Rahoitusosuudet	0	0	0		0
Menot	0	0	0	0	0
Netto	0	0	0	0	0
895 Sosiaali- ja terveyslautakunta					
Myynnit	0	0	0	28 009	28 009
Rahoitusosuudet	0	0	0		0
Menot	-1 100 000	124 700	-975 300	-209 898	765 402
Netto	-1 100 000	124 700	-975 300	-181 889	793 411
89 IRTAIN OMAISUUS					
Myynnit	0	0	0	82 373	82 373
Rahoitusosuudet	0	0	0	0	0
Menot	-2 486 000	174 700	-2 311 300	-1 290 219	1 021 081
Netto	-2 486 000	174 700	-2 311 300	-1 207 846	1 103 454

	Talousarvio	TA-muutos	Talousarvio muutoksen jälkeen	Toteutunut	Poikkeama
INVESTOINNIT YHTEENSÄ					
Myynnit	6 500 000	0	6 500 000	4 534 673	-1 965 327
Rahoitusosuudet	930 000	0	930 000	1 166 960	236 960
Menot	-19 765 000	-2 304 731	-22 069 731	-16 202 613	5 867 118
Netto	-12 335 000	-2 304 731	-14 639 731	-10 500 980	4 138 751
INVESTOINTIOSASTA TUOSLASKELMAAN SIIRTYVÄT ERÄT					
Myyntivoitot	4 500 000	0	4 500 000	3 977 957	-522 043
Myyntitappiot				-8 567	-8 567
Netto	4 500 000	0	4 500 000	3 969 390	-530 610
INVESTOINNIT ILMAN MYYNTIVOITTOJA/TAPPIOITA					
Myynnit	2 000 000	0	2 000 000	556 716	-1 443 284
Valtion osuudet	930 000	0	930 000	1 166 960	236 960
Menot	-19 765 000	-2 304 731	-22 069 731	-16 194 046	5 875 685
Netto	-16 835 000	-2 304 731	-19 139 731	-14 470 370	4 669 361
88 VESIHUOLTO					
881 Vesilaitos					
Myynnit	0		0		0
Valtion osuudet				55 125	55 125
Menot	-3 430 000	0	-3 430 000	-3 030 114	399 886
Netto	-3 430 000	0	-3 430 000	-2 974 989	455 011
882 Viemärlaitos					
Myynnit			0		0
Valtion osuudet			0		0
Menot	-400 000		-400 000	-387 462	12 538
Netto	-400 000	0	-400 000	-387 462	12 538
88 VESIHUOLTO					
Myynnit	0	0	0	0	0
Valtion osuudet	0	0	0	55 125	55 125
Menot	-3 830 000	0	-3 830 000	-3 417 576	412 424
Netto	-3 830 000	0	-3 830 000	-3 362 451	467 549
INVESTOINTIEN KOKONAISUUS					
Myynnit	6 500 000	0	6 500 000	4 534 673	-1 965 327
Valtion osuudet	930 000	0	930 000	1 222 085	292 085
Menot	-23 595 000	-2 304 731	-25 899 731	-19 620 189	6 279 542
Netto	-16 165 000	-2 304 731	-18 469 731	-13 863 431	4 606 300

Tilinpäätöslaskelmat ja liitetiedot

TULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
TOIMINTATUOTOT		
Myyntituotot	21 107 208,98	19 680 295,37
Maksutuotot	15 436 175,41	14 602 144,24
Tuet ja avustukset	4 320 744,64	5 014 655,01
Vuokratuotot	6 005 945,17	5 934 364,03
Muut tuotot	5 599 720,35	5 838 170,66
Toimintatuotot yhteensä	52 469 794,55	51 069 629,31
Valmistus omaan käyttöön	7 260 648,81	7 526 752,46
TOIMINTAKULUT		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-92 080 315,24	-92 599 662,43
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-23 774 333,38	-24 395 076,04
Muut henkilösivukulut	-5 803 857,18	-5 112 584,01
Henkilöstökulut yhteensä	-121 658 505,80	-122 107 322,48
Palvelujen ostot	-118 187 564,06	-120 530 064,38
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-13 736 712,88	-14 126 530,65
Avustukset	-20 433 104,02	-20 691 088,47
Vuokrat	-7 346 065,97	-6 823 103,71
Muut kulut	-436 413,62	-393 549,93
Toimintakulut yhteensä	-281 798 366,35	-284 671 659,62
TOIMINTAKATE	-222 067 922,99	-226 075 277,85
Verotulot	198 502 847,28	195 452 658,19
Valtionosuudet	53 469 685,00	46 981 488,00
Rahoitustuotot ja kulut		
Korkotuotot	68 255,11	125 285,46
Muut rahoitustuotot	914 578,17	877 531,47
Korkokulut	-2 078 460,66	-2 199 587,72
Muut rahoituskulut	-48 902,45	-56 885,38
Rahoitustuotot ja kulut yht.	-1 144 529,83	-1 253 656,17
VUOSIKATE	28 760 079,46	15 105 212,17
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-20 177 776,42	-19 721 131,71
Poistot ja arvonalentumiset yhteensä	-20 177 776,42	-19 721 131,71
TILIKAUDEN TULOS	8 582 303,04	-4 615 919,54
Varausten lisäys (-) ja väh. (+)	-6 000 000,00	
Rahastojen lisäys (-) ja väh. (+)	-250 000,00	
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 332 303,04	-4 615 919,54

RAHOITUSLASKELMA

1.1. - 31.12.2016

1.1. - 31.12.2015

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

TOIMINNAN RAHAVIRTA

Vuosikate	28 760 079	15 105 212
Satunnaiset erät		
Tulorahoituksen korjauserät	-3 860 282	-4 098 182
	24 899 797	11 007 030

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Investointimenot	-19 620 189	-17 155 841
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 222 085	1 179 429
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	4 534 675	4 792 104
	-13 863 428	-11 184 308

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA**11 036 369****-177 277****RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainauksen lisäykset		-15 000
Antolainauksen vähennykset		30 000
		15 000

LAINAKANNAN MUUTOKSET

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000	10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 984 821	-14 945 188
Lyhytaikaisten lainojen muutos		
	-984 821	-4 945 188

OMAN PÄÄOMAN MUUTOKSET

1 299 421

MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muutokset	-927	-697 515
Vaihto-omaisuuden muutos	-1 592	3 965
Saamisten muutos	-2 647 804	2 645 719
Korottomien velkojen muutos	9 645 062	1 048 211
	6 994 740	3 000 380

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**6 009 920****-630 387****RAHAVAROJEN MUUTOS****17 046 288****-807 664**

RAHAVAROJEN MUUTOS

Kassavarat 31.12.	44 740 512	27 694 223
Kassavarat 1.1.	27 694 223	28 501 887

RAHAVAROJEN MUUTOS**17 046 288****-807 664**

TASE	31.12.2016	31.12.2015
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	1 792 193,26	2 097 694,75
Muut pitkävaikutteiset menot	385 682,90	114 948,89
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	2 177 876,16	2 212 643,64
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Maa- ja vesialueet	40 267 388,78	40 370 602,58
Rakennukset	109 713 537,75	114 460 988,70
Kiinteät rakenteet ja laitteet	70 641 070,43	73 481 164,73
Koneet ja kalusto	2 686 311,96	2 684 043,28
Muut aineelliset hyödykkeet	514 100,41	514 100,41
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	7 814 146,07	4 471 991,90
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	231 636 555,40	235 982 891,60
SIJOITUKSET		
Osakkeet ja osuudet	54 548 825,34	52 612 679,66
Muut lainasaamiset	3 333 728,90	3 333 728,90
Muut saamiset	850 448,78	850 448,78
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	58 733 003,02	56 796 857,34
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	292 547 434,58	294 992 392,58
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
Aineet ja tarvikkeet	39 738,49	38 146,50
VAIHTO-OMAISUUS YHTEENSÄ	39 738,49	38 146,50
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
Lainasaamiset	2 852 096,91	2 755 921,70
Muut saamiset	1 114 440,00	1 485 920,00
Siirtosaamiset	400 000,00	400 000,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	4 366 536,91	4 641 841,70
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	4 075 661,99	4 374 316,18
Lainasaamiset	598 208,56	1 899 373,80
Muut saamiset	4 314 810,05	3 399 972,81
Siirtosaamiset	4 974 434,06	1 366 343,46
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	13 963 114,66	11 040 006,25
SAAMISET YHTEENSÄ	18 329 651,57	15 681 847,95
Rahat ja pankkisaamiset	44 740 511,55	27 694 223,11
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	63 109 901,61	43 414 217,56
VASTAAVAA YHTEENSÄ	355 657 336,19	338 406 610,14

Hyvinkään kaupunki

TASE

31.12.2016

31.12.2015

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	151 019 243,41	151 019 243,41
Muut omat rahastot	3 612 465,48	3 362 465,48
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	25 553 495,87	30 169 415,41
Tilikauden yli- / alijäämä	2 332 303,04	-4 615 919,54
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	182 517 507,80	179 935 204,76

POISTOERO JA VAPAAEHTOISET VARAUKSET

VAPAAEHTOISET VARAUKSET

Investointivaraukset	6 000 000,00	0,00
----------------------	---------------------	------

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	20 287,76	26 900,00
Muut pakolliset varaukset	286 938,79	271 218,85
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	307 226,55	298 118,85

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot		
Lahjoitusrahastojen pääomat	961 484,08	931 488,99
Muut toimeksiantojen pääomat	41 492,07	72 413,68
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 002 976,15	1 003 902,67

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	104 740 767,00	103 496 064,61
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	6 554 621,50	6 015 441,90
Siirtovelat	2 300,00	3 600,00
PITKÄAIKAINEN YHTEENSÄ	111 297 688,50	109 515 106,51

LYHYTAIKAINEN

Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	8 755 297,61	10 127 705,50
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	857 115,00
Saadut ennakot	971 537,85	1 197 859,24
Ostovelat	12 113 784,55	11 908 637,74
Muut velat	16 670 965,50	6 770 117,93
Siirtovelat	16 020 351,68	16 792 841,94
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	54 531 937,19	47 654 277,35
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	165 829 625,69	157 169 383,86

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

355 657 336,19

338 406 610,14

Hyvinkään kaupunki

KONSERNITULOSLASKELMA

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Toimintatuotot	169 167 424,40	168 923 531,62
Toimintakulut	-377 443 254,82	-377 890 310,73
Osuus osakkuuyhteisöjen voitosta/tappiosta	142 424,36	770 811,38
TOIMINTAKATE	-208 133 406,06	-208 195 967,73
Verotulot	197 930 134,77	194 911 295,76
Valtionosuudet	53 469 685,00	46 981 488,00
Rahoitustuotot ja -kulut		
Korkotuotot	52 025,38	127 830,22
Muut rahoitustuotot	689 742,44	711 350,27
Korkokulut	-3 742 274,63	-4 207 389,46
Muut rahoituskulut	-545 524,85	-573 037,58
VUOSIKATE	39 720 382,05	29 755 569,48
Poistot ja arvonalentumiset		
Suunnitelman mukaiset poistot	-30 728 289,01	-29 614 167,66
Satunnaiset erät	0,00	-589 287,09
TILIKAUDEN TULOS	8 992 093,04	-447 885,27
Tilinpäätössirrot	-257 156,97	824 345,05
Tilikauden verot	-176 410,61	-95 502,42
Laskennalliset verot	-559 030,89	-614 305,96
Vähemmistöosuudet	-51 098,48	93 664,87
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	7 948 396,09	-239 683,73

KONSERNIN RAHOITUSLASKELMA

1.1.-31.12. 2016 1.1.-31.12. 2015

VARSINAISEN TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

TOIMINNAN RAHAVIRTA

Vuosikate	39 720 382	29 755 569
Satunnaiset erät		-589 287
Tilikauden verot	-176 411	-95 502
Tulorahoituksen korjaukset	-4 024 317	-4 976 565
	35 519 654	24 094 215

INVESTOINTIEN RAHAVIRTA

Investointimenot	-46 118 120	-41 017 755
Rahoitusosuudet investointimenoihin	2 307 937	1 414 112
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutus	4 594 894	4 975 731
	-39 215 289	-34 627 912

TOIMINNAN JA INVESTOINTIEN RAHAVIRTA -3 695 635 -10 533 697**RAHOITUKSEN RAHAVIRTA**

ANTOLAINAUKSEN MUUTOKSET

Antolainauksen lisäykset	-5 203	-20 613
Antolainauksen vähennykset	2 599	40 605
	-2 603	19 992

LAINAKANNAN MUUTOKSET

Pitkäaikaisten lainojen lisäys	40 921 285	28 867 552
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-18 216 263	-22 530 876
Lyhytaikaisten lainojen muutos	1 519 026	2 535 268
	24 224 048	8 871 944

OMAN PÄÄOMAN MUUTOS -400 000 3 518 952

MUUT MAKSUVALMIUDEN MUUTOKSET

Toimeksiantojen varojen ja pääomien muut	-927	-697 758
Vaihto-omaisuuden muutos	33 248	-40 304
Saamisten muutos	1 803 790	-3 717 304
Korottomien velkojen muutos	-4 825 912	2 290 012
	-2 989 801	-2 165 355

RAHOITUKSEN RAHAVIRTA 20 831 643 10 245 533**RAHAVAROJEN MUUTOS 17 136 008 -288 163**

RAHAVAROJEN MUUTOS

Kassavarat 31.12.	50 015 439	32 879 431
Kassavarat 1.1.	-32 879 431	-33 167 594

RAHAVAROJEN MUUTOS 17 136 008 -288 163

KONSERNITASE	31.12.2016	31.12.2015
V A S T A A V A A		
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET		
Aineettomat oikeudet	2 174 186,62	2 336 563,22
Muut pitkävaikutteiset menot	1 669 541,63	1 627 155,29
Ennakkomaksut	6 244,88	7 018,26
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	3 849 973,13	3 970 736,77
Maa- ja vesialueet	46 286 347,37	47 176 473,58
Rakennukset	219 086 084,98	223 611 212,90
Kiinteät rakenteet ja laitteet	72 070 299,76	74 931 272,99
Koneet ja kalusto	15 000 254,79	14 786 715,71
Muut aineelliset hyödykkeet	13 768 849,83	13 625 221,33
Ennakkomaksut ja keskeneräiset hankinnat	35 422 362,98	17 752 892,16
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	401 634 199,71	391 883 788,67
SIJOITUKSET		
Tytäryhtiöosakkeet	2 360 400,00	
Osakkuusyhtiöosakkeet ja -osuudet	18 357 569,97	17 791 635,69
Muut osakkeet ja osuudet	4 466 294,31	4 960 540,02
Muut lainasaamiset	2 037 344,19	2 037 484,97
Muut saamiset	338 921,05	107 320,18
SIJOITUKSET YHTEENSÄ	27 560 529,52	24 896 980,86
TOIMEKSIANTOJEN VARAT		
Valtion toimeksiannot	104 877,80	62 125,33
Muut toimeksiantojen varat	451 757,00	262 212,52
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	556 634,80	324 337,85
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
VAIHTO-OMAISUUS		
Aineet tarvikkeet ja tavarat	1 181 466,90	1 297 126,28
Muu vaihto-omaisuus	847 133,59	764 721,96
VAIHTO-OMAISUUS YHTEENSÄ	2 028 600,49	2 061 848,24
SAAMISET		
PITKÄAIKAISET SAAMISET		
Lainasaamiset	21 479,75	40 537,08
Muut saamiset	1 114 440,00	1 485 920,00
Siirtosaamiset	400 000,00	400 000,00
PITKÄAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	1 535 919,75	1 926 457,08
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	7 849 899,56	10 030 390,91
Lainasaamiset	399 352,04	788 809,32
Muut saamiset	6 360 297,55	8 866 775,25
Siirtosaamiset	5 778 134,74	2 114 960,96
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	20 387 683,89	21 800 936,44
SAAMISET YHTEENSÄ	21 923 603,64	23 727 393,52
RAHOITUSARVOPAPERIT		
Osakkeet ja osuudet	303,20	303,20
Sijoitukset rahamarkkinainstrumentteihin	427 204,86	113 855,40
RAHOITUSOMAISUUS YHTEENSÄ	427 508,06	114 158,60
Rahat ja pankkisaamiset	49 587 931,16	32 765 272,15
VASTAAVAA YHTEENSÄ	507 568 980,51	479 744 516,66

Hyvinkään kaupunki

KONSERNITASE

31.12.2016

31.12.2015

VASTATTAVAA

OMA PÄÄOMA

Peruspääoma	151 019 235,74	151 019 243,57
Säätiöiden ja yhdistysten pääoma	251 416,92	
Muut omat rahastot	5 146 262,60	4 934 321,71
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	41 526 700,63	42 268 763,75
Tilikauden yli- / alijäämä	7 948 396,09	-239 683,73
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	205 892 011,98	197 982 645,30
VÄHEMMISTÖOSUUS	1 070 093,58	785 191,91

PAKOLLISET VARAUKSET

Eläkevaraukset	59 746,01	82 808,51
Muut pakolliset varaukset	2 178 873,34	2 155 120,86
PAKOLLISET VARAUKSET YHTEENSÄ	2 238 619,35	2 237 929,37

TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT

Valtion toimeksiannot	104 877,80	62 125,33
Lahjoitusrahastojen pääomat	1 157 002,37	1 140 592,41
Muut toimeksiantojen pääomat	297 730,78	125 522,78
TOIMEKSIANTOJEN PÄÄOMAT YHTEENSÄ	1 559 610,95	1 328 240,52

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN

Joukkovelkakirjalainat (p)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (p)	209 634 772,53	183 767 016,97
Saadut ennakot (p)	48,26	48,26
Liittymismaksut ja muut pitkäaikaiset velat	15 923 115,40	16 001 482,77
Siirtovelat	2 300,00	3 600,00
Laskennalliset verovelat	4 278 919,81	52 435,09
PITKÄAIKAINEN YHTEENSÄ	229 839 156,00	199 824 583,09

LYHYTAIKAINEN

Joukkovelkakirjalainat (l)		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta (l)	15 335 184,13	16 095 438,48
Lainat julkisyhteisöiltä (l)	263 805,46	1 147 259,20
Saadut ennakot (l)	1 625 757,07	1 885 304,69
Ostovelat (l)	19 455 015,02	20 433 373,48
Muut lyhytaikaiset velat	4 991 384,31	8 083 369,42
Siirtovelat	25 298 342,66	26 391 527,33
Laskennalliset verovelat	0,00	3 549 653,87
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	66 969 488,65	77 585 926,47

VASTATTAVAA YHTEENSÄ

507 568 980,51

479 744 516,66

TILINPÄÄTÖKSEN LIITETIEDOT

1. Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Jaksotusperiaatteet

Tulot ja menot on merkitty tuloslaskelmaan suoriteperusteen mukaisesti. Suoriteperusteesta poiketen verotulot on kirjattu niiden tilitysajankohdan mukaisesti ao. tilikaudelle.

Pysyvien vastaavien arvostus

Pysyvien vastaavien aineettomat ja aineelliset hyödykkeet on merkitty taseeseen hankintamenoon vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla ja investointimenoihin saaduilla rahoitusosuuksilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Sijoitusten arvostus

Pysyvien vastaavien osakkeet on merkitty taseeseen hankintameno määräisinä tai sitä alempaan arvoon.

Vaihto-omaisuuden arvostus

Vaihto-omaisuus on merkitty taseeseen keskihintaperiaatteen mukaisesti hankintameno määräisenä.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen arvoon.

Johdannaissopimusten käsittely

Tehdyt johdannaiset ovat koronavaihtosopimuksia. Sopimukset on tehty suojaamistarkoituksessa. Pitkäaikaisten lainojen vaihtuvat korot on vaihdettu kiinteään korkoon. Sopimuksia on voimassa vuoteen 2023 asti.

Ulkomaan rahan määräiset erät

Tilinpäätöksessä ei ole ulkomaan rahan määräisiä saamisia tai velkoja.

2. Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma ja tase on laadittu Kilan Kuntajaoston antaman suosituksen mukaisesti.

3. Oikaisut edellisen tilikauden tietoihin

Edellisen tilikauden tietoihin ei ole tehty muutoksia.

4. Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus

Tilikausien tiedot ovat vertailukelpoiset keskenään.

5. Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvat tuotot ja kulut

Aikaisempiin tilikausiin kohdistuvia tuottoja ja kuluja ei ole.

Konsernitilinpäätöksen laatimisperiaatteet

Konsernitilinpäätöksen laajuus

Konsernitilinpäätökseen sisältyvät emoyhteisö Hyvinkään kaupunki ja ne yhtiöt, joissa Hyvinkään kaupunki suoraan tai välillisesti omistaa yli 50 % kaikkien osakkeiden tuottamasta äänimäärästä sekä kuntayhtymät, joissa kunta on jäsenenä.

Konsernitilinpäätöksen laskentaperiaatteet

Konsernitilinpäätös on laadittu pariarvomenetelmällä. Sisäiset saamiset ja velat sekä muut sisäiset liiketapahtumat on vähäisiä liiketapahtumia lukuun ottamatta eliminoitu. Vähemmistöosuudet on erotettu omista pääomista, vapaaehtoisista varauksista ja poistoeroista sekä yhtiön tilikauden tuloksesta.

Kuntayhtymien taseet ja niiden liitetiedot on yhdistelty lukuarvoiltaan omistusosuuden mukaan.

Tytäryhteisöjen aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistot on oikaistu tarvittaessa suunnitelman mukaisiksi, ja jäännösarvojen ero on kirjattu tytäryhteisöjen omia pääomia vastaan.

Osakkuusyhteisöt on yhdistelty pääomaosuusmenetelmällä konsernitilinpäätökseen.

Konserniyhteisöillä ei ollut poikkeavia tilikausia.

Konsernin rakenteessa tilikaudella tapahtuneet muutokset

Uusia tilikaudella konserniin tulleita yhteisöjä ovat Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I (100% tytär) ja Keski-Uudenmaan Informaatioteknologia Oy (32,64% osakkuusyhteisö). Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäen omistusosuus laski 72,16 prosentista 65,65 prosenttiin.

KOY Päivämartti on edelleen selvitystilassa. Yhtiötä ei ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen edellisvuoden tapaan. Yhtiön osakkeita ei ole vielä alaskirjattu.

Kaupunginvaltuusto on 19.9.2016 (§ 61) päättänyt osakekaupasta, jossa kaupunki ostaa 2 miljoonan euron kauppahinnalla Kiinteistö Oy Hyvinkää Härkävehmaankatu 4-nimisen osakeyhtiön jakautumisesta muodostuvan osakeyhtiön koko osakekannan. Kyseessä on edellä mainittu Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I. Yhtiön vastaanottaminen konserniin on kesken, eikä yhtiötä ole yhdistelty konsernitilinpäätökseen. Jakautumissuunnitelman Jakautumissuunnitelman tietojen perusteella tehtyjen konsernieliminoitilaskelmien mukaan konserniyhdistelyn heikentävä vaikutus konsernin tulokseen olisi 1.991.762,77 euroa.

Edellisen tilikauden tietojen vertailukelpoisuus.

Tilikausien tiedot ovat vertailukelpoiset keskenään olennaisilta osiltaan. (ks kohta "Konsernin rakenteessa tilikaudella tapahtuneet muutokset").

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

6. Toimintatuotot ja -kulut

	Konserni	Kaupunki	Konserni	Kaupunki
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015	1.1-31.12.2015
Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain				
Keskushallinto	23 821 177,54	3 315 355,05	23 861 762,03	3 234 959,94
Sivistystoimi	7 491 190,08	7 490 925,42	7 828 448,21	7 828 646,65
Tekniikan ja ympäristön toimiala	28 287 344,17	5 141 822,15	27 123 641,05	4 763 409,09
Sosiaali ja terveystoimi	97 164 326,03	23 360 870,21	97 407 786,53	21 736 139,48
Hyvinkään vesi	8 525 429,62	9 282 864,76	8 604 731,29	9 409 311,65
Investointiosa	3 877 956,96	3 877 956,96	4 097 162,50	4 097 162,50
Yhteensä	169 167 424,41	52 469 794,55	168 923 531,62	51 069 629,31

7. Verotulojen erittely

Kunnan tulovero	173 918 358,42	168 042 289,85
Osuus yhteisöveron tuotosta	11 167 339,85	14 261 838,12
Kiinteistövero	13 417 149,01	13 148 530,22
Muut verot		
Yhteensä	198 502 847,28	195 452 658,19

8. Valtionosuuksien erittely

Kunnan peruspalvelujen valtionosuus	62 265 428,00	57 570 468,00
valtionosuuksien tasaus	-4 880 316,00	-5 581 188,00
Järjestelmämuutoksen tasaus*	-291 324,00	-274 209,00
Opetus- ja kulttuuritoimen muut valtionosuudet	-3 624 103,00	-4 733 583,00
Valtionosuudet yhteensä	53 469 685,00	46 981 488,00

* sisältää sekä vuoden 2010 että 2015 järjestelmämuutoksen tasauksen

9. Palvelujen ostojen erittely

Asiakaspalvelujen ostot	82 920 726,76	86 026 906,54
Muiden palveluiden ostot	35 266 837,30	34 503 157,84
Kunnan palvelujen ostot yhteensä	118 187 564,06	120 530 064,38

10. Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi annetut tuet

Valtuustoryhmien toimintaedellytysten tukemiseksi ei ole annettu rahallista tukea.

Konserni- ja tukipalvelujaosto on päättänyt (11.3.2013 / § 18) sopimuksesta, jolla ohjataan kaupungintalon eli kaupungin kokonaan omistaman KOY Villatehtaan kokoustilojen käyttöä. Sopimuksen mukaan mm. valtuustoryhmillä, puolueiden kunnallisjärjestöillä ja paikallisyhdistyksillä sekä puolueiden paikallisilla nuorisojärjestöillä on mahdollisuus käyttää kokoussiiven kokoustiloja ilman kulukorvauksia. Tämän vuokratuen suuruutta ei ole seurattu valtuustoryhmittäin.

11. Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistojen laskennassa on käytetty kaupungin- valtuuston 22.4.1996 tekemää poistosuunnitelmaa sekä siihen myöhemmin tehtyjä tarkistuksia,

viimeksi v. 2013. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoista arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Ellei hankintameno ja siihen saatu rahoitusosuus ole ollut selvitetävissä, on ennen vuotta 1991 hankitun käyttöomaisuuden poistoperustan laskennan pohjaksi otettu kirjanpitoarvo 31.12.1990.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5-7 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
- Vedenottamot ja jäteveden puhdistamot	Menojäännöspoisto	15 %
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	20 %
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	10 %
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto	20 %
Koneet ja kalusto	Menojäännöspoisto	25 40 %
Soranottoalueet	Käytön mukainen poisto	
Taideteokset	Ei poisteta	

Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.

Poistosuunnitelmaa 1.1.2013 noudatetaan vuoden 2013 aikana hankittuun omaisuuteen ja vuoden 2014 alusta taseryhmissä rakennukset ja rakennelmat sekä kiinteät rakenteet ja laitteet myös omaisuuteen, joka on hankittu ajalla 1.1.2008 - 31.12.2012.

Ennen 1.1.2008 hankittuun omaisuuteen noudatetaan poistosuunnitelmaa 1.6.2005. Uuden vuoden 2014 menojäännöspoiston pohjaksi on otettu jäännösarvo 31.12.2013. Rakennus, jonka peruskorjausaste on vähintään 70 %, poistetaan kuten vastaava uudisrakennus. Rakennus- ja rakennelmat ryhmässä aktivointiraja on 30.000 euroa 1.1.2014 alkaen. Kaupunginhallituksella on oikeus perustellusta syystä yksittäisen kohteen osalta päättää poistoajasta tästä poistosuunnitelmasta poiketen KILA:n poisto-ohjeen mukaisissa rajoissa.

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Aineettomat oikeudet	-562 878,50	-299 460,10
Muut pitkävaikutteiset menot	-44 896,25	-29 121,37
Rakennukset ja rakennelmat	-7 150 048,09	-7 376 665,56
Kiinteistä rakenteista ja laitteista	-10 633 744,22	-10 709 698,54
Koneet ja kalusto	-924 241,28	-979 692,26
Yhteensä	-19 315 808,34	-19 394 637,83
<i>Lisäpoistot</i>		
Rakennukset	-742 282,67	
Kiinteät rakenteet ja laitteet	-25 963,94	
Koneet ja kalusto	-43 721,47	
Keskeneräisistä Pohjoisen kehätien kiertoliittymä kgin osuus	-50 000,00	
Kenttökadun päiväkotit ja neuvola		-326 493,88
Lisäpoistot yhteensä	-861 968,08	-326 493,88
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	-20 177 776,42	-19 721 131,71

12. Pakollisten varausten muutos

	Konserni	Kunta	Konserni	Kunta
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015	1.1-31.12.2015
Eläkevastuuvaraus				
Eläkevastuuvarausta käytettiin		-6 612,24		-7 582,86
Eläkevastuuvarausta purettiin	23 060,20	6 612,24	7 907,14	-8 540,82
Yhteensä	23 060,20	0,00	7 907,14	-16 123,68
Muut varaukset				
Sorakuopan maisemointivarauksen muutos (lisäys +, vähennys -, tuloslaskelmassa)		15 719,94		7 237,27
Potilasvakuutusmaksu				
Vähennykset tilikaudella	2 228,05		2 228,05	
Ympäristövastuut lisäykset	59 228,00		59 228,00	
Ympäristövastuut vähennykset	-62 937,23		-62 937,23	
Muiden varausten lisäykset	35 641,32		35 641,32	
Muiden varausten vähennykset	-21 670,48		-21 670,48	
Yhteensä	209 023,36	22 332,18	28 303,95	-17 427,23

13. Pysyvien vastaavien hyödykkeiden myyntivoitot ja -tappiot

	Konserni	Kaupunki	Konserni	Kaupunki
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015	1.1-31.12.2015
Muut toimintatuotot				
Maa-alueiden myyntivoitot	3 334 712,83	3 325 415,49	2 313 870,64	2 313 856,96
Osakkeiden ja osuuksien myyntivoitot	501 295,38	501 295,38	1 769 559,20	1 769 559,20
Rakennusten myyntivoitot	-1 478,66		4 927,83	
Muut myyntivoitot	57 363,61	51 246,09	65 590,37	13 746,34
Yhteensä	3 891 893,16	3 877 956,96	4 153 948,04	4 097 162,50

	Konserni	Kaupunki	Konserni	Kaupunki
	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015	1.1-31.12.2015
Muut toimintakulut				
Tonttien myyntitappiot				
Muut myyntitappiot	9 039,71	8 566,98	8 195,58	7 867,34
Yhteensä	9 039,71	8 566,98	8 195,58	7 867,34

15. Rahoitustuotot

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Muut rahoitustuotot		
Peruspääoman korot kuntayhtymiltä	408 994,30	408 994,30
Osinkotuotot		
Hyvinkään Lämpövoima Oy	400 000,00	300 000,00
Muut rahoitustuotot		
Muut rahoitustuotot	105 583,87	168 537,17
Yhteensä	914 578,17	877 531,47

Hyvinkään kaupunki

TASEEN LIITETIEDOT

17. Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Tilinpäätökseen ei sisälly kuluksikirjaamattomia menoja eikä pääoma alennuksia.

18. Arvonkorotukset

Taseeseen ei ole aktivoitu arvonkorotuksia.

19. Tiedot pysyvistä vastaavista

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet
Katso taulukko sivulla 175

Maa- ja vesialueet				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Kiinteistöjen liittymismaksut	491 271,33	431 880,13	370 441,95	370 441,95
Muut maa- ja vesialueet	45 795 076,04	46 744 593,45	39 896 946,83	39 662 656,62
Yhteensä	46 286 347,37	47 176 473,58	40 267 388,78	40 033 098,57

	Osakkeet ja osuudet				Yhteensä
	Osakkeet konserniyhtiöt	Osakk.omistusyht yhteisöt	Kuntayhtymä osuudet	Muut osakkeet ja osuudet	
Hankintameno 1.1.	18 068 700,59	15 658 440,93	14 154 098,43	4 731 439,71	52 612 679,66
Lisäykset	2 042 540,44	343 500,00			2 386 040,44
Vähennykset*	0,00			-449 894,76	-449 894,76
Siirrot erien välillä	0,00				0,00
Hankintameno 31.12.	20 111 241,03	16 001 940,93	14 154 098,43	4 281 544,95	54 548 825,34

*Kiinteistö Oy Päivämartti on selvitystilassa. Sen osakkeiden arvo 320 400 euroa on yhä vuoden 2016 osakkeissa, yhtiön lopettaminen käsitellään kokonaisuudessaan vuoden 2017 tilinpäätöksessä selvitysmenettelyn päättyessä.

20.- 22. Omistukset muissa yhteisöissä

Nimi	Kotipaikka	Kaupungin omistus- osuus %	Konsernin omistus- osuus %	Kaupunkikonsernin osuus		tilikauden tulok- sesta (1000 e)
				omasta pää- omasta (1000 e)	vieraasta pää- omasta (1000 e)	
Tytäryhteisöt						
Hyvinkään Lämpövoima Oy	Hyvinkää	100,00	100,00	2 661	19 567	578
Teknologiakeskus Techvilla Oy	Hyvinkää	100,00	100,00	170	385	17
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Hyvinkää	100,00	100,00	7 321	47 750	0
Kiinteistö Oy						
Hyvinkään Sairaalanmäki	Hyvinkää	65,65	65,65	2 080	18 593	0
Hyvinkään Uudenmaankatu	Hyvinkää	78,74	78,74	156	2	-2
Hyvinkään Wanha Villatehdas	Hyvinkää	100,00	100,00	4 282	22 740	246
Hyvinkään Sveitsi I*	Hyvinkää	100,00	100,00			
Kaukasten Palvelutalo Oy	Hyvinkää	59,50	59,50	192	142	4
Veikkarin Kiinteistö Oy	Hyvinkää	57,36	57,36	44	56	6
Hyvinkään Kaivopihäsäätiö	Hyvinkää	60,00	60,00	272	739	0
Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy	Hyvinkää	60,00	60,00	-27	937	-61
Hyvinkään Vanhustentalosäätiö	Hyvinkää	57,14	57,14	195	623	0
Lepovilla Oy	Hyvinkää	0,00	100,00	23	494	-81
			Yhteensä	17 347	111 535	789
Kuntayhtymät						
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiirin kuntayhtymä						
	Helsinki	3,48	3,48	13 821	20 614	-1 979
ETEVA kuntayhtymä	Mäntsälä	7,21	7,21	1 125	3 715	101
Uudenmaan Liiton kuntayhtymä	Helsinki	3,85	3,85	61	66	-7
Uudenmaan päihdehuollon	Hyvinkää	7,70	7,70	151	28	25
			Yhteensä	15 157	24 423	-1 861
Yhteis- ja omistusyhteisyyshyönteisöt						
Villa Park Oy	Hyvinkää	50,00	50,00	-9	154	-4
Kiinteistö Oy Jussintori	Hyvinkää	24,49	24,49	1 256	580	37
Kiljavan Sairaala Oy	Nurmijärvi	22,90	20,00	1 438	1 647	96
Hyrria Koulutus Oy	Hyvinkää	33,45	33,45	13 856	2 325	1
Yritysvoimala Oy	Hyvinkää	49,80	49,80	41	33	-22
Koy Martinkaari	Hyvinkää	21,86	21,86	22	1 426	0
Keskijuudenmaan Informaatioteknologia Oy	Kerava	32,64	32,64	16	205	-7
			Yhteensä	16 621	6 370	99

* Uusi yhtiö, ei yhdistelty konserniin vuonna 2016. Yhtiö on syntynyt vuonna 2016 jakautumisen tuloksena. Jakautumissuunnitelman mukainen oma pääoma on 48 237,23 euroa.

23. Saamisten erittelyt

	2016		2015	
	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset	Pitkäaikaiset	Lyhytaikaiset
Saamiset tytäryhteisöiltä				
Myyntisaamiset		133 727,22		125 803,65
Lainasaamiset	2 830 617,16	199 038,46	2 715 384,62	1 111 538,46
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	2 830 617,16	332 765,68	2 715 384,62	1 237 342,11
Saamiset kuntayhtymiltä, joissa kunta on jäsenenä				
Myyntisaamiset		44 389,04		24 450,70
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset		3 490 314,30		
Yhteensä	0,00	3 534 703,34	0	24 450,70
Saamiset osakkuus- sekä muilta omistusyhteisyyksiltä				
Myyntisaamiset		41 194,40		158 557,00
Lainasaamiset				
Muut saamiset				
Siirtosaamiset				
Yhteensä	0,00	41 194,40	0,00	158 557,00
Saamiset muilta				
Myyntisaamiset		3 856 351,33		4 065 504,83
Lainasaamiset	21 479,75	399 170,10	40 537,08	787 835,34
Muut saamiset	1 114 440,00	4 314 810,05	1 485 920,00	3 399 972,81
Siirtosaamiset	400 000,00	1 484 119,76	400 000,00	1 366 343,46
Yhteensä	1 535 919,75	10 054 451,24	1 926 457,08	9 619 656,44
Yhteensä	4 366 536,91	13 963 114,66	4 641 841,70	11 040 006,25

24. Siirtosaamiset

	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Kelan työterveyshuollon kustannukset	283 485,47	775 994,94	*	526 000,00
Pakolaiskorvaus	325 146,31	119 806,92	325 146,31	119 806,92
Palkkajaksotukset	15 502,28	32 064,36		26 653,37
Laskennallinen alv-oikaisu 2013 ja 2014	91 071,23	91 071,23	91 071,23	91 071,23
Projektien tulojen jaksotus	402 253,13	26 745,63	157 500,00	
Joulukuun maksutuottoja	619 672,77	57 934,05	619 672,77	57 934,05
Korkojaksotus		1 035,38		994,10
Ostolaskujen hyvitykset	3 517 076,34		3 638 695,64	
Hyvinkään Vapaaehtoistoiminnan tuki ry	400 000,00	400 000,00	400 000,00	400 000,00
Muut siirtosaamiset	657 136,00	1 010 308,45	142 348,11	387 415,02
Yhteensä	6 311 343,53	2 514 960,96	5 374 434,06	1 609 874,69

* KELAn työterveyshuollon kustannukset vuodelta 2016 ovat 547 500,00 euroa. Ko. saatava on kirjattu lyhytaikaisiin valtion-osuussaamisiin.

25. Oma pääoma

	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Peruspääoma 1.1.	151 019 243,57	151 019 243,36	151 019 243,41	151 019 243,41
Lisäykset		0,21		
Vähennykset	-7,83			
Peruspääoma 31.12.	151 019 235,74	151 019 243,57	151 019 243,41	151 019 243,41
Säätiöiden ja yhdistysten pääoma 1.1.	0,00			
Siirretty ed. tilikauden voitoista*	239 683,74			
Osuus säätiöiden pääomasta	11 733,18			
Säätiöiden ja yhdistysten pääoma 31.12.*	251 416,92			
Muut omat rahastot, pääoma 1.1	4 934 321,71	3 775 888,41	3 362 465,48	3 362 465,48
Siirrot rahastoon	259 392,43	2 948 452,92	250 000,00	
Siirrot rahastosta	-39 008,87			
Vähemmistöosuuden muutos	-8 442,67	-1 790 019,62		
Muut omat rahastot yhteensä 31.12.	5 146 262,60	4 934 321,71	3 612 465,48	3 362 465,48
Edellisten tilikausien ylijäämä 1.1.	42 268 763,75	41 531 650,87	25 553 495,87	28 869 994,10
Hankitut yhtiöt				
Poistuneet yhtiöt		-306 719,28		
Muut muutokset	-270 589,72	-255 589,15		
Vähemmistöosuuden muutos	-231 789,66			
Säätiöiden pääomat*	-239 683,74			
Edellisten tilikauden oikaisu		1 299 421,31		1 299 421,31
Edellisen tilikauden ylijäämä 31.12.	41 526 700,63	42 268 763,75	25 553 495,87	30 169 415,41
Tilikauden ylijäämä/alijäämä*	7 948 396,09	-239 683,73	2 332 303,04	-4 615 919,54
Oma pääoma yhteensä 31.12.	205 892 011,98	197 982 645,30	182 517 507,80	179 935 204,76

*Kirjanpitolautakunnan kuntajaoston uuden konserniyleisohjeen 2015 mukaan tytäryhteisöjen, säätiöiden sekä kuntayhtymäkonsemmien poistoero ja vapaaehtoiset varaukset tuli vuoden 2015 konsernitilinpäätöksessä jakaa edellisten tilikausien ylijäämään ja laskennalliseen verovelkaan. Yleisohjeen mukaan vuoden 2016 tilinpäätökseen vaikuttava muutos on ollut se, että säätiöiden pääomat on erotettu omaksi rivikseen. Muilta osin yleisohjeen edellyttämät kirjaukset on huomioitu jo vuoden 2015 tilinpäätöksessä.

27. Pitkäaikainen vieras pääoma

Velat tai velkojen osat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua

	31.12.2016	31.12.2015
Rahoitus- ja vakuutuslaitokset	72 889 616,14	73 858 229,42
Yhteensä	72 889 616,14	73 858 229,42

29. Pakolliset varaukset

	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Eläkevastuuvaraus 1.1.	82 808,51	82 808,51	26 900,00	43 023,68
varausta käytettiin tilikaudella	-23 060,20	-7 582,86	-6 612,24	-7 582,86
varausta vähennettiin tilikaudella		-39 061,40		-8 540,82
Eläkevastuuvaraus 31.12.	59 748,31	82 808,51	20 287,76	26 900,00
Muut pakolliset varaukset 1.1.	2 155 120,87	2 169 947,63	271 218,85	263 981,58
sorakuopan maisemointivarausten lisäys	15 719,94	11 793,65	15 719,94	7 237,27
muu varausten lisäys	94 869,32	54 122,30		
muu varausten vähennys	-86 836,79	-80 742,71		
Muut pakolliset varaukset 31.12.	2 178 873,34	2 155 120,87	286 938,79	271 218,85
Pakolliset varaukset yhteensä	2 238 621,65	2 237 929,38	307 226,55	298 118,85

ELY on lähettänyt 7.3.2017 päivätyn hallintopakopäätöksen koskien Sahanmäen entisen kaatopaikka-alueen puhdistamisvelvoitetta.

Kaupunki aikoo valittaa päätöksestä, eikä vastuuta ole huomioitu tilinpäätöksessä. Vastuun suuruusluokka on arviolta noin 3,0 milj. euroa.

30. Velkojen erittely

Vieras pääoma				
	2016		2015	
	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen	Pitkäaikainen	Lyhytaikainen
Velat tytäryhteisöille				
Saadut ennakot				
Ostovelat		389 536,31		425 439,65
Muut velat		14 214 366,66		1 151 695,29
Siirtovelat				2 087,66
Yhteensä		14 603 902,97		1 579 222,60
Velat kuntayhtymille jossa kunta on jäsenenä				
Ostovelat		1 822 961,79		2 412 018,57
Muut velat				4 800,00
Siirtovelat				
Yhteensä		1 822 961,79		2 416 818,57
Velat osakkuus- tai sekä muille omistusyhteisöille				
Ostovelat		288 881,11		194 535,71
Muut velat				
Siirtovelat		551 084,07		
Yhteensä		839 965,18		194 535,71
Velat muille				
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitksilta	104 740 767,00	8 755 297,61	103 496 064,61	
Saadut ennakot		971 537,85		1 197 859,24
Ostovelat		9 612 405,34		8 876 643,81
Muut velat	6 554 621,50	2 456 598,84	6 015 441,90	5 618 422,64
Siirtovelat	2 300,00	15 469 267,61	3 600,00	16 785 954,28
Yhteensä	111 297 688,50	37 265 107,25	6 019 041,90	32 478 879,97
Vieras pääoma yhteensä	111 297 688,50	54 531 937,19	6 019 041,90	36 669 456,85

32. Erittely liittymismaksuista

Muiden velkojen erittelyt				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Liittymismaksut	15 923 115,40	15 998 262,23	6 554 621,50	6 015 441,90
Muut velat		3 220,54		
Yhteensä	15 923 115,40	16 001 482,77	6 554 621,50	6 015 441,90

33. Erittely siirtovelosta

Siirtovelkoihin sisältyvät olennaiset erät				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lomapalkkavelan ja henkilösivukulujen jaksotukset	19 559 997,17	21 175 820,40	13 402 672,52	14 662 862,97
Muut palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	3 565 167,79	2 986 352,92	1 364 482,01	908 483,41
Korkojaksotukset	736 218,91	484 626,55	429 620,69	454 423,68
Valtionosuusennakot	407 339,62	537 567,51	407 339,62	537 567,51
Muut siirtovelat	1 029 619,15	22 386 580,35	416 236,84	219 761,04
Yhteensä	5 738 345,47	26 395 127,33	2 617 679,16	2 120 235,64

VAKUudet JA VASTUUSITOUMUKSET

34.- 37. Vakuudet ja vastuusitoumukset

Velat, joiden vakuudeksi annettu kiinnityksiä kiinteistöihin				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	224 969 956,66	199 862 455,45		
Vakuudeksi annetut kiinnitykset	151 261 063,71	141 088 813,60		
Lainat julkisyhteisöiltä				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Lainat muilta luotonantajilta				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset				
Vakuudeksi annetut kiinnitykset yhteensä	151 261 063,71	141 088 813,60	0,00	0,00

Vakuudet				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Omasta puolesta annetut vakuudet				
Sitoumusten vakuudeksi annetut kiinnitykset	151 261 063,71	141 088 813,60		
Sitoumusten vakuudeksi annetut arvopaperit				
Vakuudet yhteensä	151 261 063,71	141 088 813,60	0,00	0,00

38. Vuokravastuut

	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Vuokravastuut	14 110 452,31	13 948 034,57	744 518,63	664 290,05
Leasingvastuut				
<i>Seuraavalla tilikaudella maksettavat</i>	1 380 616,27	1 378 817,09	939 358,92	754 001,14
<i>Myöhemmin maksettavat</i>	2 321 151,41	1 763 585,58	1 430 085,91	890 718,90
Leasingvastuut yhteensä	3 701 767,68	3 142 402,67	2 369 444,83	1 644 720,04
Yhteensä	17 812 219,99	17 090 437,24	3 113 963,46	2 309 010,09

39-40. Vastuusitoumukset

Vastuusitoumukset				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Takaukset samaan konserniin kuuluvien yhteisöjen puolesta				
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00	167 465 189,00	129 914 989,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00	92 140 415,00	81 059 427,00
Takaukset muiden puolesta				
Alkuperäinen pääoma	8 638 556,04	8 504 525,84	8 602 000,00	8 480 000,00
Jäljellä oleva pääoma	6 135 684,61	6 138 509,84	6 046 161,00	6 113 984,00
Kuntien takauskeskus				
Osuus takauskeskuksen takausvastuusta	224 043 541,00	221 114 782,56	224 043 541,00	221 114 782,56
Vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta	167 234,00	157 567,67	167 234,00	157 567,67

41. Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt

Muut taseen ulkopuoliset järjestelyt				
	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
Johdannaiset				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yht.	127 446 686,23	131 979 561,48	83 888 902,00	87 688 909,00
Käypä arvo yhteensä	-9 219 673,44	-9 668 105,11	-5 956 102,49	-4 726 846,94
Lainaan sidotut lyhentyvät koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimukset on tehty yksittäisten lainojen korkoriskien suojaamiseksi.				
Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. Lainojen ja koronvaihtosopimusten pääomat, eräpäivät sekä koronmaksupäivät vastaavat toisiaan.				
1310228-200010512 Handelsbanken, eräntymispäivä 30.7.2016				
Nimellisarvo			0	651 860,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			0	-8 607,00
1015745/1279420 Nordea, eräntymispäivä 14.6.2018				
Nimellisarvo			2 222 230,00	3 703 710,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-53 278,00	-131 906,00
IRS16536/6023301 Pohjola, eräntymispäivä 23.7.2018				
Nimellisarvo			1 666 672,00	2 500 004,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-35 568,90	-66 920,76
1291051/1733245 Nordea, eräntymispäivä 15.12.2023				
Nimellisarvo			5 000 000,00	5 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-357 367,00	-334 217,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteen	26 601 588,95	33 271 759,05	8 888 902,00	11 855 574,00
Käypä arvo yhteensä	-2 050 132,39	-2 489 112,25	-446 213,90	-541 650,76
Koko lainasalkkuun sidotut lyhentyvät koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimukset on tehty koko lainasalkun suojaamiseksi.				
3880Q-21334025SA Danske, eräntymispäivä 30.9.2016				
Nimellisarvo			0,00	833 335,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			0,00	-23 118,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteen	0,00	833 335,00	0,00	833 335,00
Käypä arvo yhteensä	0,00	-23 118,00	0,00	-23 118,00
Koko lainasalkkua suojaavat koronvaihtosopimukset				
Koronvaihtosopimuksilla suojataan koko lainasalkkua. Koronvaihtosopimuksilla on muutettu vaihtuvat korot kiinteiksi. 1195345/1577110 Nordea, eräntymispäivä 16.4.2018				
Nimellisarvo			8 000 000,00	8 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-158 724,00	-228 249,00
39493371SA-0273T Danske, eräntymispäivä 1.6.2019 tai 1.12.2024 *				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-37 956,00	33 625,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan) swaptio			-490 630,00	-274 900,00

	Konserni		Kaupunki	
	2016	2015	2016	2015
1185754/1562031 Nordea, erääntymispäivä 15.4.2020				
Nimellisarvo			7 000 000,00	7 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-380 479,00	-390 887,00
1168787/1524369 Nordea, erääntymispäivä 17.10.2022				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-972 388,00	-835 586,00
276761 Pohjola, erääntymispäivä 25.7.2023				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-1 219 322,69	-1 040 860,42
1441317/1961682 Nordea, erääntymispäivä 4.12.2023				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-358 537,00	-64 055,00
1352155/1837849 Nordea, erääntymispäivä 7.5.2024				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-1 004 732,00	-757 937,00
1565594/2152245 Nordea, erääntymispäivä 14.8.2025				
Nimellisarvo			10 000 000,00	10 000 000,00
Käypä arvo (pankin ilmoituksen mukaan)			-440 906,00	-61 578,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	95 000 000,00	95 000 000,00	75 000 000,00	75 000 000,00
Käypä arvo yhteensä	-6 409 230,59	-4 581 195,18	-5 509 888,59	-4 162 078,18
* Danske Bankilla on oikeus siirtää koronvaihtosopimuksen päättymispäiväksi 1.12.2024.				
Tulevaisuudessa voimaan tulevat koronvaihtosopimukset				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	5 500 000,00	2 500 000,00	0,00	0,00
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo 15.3.20	9 000 000,00	6 000 000,00	0,00	0,00
Käypä arvo yhteensä	-295 884,00	-143 289,00	0,00	0,00
Sähköjohdannaiset				
Käypä arvo yhteensä	-408 691,67	-2 370 806,03	0,00	0,00
Lisähyötyswap 116142/1512514*				
Lainapääomaa vastaava nimellisarvo yhteensä	345 097,28	374 467,43	0,00	0,00
Käypä arvo yhteensä	-55 734,79	-60 584,65	0,00	0,00
Arvonlisäveron palautusvastuu	237 476,91	225 740,31	163 238,97	185 771,23
Valtionosuuden palautusvastuu	8 420,87	8 420,87		
Velvoite tehdä pääomasijoitus				
Kiljavan Sairaala Oy: vuosien 2015-2016 sekä 2017-2018 osalta enintään 343500,00 euroa /vuosi yhtiön lainojen lyhentämiseen ja rahoituskulujen maksamiseen.	698 498,79	698 498,79	687 000,00	343 500,00

*ETEVA –kuntayhtymän johdannaisia ovat koronvaihtosopimus korkoriskin suojaamistarkoitukseen yksittäisen lainan osalta. Koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuvakorko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2018. Lisäksi on ETEVA:lla on lisähyötyswap joka on tehty yksittäisen lainan korkoriskin suojaamiseksi. Tällä koronvaihtosopimuksella on muutettu vaihtuva korko kiinteäksi. Sopimus erääntyy 2022.

YMPÄRISTÖASIAT

Tilinpäätöksestä erillisenä laaditaan ympäristöraportti.

Konserni		
Päästöoikeudet 2015	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	176 084	1 250 195,00
Päästöoikeuksien ostot		
Toteutuneiden päästöjen määrä	6 242	
Päästöoikeuksien myynnit		
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	180 605	1 499 019,00
Päästöoikeudet 2016	tCO2	€
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 1.1.	180 605	1 499 019,00
Päästöoikeuksien ostot		
Toteutuneiden päästöjen määrä	8 814	
Päästöoikeuksien myynnit		
Käytettävissä olevien päästöoikeuksien määrä 31.12.	178 464	1 172 509,00

HYVINKÄÄN YMPÄRISTÖTILINPÄÄTÖS 2016

Tuloslaskelmaan ja taseeseen (investoinnit) tulevat tiedot:

	Tuotot 1000€	Kulut 1000€	Investoinnit 1000€
1. Ulkoilman- ja ilmastonsuojelu		162	0
2. Vesiensuojelu ja jätevesien käsittely	5682	1383	2928
3. Jätehuolto ja roskaantumisen	2301	2357	
4. Maaperän ja pohjaveden suojelu		132	
5. Melun ja tärinän torjunta		0	
6. Luonnonsuojelu ja maisemansuojelu		16	
7. Ympäristönsuojeluun liittyvät viranomaistehtävät	94	476	
8. Ympäristönsuojelun edistäminen	186	52	297
Yhteensä 1000 €	8 263	4578	3225
9. Ympäristöperusteiset verot ja veroluonteiset maksut			
a) Jätevero			
b) Polttoainevero		140	
c) Sähkövero		536	
d) Öljyjättemaksu			
Yhteensä 1000 €		676	
YMPÄRISTÖTOIMINTAKULUT YHTEENSÄ		5254	
Ympäristönsuojelulaitteiden (investointien) poistot ja arvoalentumiset:			
a) Jätevedenpuhdistus		374	
b) Viemäriverkosto		2164	
Yhteensä 1000 €		2538	
KULUT JA POISTOT YHTEENSÄ		7792	
Korkokulut (joko laskennalliset (esim. kunnan keskimääräinen korko%) tai kohdennetut todelliset korkokulut)			
a) Viemärlaitoksen korkokulut kaupungille		252	
Yhteensä 1000 €		252	

Taseeseen tulevat tiedot:

PAKOLLISET YMPÄRISTÖVASTUUVARAUKSET

1. Kulomäen maa-ainestenottoalueen maisemointi	203
2. Hangon ratapihan pilaantuneen maan puhdistus	24
3. Nummenmäen pilaantuneen maan puhdistustarpeen arviointi	60
Yhteensä 1000 €	287
Ympäristövarausten muutos (lis -, purku +):	-16

EHDOLLINEN YMPÄRISTÖVASTUU

Kaupunki on KHO:n vuosikirjapäätöksellä 2013:186 veloitettu maksamaan Nummenmäen entisen kaatopaikan ympäristövaikutusten ja puhdistamistarpeen arvioinnin (ympäristövastuuvaraus 3).

Päätöksessä ei ole otettu kantaa mahdollisten puhdistuskustannusten maksuvelvollisuuteen.

ELY on lähettänyt 7.3.2017 päivätyn hallintopakopäätöksen koskien entisen kaatopaikka-alueen puhdistamisvelvoitetta. Kaupunki aikoo valittaa päätöksestä, eikä vastuuta ole huomioitu tilinpäätöksessä varausta muuttamalla. Vastuun suuruusluokka on arviolta noin 3,0 milj. euroa.

	2016	2015
1. Ympäristötuotot/kunnan kaikki toimintatuotot	15,1 %	15,1 %
2. Ympäristötuotot/asukas	177,5 €	172,5 €
3. Ympäristökulut + poistot/kunnan kaikki toimintakulut ja poistot	2,6 %	2,6 %
4. Ympäristökulut+poistot/asukas	167,4 €	173,1 €
5. Ympäristöinvestoinnit/kunnan kokonaisinvestoinnit	16,4 %	20,0 %
6. Ympäristöinvestoinnit/asukas	69,3 €	74,0 €
7. Ympäristötoimintatuotot %:na ympäristökuluista	106,0 %	106,0 %

HENKILÖSTÖ JA TILINTARKASTUSPALKKIOT

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

42. Henkilöstön lukumäärä	31.12.2016	31.12.2015
Tiedot otettu eHRMinfo -järjestelmästä, tilanne 31.12.		
Keskushallinto	272	277
Sivistystoimi	1 247	1 139
Tekniikka ja ympäristö	238	249
Perusturva	939	962
Hyvinkään Vesi	35	35
Yhteensä	2 731	2 662
josta osa-aikaisia	381	320
Työllistetyt	25	25

43. Henkilöstökulut	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	93 517 641,07	94 005 078,11
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	23 774 333,38	24 395 076,04
Muut henkilösivukulut	5 803 857,18	5 112 584,01
Henkilöstökorvaukset ja muut korjaukset	-1 437 325,83	-1 405 415,68
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	121 658 505,80	122 107 322,48
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen		
Henkilöstökulut yhteensä	121 658 505,80	122 107 322,48

44. Luottamushenkilön palkkioista perityt ja tilitetyt luottamushenkilömaksut

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Hyvinkään perussuomalaiset	3 278,18	3 767,01
Hyvinkään sosiaalidemokraatit	10 837,32	11 073,34
Hyvinkään vihreät	4 562,16	4 510,47
Kokoomuksen kunnallisjärjestö	10 576,20	9 858,55
Suomen keskusta	3 060,68	3 135,99
Suomen kristillisdemokraatit	1 255,57	1 314,39
Vasemmistoliitto	3 079,03	3 023,97
Tilitetyt luottamushenkilömaksut yhteensä	36 649,14	36 683,72

45. Tilintarkastuspalkkiot

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
BDO Audiator Oy		
Tilintarkastuspalkkiot	47 631,00	44 401,00
Tilintarkastajan lausunnot	5 090,00	3 639,00
Muut palkkiot	1 060,20	0,00
BDO Audiator Oy yhteensä	53 781,20	48 040,00

TASEEN LIITETIEDOT

21. Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat			Aineelliset hyödykkeet						
	Aineettomat oikeudet	Muut pitkävaikutteiset menot	Yhteensä	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	Yhteensä
Poistamaton hankintameno 1.1.	2 097 694,75	114 948,89	2 212 643,64	40 370 602,58	114 460 988,70	73 481 164,73	2 684 043,28	514 100,41	4 471 991,90	235 982 891,60
Lisäykset tilikauden aikana	257 377,01	315 630,26	573 007,27	1 272,01	2 972 107,44	5 944 236,42	963 410,08		6 782 655,41	16 663 681,36
Rahoitusosuudet tilikauden aikana					604 500,00	426 585,00			191 000,00	1 222 085,00
Vähennykset tilikauden aikana				104 485,81	76 228,42		37 216,66			217 930,89
Keskeneräisistä aktivoinnit			0,00		853 500,79	2 301 962,44	44 038,01		-3 199 501,24	0,00
Tilikauden poistot	562 878,50	44 896,25	607 774,75		7 150 048,09	10 633 744,22	924 241,28			18 708 033,59
Lisäpoistot					742 282,67	25 963,94	43 721,47		50 000,00	861 968,08
POISTAMATON HANKINTAMENO 31.12.	1 792 193,26	385 682,90	2 177 876,16	40 267 388,78	109 713 537,75	70 641 070,43	2 686 311,96	514 100,41	7 814 146,07	231 636 555,40

Osakkeet ja osuudet

	Osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.2016	Osakkeiden kirjanpitoarvo 31.12.2015
Kuntayhtymäosuudet		
Helsingin ja Uudenmaan sairaanhoitopiiri	13 318 733,40	13 318 733,40
ETEVA kuntayhtymä	749 091,69	749 091,69
Uudenmaan päihdehuollon kuntayhtymä	83 734,38	83 734,38
Uudenmaan liitto	2 538,96	2 538,96
Yhteensä	14 154 098,43	14 154 098,43
Tytäryhteisöosakkeet ja -osuudet		
Veikkarin Kiinteistö Oy	33 637,59	33 637,59
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sairaalanmäki	1 919 276,66	1 916 736,22
Kiinteistö Oy Hyvinkään Uudenmaank.47	234 622,16	234 622,16
Hyvinkään Lämpövoima Oy	1 984 617,53	1 984 617,53
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	8 217 427,37	8 217 427,37
Kiinteistö Oy Hyvinkään Wanha Villatehdas	4 631 300,11	4 631 300,11
Kaukasten Palvelutalo Oy	125 040,84	125 040,84
Teknologiakeskus Techvilla Oy	244 918,77	244 918,77
Kiinteistö Oy Päivämartti	320 400,00	320 400,00
Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy	360 000,00	360 000,00
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sveitsi I	2 040 000,00	0,00
Yhteensä	20 111 241,03	18 068 700,59
Osakkuusyhteisöosakkeet ja -osuudet		
Villa Park Oy	10 000,00	10 000,00
Kiinteistö Oy Jussintori	965 303,93	965 303,93
Kiljavan Sairaala Oy	3 194 750,00	2 851 250,00
Hyvinkään-Riihimäen Hyria Oy	11 756 647,00	11 756 647,00
Yritysvoimala Oy	29 880,00	29 880,00
Koy Martinkaari	21 860,00	21 860,00
Keski-Uudenmaan Informaatioteknologia Oy	23 500,00	23 500,00
Yhteensä	16 001 940,93	15 658 440,93
Muut osakkeet ja osuudet		
Asunto Oy Hyvinkään Impilinna	82 394,80	82 394,80
Asunto Oy Hakalanhovi	0,00	36 873,52
Asunto Oy Hakalanrinne	53 600,82	53 600,82
Asunto Oy Haka-Lauri	0,00	39 524,16
Asunto Oy Haka-Oiva	97 548,99	140 824,32
Asunto Oy Helenenkatu 7-9	25 228,19	25 228,19
Asunto Oy Honkaharju	31 955,71	31 955,71
Asunto Oy Hyvinkään Kansantalo	36 076,31	36 076,31
Asunto Oy Hyvinkään Kuusamanpolku	116 386,04	171 047,12
Asunto Oy Hyvinkään Martinkatu	47 375,18	47 375,18
Asunto Oy Hyvinkään Mäntymäki	0,00	49 194,97
Asunto Oy Hyvinkään Peltovilla	76 876,01	76 876,01
Asunto Oy Hyvinkään Pertuntornit	72 320,81	72 320,81
Asunto Oy Hyvinkään Port Artturi	25 048,77	50 784,89

Asunto Oy Hyvinkään Sähkökatu 30	29 769,26	29 769,26
Asunto Oy Hyvinkään Sähkökatu 32	0,00	28 591,95
Asunto Oy Hyvinkään Tähtäkatu 1	67 275,17	67 275,17
Asunto Oy Kanervankärki	0,00	25 427,70
Asunto Oy Kulohaka	32 796,65	32 796,65
Asunto Oy Mantelinhaka	11 159,66	11 159,66
Asunto Oy Martinpiha	0,00	21 864,43
Asunto Oy Munckinlinna	41 206,04	41 206,04
Asunto Oy Nikinmäki	79 048,33	79 048,33
Asunto Oy Oraskatu 1-3	0,00	31 619,33
Asunto Oy Oraskatu 5	85 775,84	85 775,84
Asunto Oy Paavolankivi	66 434,23	66 434,23
Asunto Oy Paavolantähkä	34 840,77	34 840,77
Asunto Oy Perttulanpauli	36 815,51	36 815,51
Asunto Oy Rietinpuisto	33 637,59	33 637,59
Asunto Oy Seittenhovi	0,00	9 164,06
Asunto Oy Seponhaka	88 307,58	88 307,58
Asunto Oy Talvihelena	21 684,48	80 847,60
Asunto Oy Talvimaija	47 428,99	70 975,30
Asunto Oy Talvisilta 11	41 456,11	41 456,11
Asunto Oy Tolpanhovi	101 016,36	101 016,36
Asunto Oy Tähtirinteet	43 728,86	43 728,86
Asunto Oy Töpsälän Haka	29 432,89	29 432,89
Asunto Oy Uudenmaankatu 68	121 599,89	121 599,89
Laurea-ammattikorkeakoulu Oy	45 831,21	45 831,21
Kiertokapula Oy	72 320,81	72 320,81
Kiinteistö Oy Donnerinkulma	12 614,09	12 614,09
Kiinteistö Oy Hyvinkään Sampo-Talo	1 918 302,71	1 918 302,71
Kiinteistö Oy Oikokuja	272 149,45	272 149,45
Kuntarahoitus Oyj	177 637,59	177 637,59
Pääkaupunkiseudun Vesi Oy-	47 092,62	47 092,62
Sosiaalitalo Oy - Socialkompetens Ab	8 000,00	8 000,00
Kuntien Tiera Oy	45 270,00	45 270,00
Kiinteistö Oy Talvimartti	4 100,63	5 353,31
Yhteensä	4 281 544,95	4 731 439,71

Osakkeet ja osuudet yhteensä

54 548 825,34

52 612 679,66

Eriytetyt tilinpäätökset

Kunnallinen liikelaitos

Hyvinkään Vesi

HYVINKÄÄN VESI

Olellaiset tapahtumat

Uudet vesihuoltolaitoksen yleiset toimitusehdot jaettiin asiakkaille elokuussa.

Hyvinkään Veden vuoden 2015 toimintakertomus ja Hyvinkään Veden tiedotuslehti jaettiin toukokuun lopussa.

Kaukasten siirtolinjan rakentaminen eteni suunnitellusti. Linja on rakennettu loppuun saakka, pumppaamot ja automaatio on saatu toimintaan. Linja otettiin käyttöön loka-kuussa. Kaukasten jätevedenpuhdistamo on samalla ajettu alas ja rakennuksen ja tontin siivous luovutuskuntoon on tehty. Rakennus ja tontti palautuivat Kaukas Kiinteistöt Oy:lle aiemmin tehtyjen sopimusten mukaisesti 1.1.2017.

Viertolankadun ja sen poikkikatujen saneerausta on tehty vuoden loppuun saakka, mutta noin 100 metriä vesihuoltolinjaa jäi kevääseen 2017. Uudenmaankadun alkuosan kunnallistekniikan saneeraus on tehty ja vastaanotettu. Hangonsillan alueen kuivatusrakenteiden työt ovat valmistuneet. Läntisen Yhdystien vesihuoltosaneeraushanke on aloitettu syksyllä ja se jatkuu ensi vuoden puolelle. Palojokivarren uuden kaava-alueen kunnallistekniikan rakentaminen on aloitettu loppu vuodesta 2016 ja hanke jatkuu kevääseen 2017.

Hikiän tekopohjavesilaitoksen alalointimuutoksen suunnitelmat ovat valmistuneet, urakkakilpailutus tehty, urakoija valittu joulukuussa ja toteutus alkaa helmikuussa 2017.

Kaltevan jätevedenpuhdistamon esikäsitteilyn saneeraus sekä Rajaportin ja Vanhan Myllyn jätevesipumppaamoiden saneeraukset ovat edenneet suunnitellusti. Urakat on otettu vastaan elo- ja syyskuussa.

Riski- ja epävarmuustekijäarvio

Rahoituksen riittävyttä on pyritty varmistamaan käyttötalouden sekä investointien pitkäjänteisellä suunnittelulla. Velanottoon ei ole viime vuosina jouduttu. Taksarakenne ja taksojen suuruus on pyritty suunnitellusti pitämään kilpailukykyisinä mutta riittävänä. Talouden suunnitteluun on hankittu uusi liikelaitoksen talousmalli vuonna 2013. Taksoja ei ole nostettu viime vuosina.

Vesivarojen riittävyys on vesilaitoksen toiminnan kulmakivi. Vesivarojen riittävyttä on turvattu varaamalla kapasiteettia Päijänne-tunnelista, jonka vedestä tehdään tekopohjavettä Hikiällä. Lisäksi on rakennettu uusi pohjavettä käyttävä kaivoalue Hikiälle sekä v. 2014 alussa käyttöön otettu Sveitsin vedenottamo. Lähialueiden vedenhankintaselvityksissä on oltu aktiivisesti mukana, jotta turvataan raakaveden saanti myös jatkossa.

Merkittävin toimintaan kohdistuva riski on sähkökatkot, joita - toiminnan ulottuessa myös naapurikuntien haja-asutusalueille - esiintyy varsin paljon. Kaikilla Hyvinkään Veden aktiivikäytössä olevilla vedenottamoilla on varavoimakoneet, jotka käynnistetään/käynnistyvät sähkökatkon aikana. Myös uudella Sveitsin vedenottamolla on automaattisesti käynnistyvä varavoimakone.

Vastaavasti Kaltevan jätevedenpuhdistamolla on varavoimakone, joka turvaa tärkeimpien prosessien toiminnan. Vuonna 2011 rakennettiin kiinteä varavoimakone jä-

tevesiverkon pääpumppaamolle Veikkariin, jonka kautta noin 40 % kaupungin jätevesistä kulkee edelleen Kaltevaan. Käytössä on myös yksi siirrettävä varavoimakone, jolla voidaan sähköistää yksi jätevesipumppaamo kerrallaan.

Puhtaan veden toimituksen keskeytysriskiä on pienennetty myös ylävesisäiliöiden avulla. Puolimatkan vesitornin saneeraus tehtiin v. 2014. Ylävesisäiliöt puhdistetaan vuosittain.

Vesilaitostoiminta on vähitellen siirtynyt vahvasti automaation varaan, jonka vuoksi henkilökuntaa on vastaavasti pikkuhiljaa vähennetty. Automaation ja kaukovalvonnan riskejä on pyritty vähentämään vesilaitoksen kaukovalvonnan uusimisella, jota on toteutettu v. 2013-2014. Kaltevan jätevedenpuhdistamolla uusittiin valvomo v. 2011.

v. 2011 valmistui projekti, jossa tarkistettiin henkilökunnan tehtäväkuvat, esimies- ja varamiesketjut. Projektin tarkoituksena oli vähentää henkilökuntaa koskevia riskejä.

Henkilöstö

Toimistonhoitaja on jäänyt eläkkeelle ja toimistosihiteeri on siirtynyt osa-aikaeläkkeelle. Henkilövajausta on täytetty määräaikaisella toimistosihiteerillä. Määräaikaisen toimistosihiteerin tilalle on valittu vakituinen toimistosihiteeri, joka aloittaa 1.1.2017.

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Henkilöstömäärä 31.12	35,0	35,0	37,0	34,0
* vakinaiset	33,0	32,0	37,0	32,0
* määräaikaiset	2,0	3,0		2,0
Työpanos	30,7	29,7		29,6

Tunnusluvut

	Tp 2014	Tp 2015	Ta 2016	Tot 2016
Laskutettu vesi, m ³	2 566 703	2 428 132	2 535 000	2 409 214
Laskutettu jätevesi, m ³	2 446 012	2 379 969	2 490 000	2 314 864
Vesimaksu/m ³ (ilman alv)	1,41	1,41	1,41	1,41
Jätevesimaksu/m ³ (ilman alv)	2,26	2,26	2,26	2,26

Talousarvion toteutuminen

Talous	Tp2014 1000 €	Tp2015 1000 €	Toteutunut 2016	Talousarvio 2016	Ta-muutos	Ta muutoksen jälkeen	Poikkeama muutoksen jälkeen
*Hallinto ja talous	8 727	8 449	8 323 848	8 585 971	-400 000	8 185 971	137 877
*Tuotanto ja ympäristö	-981	-826	-950 646	-1 023 372	0	-1 023 372	72 726
*Viemärlaitokset	-1 290	-1 242	-1 272 005	-1 337 236	0	-1 337 236	65 231
*Vesihuoltoverkot	-928	-856	-943 295	-110 276	0	-1 100 276	156 981
Vesihuolto yhteensä:							
Toimintatuotot	10 264	10 174	9 908 167	10 219 250	-400 000	9 819 250	88 917
Valmistus omaan käyttöön	172	50	102 138	22 100	0	22 100	80 038
Toimintakulut	-4 907	-4 699	-4 852 403	-5 116 263	0	-5 116 263	263 860
Toimintakate	5 529	5 525	5 157 902	5 125 087	-400 000	4 725 087	432 815
Toimintakatteen muutos	191	-4	-367 258				
muutos%	3,6	-0,1	-6,6				
Liikevaihto	10 255	10 152	9 907 877	10 218 250	-400 000	9 818 250	89 627
Liikelyjäämä	972	855	420 190	511 027	-400 000	111 027	309 163
Tilikauden tulos	539	420	-22 645	70 527	-400 000	-329 473	306 828
Investoinnit, brutto	6 506	3 505	3 362 451	3 830 000	0	3 830 000	467 549
*Laitosinvestoinnit	2 962	319	540 113	440 000	0	440 000	-100 113
*Verkoston uudisrakentam	1 338	1 055	1 646 306	2 305 000	0	2 305 000	658 694
*Verkoston saneeraus	2 206	2 131	1 176 032	1 085 000	0	1 085 000	-91 032

Selvitys mahdollisista poikkeamista

Talousarviota parempaa tulosta selittää mm. talousarviota pienempinä toteutuneet henkilöstökulut sekä materiaalien ja palvelujen ostot. Vesi- ja jätevesimaksujen tuotto jäi alkuperäistä talousarviota n. 350 000 euroa pienemmäksi, mutta ylitti lopullisen talousarvion 50 000 eurolla. Poistot toteutuivat noin 120 000 euroa budjetoitua suurempina.

Hyvinkään vesi

TULOSLASKELMA

1.1.-31.12.2016

1.1.-31.12.2015

Liikevaihto		9 889 158,55		10 136 689,69
Valmiiden ja keskeneräisten tuotteiden varastojen lisäys tai vähennys				
Vamistus omaan käyttöön		102 138,29		49 732,58
Liiketoiminnan muut tuotot		290,32		22 107,60
Tuet ja avustukset kunnalta				
Materiaalit ja palvelut				
Aineet, tarvikkeet ja tavarat				
Ostot tilikauden aikana	-1 163 219,21		-1 089 181,64	
Varastojen lisäys tai vähennys	0,00		0,00	
Palvelujen ostot	-1 238 004,49	-2 401 223,70	-1 365 141,21	-2 454 322,85
Henkilöstökulut				
Palkat ja palkkiot	-1 478 533,17		-1 388 626,10	
Henkilösivukulut				
Eläkekulut	-406 907,80		-410 481,97	
Muut henkilösivukulut	-91 216,86	-1 976 657,83	-78 620,83	-1 877 728,90
Poistot ja arvonalentumiset				
Suunnitelman mukaiset poistot	-4 723 623,29		-4 669 664,67	
Arvonalentumiset, Kertaluont.poistot	-14 088,50	-4 737 711,79	0,00	-4 669 664,67
Liiketoiminnan muut kulut		-455 803,91		-351 319,30
Liikelylijäämä		420 189,93		855 494,15
Rahoitustuotot ja -kulut				
Korkotuotot	171,25		5 761,24	
Muut rahoitustuotot	3 433,41		4 246,65	
Kunnalle maksetut korkokulut				
Muille maksetut korkokulut	-1 604,33		-1 527,00	
Korvaus peruspääomasta	-443 000,00		-443 000,00	
Muut rahoituskulut	-1 835,27	-442 834,94	-1 315,02	-435 834,13
Ylijäämä (ennen satunnaisia eriä)		-22 645,01		419 660,02
Satunnaiset tuotot ja -kulut				
Satunnaiset tuotot				
Satunnaiset kulut				
Ylijäämä ennen varauksia		-22 645,01		419 660,02
Poistoeron lisäys tai vähennys				
Vapaaehtoisten varausten lisäys tai vähennys				
Tuloverot				
Tilikauden ylijäämä		-22 645,01		419 660,02
Sijoitetun pääoman tuotto, %		0,9		1,7
Kunnan sijoittaman pääoman tuotto, %		0,9		1,9
Voitto, %		-0,2		4,1

Hyvinkään vesi

RAHOITUSLASKELMA

	1.1-31.12.2016	1.1-31.12.2015
Toiminnan rahavirta		
Liikeliijäämä (-alijäämä)	420 189,93	855 494,15
Poistot ja arvonalentumiset	4 737 711,79	4 669 664,67
Rahoitustuotot ja -kulut	-442 834,94	-435 834,13
Tulorahoituksen korjauserät	0,00	0,00
Tulorahoitus yhteensä	4 715 066,78	5 089 324,69
Investointien rahavirta		
Investointimenot	-3 417 576,87	-3 504 728,71
Rahoitusosuudet investointimenoihin	55 125,00	102 375,00
Pysyvien vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	0,00	0,00
Investoinnit yhteensä	-3 362 451,87	-3 402 353,71
Toiminnan ja investointien rahavirta	1 352 614,91	1 686 970,98
Rahoituksen rahavirta		
Antolainauksen muutokset		
Antolainasaamisten lisäykset muilta	0,00	0,00
Antolainasaamisten vähennykset muilta	0,00	0,00
Antolainauksen muutokset yht.	0,00	0,00
Lainakannan muutokset		
Pitkäaikaisten lainojen lisäys muilta	0,00	0,00
Pitkäaikaisten lainojen vähennys muilta	0,00	-285 704,00
Lainakannan muutokset yht.	0,00	-285 704,00
Oman pääoman muutokset		
Peruspääoman muutos	0,00	0,00
Oman pääoman muutokset yht.	0,00	0,00
Muut maksuvalmiuden muutokset		
La-saamisten muutos kunnalta	0,00	269 685,60
Saamisten muutos muilta	-58 861,20	-822 138,33
Korottomien velkojen muutos muilta	497 219,63	343 715,06
Korottomien velkojen muutos kunnalta	-2 305 573,22	4 156 624,51
Muut maksuvalmiuden muutokset yht.	-1 867 214,79	3 947 886,84
Rahoituksen rahavirta	-1 867 214,79	3 662 182,84
Rahavarojen muutos	-514 599,88	5 349 153,82
Rahavarat 1.1.	7 753 264,54	2 404 110,72
Rahavarat 31.12.	7 238 664,66	7 753 264,54
Toiminnan ja investointien rahavirran kertymä 5 vuodelta, €	-1 920 476,63	-2 664 911,65
Investointien tulorahoitus, %	137,97	145,21
Lainanhoitokate	2 940,0	17,7
Kassasta maksut	8 697 702	8 919 646
Kassan riittävyys, pv	303,8	317,3
Quick ratio	3,0	1,8
Current ratio	3,0	1,8

Hyvinkään vesi

TASE , euroa

V A S T A A V A A	31.12.2016	31.12.2015
PYSYVÄT VASTAAVAT		
AINEETTOMAT OIKEUDET		
Tietokoneohjelmistot	813 097,07	1 016 510,66
AINEELLISET HYÖDYKKEET		
Rakennukset	7 918 884,06	8 690 478,78
Kiinteät rakenteet ja laitteet	36 144 515,26	36 721 522,29
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Muut aineelliset hyödykkeet	0,00	0,00
Keskeneräiset	1 296 562,95	1 119 807,53
AINEELLISET HYÖDYKKEET YHTEENSÄ	45 359 962,27	46 531 808,60
SIJOITUKSET		
Muut saamiset	56 596,70	56 596,70
PYSYVÄT VASTAAVAT	46 229 656,04	47 604 915,96
VAIHTUVAT VASTAAVAT		
SAAMISET		
LYHYTAIKAISET SAAMISET		
Myyntisaamiset	1 265 035,95	1 272 676,50
Saamiset kunnalta	0,00	0,00
Muut saamiset	7 910,00	
Siirtosaamiset	168 690,75	110 099,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET YHTEENSÄ	1 441 636,70	1 382 775,50
Rahat ja pankkisaamiset		
Rahat ja pankkisaamiset	7 238 664,66	7 753 264,54
VAIHTUVAT VASTAAVAT	8 680 301,36	9 136 040,04
VASTAAVAA YHTEENSÄ	54 909 957,40	56 740 956,00

VASTATTAVAA	31.12.2016	31.12.2015
OMA PÄÄOMA		
Peruspääoma	27 609 829,92	27 609 829,92
Edellisten tilikausien yli- / alijäämä	17 774 503,60	17 354 843,58
Tilikauden yli- / alijäämä	-22 645,01	419 660,02
OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ	45 361 688,51	45 384 333,52
VIERAS PÄÄOMA		
PITKÄAIKAINEN		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Lainat kunnalta, liittymismaksut	129 026,11	129 026,11
Muut velat, liittymismaksut	6 554 621,50	6 015 441,90
PITKÄAIKAINEN YHTEENSÄ	6 683 647,61	6 144 468,01
LYHYTAIKAINEN		
Lainat rahoitus- ja vakuutuslaitoksilta	0,00	0,00
Lainat julkisyhteisöiltä	1 850 143,49	4 155 716,71
Ostovelat	343 515,45	336 202,02
Muut velat	300 903,26	358 854,29
Siirtovelat	370 059,08	361 381,45
LYHYTAIKAINEN YHTEENSÄ	2 864 621,28	5 212 154,47
VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ	9 548 268,89	11 356 622,48
VASTATTAVAA YHTEENSÄ	54 909 957,40	56 740 956,00
Omavaraisuusaste, %	82,6	80,0
Suhteellinen velkaantuneisuus, %	95,6	111,2
Kertynyt ylijäämä, 1000 €	17 752	17 775
Lainakanta 31.12., 1000 €	1 850	4 156
Lainasaamiset 31.12., 1000 €	0	0

Hyvinkään vesi
HULEVESIVERKON TULOSLASKELMA

7047 HULEVESIVERKKO **2016**

LIIKEVAIHTO **404 357,54**
 3001 Vesi- ja jätevesimaksut 349 930,54
 3150 Sisäiset myyntitulot 54 427,00

VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN **602,00**
 3700 Valmistus omaan käyttöön 602,00

MATERIAALIT JA PALVELUT **-16 492,91**

AINEET, TARVIKKEET JA TAVARAT **-2 735,93**

OSTOT TILIKAUDEN AIKANA **-2 735,93**

4530 Vaatteisto -226,19
 4540 Lääkkeet -265,66
 4541 Hoitotarvikkeet -191,00
 4560 Poltto- ja voiteluaineet -72,50
 4571 Sähkö -1 547,05
 4590 Tekniset materiaalit -433,53

PALVELUJEN OSTOT **-13 756,98**

4341 Asiantuntijapalvelut -3 025,86
 4380 Puhtaanapito- ja pesulapalvelu -1 067,01
 4383 Siivouspalvelut -541,57
 4390 Rakennusten ja alueiden rakent -857,94
 4393 Ajopalvelut al,rakent,kunn.pit -3 379,65
 4400 Koneiden, kaluston ja laitteid -717,74
 4420 Matkustus- ja kuljetuspalvelut -2 132,01
 4470 Muut palvelut -2 035,20

HENKILÖSTÖKULUT **-69 658,60**

PALKAT JA PALKKIOT **-56 628,31**

4010 Vakinaisten palkat -43 085,97
 4011 Määräaikaiset palkat -6 021,10
 4013 Tunti- ja urakkapalkat -1 285,70
 4030 Erilliskorvaukset -175,25
 4042 Varallaolo palkat -7 010,18
 4060 Jaksotetut palkat ja palkkiot 949,89

HENKILÖSIVUKULUT **-13 030,29**

ELÄKEKULUT **-9 671,98**

4100 KVTEL-maksut -9 671,98

MUUT HENKILÖSIVUKULUT **-3 358,31**

4150 Kansaneläke- ja sairausvakuutu -1 198,76
 4160 Työttömyysvakuutusmaksut -2 273,89
 4170 Tapaturmavakuutusmaksut -207,08
 4190 Jaksotetut sosiaalivakuutusmak 321,42

POISTOT JA ARVONALENTUMISET **-922 216,36**

SUUNNITELMAN MUKAISET POISTO **-922 216,36**

7140 Poistot kiinteistä rakenteista -922 216,36
 7210 Muut lisäpoistot 0,00

LIIKETOIMINNAN MUUT KULUT **-90 526,16**

4820 Rakennusten ja laitteiden vuokrat -23 096,79
 4840 Koneiden ja laitteiden vuokrat -48 215,00
 4870 Tilavuokrat -19 214,37

LIIEKEYLIJÄÄMÄ (-ALIJÄÄMÄ) YHTEENSÄ **-693 934,49**

TILIKAUDEN YLIJÄÄMÄ (ALIJÄÄMÄ) **-693 934,49**

Hyvinkään vesi

HULEVESIVERKON RAHOITUSLASKELMA

HYVINKÄÄN VESI

RAHOITUSLASKELMA

2016

Toiminnan ja investointien rahavirta

Tulorahoitus

Liikeliijäämä (-alijäämä)	-693 934
Poistot ja arvonalentumiset	922 216
Rahoitustuotot ja kulut	0
Muut tulorahoituksen korjaukset	0

Tulorahoitus yhteensä 228 282

Investoinnit

Käyttöomaisuusinvestoinnit	-52 000
Rahoitusosuudet investointimenoihin	
Pys.vastaavien hyödykkeiden luovutustulot	

Investoinnit yhteensä -52 000

Toiminnan ja investointien rahavirta

176 282

Rahoituksen rahavirta

Antolainauksen muutokset yhteensä

Antolainasaamisten lisäykset kunnalle/Ky:lle	
Antolainasaamisten vähennykset	

Antolainauksen muutokset yhteensä 0

Lainakannan muutokset

Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen lisäys	0
Muilta saatujen pitkäaikaisten lainojen vähennys	0

Lainakannan muutokset yhteensä 0

Oman pääoman muutokset

Korottoman peruspääoman muutokset	0
Korollisen peruspääoman muutokset	0

Oman pääoman muutokset yhteensä 0

Liittymismaksujen ja muiden velkojen muutokset

Liittymismaksujen muutokset	0
-----------------------------	---

Liittymismaksujen ja muiden velkojen muutokset yhteensä 0

Muut maksuvalmiuden muutokset

Vaihto-omaisuuden muutos	0
Saamisten muutos kunnalta	0
Saamisten muutos muilta	0
Korot. velkojen muutos kunnalta	-176 282
Korot. velkojen muutos muilta	0

Muut maksuvalmiuden muutokset yhteensä -176 282

Rahoituksen rahavirta

-176 282

Rahavarojen muutos

Rahavarat 1.1.	0
Rahavarat 31.12.	0

Hyvinkään vesi

HULEVESIVERKON TASE

VASTAAVAA	2016
PYSYVÄT VASTAAVAT	
AINEETTOMAT HYÖDYKKEET	0,00
AINEETTOMAT OIKEUDET	0,00
1005 Tietokoneohjelmistot	0,00
AINEELLISET HYÖDYKKEET	9 335 377,64
RAKENNUKSET	0,00
1120 Tehdas- ja tuotantoraken.vesi	0,00
1121 Tehdas ja tuotantorak. viemäri	0,00
KIINTEÄT RAKENTEET JA LAITTEET	9 335 377,64
1140 Johtoverkostot ja laitteet ves	0,00
1141 Johtoverk. ja laitteet viemäri	9 335 377,64
1142 Vesil. koneet ja laitteet	0,00
ENNAKKOMAKSUT JA KESKENERÄISET	0,00
1195 Keskeneräiset hankinnat	0,00
SIJOITUKSET	0,00
MUUT SAAMISET	0,00
1245 Liittymismaksut pala	0,00
PYSYVÄT VASTAAVAT YHTEENSÄ	9 335 377,64
VAIHTUVAT VASTAAVAT	
SAAMISET	0,00
LYHYTAIKAISET SAAMISET	0,00
MYYNTISAAMISET	0,00
1740 Lyh.aik.myyntisaamiset muilta	0,00
MUUT SAAMISET	0,00
1801 VESI,KAUPUNKI YHD.TILI	0,00
SIIRTOSAAMISET	0,00
1826 Lyh.aik.muut siirtosaam.muilta	0,00
RAHAT JA PANKKISAAMISET	0,00
1922 Nordea 174230-1375	0,00
1925 OP 506203-20191574	0,00
VAIHTUVAT VASTAAVAT YHTEENSÄ	0,00
VASTAAVAA YHTEENSÄ	9 335 377,64

VASTATTAVAA**OMA PÄÄOMA**

PERUSPÄÄOMA	-5 539 182,64
2002 Veden korollinen peruspääoma	-2 221 906,04
2003 Veden koroton peruspääoma	-3 317 276,61
EDELLISTEN TILIK. YLI/ALIJÄÄMÄ	388 824,18
2040 Edellisten tilikausien yli-/al	388 824,18
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	693 934,49
2050 Tilikauden yli-/alijäämä	693 934,49

OMA PÄÄOMA YHTEENSÄ -4 456 423,98

VIERAS PÄÄOMA

PITKÄAIKAINEN	-4 878 953,66
LAINAT KUNNALTA/KUNTAYHTYMÄLTÄ	-4 878 953,66
2467 Sisäiset muut velat	-4 878 953,66
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	0,00
2469 Liittymismaksut ja muut velat	0,00
LYHYTAIKAINEN	0,00
LAINAT JULKISYHTEISÖILTÄ	0,00
2522 Lyhytaik.lainat Kuntien eläkev	0,00
LAINAT MUILTA LUOTONANTAJILTA	0,00
2533 Kaupunki/vesi yhdysvelkatili	0,00
OSTOVELAT	0,00
2549 Lyhytaik.ostovelat muille	0,00
MUUT VELAT/LIITTYMISMAKSUT JA	0,00
2557 Ennakonpidätysvelka	0,00
2558 Sosiaaliturvamaksuvelka	0,00
2560 Arvonlisäverovelka	0,00
SIIRTOVELAT	0,00
2575 Siirtyvät korot muille	0,00
2580 Lomapalkkajaksotus	0,00
2592 Palkkojen siirtovelat	0,00
2594 Palkkojen maksatus	0,00
2596 Palkkojen ulosotot	0,00
2597 Jäsenmaksut ay/puoleet	0,00
2603 Myyntireskontran siirtovelat	0,00
2604 Myyntiresk.palauttamattomat	0,00

VIERAS PÄÄOMA YHTEENSÄ -4 878 953,66

VASTATTAVAA YHTEENSÄ -9 335 377,64

Hyvinkään vesi

Arvostus- ja jaksotusperiaatteet

Käyttöomaisuuden arvostus

Käyttöomaisuus on merkitty taseeseen hankintamenoa vähennettynä suunnitelman mukaisilla poistoilla. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu ennalta laaditun poistosuunnitelman mukaisesti. Poistosuunnitelman mukaiset suunnitelmapoistojen laskentaperusteet on esitetty tuloslaskelman liitetiedoissa kohdassa suunnitelman mukaisten poistojen perusteet.

Rahoitusomaisuuden arvostus

Saamiset on merkitty taseeseen nimellisarvoon tai sitä alempaan todennäköiseen luovutushintaan.

Tuloksen ja taseen vertailukelpoisuus

Tuloslaskelma ja tase ovat vertailukelpoisia edelliseen tilikauteen nähden

TULOSLASKELMAN LIITETIEDOT

Toimintatuotot	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Toimintatuotot tehtäväkokonaisuuksittain		
Vesi- ja jätevesimaksut	8 636 938,73	8 822 647,17
Vesihuollon perusmaksut	568 181,10	574 863,38
Muut myyntipalvelut	67 427,00	54 345,00
Muut myyntitulot	616 496,72	700 194,32
Oppisopimuskoulutuksen koulutuu	115,00	115,00
Vesihuollon palvelumaksut		
Yhteensä	9 889 158,55	10 152 164,87
Valmistus omaan käyttöön		
Valmistus omaan käyttöön	102 138,29	49 732,58
Liiketoiminnan muut tuotot		
Maankäyttö- ja kehittämiskorvaukset	0,00	0,00
Muut tuet ja avustukset		
Muiden asuntojen vuokrat	290,32	1 858,54
Muut tuotot		20 249,06
Yhteensä	290,32	22 107,60

Suunnitelman mukaisten poistojen perusteet

Aineettomien ja aineellisten hyödykkeiden poistojen laskennassa on käytetty kaupunginvaltuuston 22.4.1996 tekemää poistosuunnitelmaa sekä siihen myöhemmin tehtyjä tarkistuksia, viimeksi v. 2013. Suunnitelman mukaiset poistot on laskettu käyttöomaisuuden hankintamenoa arvioidun taloudellisen pitoajan mukaan. Ellei hankintameno ja siihen saatu rahoitusosuus ole ollut selvitettävissä, on ennen vuotta 1991 hankitun käyttöomaisuuden poistoperustan laskennan pohjaksi otettu kirjanpitoarvo 31.12.1990.

Arvioidut poistoajat ja niitä vastaavat vuotuiset poistoprosentit sekä poistomenetelmät ovat:

Aineettomat hyödykkeet	Tasapoisto	10 vuotta
Muut pitkävaikutteiset menot	Tasapoisto	5-7 vuotta
Rakennukset ja rakennelmat	Tasapoisto	20 - 30 vuotta
- Vedenottamot ja jäteveden puhdistamot	Menojäännöspoisto	
Kadut, tiet, torit ja puistot	Menojäännöspoisto	
Vedenjakelu- ja viemäriverkosto	Menojäännöspoisto	
Muut kiinteät rakenteet ja laitteet	Menojäännöspoisto	
Koneet ja kalusto	Menojäännöspoisto	
Soranottoalueet	Käytön mukainen poisto	
Taideteokset	Ei poisteta	
Pienet pysyvien vastaavien hankinnat, joiden hankintameno on alle 10 000 euroa, on kirjattu vuosikuluksi.		

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Tietokoneohjelmistot	-203 413,59	-557,30
Poistot muista pitkävaik.menoista	0,00	0,00
Rakennukset ja rakennelmat	-1 231 346,01	-1 414 045,65
Kiinteistä rakenteista ja laitteista	-3 288 863,69	-3 255 061,72
Koneet ja kalusto	0,00	0,00
Yhteensä	-4 723 623,29	-4 669 664,67
Käyttöom.kertaluonteiset poistot	-14 088,50	0,00
Suunnitelman mukaiset poistot yhteensä	-4 737 711,79	-4 669 664,67

Rahoitustuotot ja -kulut

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Rahoitustuotot		
Korkotuotot	171,25	5 761,24
Viivästyskorkotulot	3 386,48	4 109,18
Muut rahoitustuotot	46,93	137,47
Yhteensä	3 604,66	10 007,89
Rahoituskulut		
Korkokulut	-1 604,33	-1 527,00
Muut rahoituskulut	-444 835,27	-444 315,02
Yhteensä	-446 439,60	-445 842,02
Rahoitustuotot ja -kulut yhteensä	-442 834,94	-435 834,13

TASEEN LIITETIEDOT

Kuluksi kirjaamattomat menot ja pääoma-alennukset

Tilinpäätöksen tase-eriin ei sisälly kuluksi kirjaamattomia menoja eikä pääoma-alennuksia.

Aktivoidut korkomenot

Taseeseen ei ole aktivoitu korkomenoja.

Tiedot pysyvistä vastaavista

Katso taulukko

	1.1.-31.12.2016	1.1.-31.12.2015
Oma pääoma		
Peruspääoma	27 609 829,92	27 609 829,92
Edellisen tilikauden ylijäämä	17 774 503,60	17 354 843,58
Tilikauden ylijäämä	-22 645,01	419 660,02
Oma pääoma yhteensä 31.12.	45 361 688,51	45 384 333,52
Pitkäaikainen vieras pääoma		
Velat tai velkojen osat, jotka erääntyvät maksettavaksi myöhemmin kuin viiden vuoden kuluttua		
Lainat julkisyhteisöiltä	0,00	0,00
Yhteensä	0,00	0,00
Pakolliset varaukset		
Eläkevastuuvaraus 1.1.	0	0
varausta käytettiin tilikaudella	0	0
varausta lisättiin tilikaudella	0	0
Eläkevastuuvaraus 31.12	0,00	0,00
Erittely liittymismaksuista		
Liittymismaksut kunnalta	129 026,11	129 026,11
Liittymismaksut	6 554 621,50	6 015 441,90
Erittely siirtoveloista		
Palkkojen ja henkilösivukulujen jaksotukset	327 110,84	344 294,78
Korkojaksotukset	0,00	0,00
Muut siirtovelat	42 948,24	17 086,67
Yhteensä	370 059,08	361 381,45
Muut vastuusitoumukset		
Kiinnitykset omasta velasta		
Alkuperäinen pääoma	0,00	0,00
Jäljellä oleva pääoma	0,00	0,00

1.1.-31.12.2016

1.1.-31.12.2015

HENKILÖSTÖÄ KOSKEVAT LIITETIEDOT

Henkilöstön lukumäärä	35,0	35,0
vakinaiset	33,0	32,0
määräaikaiset	2,0	3,0
sijaiset	0	0
Henkilöstökulut		
Henkilöstökulut		
Palkat ja palkkiot	-1 488 812,53	-1 395 819,93
Henkilösivukulut		
Eläkekulut	-406 907,80	-410 481,97
Muut henkilösivukulut	-91 216,86	-78 620,83
Henkilöstökorvaukset ja korjauserät	10 279,36	7 193,83
Yhteensä tuloslaskelman mukaan	-1 976 657,83	-1 877 728,90
Henkilöstökuluja aktivoitu käyttöomaisuuteen	0,00	0,00
Henkilöstökulut yhteensä	-1 976 657,83	-1 877 728,90

Hyvinkään Vesi

Aineettomat ja aineelliset hyödykkeet

	Aineettomat		Aineelliset hyödykkeet					Yhteensä
	Aineettomat hyödykkeet	Maa- ja vesialueet	Rakennukset	Kiinteät rakenteet ja laitteet	Koneet ja kalusto	Muut aineelliset hyödykkeet	Ennakkomaksut ja keskeneräiset	
Poistamaton hankintameno 1.1.	1 016 510,66		8 690 478,78	36 721 522,29			1 119 807,53	46 531 808,60
Lisäykset tilikauden aikana	0,00		472 583,04	1 773 207,64			1 171 786,19	3 417 576,87
Rahoitusosuudet tilikauden aikana	0,00		0,00	55 125,00			0,00	55 125,00
Vähennykset tilikauden aikana	0,00		0,00	0,00			0,00	0,00
Keskeneräisistä aktivoinnit	0,00		0,00	995 030,77			-995 030,77	0,00
Siirretty käyttötalouteen	0,00		0,00	0,00			0,00	0,00
Tilikauden poistot	203 413,59		1 231 346,01	3 288 863,69			0,00	4 520 209,70
Lisäpoistot	0,00		12 831,75	1 256,75			0,00	14 088,50
POISTAMATON HANKINTAMENO 31.12.2016	813 097,07	0,00	7 918 884,06	36 144 515,26	0,00	0,00	1 296 562,95	45 359 962,27

**KUNNALLISEN LIIKELAITOKSEN HYVINKÄÄN VEDEN
TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016 ALLEKIRJOITUKSET**

Hyvinkäällä, 25.4.2017

HYVINKÄÄN VEDEN JOHTOKUNTA

Tuula Vanhatalo

Micaela Morero

Raimo Mäkinen

Miika Rantatorikka

KUNNALLINEN LIIKELAITOS HYVINKÄÄN VESI

Marita Honkasalo
vs. vesihuoltojohtaja

Olemme tarkastaneet tilinpäätöksen.

Hyvinkäällä 15 päivänä touko kuuta 2017.

**BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö**

Minna Ainasmori, JHT, HT

Hyvinkään Veden vaikutus kaupungin tilikauden tuloksen muodostumiseen

Tuloslaskelma kaupungin ja Hyvinkään Veden osalta ja eliminointierät vuodelta 2016

TOIMINTATUOTOT	kaupunki	vesi	eliminoinnit	kaupunki ja vesi yht
Myyntituotot	12 393 839	9 881 249	-1 167 878	21 107 209
Maksutuotot	15 436 175	0	0	15 436 175
Tuet ja avustukset	4 312 835	7 910	0	4 320 745
Vuokratuotot	6 129 236	290	-123 581	6 005 945
Muut tuotot	5 600 959	0	-1 239	5 599 720
Toimintatuotot yhteensä	43 873 044	9 889 449	-1 292 698	52 469 795
VALMISTUS OMAAN KÄYTTÖÖN	7 158 511	102 138		7 260 649
TOIMINTAKULUT				
Henkilöstökulut	-119 681 848	-1 976 658	0	-121 658 506
Palvelujen ostot	-117 702 987	-1 238 004	753 427	-118 187 564
Aineet, tarvikkeet ja tavarat	-12 773 199	-1 163 219	199 706	-13 736 713
Avustukset	-20 433 104	0	0	-20 433 104
Vuokrat	-7 240 240	-445 390	339 565	-7 346 066
Muut kulut	-426 000	-10 414	0	-436 414
Toimintakulut yhteensä	-278 257 379	-4 833 685	1 292 698	-281 798 366
TOIMINTAKATE	-227 225 825	5 157 902	0	-222 067 923
Verotulot	198 502 847	0	0	198 502 847
Valtionosuudet	53 469 685	0	0	53 469 685
Korkotuotot	69 688	171	-1 604	68 255
Muut rahoitustuotot	1 354 145	3 433	-443 000	914 578
Korkokulut	-2 078 461	-1 604	1 604	-2 078 461
Muut rahoituskulut	-47 067	-444 835	443 000	-48 902
Rahoitustuotot ja kulut yht.	-701 695	-442 835	0	-1 144 530
VUOSIKATE	24 045 013	4 715 067	0	28 760 079
Poistot käyttöom. ja muut pitkäv.	-15 440 065	-4 737 712		-20 177 776
Satunnaiset tuotot	0	0		0
Satunnaiset kulut	0	0		0
Satunnaiset tuotot ja kulut yht.	0	0		0
TILIKAUDEN TULOS	8 604 948	-22 645		8 582 303
Poistoero	0	0		0
Varausten lisäys (-) ja väh. (+)	-6 000 000	0		-6 000 000
Rahastojen lisäys (-) ja väh. (+)	-250 000	0		-250 000
TILIKAUDEN YLI-/ALIJÄÄMÄ	2 354 948	-22 645		2 332 303

Hyvinkään Veden vaikutus kaupungin toiminnan rahoitukseen

Rahoituslaskelma kaupungin ja Hyvinkään Veden osalta ja eliminoinnit vuodelta 2016

	kaupunki	vesi	eliminoinnit	kaupunki ja vesi yht
Tulorahoitus				
Vuosikate	24 045 013	4 715 067	0	28 760 079
Satunnaiset erät	0	0		0
Tulorahoituksen korjausevät	-3 860 282	0		-3 860 282
Tulorahoitus	20 184 730	4 715 067	0	24 899 797
Investoinnit				
Käyttöomaisuusinvestoinnit	-16 202 612	-3 417 577	0	-19 620 189
Rahoitusosuudet investointimenoihin	1 166 960	55 125		1 222 085
Käyttöomaisuuden myyntitulot	4 534 675	0		4 534 675
Investoinnit	-10 500 977	-3 362 452	0	-13 863 428
Varsinaisen toiminnan ja investointien nettorahavirta	9 683 754	1 352 615	0	11 036 369
Antolainauksen muutokset				
Antolainasaamisten lisäykset	0	0	0	0
Antolainasaamisten vähennykset	0		0	0
Antolainauksen muutokset	0	0	0	0
Lainakannan muutokset				
Pitkäaikaisten lainojen lisäys	10 000 000			10 000 000
Pitkäaikaisten lainojen vähennys	-10 984 821	0		-10 984 821
Lyhytaikaisten lainojen muutos	0	0	0	0
Lainakannan muutokset	-984 821	0	0	-984 821
Oman pääoman muutokset				
Peruspääoman muutos	0	0	0	0
Edellisten tilikausien ylijäämä	0			0
Oman pääoman muutokset yht.	0	0	0	0
Muut maksuvalmiuden muutokset	9 003 390	-1 867 215	-141 435	6 994 740
Rahoitustoiminnan rahavirta	8 018 569	-1 867 215	-141 435	6 009 920
Rahavarojen muutos	17 702 323	-514 600	-141 435	17 046 288
Rahavarat 1.1.	19 940 959	7 753 265		27 694 223
Rahavarat 31.12.	37 501 847	7 238 665		44 740 512
	-17 560 888	514 600		-17 046 288

Hyvinkään kaupungin ja Hyvinkään Veden tase 31.12.2016

VASTAAVAA	kaupunki	vesi	eliminoinnit	kaupunki ja vesi yht
Pysyvät vastaavat				
Aineettomat hyödykkeet	1 364 779	813 097	0	2 177 876
Aineettomat oikeudet	979 096	813 097		1 792 193
Muut pitkävaikutteiset menot	385 683	0		385 683
Aineelliset hyödykkeet	186 276 593	45 359 962	0	231 636 555
Maa- ja vesialueet	40 267 389	0		40 267 389
Rakennukset	101 794 654	7 918 884		109 713 538
Kiinteät rakenteet ja laitteet	34 496 555	36 144 515		70 641 070
Koneet ja kalusto	2 686 312	0		2 686 312
Muut aineelliset hyödykkeet	514 100	0		514 100
Ennakkomaksut ja keskener.hankinnat	6 517 583	1 296 563		7 814 146
Sijoitukset	61 443 835	56 597	-2 767 429	58 733 003
Osakkeet ja osuudet	57 187 228	0	-2 638 403	54 548 825
Muut lainasaamiset	3 333 729			3 333 729
Muut saamiset	922 878	56 597	-129 026	850 449
* Pysyvät vastaavat	249 085 208	46 229 656	-2 767 429	292 547 435
Vaihtuvat vastaavat				
Vaihto-omaisuus	39 738	0	0	39 738
Aineet ja tarvikkeet	39 738	0	0	39 738
Valmiit tuotteet	0	0	0	0
Ennakkomaksut	0	0	0	0
Saamiset	20 072 959	1 170 787	-2 914 094	18 329 652
Pitkäaikaiset saamiset	4 366 537	0	0	4 366 537
Lainasaamiset	2 852 097			2 852 097
Muut saamiset	1 114 440			1 114 440
Siirtosaamiset	400 000			400 000
Lyhytaikaiset saamiset	15 706 422	1 170 787	-2 914 094	13 963 115
Myyntisaamiset	2 810 626	1 265 036	0	4 075 662
Lainasaamiset	598 209		0	598 209
Muut saamiset	7 491 844	-262 940	-2 914 094	4 314 810
Saamiset kunnalta				0
Siirtosaamiset	4 805 743	168 691		4 974 434
Rahat ja pankkisaamiset	37 501 847	7 238 665	0	44 740 512
Rahat ja pankkisaamiset	37 501 847	7 238 665		44 740 512
* Vaihtuvat vastaavat	57 614 544	8 409 452	-2 914 094	63 109 902
VASTAAVAA	306 699 752	54 639 108	-5 681 524	355 657 336

VASTATTAVAA

	kaupunki	vesi	eliminoinnit	kaupunki ja vesi yht
Oma pääoma				
Peruspääoma	126 047 816	27 609 830	-2 638 403	151 019 243
Arvonkorotusrahasto	0			0
Muut omat rahastot	3 612 465			3 612 465
Edellisten tilikausien yli/alijäämä	7 778 992	17 774 504		25 553 496
Tilikauden ylijäämä (alijäämä)	2 354 948	-22 645		2 332 303
* Oma pääoma	139 794 222	45 361 689	-2 638 403	182 517 508
Poistoero	0			0
Vapaaehtoiset varaukset	6 000 000			6 000 000
* Poistoero ja vapaaehtoiset varaukset	6 000 000			6 000 000
Pakolliset varaukset				
Eläkevaraukset	20 288	0		20 288
Muut pakolliset varaukset	286 939			286 939
* Pakolliset varaukset	307 227	0	0	307 227
Toimeksiantojen pääomat				
Valtion toimeksiannot	0			0
Lahjoitusrahastojen pääomat	961 484			961 484
Muut toimeksiantojen pääomat	41 492			41 492
* Toimeksiantojen pääomat	1 002 976	0	0	1 002 976
Vieras pääoma				
Pitkäaikainen	104 743 067	6 683 648	-129 026	111 297 688
Joukkovelkakirjat				0
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	104 740 767	0		104 740 767
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0		0
Korottomat velat kunnalta, liit.maksut	0	129 026	-129 026	0
Saadut ennakot	0			0
Liittymismaksut ja muut pitkäaik. velat	0	6 554 622		6 554 622
Siirtovelat	2 300	0	0	2 300
Lyhytaikainen	54 852 260	2 593 772	-2 914 094	54 531 937
Joukkovelkakirjat	0			0
Lainat rahoitus- ja vak.laitoksilta	8 755 298	0		8 755 298
Lainat tytäryhtiöiltä	0			0
Lainat julkisyhteisöiltä	0	0		0
Lainat muilta luotonantajilta	1 063 951	1 850 143	-2 914 094	0
Saadut ennakot	971 538			971 538
Ostovelat	11 770 269	343 515		12 113 785
Muut velat	16 640 912	30 054	0	16 670 966
Siirtovelat	15 650 293	370 059		16 020 352
* Vieras pääoma	159 595 327	9 277 419	-3 043 121	165 829 626
VASTATTAVAA	306 699 752	54 639 108	-5 681 524	355 657 336

Käytetyt tilikirjat ja tilikartta 2016

TILIKAUDEN AIKANA KÄYTETYT TILIKIRJAT

TOSITELAJIT

	NRO	
ALKUSA	10...	alkusaldot
EXCEL	70...	excel-muistiot
IRTAIN	901...	irtaimisto
KASSA	30...	kassatositteet
KOMTOS	900...	käyttöomaisuustositt
KONEK	130...	konekorjaamo ja kone
KUPITO	135....	kunnossapito
MATKA	160....	matkalaskut
MR10	610...	myyntilaskut
MR99	610...	MR-koodin vaihto
MRAHA	20...	talousarvio
MRAHAJ	20...	Budjetin kk-jako
MRAHAS	25...	määrärahojen siirrot
MRHYV	601...	MR hyvityslaskuitt
MRMANU	601...	MR manuaalisuoritukset
MRVIIT	600..	MR viitesuoritukset
MUIRO2	70...	rondo muistiot
MUIST1	60...	muistiotositteet 1
MUIST2	60...	muistiotositteet por
OMAKSU	890...	ostoreskontra maksut
OSTOT	800...	ostolaskut
PALKAT	90...	palkkatositteet
PANKKI	50...	pankkien tiliotteet
PERHE	140...	perhehuolto
RUOKA	150...	ruokahuolto
SISLAS	120...	sisäiset vesilaskut
SONETL	110...	sonet lääkevarasto
VANHA	20...	ed.vuosi
VANHAT	990...	vanhat saldot
VYÖR	980...	vyörytys

PÄÄKIRJA

Rondo, sähköinen arkisto

PÄIVÄKIRJA

Rondo, sähköinen arkisto

TASEKIRJA TILIKAUDELTA

Numeroidaan ja sidotaan kirjaksi

TASE-ERITTELYT

Paperitulosteina

LIITETIETOJEN ERITTELYT

Paperitulosteina

MUUT ERITTELYT

Paperitulosteina

Tili	Nimitys	
1000	Aineettomat oikeudet	Tas
1005	Tietokoneohjelmistot	Tas
1010	Muut pitkävaikutteiset menot	Tas
1020	Ennakkomaksut	Tas
1100	Maa- ja vesialueet	Tas
1102	Kiinteistöjen liittymismaksut	Tas
1104	Kiinteistöjen vuokraoikeudet j	Tas
1105	Maa- ja vesialueiden arvonkoro	Tas
1110	Asuinrakennukset	Tas
1115	Hallinto- ja laitosrakennukset	Tas
1120	Tehdas- ja tuotantorakennukset	Tas
1121	Tehdas ja tuotantorak viemäri	Tas
1122	Vapaa-ajanrakennukset	Tas
1123	Muut rakennukset	Tas
1124	Talousrakennukset	Tas
1125	Rakennusten arvonkorotukset	Tas
1129	Rakennusten koneet ja laitteet	Tas
1130	Kadut ja tiet, kiinteät rak. j	Tas
1131	Sillat kiinteät rakenteet ja l	Tas
1132	Urheilualueet, kiinteät rakent	Tas
1140	Johtoverkostot ja laitteet	Tas
1141	Johtoverk- ja laitt.viemäri	Tas
1142	Vesil.koneet ja laitteet	Tas
1150	Muut kiinteät rakenteet ja lai	Tas
1151	Televerkko	Tas
1160	Kuljetusvälineet	Tas
1161	Liikkuvat työkoneet	Tas
1162	Muut raskaat koneet	Tas
1163	Muut kevyet koneet	Tas
1164	Sair. ja terv. laitteet	Tas
1167	Viestintälaitteet	Tas
1168	Atk-laitteet	Tas
1170	Muut koneet ja kalusto kginhal	Tas
1171	Muut koneet ja laitteet, kultt	Tas
1172	Muut koneet ja kal, opetuslaut	Tas
1173	Muut koneet ja kalusto, teknin	Tas
1174	Muut koneet ja kalusto, perust	Tas
1180	Luonnonvarat	Tas
1184	Arvo- ja taide-esineet	Tas
1187	Muut hyödykkeet	Tas
1190	Ennakkomaksut	Tas
1195	Keskeneräiset hankinnat	Tas
1201	Tytäryhteisöosakkeet ja -osuud	Tas
1203	Kuntayhtymäosuudet	Tas
1205	Osakkuusyhteisöosakkeet ja -os	Tas
1207	Yhteisyhteisöosakkeet ja -osuu	Tas
1209	Liikelaitosten peruspääomaosuu	Tas
1210	Muiden taseyksiköiden peruspää	Tas
1212	Muut osakkeet ja osuudet	Tas
1221	Jvk-saamiset muilta	Tas
1230	Pääomalainasaamiset tytäryhtei	Tas
1231	Muut lainasaamiset tytäryhteis	Tas
1233	Muut lainasaamiset osakkuus- j	Tas
1235	Muut lainasaamiset muilta	Tas
1238	Muut lainasaamiset muilta	Tas

1241	Muut saamiset tytäryhteisöiltä	Tas
1245	Liittymismaksut pala	Tas
1246	Muut saamiset muilta	Tas
1247	Veden liittymismaksut	Tas
1400	Valtion toimeksiant. maksuliik	Tas
1410	Välitetyt valtion lainat	Tas
1420	Muut valtion toimeksiannot	Tas
1440	Lahjoitus rahastojen erityiska	Tas
1460	EU-tukien toimeksiannot	Tas
1470	Asuntoyhtiöiden rakentamismeno	Tas
1480	Muut toimeksiannot	Tas
1500	Aineet ja tarvikkeet	Tas
1530	Keskeneräiset tuotteet	Tas
1550	Valmiit tuotteet/Keskusvarasto	Tas
1555	Lääkevarasto	Tas
1570	Muu vaihto-omaisuus	Tas
1590	Ennakkomaksut	Tas
1615	Pitkäaik.kunnan sisäiset myynt	Tas
1620	Pitkäaik.myyntisaamiset muilta	Tas
1630	Pitkäaika.lainasaam.tytäryhtei	Tas
1645	Pitkäaika.lainasaamiset valtio	Tas
1646	Pitkäaik.lainasaamiset liikela	Tas
1653	Sosiaaliset luotot	Tas
1655	Pitkäaik.lainasaamiset muilta	Tas
1666	Pitkäaik.valtionosuussaamiset	Tas
1688	Pitkäaik.muut saamiset	Tas
1710	Pitkäaik.siirtyvät korot muilt	Tas
1719	Pitkäaik.muut siirtosaam.	Tas
1735	Lyh.aik.kunnan sisäiset myynti	Tas
1740	Lyh.aik.myyntisaamiset muilta	Tas
1750	Lyh.aik.lainasaamiset tytäryht	Tas
1751	Palainan lyhytaik. osuus tytär	Tas
1762	Lyh.aik.lainasaamiset valtiolt	Tas
1763	Lyh.aik.lainasaamiset liikelai	Tas
1765	Lyh.aik.muut kunnan sisäiset I	Tas
1767	Sosiaaliset luotot	Tas
1770	Lyh.aik.lainasaamiset muilta	Tas
1791	Lyh.aik.Valtionosuussaamiset	Tas
1795	Lyh.aik.kunnan sisäiset muut s	Tas
1796	Pro eLaskujen selvittelytili 1	Tas
1797	Svean ulosottotilitykset	Tas
1798	Myyntiresk välitili	Tas
1799	Myyntiresk selvittelytili	Tas
1800	Elatustukimaksusaamiset	Tas
1801	Vesi, kaupunki yhdystili	Tas
1805	Vähennyskelpoiset alv-saamiset	Tas
1808	Palautuskelpoiset alv-saamiset	Tas
1809	Laskennalliset palautukset alv	Tas
1810	Arvonlisäverosaaminen	Tas
1815	Lyh.aik.siirtyvät korot tytär	Tas
1821	Lyh.aik.siirtyvät korot	Tas
1826	Lyh.aik.muut siirtosaam.muilta	Tas
1827	Menojen selvittelyti	Tas
1828	Nuorisokodin selvittelytili	Tas
1830	Osakkeet ja osuudet	Tas
1850	Sijoitukset valtion velkasitou	Tas

1855	Sijoitukset kuntatodistuksiin	Tas
1860	Sijoitukset muihin rahamarkkin	Tas
1870	Jvk-saamiset valtiolta	Tas
1875	Jvk-saamiset kunnilta ja kunta	Tas
1880	Jvk-saamiset muilta	Tas
1890	Muut arvopaperit	Tas
1900	Kassatilit	Tas
1920	Handelsabanken 313130-1022193	Tas
1921	Nordea 158630-15093	Tas
1922	Nordea 206118-60683	Tas
1923	Nordea 206118-14342	Tas
1924	Nordea 206118-44109	Tas
1925	Op 506203-2403	Tas
1926	Lammin Sp 426012-22005	Tas
1927	Lammin Sp 426012-218639	Tas
1928	OP FI48 5062 0320 2135 01	Tas
1930	Sampo 800019-250342	Tas
1931	Sampo 800019-1621475	Tas
1932	Sampo 800015-243838	Tas
1933	Sampo 800011-828855	Tas
1934	Sampo 800015-1371356	Tas
1935	Konsernitili	Tas
1936	Nordea 174230-823	Tas
1937	OPFI3450620320197845	Tas
1938	OPFI7250620320196482	Tas
1939	Konsernitili Osuuspankki	Tas
1940	OPFI7450620320241163	Tas
1960	Talletustilit	Tas
1980	Sisäiset yhdystilit	Tas
2000	Peruspääoma	Tas
2002	Veden korollinen peruspääoma	Tas
2003	Veden koroton peruspääoma	Tas
2005	Liittymismaksurahasto	Tas
2010	Arvonkorotusrahaso	Tas
2015	Rahastopääomat	Tas
2040	Edellisten tilikausien yli-/al	Tas
2050	Tilikauden yli-/alijäämä	Tas
2100	Poistoero ja vapaaeht.varaukse	Tas
2110	Investointivaraukset	Tas
2120	Eläkevaraukset	Tas
2125	sorakuopan maisemointi	Tas
2130	Muut pakolliset varaukset	Tas
2300	Välitettävät valtion lainat	Tas
2310	Välitetyt valtion lainat	Tas
2320	Muut valtion toimeksiantojen p	Tas
2323	Lahjoitusrah.ja kuolinp.varat	Tas
2325	Lahjoitusrahastojen pääomat	Tas
2360	Muiden toimeksiantojen pääomat	Tas
2400	Euromääräiset JVK-lainat	Tas
2405	Valuuttamääräiset JVK-lainat	Tas
2410	Lainat kotimaisilta talletuspa	Tas
2411	Lainat Kuntarahoitus Oy:ltä	Tas
2413	Lainat Muilta kotimaisilta rah	Tas
2414	Lainat Ulkomaisilta rahoitus-	Tas
2420	Lainat Valtiolta	Tas

2421	Lainat kunnilta ja kuntayhtymi	Tas
2422	Lainat kuntien eläkevakuutukse	Tas
2423	Lainat muilta sosiaaliturvarah	Tas
2430	Lainat muilta kotimaisilta	Tas
2435	Lainat muilta ulkomaisilta	Tas
2448	Saadut ennakot	Tas
2454	Ostovelat	Tas
2461	Osamaksuvelat paikainen	Tas
2467	Sisäiset muut velat	Tas
2468	Muut velat	Tas
2469	Liittymismaksut ja muut velat	Tas
2470	Siirtyvät korot	Tas
2479	Muut pa. siirtovelat	Tas
2500	Lyhytaik. euromääräiset jvk-la	Tas
2505	Lyhytaik. valuuttamääräiset jv	Tas
2510	PAlainojen lyhe kotimaisilta t	Tas
2511	PAlainojen lyhen Kuntarahoitus	Tas
2513	PAlainojen lyhe muilta kotimai	Tas
2514	PAlainojen lyhe ulkomaisilta r	Tas
2519	Lyhytaik lainat rah ja vaklait	Tas
2520	Lyhytaik.lainat Valtiolta	Tas
2521	Lyhytaik.lainat Kunnilta ja ku	Tas
2522	Lyhytaik.lainat Kuntien eläkev	Tas
2523	Lyhytaik.lainat Muilta sosiaal	Tas
2530	Lyhytaik.lainat muilta kotimai	Tas
2531	Lyhytaik.lainat muilta ulkomai	Tas
2533	Kaupunki/vesi yhdysvelkatili	Tas
2534	Kaupunki/ateria yhdysvelkatili	Tas
2539	Tonttien varausmaksu	Tas
2544	Lyhytaik.saadut ennakot muilta	Tas
2548	Lyhytaik.sisäiset ostovelat	Tas
2549	Lyhytaik.ostovelat	Tas
2550	Lyhytaik.muut velat tytäryhtei	Tas
2553	Konsernitilivelat	Tas
2555	Lyhytaik.muut velat muille	Tas
2556	Tilitettävä arvonlisävero	Tas
2557	Ennakonpidätysvelka	Tas
2558	Sosiaaliturvamaksuvelka	Tas
2559	Ostoreskontran välitili	Tas
2560	Maksettava alv-velka	Tas
2561	Konsernitilivelka Osuuspankki	Tas
2565	Muut lyhytaikaiset velat	Tas
2568	Ostovelat YPH	Tas
2569	Luottotappioiden välitili	Tas
2575	Siirtyvät korot	Tas
2580	Lomapalkkajaksotus	Tas
2583	Valtionosuusennakot	Tas
2589	Eläkevakuutusmaksuvelka	Tas
2590	Tapaturma- ja työttömyysvakuut	Tas
2591	Yo-maksut	Tas
2592	Palkkojen siirtovelat	Tas
2593	Tulojen selvittelytili	Tas
2594	Palkkojen maksatus	Tas
2595	Palkkojen takaisinperintä	Tas
2596	Palkkojen ulosotot	Tas
2597	Jäsenmaksut ay/puolueet	Tas

2602	Muut siirtovelat	Tas
2603	Myyntireskontran siirtovelat	Tas
2604	Myyntiresk. palauttamattomat	Tas
2605	Perintätston pal palkkiot	Tas
2999	Pysyvien vastaavien välitili	Tas
3001	Vesi- ja jätevesimaksut	Tul
3003	Vesihuollon perusmaksut	Tul
3004	Vesimaksut	Tul
3005	Jätevesimaksut	Tul
3050	Jätteen kuljetuksen ja käsittö	Tul
3060	Muut liiketoiminnan tuotot	Tul
3083	Lääkäreiden koulutuskorvaus	Tul
3084	Varus-,siviilipalv.miesten ja	Tul
3085	Pakolaisten toimeentulokorvauk	Tul
3086	Sotilasvammalain mukaiset korv	Tul
3088	Asiakaskohtaisen velkaneuvonna	Tul
3099	Muut korvaukset valtiolta	Tul
3100	Kotikuntakorvaukset	Tul
3101	Myyntitulot kuntayhtymiltä	Tul
3102	Myyntitulot kunnilta	Tul
3103	Thuoltolain muk korv kunnilta	Tul
3110	Jäsenkuntien maksuosuudet ja k	Tul
3115	Muut yhteistoimintakorvaukset	Tul
3130	Työterveyshuollon maksut	Tul
3135	Oppisopimuskoulutuksen koulutu	Tul
3136	Täyskust.maksut pakoll.vak.	Tul
3138	Maataloustuotteiden myynti	Tul
3139	Metsän myynti	Tul
3150	Sisäiset myyntitulot	Tul
3163	Muut myyntituotot alv 0 %	Tul
3165	Muut myyntituotot alv 9%	Tul
3166	Muut myyntituotot alv 13 %	Tul
3167	Muut myyntituotot alv 23 %	Tul
3168	Muut myyntituotot 10%	Tul
3169	Muut myyntituotot 14%	Tul
3170	Muut myyntituotot 24 %	Tul
3200	Yleishallinnon maksut	Tul
3210	Perusterveydenhuollon laitoshö	Tul
3220	Perusterveydenhuollon avohoido	Tul
3221	Erikoislääkäripalveluiden käyn	Tul
3230	Erikoissairaanhoidon laitoshöi	Tul
3240	Muut terveydenhuollon maksut	Tul
3250	Maksut lapsiperheiden kodinhöi	Tul
3251	Muut kodinhoitoapu maksut	Tul
3252	Tukipalvelujen maksut	Tul
3257	Hoitopäivämaksut	Tul
3261	Muut sosiaalitoimen maksut	Tul
3270	Lukukausimaksut	Tul
3275	Muut sivistystoimen maksut	Tul
3280	Suunnittelu- ja mittaustoiminn	Tul
3285	Lupa- ja valvontamaksut	Tul
3286	Maankäyttö- ja kehittämiskorva	Tul
3287	Muut yhdyskuntapalvelujen maks	Tul
3290	Pysäköintimaksut	Tul
3293	Lomituspalvelumaksut	Tul

3294	Muut palvelumaksut	Tul
3300	Työllistämistuki	Tul
3310	Maakunnan kehittämisraha	Tul
3315	EU-tuki kunnan kehittämisproje	Tul
3320	Yhdistysavustukset	Tul
3323	Valtion avustukset	Tul
3327	Valtion korvaus kuntouttavasta	Tul
3330	Muut tuet ja avustukset	Tul
3410	Asuntojen vuokrat	Tul
3420	Muiden rakennusten vuokrat	Tul
3430	Maa- ja vesialueiden vuokrat	Tul
3440	Sisäiset tilavuokrat	Tul
3450	Koneiden ja laitteiden vuokrat	Tul
3460	Muut vuokratuotot	Tul
3501	Pysäköintivirhemaksut	Tul
3505	Elastusmaksut	Tul
3510	Käyttöomaisuuden myyntivoitot	Tul
3530	Muut tuotot	Tul
3700	Valmistus omaan käyttöön	Tul
4001	Kokouspalkkiot	Tul
4002	Viranhalt.- ja työnt. kokouspa	Tul
4005	Asiantuntijapalkkiot	Tul
4009	Vael palkat	Tul
4010	Vakinaisten palkat	Tul
4011	Määräaikaiset palkat	Tul
4012	Tuntiopettajat	Tul
4013	Tunti- ja urakkapalkat	Tul
4017	Kunnall,luottamushenk, ans,kor	Tul
4020	Sairauslomasijaiset	Tul
4021	Perhevapaiden sijaiset	Tul
4022	Vuosilomasijaiset	Tul
4023	Muut sijaiset	Tul
4030	Erilliskorvaukset	Tul
4040	Työllistämistukipalkat	Tul
4041	Ammatill,luottamusmiespalkkiot	Tul
4042	Varallaolo palkat	Tul
4043	Siviliipalvelusmiesten pvr	Tul
4060	Jaksotetut palkat ja palkkiot	Tul
4100	KVTEL-maksut	Tul
4101	VEL-maksut	Tul
4102	KuEL-varhemaksut	Tul
4103	Eläkeperusteinen maksu	Tul
4110	Muut työeläkemaksut	Tul
4120	Kunnan maksamat eläkkeet	Tul
4121	Jaksotetut eläkekulut	Tul
4150	Sosiaaliturvamaksut	Tul
4160	Työttömyysvakuutusmaksut	Tul
4170	Tapaturmavakuutusmaksut	Tul
4180	Muut sosiaalivakuutusmaksut	Tul
4190	Jaksotetut sosiaalivakuutusmak	Tul
4230	Sairausvakuutuskorvaukset	Tul
4240	Tapaturmakorvaukset	Tul
4250	Muut Kansaneläkelaitoksen korv	Tul
4260	Muut henkilöstömenojen korjaus	Tul
4301	Asiakaspalvelujen ostot valtio	Tul
4302	Asiakaspalvelujen ostot kunnil	Tul

4303	Asiakaspalvelujen ostot kuntay	Tul
4304	Asiakaspalvelujen ostot muilta	Tul
4305	Asiakaspalv.ostot muilta prima	Tul
4306	Kotikuntalain muk.ost.kunnilta	Tul
4307	Kotikuntalain muk.ost.kuntayht	Tul
4308	Thuoltolain muk korv kunnille ja	Tul
4340	Toimistopalvelut	Tul
4341	Asiantuntijapalvelut	Tul
4343	Kopiokulut	Tul
4345	Atk-palvelut	Tul
4347	Henkilöstön koulutus	Tul
4350	Painatukset ja ilmoitukset	Tul
4360	Puhelinkulut	Tul
4361	Postikulut	Tul
4370	Vakuutukset	Tul
4380	Puhtaanapito- ja pesulapalvelu	Tul
4383	Siivouspalvelut	Tul
4384	Jätevesimaksut	Tul
4390	Rakennusten rak.-ja kunnossapi	Tul
4391	Kiinteistöjen ylläpitopalvelut	Tul
4392	Työkonepalv al, rakent. kunnos	Tul
4393	Ajopalvelut al,rakent,kunn.pit	Tul
4394	Urakointipalvelut työläskutus	Tul
4395	Sis. henk.työlaskutus al. rak.	Tul
4396	Sisäisten palvelujen osto	Tul
4400	Koneiden, kaluston ja laitteid	Tul
4410	Majoitus- ja ravitsemuspalvelu	Tul
4420	Matkustus- ja kuljetuspalvelut	Tul
4425	Harjoittelumaksut	Tul
4430	Sosiaali- ja terveyspalvelut	Tul
4440	Opetus- ja kulttuuripalvelut	Tul
4449	Työvoiman vuokraus	Tul
4450	Osuus verotuskustannuksiin	Tul
4460	Muut yhteistoimintaosuudet	Tul
4462	Jäsenmaksut	Tul
4465	Vahingonkorvaukset	Tul
4466	Edustuskulut	Tul
4467	Tekijänoikeuskorvaukset	Tul
4470	Muut palvelut	Tul
4500	Toimistotarvikkeet	Tul
4501	Koulu- ja askartelutarvikkeet	Tul
4510	Kirjallisuus	Tul
4520	Elintarvikkeet	Tul
4530	Vaatteisto	Tul
4540	Lääkkeet	Tul
4541	Hoitotarvikkeet	Tul
4542	Taideteosten hankinta	Tul
4543	Saniteettitarvikkeet	Tul
4544	Kemikaliot	Tul
4550	Siivous- ja puhdistusaineet	Tul
4560	Poltto- ja voiteluaineet	Tul
4570	Lämmitys	Tul
4571	Sähkö	Tul
4572	Vesi	Tul
4579	Atk-kalusto	Tul
4580	Kalusto	Tul

4583	Viljelytarvikkeet ja -aineet	Tul
4584	Kasvinsuojeluaineet	Tul
4585	Kotieläinten rehut	Tul
4590	Tekniset materiaalit	Tul
4591	Lahjat	Tul
4595	Muu materiaali	Tul
4598	Varastolisä	Tul
4600	Muu materiaali	Tul
4671	Toimistotarvikkeet/varasto	Tul
4673	Hoitotarvikkeet / varasto	Tul
4674	Saniteettitarv/ varasto	Tul
4675	Puhd.aineet ja -tarv./ varasto	Tul
4676	Poltto- ja voit.aineet/ varast	Tul
4677	Tekniset mat./ varasto	Tul
4678	Muu materiaali/ varasto	Tul
4681	Lääkkeet/ varasto	Tul
4700	Lasten kotihoidon tuki	Tul
4702	Lasten kotihoidon tuen kuntali	Tul
4705	Yksityisen hoidon tuki	Tul
4707	Yksityisen hoidon tuen kuntali	Tul
4710	Omaishoidon tuki Prima	Tul
4715	Elatustuki	Tul
4720	Toimeentulotuki	Tul
4722	Kuntouttavan työtoiminnan toim	Tul
4723	Kuntoutt. työtoim.matkak. ttsa	Tul
4724	Kunt. työtoim. matkak. työmark	Tul
4725	Vammaisille annetut avustukset	Tul
4727	Koulumatkatuki	Tul
4728	Apurahat	Tul
4730	Muut avustukset kotitalouksill	Tul
4750	Avustukset liikelaitoksille	Tul
4775	Avustukset yhteisöille	Tul
4777	Apurahat	Tul
4800	Maa- ja vesialueiden vuokrat	Tul
4820	Rakennusten ja huoneistojen vu	Tul
4840	Koneiden ja laitteiden vuokrat	Tul
4841	Leasing vuokrat	Tul
4842	Atk-leasing vuokrat	Tul
4860	Muut vuokrat	Tul
4870	Tilavuokrat	Tul
4900	Väiilliset verot	Tul
4901	Oman käytön alv	Tul
4910	Välittömät verot	Tul
4920	Käyttöomaisuuden myyntitappiot	Tul
4940	Muut kulut	Tul
4941	Luottotappiot	Tul
5000	Kunnan tulovero	Tul
5100	Kiinteistövero	Tul
5200	Osuus yhteisöveron tuotosta	Tul
5400	Muut verot	Tul
5500	Yleinen valtionosuus	Tul
5600	Sosiaali- ja terv.huollon valt	Tul
5700	Kunnan opetus- ja kulttuuritoi	Tul
5710	Kunnan peruspalvelujen vo	Tul
5711	Verotuloihin perust VOS tasaus	Tul
5712	Järjestelmämuut. tasaus VOS	Tul

5720	Opetus ja kultt.toimen muu vo	Tul
5750	Valtionosuudet	Tul
5800	Rahoitusavustus	Tul
5850	Muut valtionosuudet	Tul
6000	Korkotuotot antolainoista ulk	Tul
6010	Korkotuotot antolainoista liik	Tul
6020	Korkotuotot sijoituksista ja t	Tul
6021	Muut korkotuotot	Tul
6030	Maksuliikennetilien korkotuoto	Tul
6100	Osinkotuotot ja osuuspääomien	Tul
6110	Korvaus peruspääomasta liikela	Tul
6118	Investointien valt.os.korot	Tul
6120	Verotilitysten korot ja korotu	Tul
6130	Viivästyskorkotulot	Tul
6140	Peruspääoman korot kuntayhtymi	Tul
6150	Kurssivoitot rahoituslainoista	Tul
6160	Arvopapereiden myyntivoitot	Tul
6170	Muut rahoitustuotot	Tul
6220	Korkokulut lainoista ulkop	Tul
6230	Korkokulut lainoista liikelait	Tul
6240	Maksuliikennetilien korkomenot	Tul
6250	Osamaksuvelkojen korkokulut	Tul
6300	Peruspääoman korot jäsenkunnil	Tul
6302	Liikelaitosten korvaus peruspä	Tul
6310	Verotilitysten korot	Tul
6320	Viivästyskorkomenot	Tul
6330	Kurssitappiot rahoituslainoist	Tul
6350	Luottoprovisiot	Tul
6360	Arvonalentumiset vaihtuvien va	Tul
6370	Arvonalentumiset pysyvien vast	Tul
6380	Muut rahoituskulut	Tul
7100	Poistot aineettomista oikeuksi	Tul
7110	Poistot tietokoneohjelmista	Tul
7120	Poistot muista pitkävaikutteis	Tul
7130	Poistot rakennuksista	Tul
7140	Poistot kiinteistä rakenteista	Tul
7150	Poistot koneista ja kalustosta	Tul
7160	Poistot muista aineellisista h	Tul
7200	K.omaisuuden myyntivoitot/tapp	Tul
7210	Muut lisäpoistot	Tul
7230	Pysyvien vastaavien hyödykkeid	Tul
7240	Vaihtuvien vastaavien poikk.ar	Tul
7250	Arvonalentumisten palautumiset	Tul
8000	Käyttöomaisuuden myyntivoitot	Tul
8010	Omistusosuuksien luovutukset	Tul
8020	Vahingonkorvaukset, takauskorv	Tul
8030	Saadut akordit ja konserniavus	Tul
8040	Kirjauskäytännön muutoksesta a	Tul
8050	Muut satunnaiset tuotot	Tul
8100	Käyttöomaisuuden myyntitappiot	Tul
8110	Omistusosuuksien luovutukset	Tul
8120	Vahingonkorvaukset, takauskorv	Tul
8130	Annetut akordit ja konserniavu	Tul
8140	Kirjauskäytännön muutoksesta a	Tul
8150	Muut satunnaiset kulut	Tul
8500	Poistoeron lisäys (-)	Tul

8550	Poistoeron vähennys (+)	Tul
8600	Varausten lisäys (-)	Tul
8650	Varausten vähennys (+)	Tul
8700	Rahastojen lisäys (-)	Tul
8750	Rahastojen vähennys (+)	Tul
9100	Keskushallinnon vyörytysmenot	Tul
9110	Toimielimien vyörytysmenot	Tul
9120	Tulosalueiden vyörytysmenot	Tul
9200	Keskushallinnon vyörytystulot	Tul
9210	Toimielimien vyörytystulot	Tul
9220	Tulosalueiden vyörytystulot	Tul
9800	Kustannuslaskennalliset menot	Tul
9900	Kustannuslaskennalliset tulot	Tul
9999	Vastakirjaukset, ei mukaan	Tul

**HYVINKÄÄN KAUPUNGIN TILINPÄÄTÖKSEN 31.12.2016
ALLEKIRJOITUKSET**

Hyvinkäällä 8 päivänä toukokuuta 2017

HYVINKÄÄN KAUPUNGINHALLITUS

Annika Kokko

Pekka Laine

Sinikka Ala-Paavola

Juhani Kouhia

Tuula Latosuo

Ari Mäkelä

Antti Rantalainen

Juhani Skyttä

Jyrki Mattila
kaupunginjohtaja

Suoritetusta tilintarkastuksesta on tänään annettu kertomus.

Hyvinkäällä 15 päivänä Touko kuuta 2017.

BDO Audiator Oy
JHTT-yhteisö

Minna Ainasvuori
JHT, HT

HYVINKÄÄN KAUPUNGIN VASTUUSITOUMUKSET 31.12.2016

	Kv:n takauspäätös	Lainan nro	Vastuun määrä (nimellinen)	Vastuun määrä 31.12.2015	Vastuun määrä 31.12.2016
		- = ei vastavakuutta t = takausprovisio			
Kiinnitykset kaupungin omiin velkoihin					
Panttikirjat, Hyvinkään kaupungin hallussa					
Talousoasasto					
		liitteen mukaan	15 937 306	0	0
		Kiinnitykset yhteensä	15 937 306	0	0
Takaukset konserniyhteisöjen velkoihin					
Hyvinkään Kaivopiha-säätiö	Kv 20.5.2002, 47 §	SHB FI12 3131 3007 4929 78	959 123	282 556	233 537
Hyvinkään Kaivopiha-säätiö	Kv 10.3.2003, 26 §	SHB FI85 3131 3007 5865 30	400 000	169 595	147 380
Hyvinkään Kaivopiha-säätiö	Kv 16.11.2009, 107 §	SHY FI95 3131 6000 2282 16	400 000	304 000	288 000
Pirkonkotisäätiö	Kv 19.1.2009, 25 §	Keva 20090237	500 000	377 540	357 130
Hyvinkään Palvelukotisäätiö	Kv 20.5.2002, 50 §	SHY FI46 3131 3007 4812 11	7 600 000	5 388 647	4 880 647
Hyvinkään Vanhustentalosäätiö	Kv 20.5.2002, 48 §	SHB FI02 3131 3007 4923 82	2 181 186	1 146 932	1 034 197
Hyvinkään Veteraanitalosäätiö	Kv 16.12.2002, 112 §	NOR 102920-6163076	1 778 000	1 391 941	1 349 590
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 22.4.2002, 33 §	t SHB FI33 3131 3007 4923 09	2 691 000	1 738 924	1 670 924
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 27.1.2003, 12 §	t SHB FI78 3131 3007 5543 55	2 150 000	1 511 635	1 471 635
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 29.11.2004, 89 §	t NOR 102920-6190731	3 200 000	2 251 215	2 159 215
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 18.12.2006, 129 §	NOR 174220-1534	3 500 000	3 152 536	3 103 919
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 31.5.2010, 45 §	KUOp FI33 5062 0381 1994 17	9 000 000	8 630 535	8 549 473
K Oy Hyv. Wanha Villatehdas	Kv 14.4.2014, 28 §	Kura 17304/14	1 900 000	1 748 000	1 596 000
K Oy Hyvinkään Sairaalanmäki	Kv 27.8.2007, 78 §	t NOR 174220-2235	8 022 082	5 221 387	4 737 625
K Oy Hyvinkään Sairaalanmäki	Kv 7.12.2015, 81 §	- Kura 18122/15	38 260 200	0	14 193 300
Hyvinkään Lämpövoima Oy	Kv 24.10.2011, 73 §	t Kura 15493/11	800 000	400 000	300 000
Hyvinkään Lämpövoima Oy	Kv 8.12.2014, 111 §	t Kura 17733/15	4 800 000	4 640 000	4 320 000
K Oy Talvimartti	Kv 29.11.2004, 90 §	NOR 102920-6192687	160 000	3 866	0
K Oy Talvimartti	Kv 15.10.2007, 94 §	NOR 174220-2573	160 000	35 421	32 696
Kiljavan Sairaala Oy	Kv 27.8.2007, 79 §	- Kura 12739/07	1 122 000	668 808	586 077
Hyvinkään Ravitsemispalvelut Oy	Kv 8.12.2014, 110 §	- Kura 17732/15	720 000	720 000	644 212
Kaukasten Palvelutalo Oy	Kv 15.9.2014, 64 §	- Kura 17527/14	257 000	239 868	222 736
K Oy Hyvinkään Martinkaari	Kv 22.3.2010, 20 §	Kura 14579/10	2 404 600	1 698 806	1 643 280
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 25.9.1995, 124 §	- DaBa FI16 8005 0402 1317 73	1 196 489	452 260	404 654
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 26.11.1997, 145 §	- Kura 0459/98	1 009 128	164 824	141 278
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 26.11.1997, 145 §	- Kura 0475/98	sis. edell.	87 121	74 675
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.12.2000, 156 §	SHY FI50 3131 3007 3364 15	2 000 000	1 003 661	895 211
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.12.2000, 156 §	SHY FI28 3131 3007 3364 23	2 600 000	892 777	725 167
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 10.9.2001, 87 §	Kura 10055/01	459 775	346 915	330 195
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.5.2002, 43 §	SHY FI27 3131 3007 4808 74	2 433 000	1 360 368	1 244 611
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.5.2002, 43 §	SHB FI03 3131 3007 4922 67	3 281 683	1 093 895	925 603
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.5.2002, 43 §	NOR 102920-06143946	676 322	121 231	93 659
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 15.9.2003, 74 §	NOR 102920-6163068	20 100 000	9 184 054	7 873 653
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 27.10.2003, 95 §	NOR 102920-06165477	2 000 000	423 677	257 480
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 14.6.2004, 45 §	NOR 102920-06184106	2 500 000	1 617 265	1 539 276
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 29.5.2006, 54 §	SEK 1100006597	5 500 000	3 458 559	3 133 964
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 17.4.2007, 31 §	NOR 174220-1807	1 800 000	780 000	660 000
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 16.6.2008, 60 §	DaBa FI62 8219 9710 0000 93	1 500 000	280 194	136 089
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 14.12.2009, 124 §	Kura 14370/10	5 551 000	3 248 700	3 116 100
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 1.2.2010, 7 §	Kura 14371/10	1 070 000	996 237	891 371
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 6.6.2011, 50 §	t Kura 15357/11	5 000 000	3 000 000	2 500 000
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 10.11.2014, 93 §	KUOp 506203-86510345	3 962 000	3 948 529	3 935 058
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 10.11.2014, 94 §	SHB 313160-860562	9 000 000	6 000 000	9 000 000
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.5.2002, 46 §	SHB FI84 3131 3007 4881 90	904 096	398 810	345 889
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 14.3.2005, 50 §	NOR 102920-6198239	190 000	54 030	47 406
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 28.5.2007, 45 §	NOR 174220-2060	130 000	78 280	71 440
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 21.10.2002, 80 §	NOR 102920-6144977	925 000	212 785	181 697
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 29.5.2006 / 53 §	NOR 174220-1112	150 000	15 000	0
Hyvinkään Vuokra-asunnot Oy	Kv 20.5.2002, 45 §	SHB FI45 3131 3007 4920 93	561 505	118 041	94 365
		Yhteensä	167 465 189	81 059 427	92 140 415
Takaukset muiden velkoihin					
Hyv. Metsästysampujat ry	Kv 1.2.2016, 9 §	- NOR 182920-00034903	222 000	0	210 900
Hyv. Toimari ry	Kv 16.3.2015, 12 §	t- NOR 102930-7201220	50 000	25 000	25 000
Hyv. Vapaaehtoistoiminnan Tuki ry	Kv 19.12.2005, 142 §	NOR 174220-619	4 000 000	3 185 725	3 049 725
K Oy Hyvinkään Nuorisosasunnot	Kv 14.4.2003, 44 §	NOR 174220-213	2 000 000	1 470 483	1 445 483
Mielenterveysyhdy. Hyv. Verso ry	Kv 10.9.2012, 62 §	- LSP 426000-880960	30 000	7 118	0
Rautatiemuseon säätiö	Kv 16.12.2013, 122 §	- NOR 182920-19656	200 000	126 667	90 000
Ritasjärven Vesiosuuskunta	Kv 24.1.2011, 11 §	KUOp 506203-81202526	300 000	120 000	75 000
Uudenmaan Vammaispalvelut Oy	Kv 15.9.2003, 79 §	NOR 173020-12626	1 800 000	1 178 991	1 150 053
		Yhteensä	8 602 000	6 113 984	6 046 161
		Takaukset yhteensä	176 067 189	87 173 412	98 186 576
Kuntien takauskeskus					
Osuus takauskeskuksen takausvastuusta			-	221 114 783	224 043 541
Vastuuta kattava osuus takauskeskuksen rahastosta			-	157 568	167 234
Osuus kattamattomista takausvastuista			0	0	0
Vastuusitoumukset yhteensä			192 004 495	87 173 412	98 186 576

VFR
A Malliparisto
2 V 20 kennoa
A. S. O. J. A. S. A. S. T. E. T. T. U.